

Gopcsa Soachim
8

Lopuadoach
P a v.
~~Gopcsa Soachim~~

թիֆ. 4024 3424
824-164
ԱՐԴՅՈՒՆՈՒԹԵԼԻ

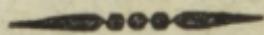
ՄԱՅԻՆ ՊԱՀԱՄԱՅԻՆ

Երեկելի Տօնից, և արարողութեց
մասնաւոր Տօնից, և չան-
դիսաւորութեանց :

Ե Պէտու Չորից Եկեղեցեացն Հայոց Ա-
տեալցոց՝ բնակելոց յԵղիսաբեթուալօլիս,
՚ի Կէռլա, ՚ի Շուրճով, և ՚ի Սեպիլ:

Հ Ր Ա Մ Ա Ն Ա Ւ

Ե Մէծաղարի-Գուբաղայծառ ՚ի Խէնա-
տիսսի Ը Է Բ Ե Հ Ա Պ Ե Խ Ա Պ Ա Բ Ի ն
Ծ մ ի բ ա ն ս ս ի լ լ ա ն ի ո յ :

Դ Վ Ե Կ Ե Տ Ւ Կ

Դ Վ Ա ն ս Ս յ ն Պ ա զ ա ր ու :

1824

12004

264

DIRECTORIUM
OFFICII DIVINI
PERPETUUM

*IN USUM QUATUOR ECCLESIARUM ARME-
NORUM TRANSYLVANIAE*

J U S S U

Excellentissimi, Illustrissimi, et Re-
verendissimi Domini Ignatii e Libe-
ris Baronibus Syepesi de Négyes
Episcopi Transylvaniae, **S. C.** et
Regio Apostolicae Majestatis Actua-
lis intimi status, prout et **Excelsi R.**
Gubernii in **Magno Principatu Tran-**
sylvaniae Consiliarii, et **Commissionis**
librorum revisoriae Praesidis, nec
non **Supremi omnium per Magnum**
Transylvaniae Principatum Schola-
rum Catholicarum Directoris: A. A.
L.L. Philosophiae et SS. Theologiae
Doctoris, occasione celebratae **Syno-**
di Dioecesanae manifestato
editum

VENETIIS

ANNO 1824.

Առաջարկութեան Եղանակութիւն ՚ի Աւանդան
Ճողովին՝ Համայնքարելա Հանուցոյցն հայտ-
բեն, պատգրեալ յամին 1823. , Ամբելե
17: Յօդուած ՃՌ. Եթե 119.

De uniformitate Cultus Divini Parochiis
Armeni Ritus stabilienda.

Quartuor censentur in hac Alma Dioecesi Orientalis Armeni Ritus Catholicae Parochiae. Attamen notabilis inter eas in hodiernum quoad celebrationem Cultus Divini discrepantia obtinet. Idcirco Joanni Kabdebo Cathedralis Ecclesiae Albensis Transylvaniae Canonico, Archi-Diacono, et Parocho Elisabethopolitano iniungitur, ut sacros divini Cultus Libros, qui Viennae, et Venetiis in Domiciliis Regularium Antonianorum Armeni Ritus vigent, cum interpretatione latina Episcopo exhibeat, atque de addendis, quae memoratis libris non derogant, in hac Dioecesi autem cum emolumento spirituali Populi fidelis per Praesules statuta ubique observantur, collatis cum Clero Armenopolitano, intra Semestre votum depromat, ut Auctoritate Episcopali uniformitas stabiliri valeat.

ԹԱՐԳՄԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

Յաղագս հաստատելոյ շմանէրպութիւն
Աջային պաշտաման ՚ի յաղովը ադապտ-
առութիւնս Հայկական արարողութե :

Պորք ուղղափառ Ճողովը ապետութիւք
ըստ արևելեան Հայկական արարողութեան
գտանին ՚ի վսեմական յայսմ թեմի ։ այլ
անմիաբանութե մեծ կայ ՚ի նոսա այժմ ըստ
կատարման Աջային պաշտամանց ։ Սորին վա-
պատուէր տամք Յովհաննու Գալակապո-
վեան՝ Կանոնիկոսի Աթոռանիստ Եկեղեց-
ոյն Ալեայ ՚ի Թրանսիլվանիա, Աւագ-
ստրկաւագի և Աւագերիցու Եղիսաբեթու-
պօլսոյ, որոնց զի զեկեղեցական գերս Աջային
պաշտաման՝ որք ՚ի Վեննա և ՚ի Վենետիկ
՚ի կիր առեալ են ՚ի մանաստանս Անտոնեան
Կրօնաւորաց ըստ հայ արարողութեան, ա-
ռաջի արասցէ Եպիսկոպոսին լատինական
թարգմանութե ։ Այլ և ուր արժան է յա-
ւելուլ ինչ ինչ՝ որք նախայիշատակեալ գրոցն
ոչ ընդդիմանան, բայց յայսմ թեմի ըստ
հրամանաց Առաջնորդաց կատարին ամ ու-
րեք ՚ի հոգեւորական նպաստ հաւատացեալ
ժողովրդեանն, խորհրդակցեալ ընդ հայասեռ
Եկեղեցականացն, ընդ միջոց վեցից ամսոց
յայտնեացէ զմիտս իւր ։ որպէս զի մարթ լի-
ցի հաստատել զմիակերպութե Եպիսկոպո-
սական իշխանութե :

ATTESTATIO CENSORUM

Ordinem universum recitandi Divinum
Officium pro Armenis Catholicis, qui ad qua-
tuor ipsorum Ecclesias Transylvanenses per-
tinent, primum concinnatum ab Revmo. Dno.
Joanne Kabdebo Archidiacono ac Parocho E-
lisabethopolitano jussu Excell. atque Revmi.
Transylvanensis Episcopi, literis eidem Archi-
diacono datis xv. Kal. Majas anni MDCCXXIII,
deinde ipsius Praesulis Decreto vii. Kal. Octo-
bris ejusdem anni Venetias missum ad Divi
Lazari Insulam, ut accurate ad trutinam re-
vocaretur, Monachi Armeni Mechitaristae in
ipsa D. Lazari insula commorantes sedulo le-
gerunt, omniisque ponderatione examinarunt,
ob oculos praesertim habentes quinam sit il-
lius Dioeceseos status, quaenam peculiaris tem-
porum ratio; nihilque in eo repertum fuit,
quod sanctae Catholicae Fidei aduersetur, quod
moribus dissonum sit; quinimmo eum, quan-
tum fieri potest, aptum judicant ad Catholi-
cum Armenianorum Ritum, nec non ad con-
suetudines ipsimet Dioecesi probatas. Itaque
hujuscemodi Ordinem in illis omnibus Eccle-

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օհանրական կարգաւորութե՛ն Աջային
Ժամերգութե՞ն՝ որ 'ի պէտս ուղղափառ Հայոց
շորից եկեղեցեացն 'ի Թրանսիլվանիա՝ յար-
մարեալ 'ի Գերյ. Տը Յովհաննէ Գրաբտէ-
պովէ յԱւագսարկաւագէ և 'ի Ժողովրդա-
պէտէ Եղիսաբեթուսոյ, ըստ հրամանի
Բարձրապատիւ և Գերայարդ Եպիսկոպոսին
Թրանսիլվանիոյ գրովք առ նոյն Աւագսար-
կաւագն 'ի 17. Ազրիլի. 1825. և ապա նո-
րին Առաջնորդի վճռովն 'ի նմին ամի 'ի 25
Սեպտ. առաքեալ 'ի Վենետիկ 'ի Վանս Այժն
Ղաղարու առ 'ի քննել զգուշութ, Միսիթա-
րեան Հարք այնը Մենաստանի ընթերցան
ինամով. և քննեցին ըստ ամենայն մասանց,
ուշ եղեալ առաւելապէս հանդամանաց այնը
թեմի, և մասնաւոր յարմարութեան Ժամա-
նակացն, և ոչ գտաւ ինչ 'ի նմա հակառակ
ուղղափառ հաւատոյ, և բարի վարուց: Մա-
նաւանդ զի համարին զայն ըստ կարի գի-
պաւոր 'ի պահպանութե՛ն ուղղափառ արա-
րողութեան Հայոց, և հաւանեալ սովորու-
թեանց այնը թեմի: Վասն որոյ զայս կար-
դաւորութիւն պիտանի վարկանին 'ի պահել

siis exoptatissimae uniformitati servandae utili-
lem esse arbitrantur. In quorum fidem

Datum ex Insula S. Lazari Venetiarum
Die 15. Junii. Anno 1824.

L. S.

P. GABRIEL AVEDICHIAN
Vicarius Generalis Mechita-
ristarum.

P. Paschalis Aucher Secretarius.

9

զցանկացեալ միաձայնութիւն՝ ի նոյն Եկեղեց
ցիս։ 'Ի հաստատութե ասացելոցս,

Գրեցաւ ՚ի Վանս Ալյն Ղաղաբու։
15 Յանիսի ։ 1824.

Տ. Կ.

Հ. Գաբրիէլ Վ. Աւետիւն։
Հանրական Փոխանորդ Միւ
թարեանց։

Հ. Յարսունիւն Վ. Աւետիւն
Առենագլիք։

Հայութեա պարագընութեա՝ ՚ի Շաբախապատի-
կանիսկողուէն առ ԱՅծաւոր վանից
որ Աշխաբելուալու:

Reverende Superior!

Ut Directorium Ritus Armeni per Rssmum
Canonicum, et ADiaconum Joannem Kabdebo
elaboratum, atque per R. R. Monachos Ar-
menos Mechitaristas Venetiis in Insula S. La-
zari degentes diligenter lectum, et approba-
tum pro usu quatuor Armeni Ritus Paro-
chiarum in Transilvania hodie florentium Ty-
piis edi possit, admitto; cupio attamen huic
lucubrationi Censorum sententiam lingua Ar-
mena praemitti. Ceterum dum prosperum opti-
mi conatus successum precor piae ad Aras-
memoriae commendatus, constanter sum

Rdae P. Vestrac

addictus

IGNATIUS EPISCOPUS

A. Carolinae 13. Julii. 1824.

Rdo Andreas Zervis.

ԹԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Յարդիմ, Մեծամուս:

Ի նդ կարդաւորութե՛ հայկական արարութութեն՝ որ 'ի Գեղյարդոյ կանոնիկուէն և յԱւագսարկաւագէ Յովհաննէ Գաբրետպովեան աշխատասիրեալ, և 'ի Յարդոյ Միանձանց հայոց Միսիթարեանց բնակելոց 'ի Վենետիկ 'ի Կղզի Սոյն Ղաղարու զգուշութե՛ ընթերցեալ և հաւանեալ, առ 'ի պէտս չորից հայազգի Ժողովրդապետութեանց եղելոց 'ի Թրանսիլվանիա, հաճեալ եմ առ 'ի տիպարձանացուցանելոյ : Այլ ցանկամ զի դատումն քննողացն եղեալ կայցէ 'ի սկիզբն այսր կարդաւորութե՛ հայկական լեզուաւ : Իսկ ես հայցեմ 'ի Տեառնէ զոլիտանի ելս դովելի վաստակոցս, և յանձն եղեալ 'ի ջերմեռանգն աղօթս, մնամ հանապաղ

Վերասպատութե՛ Քում

Մաերիմ
իգնատիոն Եղիշեան:

'ի Պետէրաստ. 15 Յուլիս. 1824.

Աւ Յարդիմ, Հ. Անդրեաս Ծառավան:

Ա Խ Բ Ն Թ Ե Բ Յ Օ Ղ Ա :

Պամենայն իրս վայելուչ է միակեր
 պութին և գովելի, այլ առաւելապէս
Աճային պաշտամունս 'ի մի և 'ի նոյն
Վզգի. յորում լուսափայլեալ Ճանա-
 ցի խոհականութի Վրաջնորդացն, և
 նախանձ նոցա 'ի պահպանութիւն ա-
 ւանդութեց և օրինադրութեց Վճ-
 իմաստ 'Կախնեացն իւրեանց : Ոյն
 այս յաւէտ իմն ակներև տեսանի
Վզգս բարեկարդեալս՝ ամրացեալս
 հաստատուն աթոռովք և իշխանու-
 թեք. յորս և թեթև զանցառութի
 և փոփոխութի՝ մեծ իմն համարեալ
 է, դսրովեալ, և պատժոյ արժանի :

Գովելինախանձ այսպիսի միակեր
 պութե վառեալ ցուցաւ առ մերովս
 ժամանակաւ, 'ի բարեբաստիկ հո-
 գեոր կառավարուե Վարձրապատիւ
 Գերապայծառ Վզեքսանդրի Ոյուտ-
 նոյի՝ 'Կախադահ Վրքեսլիսկոպոսի
 բովանդակ Ունկարիոյ. զորոյ զվեհ
 անձնութիւն 'ի մեծամեծն ձեռնար-
 կելս՝ գերահռչակել կամեցաւ Վնդ-
 հանուր Վզգային ժողովն, յորդորեալ

զնա հաստատել յամենայնի զբարե-
 կարգութիւն, և որչափ մարթ է՝ ըզ-
 միակերպութիւն՝ Դոյն նպատակ բա-
 րենախանձ՝ վառեցաւ և մերս Արե-
 ծապատիւ գերապայծառ Դոյնատիոս
Ծէրէշ՝ Խալիսկոպոս Յօրանսիլվա-
 նիոյ, դարման տանել իրացն Յօհեմա-
 կան ժողովով։ Խւ զի Հովիւ է քաջ
 կոչեցեալ առ յայ ոչ միայն Ազգին իւ-
 րոյ Արձառաց բնակելոց ՚ի Յօրան-
 սիլվանիա գաւառի, այլև Հայասեռ
 ուղղափառաց բնակելոց յԱռոտեան,
 որոց երեւելի մասն կան ՚ի չորեսին
 Հայաքաղաքս, արժանիս փոքր Հայ-
 աստան ասելոյ, որ յԱղիսաբեթուածո-
 լիս, ՚ի Կէռլա, ՚ի Շուրճով, և ՚ի Աիր-
 վիզ. տեղեկացեալ նորա թէ յԱկե-
 ղեցական արարողութիւնս գոն առ
 նոսա անմիաբան սովորուիք ինչ, որ
 ստուեր իմն արկանեն միակերպուեն
 յածային պաշտամունս, յանձնեաց
 հրապարակաւ յԱթուանիստ եկե-
 ղեցւոջ ՚ի թեմական ժողովի անդ ա-
 ռաջի ամենայն Գերապատիւ Կանո-
 նիկոսաց, Աւագսարկաւագաց, յառ-
 ղովրդապետաց և Ա անահարց՝ Գե-
 րապատիւ Գերյարգոյ Տն Յովհան-
 նէսի Գաբրէալովեան Կանոնիկոս
 քահանայի և Աւագսարկաւագի ժո-

Դուլրդապետին Աղիսաբեթուպօլիս
Հայոց քաղաքին՝ վերաբերել զնոյնս
՚ի միակերպութիւն։ Աւ զսոյն զայս
յանձնարարութիւն, ընդ այլոց կար-
գադրութեց և օրինադրութեանցն
տպելոց՝ նա ինքն Գերապայծառ Ա-
պիսկոպոս ՚ի տիպ արձանացուցեալ
հրատարակեաց յամի տն 1823. ՚ի
17 Ապրիլի. ըստ օրինակին որ եղաւ
վերագոյն։

Արդ՝ զայս հրամանատրութիւն յօ-
ժարամիտ յանձն առեալ նախան-
ձախնդիրն Գելյարդոյ Տեղական-
նէս, և գործակից իւր առեալ զլի։
Հարս Անտօնեանս բնակեալս յի-
շիսաբեթուպօլիս, գրեաց նախ առ-
ժողովրդապետս Արից Ակեղեցեացն,
ու առ Ո. Հ. Գերապատիւ Գեր-
յարդոյ Տեղ Խաջիկն Զեցեան,
Խանոնիկոս քահանայ և Աւագսար-
կաւագ և ժողովրդապետն Ակոլայի,
առ Գելյարդելի Տէր Ատեփանն
Յակոբեան Փոխանորդ Աւագսար-
կաւագի՝ ժողովրդապետ ՃուրՃովի,
և առ Ո. Հ. Տեղ Ատեփանն Բադ-
րուպանեան՝ ժողովրդապետ Աիք-
վիզի. որք հաճուր ետուն զիւրեանց
հաւանութիւ, առաքելով զիւրեանց

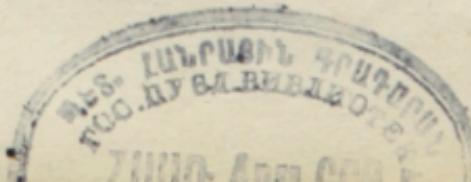
Երեւելի Տօնիցն զարարողութիւնս ,
այլ և զմաննաւոր ջերմեռանդութիւն ,
որովք վարեին հրապարակաւ յիշ
կեղեցւոջ . զորս՝ որպէս և զիւր իշ
կեղեցւոյն ըստ միմեանս բաղդատեալ ,
զտարբերութիւնն 'ի բաց եհատ , և
յորս միաբանեին՝ զնոյնս 'ի մի հաւա
քեաց :

Եւ զի այլ և այլութիւն պաշտամանց
առաւելապէս 'ի գլխաւոր տօնս երեւի
և հարկանէ զաքս այլոց Ազգաց ,
յայսոսիկ միայն փոյթ կալաւ զմիա
կերպութեն զկարեւոր գեղեցկութիւն
'ի լոյս ածել : Եւ դարձեալ , որով
հետեւ յայսպիսի Տօնս երեւելիս՝ 'ի
բնիկ յԱզգին մերում գոն արարու
ղութիք ինչ գեղեցիկք , որք զար
դարեն մեծապէս զերեւելի աւուրցն
զհանդիսաւորութիւն , զայնս ևս եմոյծ .
որպիսի է 'ի Շըրագալոյցս Ծննդեան
և Յարութեն Քնի Տն մերոյ յերե
կոյն ասել զհանդիսական Պատա
րագն : Խնձութիւն և այս արարողու
թի նախքան զ Խնձումական ժողովոյն
հաւաքումն , և մինչը 'ի Անձապա
տիւ Խնձութիւն մերմէ հրամայեալեր ,
'ի գործ եղաւ 'ի քաղաքի աստ , 'ի
գրաւոր շնորհմանէ Բարձրապատիւ
Կախագահ Արքեպիսկոպոսին բռ

վանդակ Ամերիոյ Եղեքսանդրի
Ռուտնօյի . յամի առ 1819 . յլ-
պրիլի 4 :

Եւ ես, մասնաւոր Արքն Զերմե-
ռանդութիք և Եցօթք, որք 'ի վաղ
ժամանակաց 'ի նախնեացն շարա-
գրեալք էին, կամ թարգմանեալք
անյարմար ոճով, և աշխարհաբար
իսկ, զնոյնս ըստ կարի ուղղագրեաց .
ոչ ըստ ամի վսեմական ոճով, զի մի
անհասկանալի լինիցի . և ոչ 'ի նոյն
թողով ստորին վիճակ, որ ոչն պատ-
շաճէր . այլ միջակային իմն ոճով
առ 'ի դիւրընկալ առնել հասկացո-
ղութեան Եղջին իւրոյ Հայկական
Խողովրդեան բնակելոյ 'ի թամին
երջանիկ Խպիսկոպոսին Խրանսիլ-
վանիոյ . որոյ բացայայտ հրամանաւն
ևս ածաւ 'ի լոյս տպագրութեամբ
յանփոփոխ գործածութիւն Չորից
եկեղեցեացն Հայոց Եռտեալի . որ-
պէս և օրինակ հրամանի նորա հան-
գերձ վկայութե Քննողացն եղաւ 'ի
սկիզբն Յառաջաբանիս :

Ա ամս որոյ յայտ առնեմք, թէ այս
հօնացոյց է միայն վասն այսոցիկ
Չորից Խկեղեցեաց . և ոչ հայի առ-
այլ կողմանս . դր . Եհաբնակ Հայոց,
կամ Խորիմու և , և . որպէս և ոչ

Ո՞ւծապատիւ Ապիսկոպոսին մերոյ
իշխանութիւնն տարածի առ նոսա .
ուստի Ակեղեցականաց Առտեալի են
պարտք հնազանդիւ իւրեանց Քա-
ջի Հովուին և Ո՞ւծապատիւ Ա-
ռաջնորդին Խճնատիոսի Շերէշի ,
որ կեցցէ և հովուեսցէ զհօտ իւր
զյանձնեալն 'ի Քահ ամենայն եր-
ջանկութեամբ :

Tabulae explicatio

Excellentissimus atque Reverendissimus
Transylvaniae Episcopus in Cathedra sedens,

Mandat Revmo. Archidiacono nec non Pa-
rocho D. Kabdebo, ut Ordinem divini Officii
recitandi perpetuum pro Armeniis concinnet,

Juxta placita duorum Sanctorum Patrum,
qui de Armeniorum Liturgiis divinisque Offi-
ciis egerunt, videlicet S. Isaac et S. Mesdrob,
quos appensa tabella pictos exhibet;

Prout haec placita apud Patres Antonia-
nos servari solent;

Ut usui maxime sint quatuor Armenio-
rum in Transylvania Ecclesiis, quae prospe-
ctari eadem in tabula possunt.

Բարձրապատիւ և Գերայարդ Եպիսկո-
պոս Թրանսիլվանիոյ բազմեալ յաթոռ :

Հրաման տայ Գեղյ . Աւտգսարկաւագի
և Ժողովրդապետի Տն Գապտեպովի՝ յար-
մարել զմշտնջենաւոր կարգաւորուն ածային
պաշտաման վասն Հայոց ,

Ըստ կարգադրութեն երկուց սբց Վար-
դապետացն Սահակայ և Մեսրոպայ , որք
երեխն ՚ի նկարեալ պատկերին .

Որպէս պահին այն կարգաւորութիւնք
՚ի Հարցն Անտօնեանց .

՚ի գործածութիւն ըորից Եկեղեցեաց
Հայոց ՚ի Թրանսիլվանիա , որք և տեսանին
՚ի հանդիպոյ :

Տ Օ Ւ

ՏԵՐԵՎԱՆԻԹԵՐԵՄՆԵՐԻ
Կ Ա Մ

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ:

Ա Նախագծակին : Մես : Եղիցի անուն
ան : Փռ . Օրհնեցէք : Քրէ . Մայր
նր : հբ . Գէ . Փառացըդ հօր (Ա - 29 .) Քրէ .
Մը զածածինն : Աշուտ . Ընկալ մր :
Ապա օրհնուի Ճաճանչիւ , յո mostrantia-
յով . Եղիցի անուն տն :

Պ Գլւերն : Օրհ . Գէ . Փառացըդ հօր :
Մաղլանք . Փառք հրաշափառ Տնօրէնուենդ :
Աւէւ . Եղիցի անուն տն օրհնեալ յաւի-
տեան , զի յառաջքան զարև է անուն նո-
րա : 'Ի նա օրհնեսցին ամ աղդք երկրի , և
ամ աղինք երանեսցեն նմա : Փռ . Օրհնեալ
մր ածիսրայէլի՝ որ առնէ սքանչելիս մլոյն :

Եւ օրհնեալ է անուն նբ փառաց նորա յա-
ւիտեան, լցցի փառք նորա ամերկիր, եղիցի
Եղիցի: հյ. թյ. Անբաւելին ամ էից. իւր սա-
րօն: (Եթէ իցէ կիրակի, զի դիշերին,
ծննդեան ասա, Հոյլք հոգեղէնք ընդ հո-
վիւսն:) Զկնի Տբ յերինիցին անմիջապէս, Որ-
թի: Աւետ. Ղուկ. բ. 8. Եւ հովիւքն էին.
Վերջ. 14: ապա Փառք ՚ի բարձունս. մինչ
յկէսն: և զկնի մնացեալ Աւետ. բ. 15. Եւ
եզեւ իբրև վերացան. վ. 20: ապա. Եւյա-
մինայն ժամ օրհնեմք զքեղ: Աւասպառ երգ.
Տէր ասաց ցիս: Փռ. Ընդէր խռովեցան:
Քրէ. Մայր նբ: Զկնի Սբ ածին. Աշ. Ճթ.
հյ. ՚ի վայելցուի սբց: Փռ. Ասաց տր ցտր:
Աւետ. Ղուկ. բ. 21. Եւ իբրև լցան. վ.
21: (Եթէ իցէ կիրակի, Կորաստեղծեալ.
ապա թէ ոչ. Արարշական, ըստ պատշաճի
աւուրն:) Քրէ. Խնդրեսցուք: Աշ. Քում
ամենազօր:

՚ի Պատարագին:

Ժամամաս. Աղաւեմք զքեղ: Ընթ. Կողոս.
բ. 8. Զգոյշ լերուք. վ. 15: Աւել. Եղիցի
անուն: Աւետ. Ղուկ. բ. 21. Եւ իբրև
լցան. վ. 21: Տես ՚ի Ճաշոցն. Հատոր. ա.
Երես. 56:

Զգեստ սպիտակ:

Յերեկոյին: Մէս. Շննդեան: Իջեւ որպէս
զանձրե: Փռ. Ած զիրաւունս: Քրէ. Մայր
նբ: հբ. թյ. Դասք սբց: Քրէ. Սբ զածա-
ծինն: Աշ. Ընկալ տր: Ապա Օրհնութի
Ճաճանչիւ. Եղիցի անուն տն:

(Յայսմ աւուր Հանդիսական պատարագն Արկ", և Դպ". զոր ասէ Աւագերէցն . և դնի նախ ճաճանչ . Զքեղ ած դոհաբանեմք . և Աղօթքն (Աւ 11 .) ապա Օրհ . Եղիցի անուն նո՞ն : և զկնի ծածկի իտեղլոջ իւրում . և սկսանի պատարագն : Զկնի առաջին Աւետարանին , որ ընթերցեալ լինի դրակալիւ առաջի ժողովրդեան , Քհ . շնորհաւորէ զնոր տարին բարեմաղթութք : Յեղիսաբեթ քաղաք ՚ի ժողովրդապետական Եկեղ . և ՚ի վանս Աբեցն Պետ" և Պօղ" . Կերպութի 30 ամաց , և նոյնչափ քառասնից) :

Հայուն . կամ Ճրագալյոց Ածայայանութե :

¶ 412 : Օրհ . Էջ . Ուրախացիր սրբունի (Աւ 35 :) Մաղթանք . Փառք հրաշափառ Տէրութեղ : Աւել . Առաքեաց զբան . (դոյ ՚ի ժամադրքին) : հյ . ՌՅ . Որ դասուց երկնաւորաց . իւր սարօքն : Քրէ . Փառաւորես յուք : Մանկունք . ՌՅ . Ծագումն հրաշալի : Քրէ . Վասն խաղաղութե : Աւ . Աբետ եւ տը ած մեր : ապա Աշմ . հա . իյ . Իջցէ որպէս : Փռէ . Ած զիրաւունս : Աւետ . Ղուկ . ա . 26 . Եւ յամսեանն . Վ . 38 : Արարշական ըստ պատշաճի աւուրն : Քրէ . Խնդրեսցուք : Աւ . Ած մշտնջենաւոր :

(Եթէ օրն իցէ կիրակի , զ Մանկունքն Ճրագաւն՝ մեծացուսցէ ասա՛ : Քրէ . Ասացուք : Աշմ . Ճժ . իյ . Փրկութի առաքեաց . Փռէ . Խոստովան եղէց : Աւետ . Յովհ . ա .

(4)

1 . 'Ի սկզբանէ . վլ . 17 : 'Առաստեղծեալ :

'Ի պատարագին :

Ժամանութ : Ածածին ան": Ընթ . Տիտ . ը .
11 . Քանզի երևեցաւ . վլ . 15 : Ալէլ . Հո-
գին որ : Աւետ . Մատթ . ա . 18 . Եւ յնի
քնէ . վլ . 25 : Ճաշոց . Հատ . ա . Երես 25 :
Զգեստ սպիտակ :

Յերենրին : Մես . Տը ասաց ցիս : Փակ . Ըն-
դէր խռովեցան : Քրէ . Աղաչեսցուք : (Եթէ
կիրակի իցէ . Ասացուք) . հբ . ՌՅ . Լոյս 'ի
լուսոյ : Քրէ . Սը զածածինն : Ալ . Ընկալ-
տէր :

Տօն ԱՖայայտնութե և Միքանութե քն Բէրոյ
Յնի Քնի :

'Ի Գէլ . Օրհ . ՌՅ . Լոյս 'ի լուսոյ (Ակ - 9):
կամ Ռէ . Խորհուրդ մեծ (Ակ - 37) : իւր սա-
րօքն : Ալէլ . 'Օննե՛' . ըստ ձայնին : Աւաւ' .
Երժ . Արեգակն արդարութե : Քրէ . Մայր
ոք : Սղմ . հա . հա . իջցէ որպէս : Փակ . Ած-
զիրաւունս : Աւետ . Մատթ . ա . 1 . Գիրք
ծննդեան . վլ . 17 : Արարական ըստ պատ-
շաճի աւուր . (Եթէ կիրակի , 'Առաստեղ-
ծեալ) : Քրէ խնդրես : Ալ . Քումամենա' .
Ածայայտնութեղ :

'Ի պատարագին :

Ժամանութ : Ածածին զքեղ : Ընթ . Տիտ . ը .
11 . Քանզի երևեցաւ . վլ . 15 : Ալէլ . Այսօր
ծնաւ : Աւետ . Մատթ . ը . 1 . Եւ 'ի ծնանիլն .
վլ . 12 : Ճշ . Հ . ա . 16 :

Զգեստ սպիտակ :

Յերեւն։ ՄԵՆ. Իջցէ որպէս. ՓԵՒ. ԱՅ զիւ-
րաւունս : ՔՐԷ. Մայր նը : հԵ. ՌԵ. ԱՅՍՈՐ
բանն ՚ի հօրէ : ՔՐԷ. ԱՐ զածածինն : ԱՆ.
Ընկալ տէր :

ԾԱԿԱՀԻ :

ԱՅՍՈՐ Հանդիսական պատարագն ա-
ռանց Արկ' : զկնի պատարագին Ջրօրհնենք.
զոր օրհնէ Աւագերէցն Արկ' ևն : Նախ .
Շարական ՇՅ. Լոյս ՚ի լուսոյ : Զքեղ որ հող-
լով ևն , և Մկրտիքն : ապա Սղմ. ի՛ւ . նշ .
ԲԵ. Զայն տն . ՓԵՒ. Մատուցէք տն : և
զկնի . Ընթ յելից . ժԵ . 22 . Եւ խաղացոյց .
Վ. . 27 : Ընթ . Յեսուեայ . դկ . 14 . Եւ եղե-
իբրե . վ. 17 : Ընթ . ՚ի դկ . Թագա՛ . բ. 19 .
Եւ ասեն արք . վ. 22 : Ընթ . յեսայ . ժԵ .
5 . Եւ առէք զջուր . վ. 6 : Ընթ . յեղեկ .
լսէ . 1 . Եւ եմոյծ զիս . վ. 12 : Առաքեալ .
տ . Կորնթ . ժ. 1 . Ոչ կամիմ եթէ . վ. 4 :
Աւէւ . Ուրախ լիցին այսօր երկինք , և ցըն-
ծացէ երկիր , զուարձացի ծով լրիւ իւրով
տիեզերք և ամ բնակեալքն ՚ի նմա : Ա-Ե-Ք .
Մտթ . դ. 1 . Յաւուրսն յայնոսիկ . վ. 17 :
Եւ ապա ասեն զմեծ քարողն (՚ի ձայն)
Յամ ժամ օրհնեմք զօրհնեալ : (Եթէ ժա-
մանակդ ներէ , ասա և զ Տաղն . Ք՛ բանդ
հօր : զ Յորդորակն , Ով զարմանալի : և
զ Տաղն , Այսօր ձայնն հայրական) : Ապա
Արկ' . ՔՐԷ . Վասն ՚ի վերուստ : զկնի Ք. Հ .
ԱՆ . Օրհնեալ ես տր ած ամենա : և ՚ի յե-
տին մասն աղօթիցն բերեն Արկ' . զ Մեռոնն
հանդիսիւ , խնկովք և մոմեղինօք . և առեալ
Աւագերէցն ՚ի ձեռս , սկսանի Օրհնեացի և
որբեսցի ջուրս ևն . և խաչիւն՝ որ ՚ի ձեռին

խաչակնքէ զջուրն : և Դպջ . ասեն . Ամին ,
ալէլ , ալէլ . ալէլ : զայս երիցս կրկնէ : և ա-
պա արկանէ զիսաշն 'ի ջուրն : կնի սկսա-
նին Շարական . դէ . Առաքելոյ աղաւնոյ .
և Աւագերէցն արկանէ զ Մեռոնն խաչա-
նման 'ի ջուրն : և ապա Քրէ . Աբ խաչիւս :
Աշ . Պահպանեա : Հայր մեր : Յետ այնորիկ
Գլերն զգեստաւորեալ շապկօք , և Պատուա-
ւոր Քհ . շուրջառաւ , զնան նախ 'ի տուն
Աւագերիցուն 'օրհնել զտուննորա : և զկնի
ինքն Աւագերէցն զգեցեալ շուրջառ՝ ընդ
Գլերին օրհնէ զտունս ժողովրդեանն . որ
է իրաւունք ժողովրդապետաց . և օրհնէ
մինչև ցՄիջօրէն , բայց անդր ևս 'ոչ , 'ի նո-
րոգ կարգադրուէն Եպիսկոպոսացն Դրուն-
սիվանիոյ : Բայց այսու կարգաւ : յա . օրն ,
օրհնին տունք Աւագամեծար Դրատաւորաց
քաղաքին . և Եկեղեցպանին . և Քաղաքա-
պետաց , յա Սուդաշնուն : Կոտարաց և Գան-
ձապետին , յա Էքատօրին : 'ի բ . օրն . այլոց
քաղաքացւոց կարգաւ :

Եւ դարձեալ ծանիր . զի արգելեալ է
ասել Ուխտական պատարագս ևս և Ննջե-
ցելոց յա . օրն . բայց մի պատարագ մարթ-
է ասել յՈւժօրէս , և այն ևս 'ի ներկայու-
թեան Մեռելոյն : S. R. C. 16 . Սեպտմ .
1730 . 26 . Յունվարի , 1752 : Ներողութի ,
30 ամաց և նոյնչափ քառասնից . և այն
միայն յեղիսաբեթ քաղաք , 'ի ժողովրդու-
թեան Եկեղ , և 'ի Վանս : Վաղիւն բանին Հար-
սանիք :

(7)

ասել, Աշաւ՝ երժ. զ Արեգակն արդարութեա-
քիլ. Մայր սբ : Աղմ. հա. է. Իջետ որպէս
զանձրեւ : Փ ։ Ած զերաւունս : զկնի Աւե-
տաւաւականն ըստ աւուրն պատշա-
ճի : Քիլ. Խնդրեսցուք : Աւ. Քում ամենաւ-
զօր :

Յերեկոյն . Մէս . Ծննդեանն , երեք դո-
լով , յաւուրն՝ մին : Քիլ . Մայր սբ : զկնի
Համբարձոյն . Քիլ . Աբ զածածինն : Աւ .
Ընկալ ար : Եւ ՚ի պատարագին , Զգեստ
սպիտակ միշտ :

Բ. օր Ածայայափեռութե :

՚ ՚ Գիւ : Օրհ . ՛ ՚ . Այսօր բանն ՚ի հօրէ :
Աւել . Ճննդ . ՚ի ձայնէն : հա . 43 . ՚ի կռւսա-
կան . խւր սարօքն :

Աւել . մըկ . ա . 1 . Սկիզբն աւետարանի .
վ . 13 :

՚ի պատարագին :

Ժամանութ . Աղաչեմք զքեղ : լնթ . ՚ի Գոր-
ծոց Առաք . զ . 8 . Ստեփաննոս . վ . ը . 2 :
Աւել . Հոգւով նբւլ զօրացեալ սբ Ստեփան-
նոս , և ընտրեալ յորովայնէ ճշմարիտ վկայ ,
սիրօղ և առաքեալ առաքողին , ՚ի քնէ ընկա-
լեալ զգուարթնոյն զպսակն : Աւել . Յովհ .
ժը . 24 . Ամէն ամէն ասեմ . վ . 26 : Ճշ . հ .
ա . երես 37 :

Յերեւ : հէ . 41 . Եակից հօր :

Ղ. օր ԱՃայայդնութե :

Պ Գլւ: Օրհ. 4ի. Եակեց հօր: Աւէլ.
Ծննդ. 'ի ձայնէն: հյ. 7ի. Աքանչելագործ.
Խւր սարօքն: Աւէտ. Մալժ. ղ. 1. Յաւուրսն
յայնոսիկ. վ. ղ. 11:

'ի պատարագին :

Ժամանութ: ԱՃածին ան": Ընթ. յերբ. ա .
1. Բազում մասամբք. վ. 12: Աւէլ. կա-
րապետն Յովհաննէս զարհուրեալ 'ի յորո-
վայնէ յորովայն երկրպագէր. սպասաւոր
եղե բանին այ, և լուեալ զահաւոր զձայնն
աղաղակէր ասելով ահա գառն այ որ բառ-
նայ զմեղս աշխարհի: Աւէտ. Մալժ. բ. 15,
Եւ իբրե գնացին. վ. 23: Շշ. Հ. ա . ե-
րես. 45:

Յերեի: հբ. 4ի. Այսօր գաբրիէլ:

Ղ. օր ԱՃայայդնութե :

Պ Գլւ: Օրհ. 4ի. Այսօր գաբրիէլ:
Աւէլ. Ծննդ. 'ի ձայնէն: հյ. 7ի. Որ 'ի ծո-
ցոյ հօր. Խւր սարօքն:

Աւէտ. Յովհ. ա . 1. 'ի սկզբանէ. վ. 17:

'ի պատարագին :

Ժամանութ: ԱՃածին զբեղ: Ընթ. Գա-
ղատ. ղ. 1. Զայս ասեմ. վ. 7: Աւէլ. Ու-
րախ լեր բերկը: Աւէտ. Ղուկ. ա . 26. Եւ
յամսեանն. վ. 58: Շշ. Հ. ա . երես 45:

Յերեմ. հբ. 43. Այսօր որ յախռու :

Է. օր ԱՃայայդնութե :

Ի Գիշ: Օրհ. 43. Այսօր որ յախռու :
Ակէ. Ծննդ. 'ի ձայնէն: հց. 7. Որ յան-
ճառելի. իւր սարօքն: Ա-է-ր. Յով. 18. Զածոչոք. վ. 28:

'ի պատարագին:

Ժամամուս: Ազաւեմք ղքեղ: Ընթ. յերրայ.
Ժ. 18. Զի ոչ էք մատուց. վ. 27: Ա-
նէս Դու մանուկ մարդարէ: Ա-է-ր. Ղուկ.
մ. 56. Յարուցեալ մարիամ. վ. 56: Ճ՛-
չ. մ. երես 46:

Յերեմ: հբ. 43. Անսկզբնական տեսիլ:

Ղ. օր ԱՃայայդնութե :

Ի Գիշ: Օրհ. Անսկզբնական տեսիլ: Ա-
կէ. ծննդ. 'ի ձայնէն: հց. 7. Որ խոնար-
հեցար. իւր սարօքն: Ա-է-ր. Յով. մ. 29.
'ի վաղիւ անդր. վ. 34:

'ի պատարագին:

Ժամամուս: ԱՃածին ան: Ընթ. մ. թե-
սաղ. դ. 12. Ոչ կամիմ. վ. 17: Ակէ. Ե-
հան զիս 'ի դբոյ տառապանաց 'ի կաւոյ և
'ի տղմոյ: Ա-է-ր. Յով. ժմ. 1. Եւ եր ոմն.
վ. 46. Ճ՛-չ. մ. մ. երես. 48:

Յերեմ: հբ. Բ. Անեղանելի ընութի:

Է . օր ԱՃայայդնութե :

Պ Գիշ : Օրհ . ԲՅ . Անեղանելի : Աւէլ .
Ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . բյ . Փառաւորեալ
ած . իւր սարօքն : Աւէտ . Յով . ա . 35 . 'ի
վաղիւ անդր . վ . 51 :

'Ի պապարագին :

Ժամամուս : ԱՃաճին զքեղ : Ընթ . Հոռմ .
ա . 1 . Պօղոս ծառայ . վ . 7 : Աւէլ . Եր-
դուաւ տը Դաւթի : Աւէտ . Ղուկ . բ . 1 . Եւ-
եղե ընդ աւ . վ . 7 : Ճ՛շ . Հ . ա . երես . 52 :
Յերեկ . հբ . 73 . Լոյս 'ի լուսոյ :

Է . օր ԱՃայայդնութե :

Պ Գիշ : Օրհ . 73 . Լոյս 'ի լուսոյ . Աւէլ .
ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . այ . Տնօրինեցաւ . իւր
սարօքն : Աւէտ . Ղուկ . դ . 1 . 'Ի հնգետասա-
ներորդի . վ . դ . 13 :

'Ի պապարագին :

Ժամամուս . Աղաչեմք զքեղ : Ընթ . Կողոս .
բ . 8 . Զգոյշ Երուք . վ . 15 : Աւէլ . ծով
եսես և փախեաւ , և յորդանան անդրէն
դարձաւ : Ճ՛շ . Հ . ա . Երես . 56 : Աւէտ .
Մտթ . դ . 15 . Յայնժամ դայ յա . վ . 17 :
Ճ՛շ . Երես . 42 :

Յերեկ : հբ . 73 . Լոյս 'ի լուսոյ . կամ զՃա-
լու շարականն նոյն աւուր . այ . Անսկիղըն
ած :

Տօն Անուանն Յնդ :

Պատիս : Լոյս զուարթ : Մես . Եղիցի
անուն տն : Փռի . Օրհնեցէք : Քրէլ : Ասաս-
ցուք : հբ . գի . Փառացըդ հօր (Ա- 244)
Քրէլ . Խնդրես : Աշ . Քում ամենազօր
Անուանդ :

Ի Գիշեր : Օրհ . գի . Փառացըդ հօր : Աւել
(տես 'ի տօնի Տնօր '' . Երես . 1 .) : հյ . դձ . Ան-
բաւելին ամ . իւր սարօն : (և կարդա իւ-
ղաբ . Աւետ '') : Ասաս . երգ . Եղիցի անուն :
Փռի . Օրհնեցէք : Քրէլ : Ասասցուք : Սղմ . ճժի .
հյ . Եղիցի անուն տն : Փռի . Օրհնեցէք մանկ :
Աւել . Ղուկ . ը . 21 . Եւ իրբե լցան . վ . 21 :
Կորաստեղծեալ : Քրէլ . Խնդրես : Աշ . Քում
ամե '' Անուանդ :

Ի պատարագին :

Ժամամուս . Ընթ . և Աւետ . տես 'ի տօնի
Տնօ '' . Երես . 2 :

Յերեկ : Մես . Եղիցի անուն եւ : Քրէլ .
Ասասցուք : հբ . դձ . Դասք նըց : Քրէլ . Խըն-
դրես : Աշ . Թագաւոր խաղաղութեալ :

Ծանիր :

(Յայսմ տօնի ղնի Ճաճանչն Յերեկոյ-
եան ժամասացութիւնս անպատճառ . և
ասի Եղիցի անուն տն : ղջանդիսական պա-
տարագն ասէ Աւագերէցն Արկ . ևն : զինի
պատարագին Օրհ . Ճաճանչւ . Եղիցի ան :

Քարող յամպիոնէ : Եւ շնորհեալ իսկ է
մշտնջենաւոր Ախակա" Սերող" . ամ ժո-
ղովրդապետական և վանական եկեղեցեաց .
և Արժանաւորքն կարեն մերձեցուցանել
հոգւոց քաւարանին :)

Տօն Սբ Հօդի Անտօնի մհեմառը :

(Այս տօն յԱզդի մերում կատարի եր-
րե զայլ հասարակ աւուրս Սբց : Բայց 'ի
վանս Հարց Միսիթարեանց կատարի հան-
դիսապէս . որովհետեւ է տօն Առաջնորդի
կարգի իւրեանց . ուստի և Անտօնեանք ևս
ասին : 'Ի նախաքօնակին , դնի Ճաճանչ . Արդ
զայս խորհուրդ : Իսկ յայլ աւուրս զկնի
Վանական պատարագին և երեկոյեան ժա-
մասացութեւ տուեալ լինի Օրհ . միայն . Ե-
ղիցի անուն տն : Քարող յԱմպիոնէ : Մա-
սունք Սբյն'ի համբոյր . և Ախակա" ներող"
առ նոսա : Յութօրէսն ասի Աթանասիան
Սբյն (Է- 8 :) 'Ի վերջին օրն յերեկոյն , ըդ-
կնի լիթանիային դնի Ճաճանչ . Արդ զայս
խորհ . ապա Զքեղ ած դոհաբանեմք ևն :
(Է- 11.) և զկնի Օրհ . Եղիցի անուն . և
Մասունք 'ի համբոյր) :

Տօն Քառասնօրեայ Գալստէան Քնի . կամ
Տեսան ընդ առաջ :

'Ի նախ : Լոյս ղուարթ . անպատճառ :
Մէս . Գալս . Օրհնեալ որ զաս : Փռի . Տի ած
մեր երեւ : Քբէլ . Ասասացուք : հբ . աչ . Մարմէ

նացեալդ . ի կուսէն (Բ- 58 :) ՔԵՆ . ԱՌ
ղածածինն : ԱՀ . Ընկալ մոր :

'Ի ԳԵՐԵՒ : ՕՐՀ . այ . Մարմնացեալդ . և ԴՅ .
Այսօր անսկղընական : ԱԼԵԼ . ծննդ . ի ձայ-
նէն : հյ . ԴՅ . ՕՐՀՆԵՐԻՔ զքեղ . իւր սարօքն :
ԱՌԱՌ էրդ . Արեգակն արդարութե : ՔԵՆ .
Մայր նբ : ԱՎՀ . զէ . հյ . Տեսին ամ ծազք .
ՓԻՒ . ՕՐՀՆԵՐԻՔ զտր : ԱՆԵԿ . Ղուկ . բ . 22 .
Եւ իբրև լցան . վ . 40 : Արարչական . ըստ
պատշաճաւ : ՔԵՆ . Խնդրես : ԱՀ . Քում ա-
մենա գալստեանդ :

'Ի Պատարագին :

ԺԱՅԱՅՈՒԹ : ՃԵՐՈւՆին այսօր , և ԱՆՍԿՂԸՌ
ընական բանդ : Ընթ . Գաղատ . դ . 1 . Զայս
ասեմ . վ . 7 : ԱԼԵԼ . Արդ արձակեա զծա-
ռայս : ԱՆԵԿ . Ղուկ . բ . 41 : Եւ երթային .
վ . 52 : ՃՇ . Հ . ա . երես 109 :

Զգեստ սպիտակ :

ՅԵՐԵՒ : ՄԵԱ . ՄԵծացուսցէ : ՓԻՒ . Զի
հայեցաւ : ՔԵՆ . Մայր նբ : հբ . Դի . Այսօր
'ի տաճարն : և 'Ի սկղըանէ : ՔԵՆ . ԱՌ զածա-
ծինն : ԱՀ . Ընկալ մոր :

ԾԱԽԵՐ :

(Այսօր օրհնին մոմեղէնք նախ քան ըղ-
չանդիսական պատարագն . (Բ- 12) : Քա-
րող յԱմպիոնէ մերթ կարէ 'ի բաց թողուլ-
ԿԵՐՈՂ ոչ դոյ) :

Բառն Բարեհենդանի էլլբահի :

(Ա) անիր , զի Եկեղեցին մոտանէ 'ի սուդ
 'ի նախընթաց երեկոյին շաբաթ աւուր : և
 ասին թիւ . Լոյս զուարթն . Ասասցուքն . և
 Կեցո տրն : և մնայ 'ի սուդ մինչև 'ի Ղազա-
 րու յարութեան շաբաթ օրն : Նմանապէս ,
 Հոգեգալստեան և Ննջեցելոց շարական ոչ
 ասի 'ի ժմացութիւ . ուստի) . 'ի նախընթաց
 Երեկ՝ շաբաթ աւուր . Մէս . զկիրակամը-
 տինն Սիրեցի զիս Փէ՛լ . Ասասցուք . (թիւ) . հբ .
 դէ . Բանն որ ընդ հօր : Փէ՛լ . Վ և խաղաղ՝
 Աշ . Հայր գթած : Աստ օրհնեցէք : Փէ՛լ .
 Խնդրես՝ (թիւ) . Աշ . Թագաւոր խաղա-
 ղութե :

'ի գէլ : Փոխի ձայնն՝ դէ : Կանոնադլուխ
 բառն Բարեհենդանի . Աղմ . ճիէ . Օրհնեա' անձն
 իմ : Երգ . Օրհնեցից զբեղ գոհութք : (դոյ 'ի
 ժամագրքին) : Պաշտօն . խաչէ : Շարական .
 դէ . Այսօր անձառ : Աւետ . շարշարանաց ը-
 ձայնին : Օրհ . դէ . Բանն որ ը հօր : Աւետ .
 Յարութե՝ 'ի ձայնէն : հց . աչ . Ուրախացիր
 Եկեղեցի . իւր սարօքն : զկնի իւղաբ՝ . Աւետ .
 Զամ' աւուրս կենաց : Երիցս ասա (թիւ ,
 բայց յետինն , բարձր) : Փէ՛լ . Ասասցուք :
 Աղմ . ճիէ . հց . Եղեցի անուն . Փոխ . Օրհնե-
 ցէք : Աւետ . Մտթ . կ. 22 . Ճրագ մարմնոյ . վ-
 է . 2 : Նորաստեղծեալ : Փէ՛լ . Խնդրես : Աշ .
 Քում ամենա՝ Յարութեղ :

՚ի պատարագին :

Ժամանուս. Միածին որդին Ընթ . յԵսայ .
ԺԸ . 1 . Գոչեա զօրութք . վ . 14 : Աշ . Ա
ղաղակեցէք առ տէր : Աւետ . Մտթ . կ . 1 .
Զգոյշ լերուք . վ . 21 : Ճ՛շ . Հ . ա . երես 145 :
Զգեստ մթագոյն , կամ կապոյտ :

Յերեկ : Մես . Յարութե , ՚ի ձայնէն : Քրէ :
Ասացուք : հբ . դէ . Այսօր յօրինակ : Քրէ .
Խնդրես : Աւ . Թաղաւոր խաղաղութե :

ՕՐ ՏՐԻՐՈՒ :

(Ն) անիր , զի այսօր սկսանի Տը ամենա-
կալն . և յԱրևագալի ժամասացութե , Շա-
րականքն և Յորդորակքն : ՚ի ճաշու ժամա-
սացութե խաւարեցաւն ևն : ՚ի բաց թող-
եալ զՆնջեցելոց շարականսն , և Մեծ Քա-
րոզքն հանդերձ Ազօթիւքն : Եւ ՚ի խաղա-
զական ժամասացութե , Կայեաց սիրովն :
և Երանեալ ամբիծ Սաղմոսքն , յաւուըն՝
զմին : Այս կարգ պահի յամ աւուրս Ա-
ղուհացից , բաց ՚ի կերակէից . այլև ՚ի շա-
րաթ աւուրց՝ յորս տօնին Մբք : Իսկ ՚ի պա-
տարագին , ժամամուտ , զՊահոցն ասա : և
Ընթ . յԵրեկոյեան ընթերցուածոց զմին ա-
սա : և Աւետ . զՄարկոսինն՝ կարգաւ ըստ
տնատուեց : Զգեստ միշտ մթագոյն : Բայց
՚ի ծոռվրտեան պատարագին , ասի և Ած անեղն .
յորում յիշին անուանք ՚Ննջեցելոց , որք
տան զերկդրամեանն : այլև նախքան զպա-
տարագն օրհնի Մոխիր . (Աւ 15 :) Գիտեա
դարձեալ , զի արգելեալ է յայսմ աւուր ա-

(16)

սԵԼ Ուխտական, և ԿԱՆՑԵՑԵԼԾԾ պատարադու.
ևս և 'ի ներկայութե ՄԵռԵԼԾՅՆ . S. R. C. 20 .
Օգոստ". 1627

ՅԵՂԻՍԱՔԵԾՔ քաղաք յամ աւուրս ԱՂՈՎ
հացիցն դոյ ԿԵՐՈՂՈՒԾԻ 100 աւուրց :

Տօն ՍԵՐՅՆ ՅՈՎԵՒՔԱՅ ԱՃԱԿՈՅ :
(ոչ է հրամայական) :

'Ի համա : ՄԵՇ . Մարտիրոսաց 'ի ձայ-
նէն : ՔԵՐԼ . ԱՃ մեծ . հՔ . բՔ . Որ զորդին դաւ-
թի (Ա- 31) . Մաղլանս . Ք՛՛ ած մեր :
ՔԵՐԼ . ՍԵՐ ճգնաւորօքն : ԱՀ . Որ ընտրեցեր :
(Եթէ կիրակամուտ հանդիպի , ՔԵՐԼ . Ա-
սացուք : և զկնի Համբարձոյն , ՔԵՐԼ . Ա- ասն
խաղաղութե : ԱՀ . Հայր դժած : Աստ օրհնե-
ցէք : և ապա Ք՛՛ ած մեր , ևն :)

'Ի ԳԵՂ : Օրհ . բՔ . Որ զորդին դաւթի : Թաւ-
գաւորս , Մարտիրոսաց 'ի ձայնէն : հՋ . դՔ .
Զանքննին խորհուրդ : իւր սարօքն : Ա-աս-
ԵՐԳ . Ոչ են բանք : Փոխ . Ընդ ամ երկիր :
ՔԵՐԼ . ԱՃ մեծ : Մանկունս . դՔ . սպէշէ . ԱՃա-
հայր : Արարշական . ըստ պատշաճի աւուրն :
Մաղլանս . Ք՛՛ ած մեր : ՔԵՐԼ . ՍԵՐ ճգնա-
ւորօք : ԱՀ . Որ ընտրեցեր :
(Եթէ կիրակի հանդիպի , հանդունս ոչ
դոյ . այլ բժշկութե Աւետարան) :

'Ի աղապարագին :

ԺԱԽԱԽՈՎ . Առաքեալք և վկայք : Ընթ .
Եփես . ա . 3 . Օրհնեալէ ած . լ . 12 : Ալէլ

(17)

Կացուսցես զնոսա : Աւետ . մոլթ . ա . 17 .
Արդ ամ աղջք . վ . 21 : Ճշ Հ . է . Երես 955 :
Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . Մարտիրոսաց ՚ի ձայնէն :
Քրէ . Ած մեծ : հբ . րէ . սուելէ . Ածահայր :
Մաղլանէ . Քո ած : Քարոզ . Սէ ճգնաւու-
րօք : Աւ . Որ ընտրեցեր :

Ծանիր :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւագ-
երէցն Սարկաւագօք : Քարոզ յԱմպիոնէ :
Մասունք ՚ի համբոյր . յԵղիսաբեթ քաղաք
՚ի ժողովը՝ Եկեղ . որպէս և ՚ի Ճուրճով
քաղաք Հայոց , Լիակա . Ներող :)

Աւետան Սէ հուսին :

՚Ի նախա : Մես . Մեծացուսցէ : Փռի . Զի-
հայեցաւ : Քրէ . Մայր նը : հբ . աէ . Խոր-
հուրդն անձառ (Բ-34) : Քրէ . Սէ ղածա-
ծինն : Աւ . Ընկալ մըր :

՚Ի գիշ : Պաշտօն ՚Ննջեցելոց : Ապա Օրհ .
աէ . Խորհուրդն անձառ : Աւէլ . ծննդ . ՚ի
ձայնէն : հյ . րէ . Որ անխմանալիդ ես . իւր
սարօքն : Աւաս . երգ . իջէ որնկ . Փռի . Ած
զիրաւունս : Քրէ . Մայր նը : Սղմ . հէ . հյ .
Տ՛տացէ զբան . Փռի . Յարիցէ ած : Աւետ .
Ղուկ . ա . 26 . Եւ յամսեանն . վ . 38 : Աւ
բարչական . ը պատշ . աւ : Քրէ . Խնդրես :
Աւ . Քում ամենա . Մարդեղութեղ :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Աղաշեմք զքեղ : Ընթ . յԵր
պոց . ա . 1 . Համբուրեսցէ զիս . վ . 11 : Աւել
Հոգին նը եկեսցէ : Աւետ . Ղուկ . ա . 26 .
Եւ յամսեանն . վ . 38 : Ճշ . Հ . ա . երես .
11 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեէ : Մես . իջցէ որպէս . Փռի . Ած զիւ
րաւունս : Քրէ . Մայր նը : հբ . դէ . Ածածին
նը կոյս : Քրէ . Սը զածածինն : Աւ . Լնկալ
նը :

Ծանիր :

(զՀանդիսական պատարագն ասէ Աւադ-
երեցն Սարկաւագօք . և զկնի տայ Օրհ . ճա-
ճանչու . Եղիցի անուն տն : Քարոզ յԱմ-
պիոնէ : Մասունք 'ի համբոյր : 'ի Կերլաքա-
ղաք Հայոց Լիակ" "Սերող" . յԵկեղ" Աւետ-
ման Սրբուհւոյ Ածածնի) :

Տօն Ղաղաբե - Յարութե :

'Ի ԳԵՆ : Օրհ . այ . Այսօր գոլով'ի բեթ" :
Աւել . Բարձր առնեմ զքեղ . (տես 'ի ժամա-
գիրքն) : հյ . բյ . Ածային գոչմամք . իւր սա-
րօքն : Աւան" երգ . Տը հաներ 'ի դժո" . Փռի .
Բարձր առնեմ : Քրէ . Փառաւորեսցուք :
(զկնի հանիանց), Քրէ . Վասն խաղաղութե՛ :
Աւ . Սը ես մը : Սղմ . իթ . (թիւ) . հյ .
Տեր հաներ . Փռի . Բարձր առնեմ : Աւետ .
Յովհ . ժան . 1 . Եւ էր ոմն . վ . 54 : Տըն յետ
ստեղծ : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամենա"
դաշտեանդ :

՚ի պատարագին :

Ժամանուար : Զղաղարու ննջումն . և Յորժամ եկեալ : Ընթ . ՚ի ա . Թաեսաղ . դ . 12 . Ոչկամիմ եղբ . վ . 17 . Աղմ . Եհան զլս ՚ի գըոյ : Աւետ . ժա . 55 . Եւ էր մերձ . վ . 12 : Ճշ . Հ . ա . երես . 268 :

Զգեստ սպիտակ :

Յերեւն : Լոյս զուարթ . (՚ի ձայն) : Մետ . Գալուստ . Օրհնեալ եկեալ . Փռի . Տը ած մեր : Քրէլ . Ասացուք . (՚ի ձայն) : հբ . աչ . Որ վեր օրհնիս (Աւ . 41 :) Քրէլ . Խնդրես : Աշ . Թագաւոր խաղաղ .

Ծանիր :

(Յայսմ աւուր ՚ի ժամասացութիս սկսանին Հոգեգալստեան և Հանգստեան շարականքն) :

Ծանիր :

՚ Կ գիւ : Հետեւակ շարական . ՌՅ . Թաղաւոր զոլովլ : Օրհ . աչ . Որ վերօրհնիս : Աշէլ . Տը ած մեր . (տես ՚ի ժամագիրքն) : հյ . ՌՆ . Որ ՚ի քրոբէական . իւր սարօքն : ՚ի Գիւերտ . Դասք լուսեղէնք : Աստ . երգ . Այսօր մը տանէ ժագաւորն : Քրէլ . Ասացուք : Զինի Աը ածին . Աղմ . զէ . հյ . Տեսին ամ ծագք . Փռի . Օրհնեցէք : Աւետ . Մըկ . ժ . 46 . Եւ դան յերիբով . վ . ժա . 11 : Կորաստեղծեալ : Քրէլ . Խնդրես : Աշ . Քում ամենա ՚ Դալըստեանդ :

՚Ի պապաբագին :

Ժամամատ : Ցնծաւ երուսաղէմ: Ընթ. Զաքար. թ. 9. Ուրախ լեր. վ. 15: Աւել. Տը ած մեր երեւ: Աւետ. մտթ. ի. 29. Եւ յեւանելնոցա. վ. իա. 17: Ճշ. Հ. ա. երես. 274: Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ: Աղմ. դէ. ի. Լերինք ցնծասցեն. Փոխ. Օրհնեցէք: Աւետ. Ղուկ. ժթ. 29. Եւ եղեւ իբրեւ. վ. 48: Ապա խոնարհեցո՛, Ապրեցո՛. բայց այսու կերպիւ. զի զկնի կտանց խոնարհեցոյին. ասաւ երիցս շարական. բէ. Ուրախ լեր եկեղ: զօ. Խոնարհեցո՛: Պահեալ զանձն իմ: Ողորմեա ինձ տր: Զի դու տրքազցր: Ուկնդիր տր: Յաւուր նեղութեան: Շարական. բէ. Ուրախ լեր եկեղեցի նը. Երիցս կրկնեա: Ապա: Ոչ ոք է նման: Զամ աղցս: Մեծ ես դու տր: Առաջնորդեա ինձ: Խոստովան եղէց: Մեծ եղեւ ՚ի վը: Շարական. բէ. Խնդաւ յոյժ: Ած անօրէնք: Այլ դու տր ած: Տուր զօրութի: Տեսցեն ատելիք: Շարական. բէ. Զուարձացիր: Երկիցս իլրկնեա: և ապա Փառք հօր: Այժմ և միշտ: Շարկն. Զուարձացիր: (միանդամ միայն): Այլ սակայն յԱպրեցոյին, զկնի ծէ տանց պարտիս ասել զմի մի տուն ՚ի Զքն թագաւորն շարականէն. որ ՚ի Փառս տան վճարի: Մես. Օրհնեալ որ դաս: Փոխ. Տը ած մեր: Քրէ. Ասացուք: բէ. բէ. Այսօր ընդ հրակերպեան: Քրէ. Վասն խաղաղ: Աշ. Հայր դժած: Ապա Դոնբացէք: (պէս բէ 15:)

Ծանիր :

(Այսօր նախ քան զշանդիսական պատարագն՝ զոր ասէ Աւագերէցն, Անդաստան օրհնէնք, և օրհնին արմաւենիք. (Քէ 14.) ապա թափօր հանդիսական : 'Ի դառնալն առ դրան Եկեղ. Սղմ. ճի. հ. Եղիցին ականջք . Փրկ. 'Ի խորոց կարդացի : Աւետ. Յովհ. ժա. 1. Եւ էր ոմն . վ. 54: Հոդոց հանգուցելոց : Աւ. Քս որդի այ : 'Ի մոտանելն յեկեղ. 'Սորաստեղծեալ: Քրչ: Խընդրես : Աւ. Քում ամենա' դալստեանդ : Զատկազան խոստովանութին այսօր սկսանի, և դադարի 'ի Համբարձման):

Աւագ երիւղաբան :

'Ի Գէւ: Օրհ. Բէ. Անեղն 'ի հօրէ : Աւել. Զի նա ասաց . (տես 'ի ժամադիրքն :) հ. Բէ. Ռը արարիչդ ես . իւր սարօքն : Աւագ երդ . (տես 'ի ժամադիրքն) : Քրչ. Փառաւորեցուք: զկնի Մանկանց . Քրչ. Վս խաղաղ: Աւ. Սը ես որ ած : Սղմ. ճի. ողբաձայն . հ. Խոստովանութի . Փրկ. Օրհնեա անձնիմ: Աւետ. մոթ. իա. 18. Եւ այդուցն . վ. իր. 14. Արարչական: Քրչ. Խնդրես : Աւ. Քում ամենա' որութենդ:

'Ի պատարագին :

Ժամանակ: Որ 'ի հօրէ : Ընթ. յԵսայ. Ի. 1. Միսիթարեցէք. վ. 8: Սղմ. պահոց 'ի ձայնէն : Աւետ. մոթ. Է. 17. Իբրև ելանէր. վ. 28: Ճշ. Հ. ա. երես. 295: Զդեստ մթագոյն:

Յերեկո : ՄԵԴ. Բերան արդարոյ . Փռի . ՄԵ
Նախանձիր : և անսիջանկ . Ընթ . 'ի ծննդ . ա.
1: 'ի սկզբանէ արար ած . վ . դ . 24: Ընթ .
յԱռակաց . ա . 1 . Ճանաշել զիմաստութի .
վ . 9: Ընթ . յԵսայ . ի . 1 . Միսիթարեցէք .
վ . 8: և ապա զՈՒԵԼ ԷԼԻԳԻՆ ասա : ՔՐՆ .
Աղաշեսցուք : հբ . բի . Որ յանէից գոյացու-
ցեր : ՔՐՆ . Վասն խաղաղ : ԱՀ . Հայր դը-
թած : Սղմ . կդ . ի . Լուր մել ած . Փռի .
Քեզ վայելէ : ԱՀԵԿ . Մաթ . ի . 17: Իբրև
ելանէր . վ . 28: ՔՐՆ . Խնդրես : ԱՀ . Թա-
ղաւոր խաղաղ":

Ճանէիր :

(Յայս շաբաթն 'ի բուն ոչ գոյ Արեա-
դալի և Խաղաղականի ժամասացուի : Բայց
'ի Ճաշուն՝ ասին ՄԵծ քարողքն , և Աղօթքն,
'ի բաց առեալ զԱւագ հինգշաբաթին և զԱ-
ւագ շաբաթ օրն :)

ԱՀԵԿ ԵՐԵՇՆԵՐԱՆԻ:

Ի 41: Օրհ . բի . իմաստուն կուսանքն :
ԱՀԵԿ . Կացցէ դշխոյ . (տես 'ի ժամագիրքն):
հյ . բի . Որ սքանչելիդ ես . իւր սարօքն : ԱՀԵԿ
երգ . (գոյ 'ի ժամագիրքն) : ՔՐՆ . Փառաւո-
րեսցուք : զկնի Մանէանց . ՔՐՆ . Վասն խա-
ղաղ : ԱՀ . Մբ ես տր ած : Սղմ . խդ . ողբա-
ձայն . ի . Տարցին թաղա . Փռի . Բղիսեաց
սիրու : ԱՀԵԿ . Մրկ . ժը . 15 . Եւ առաքեն .
վ . 44: Եական բանն որ : ՔՐՆ . Խնդրես :
ԱՀ . Քում ամենա" տրութեղ :

՚ի պատարագին :

Ժամանուս : Որ ՚ի հօրէ : Ընթ . յԵսայ . Ի . 9 . ԵԼ՚ի վր լերինդ : վ. 27 : Աղմ . Պահոց ՚ի ձայնէն : Աւետ . Մտթ . իէ . 1 . Յայնժամ նմանեսցի . վ. 13 : Ճշ . Հ . ա . երես . 503 :

Զգեստ մթագոյն :

Յերեէ : Մես . Քաղցրութիւ արա'' . Փրէ . Քաղցր ես դու տր : Ընթ . ՚ի Ծննդ . կ. 9 . Եւ այս են ծնունդք . վ. թ . 17 : Ընթ . յԱռակաց . թ . 1 . Խմաստուի . վ. 11 : Ընթ . յԵսայ . Ի . 9 . ԵԼ՚ի վերայ լերինդ . վ. 17 : ապա զՈւշէլ եշեցին ասա : Քբէ . Աղաչեսցուք : հէ . բէ . Ծնորհեամ մեզ տր : Քբէ . ՎԱ խաղաղ : Աւ . Հայր դթած : Աղմ . իդ . ողբաձայն . Առ քեզ տր համբարձի : Աւետ . Մտթ . իդ . 1 . Եւ ելեալ արտաքս . վ. իդ . 2 : Քբէ . Խնդրես : Աւ . Թագաւոր խաղաղ '' :

Աւագ ըրեալսբանի :

՚Ի Գէւ : Օրհ . գի . Որ յաթոռ փառաց : Աւէլ . Որ ուտէր . (տես ՚ի ժամագիրքն) : հյ . գի . Որ խորհրդոց . իւր սարօբն : Աւագ երգ . (՚ի ժամագիրքն) : Քբէ . Փառաւորեսցուք : զկնի Մանկանց , Քբէ . Վասն խաղաղ : Աւ . Աբ ես տր ած : Աղմ . Ի . ողբաձայն . հյ . Որ ուտէր . Փրէ . Երանի : Աւետ . Մրկ . ժդ . 1 . Եւ էր զատիկ . վ. 11 : Խաւարն անգոյ : Քբէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամենազօր Մատնութեղ :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Որ ըստ ամ : Ընթ . Զաքար .
ժամ . 21 . Եւ ծանիցեն . վ . 24 : Աղմ . Պահոց
՚ի ձայնէն : Աւետ . Մտթ . իղ . 5 . Յայնժամ
ժողո . վ . 16 : Ճշ . Հ . ա . երես . 514 :

Զգեստ մթազոյն :

Յերեն : Մես . Նայեաց և լուր . Փափ . Մին .
չ յերբ : Ընթ . ՚ի Ծննդ . ժը . 1 . Եւ երես
յաւ . վ . ժթ . 30 : Ընթ . յԱռակաց . ա . 10 .
Որդեակ , մի խարես . վ . 10 : Ընթ . Զաքար .
ժամ . 21 . Եւ ծանիցեն . վ . 24 : ապազՈւթէ
էլեցին ասա : Քրէ . Ազաշեցուք : հք . 43 . Նոր
սքանչելիք : Քրէ . Վահ խաղաղ : Աւ . Հայր
պիթած : Աղմ . և . հյ . Ես ասացի . Փափ . Եւ
բանի : Աւետ . Մտթ . իղ . 5 . Յայնժամ ժո
ղով . վ . 16 : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Թագաւոր
խաղաղ :

Աւագ հինգշաբան :

՚Ի հէւ : Օրհ . 43 . Վերաձգօղն : Աւել .
(տես ՚ի ժամագիրքն) : հյ . բյ : Լոյսդ ՚ի հայ .
բական . իւր սարօքն : Աւաս էրդ . (՚ի ժա .
մագիրքն) : Քրէ . Փառաւորեցուք : զկնի
Մանկանց . Քրէ . Վահ խաղաղ : Աւ . Սէ . Ես
տէր : Աղմ . զգ . ողբաձայն . հյ . Որսացան
զանձն . Փափ . Ած վըէժխնդիր : Աւետ . Յովհ .
ժը . 27 . Բայց այժմ : վ . 43 : Ճառագայթեալ
բանն : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամենու .
որութեղ :

՚ի պատարագին :

Ժամանուս : Միածին որդի : Ընթ . ա . Կորնթ .
ժա . 25 : Զի ես ընկալայ . վ . 32 . Աւել . Պատ-
րաստ արարեր : Աւել . Մտթ . իջ . 17 . Եւ-
յառաջնում . վ . 50 : Ճշ . հ . ա . երես . 332 :
Զգեստ սպիտակ :

Յերեւ : Մես . Լուացից սրբութե : Փռի .
Տէր սիրեցի : Ընթ . ՚ի Ծննդ . իթ . 1 . Եւ-
եղեւ յետ . վ . 18 : Ընթ . Եսայ . կա . 1 .
Հոգի տն ՚ի վր . վ . 7 : Ընթ . ՚ի Գործոց
Առաքելոց . ա . 25 . Եւ յառուրսն յայնո .
վ . 26 : Սղմ . ծդ . հ . Կակուղ էին . Փռի .
Ունկնդիր ած : ապա զ Ուշլ եւցին ասա
զ Աւագ հինգաբաթի աւուր . (տես ՚ի ժա-
մագիրքն) : Քրէ . Աղաշեցուք : հի . ան .
Այսօր կանգնեցաւ : Քրէ . վ ասն խաղաղ :
Աւ . Հայր գթած : Սղմ . իթ . հ . Պատրաստ
արար . Փռի . Տէր հովուեցէ : Աւել . Մրկ .
ժդ . 1 . Եւ էր զատիկն . վ . 26 : Քրէ .
Խնդրես : Աւ թագաւոր խաղաղ : Եւ ապա
Ոտնլուայ . (պէս Բիւ 16) :

Ծանիք :

(Հանդիսական պատարագն՝ զոր ասէ Աւ-
ագերէցն , սկսանի ՚ի թիւ մինչև , Զի քո-
է կարողութին : ապա Քհ . բարձր ձայնիւ .
Զի քո է կարող : Դառ . Աբ ած (ձայնիւ) .
և հնչեցուցանին զանգակք : և ապա դադա-
րին հնչմունք զանգակաց մինչև ցպատարագ
Աւագ շաբաթ աւուր : Զկնի պատարագին՝
Մերկացումն բեմից . որոյ Սղմ . իա . հ . Բա-
ժանեցին զհան . Փռի . Ած ած իմ :

Յեղիսաբ քաղաք, Լիակա . Ներող : Գիւ

տեաւ ևս. զի յիւրաքանչիւր Եկեղ". մի միայն
պատարագ պարտի մատչիլ, և այն՝ հանդիս-
ական . մասնաւոր պատարագը արդելեալ
են. S. R. C. 11. մարտի. 1690. և 15. մարտի.
1712 : Նմանապէս փառաւոր հանդիսա-
կան թէ՝ի հրապարակական Եկեղ". և թէ
յառանձնական Մատրունս 'ի ներկայութէն
Արբութե, արդելեալ է. S. R. C. 11. Յու-
նիսի . 1659 :

Ծանիր ևս, զի Ոտնլուայն Յեղիսաբէ՛քա-
ղաք , 'ի ժողովուրդ" Եկեղ", կատարի զկնի
Մերկաց" բերլից . իսկ 'ի Վանս Հարցն Ան-
տօնեանց զկնի Երեկ" Ժամու, զի ժողովուրդն
կարասցէ ներկայ լինել յերկաքանչիւր Ե-
կեղեցիս : Եւ ևս , զի դադարեալ է աստ
յԱռտեալն զղջական արարողութէն Արձակ-
ման Ապաշխարողաց : Եթէ կամիս, տես 'ի
Ճաշոցն և 'ի Տօնացոյցն) :

Աւագ ռեբեկա :

Ի Գլ : Տը զի բաղումք (ձայնիւ) : Յի-
շեսցուք ևն , կարգաւ : Կանոնագլուխ . ԴՅ .
Օրհնեա անձն իմ զտր . և զկնի Հետեակ
Հարական . ԴՅ . Այսօր 'ի կատարումն :
ապա Արկ" : Եւ ևս խաղաղ : Քհ . Օրհնու-
թի և փառք : (Եւ յայնժամ լուցանեն 12
մոմեղէնս 'ի վը Սեղանոյն . և 'ի միջի միւս
այլ մեծ մոմեղէն : և ասեն Աղմ . Երեք ե-
րեք փոխ , և ընթեռնուն վեց փոխ Աւետա-
րան) :

Աւագն : Աշ . ք . Ընդէր խոսվեցան :
Աշմէր . Տէր զի բաղում : Աշմ . դ . 'ի կար-

դալ իմում : Ապա երգի . իշխանք ժողովեցան՝ ի միասին վասն տն և վասն օծելոյ նորա : (Երիցս կրկնեա , և յետինն՝ բարձր) : Շարական դի . Այսօր անձառ : (Զայսշարական ասաց Սբ Ներսէս շնորհալին վասն գիշերի Աւետարանաց մեծի ուրբաթուն) : Աւետ . Յովհ . ժդ . 16 . Ամէն ամէն ասեմ ձեղ . վ . ժը . 1 : Ազօթք հանդերձ ծունը դնելով զտր աղաւեցուք : Տը ողորմեա : ասա՞ երիցս : Արկ' : Եւ ևս խաղաղ : Քհ . Օրհնութի և փառք : (Եւ շիջուցանեն զերկու մոմեղէնս յաջմէ և յահեկէ : Այսպէս առնեն զկնի ամ Աւետարանաց) :

Երերրրտ : Սշ . Իս . Երանի որ խոր : Սշ . Խան . Որպէս փափագէ : Սշ . Խը . Դատարանինձ : Կշ . Բան անօրէնուե եղին ՚ի վը իմ , տր տր մի թողուր զիս : (Երիցս , և յետինն՝ բարձր) : Շարական . Ելից գորէնսն : Աւետ . Ղուկ . իթ . 1 . Մերձեցաւ տօն . վ . 65 : Ազօթք ծունը ևն , որպէս ՚ի վերոյ :

Երերրտ : Սշ . ժը . Փրկեա զիս ՚ի թշ : ժթ . Աձ մերժե : Սշ . կ . Լուր ած : Կշ . Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց ած , և ՚ի հալածչաց իմոց ապրեցն զիս : (Երիցս , և յետինն՝ բարձր) : Շարական . Խնամով սիրոյն : Աւետ . Արկ . ժդ . 27 : Եւ ասէ ցնոսա . վ . 72 : Ազօթք հանդերձ ևա :

Չորրրրտ : Սշ . հը . Աձ մտին հեթա : Սշ . հթ . Որ հովուեսդ : Սշ . ձ . Ցնծացէք առ ած : Կշ . Նոքա ՚ի ձեռանէքումէ մերժեցան , մեք ժողովուրդք և խաշն արօտիքո : (Երիցս , և յետինն՝ բարձր) : Շարական . Շառագայթ փառաց : Աւետ . Մտթ . իդ . 31 . Յայնժմ ասէ ցնս : վ . 56 : Ազօթք ծունը ևն :

Հինգերրր : Աշմ . Ճը . Ած օրհնութեն :
 Սղմ . Ճիթ . Ասաց տր ցնր . Սղմ . Ճժ . Խոս-
 տովան եղէց : Իշ . Խօսեցան զինէն լեզուաւ-
 նենգաւորաւ , և բանիւ ատելութեն զիսպա-
 շարեցին : Շարական . Չար կապանաց :
 Աւետ . Մտթ . ին . 57 . իակ նոցա կալեալ .
 Վ . 73 : Ազօթք հանդերձ ծունը ևն :

Վեցերրր : Աշմ . Ճժէ . Խօստովան եղեւ-
 ըուք , (մինչեւ ցայն տեղին բացէք ինձ ըդ-
 դրունս). Շարական . Տարածեալ ձեռք : Աւ-
 ետ . Յովհ . Ժը . 2 . Գիտէր և յուղաս . Վ .
 29 : (և անմիջապէս 'ի ծունկս անկեալ ը-
 սովորութեն տեղւոյս՝ ասի Սը ածն . բայց
 Փառաւորեալն՝ ոչ ասի) : Ապա Մաշնան .
 Հոգւոց հանգուցելոց : Քրէլ : Վասն հան-
 գուցեալ հոդ : Աշ . Քն որդի այ : Հայր մեր :
 Կանոնագլուխ թէ . Մեծի ուրբաթու . Խշ-
 խանք հալածեցին : զկնի . Սրկ' . Եւ ևս խա-
 ղաղ : Քհ . Օրհնութի և փառք : Եւ ասի
 Օրհ . Էէ . Արծաթսիրութըն : Մաշնան .
 Փառք հրաշա՞ շարչարանացդ : Աւել Զարթ-
 եաւ աղեղն . (տես 'ի ժամագիրքն) : Իշ . 43 .
 Իջեր յերկնից . իւր սարօքն : (Եւ 'ի Տը
 յերկնիցին՝ յորժամ ասի , Տեսեալ զնըն 'ի
 խաչին խաւարեցաւ արեգակն . թաքուցա-
 նեն զՄեծ մոմեղէնն և առնեն խաւարումն ,
 մինչեւ աւարտի Փառք 'ի բարձունքն ողբա-
 ձայն : և յասել ծագեաւ զողորմութիւնս .
 դարձեալ դնեն 'ի տեղւոջ իւրում :) Աւա-
 երդ . Մատնեցայ : (տես 'ի ժամագիրքն) :
 Քրէլ . Փառաւորեսցուք : զկնի Մանկանց .
 Վասն խաղաղ : Աշ . Սը ևս տր : Սղմ . Ճը .
 ողբաձայն . Իշ . Փոխանակ սիրոյ . Փակ . Ած
 օրհնութեն : Աւետ . Յովհ . Ժը . 28 . Եւ ածեն

զյս . վ . ժթ . 16 : Զհանդուրժեալ : Քբւ .
խնդրեա : Առ . Քում ամենա " չարշարանացդ :

(' ի Շաշու ժամասացութե , Մեծ քա-
րոզքն , Աղօթքն ևն : և ապա ասի Աղմ . ը .
Ընթ . Մարգարէականք և Առաքելականք
ը . և Աւետարանք դ : Բայց աստ յԵղիսաբ-
քաղաք . ' ի ժամ 8 առաւօտին ասին Աղմ .
Ընթ . և Աւետարանք , չորք միայն այսպէս) :

Աղմ . ը . ի . ' ի ձեռս քո . Փռ . ' ի քեղ տր
յուսացայ : Ընթ . յԵսայ . ծը . 13 . Ահաւա-
ղիկ ' ի միտ . վ . 12 : Առաքեալ . Եբր . ը . 11 .
Զի որ սրբէն . վ . 18 : Շարական . դկ . ' Սո-
րոզօղ : Աւետ . Մտթ . իէ . 1 . Իբրև այդ եղե
վ . 56 : և զկնի Աղօթք հանդերձ սաղմոսե-
լով ևն :

Աղմ . կը . ի . Ետուն ' ի կերա . Փռ . Կեցո
զիս ած : Ընթ . յԵսայ . կդ . 1 . Իսկ այս ու
է . վ . 6 : Առաքեալ . Եբր . թ . 11 . Այլքն
եկեալ . վ . 28 : Շարական . Ետուն ըմպել :
Աւետ . Մրկ . ժե . 1 . Եւ վաղվաղակի . վ .
41 : Աղօթք հանդերձ սաղմոս " ևն :

Աղմ . ձէ . ի . Եղէ ես որպէս մարդ . Փռ .
Տր ած փրկութե : Ընթ . յԵրեմ . ժա . 18 .
Տր ծանո ինձ . վ . ժը . 8 : Առաքեալ . Եբր .
19 . Ունիսք այսուհետեւ . վ . 31 : Շարական .
Բարբառելով : Աւետ . Ղուկ . իը . 66 . Եւ
իբրև այդ . վ . իդ . 49 : Աղօթք հանդերձ
սաղմ " ևն :

Աղմ . ճա . ի . Կցեցաւ ոսկը . Փռ . Տր լուր
աղօթից : Ընթ . ' ի Զաքար . ժդ . 5 . Եւ ե-
կեսցէ հասցէ . վ . 11 : Առաքեալ . ա . Տիմ .
վ . 13 . Պատուիրեմ քել . վ . 16 : Շարական .

Աղբերացն անպապա : Աւետ . Յովհ . ժիշ . 17 .
Եւ նոքա առեալ . վ . 57 : ապա ասի Սբ ած
առանց Փառաւորեալ : Քրէ . Սբ Խաչիւս :
Աւ . Պահպանեա :

Յերեկ : Լոյս զուարթ . (անպատճառ) Մետ .
Մեծի ուրբաթուն . (տես 'ի ժամագիրքն) :
Ընթ . Երեմ . ժիշ . 18 . Տը ծանո ինձ . վ . ժկ .
8 : և Եսայ . ծիշ . 15 . Ահաւադիկ 'ի միտ . վ .
ժկ . 12 : զկնի Աղմ . ին . իշ . Բաժսնեցին .
Փրկ . Ած ած իմ : ապա Ուշւ ելեցի , մեծի
ուրբաթուն , (տես 'ի ժամագիրքն) : Քրէ . Աւ
Ղաշեսցուք : Սբ ած (ի ծունկս անկեալ , ժա-
ռարբեալ ոչ դոյ) : հէ . դէ . ստեղի . Եկայք
Հաւատացեալք : Քրէ . Ալամն Խաղաղ . Աւ .
Հայր զիթած : Աղմ . ժե . իշ . Զի ոչ թողցեա .
Փրկ . Պահեա զիս : Ընթ . իմաստ . ժ . 1 . Խոր-
հեցան յան . վ . 22 : Ընթ . Զաքար . ժիշ . 8 .
Եւ եղիցի յաւուր : վ . 14 : Առաքեալ . ա .
Պետ . դ . 17 . Զի լաւ է բարեգործաց . վ .
20 : Աւեւ Ընդ երեկոյս հանգիցեն : Աւետ . իէ .
58 . Եւ իբրև երեկոյ . վ . 61 : Սբ ած : (ա-
ռանց Փառաւորեալ) : Քրէ . Խնդրես : Աւ
Քում ամենա " . թաղմանդ :

Ծանիք :

(Զի յԵղիսաբ " քաղաք , և 'ի կեռլան զԳի-
շերային և զԱռաւատեան ժամասացուին ա-
սեն 'ի նախընթաց երեկոյին մեծի Հինգշա-
րաթի աւուրն , առնելով լԽաւարան :

Եւ Յառաւօտին , 'ի ժամ 8 . մեծի Ուր-
բաթուն ասին Ճաշու Աաղմոսք , Ընթ . և դ
Աւետարանքն , և անմիջանդ կատարի կարդն
թաղման Քնի (Աւ 17 :) Խակ 'ի Ալամս Ալ .
Հարց Անտօնեանց յետ կատարելոյ կարդի

թաղմանն 'ի ժողովրդ' . Ակեղ' . ասի նախ
Քարող յԱմպիոնէ . և ապա կատարի թա-
ղումն : Այսօր Զգեստ սեաւ :

Զկնի Երեկ . ժամասացութե՞ , ասի Քա-
րող յԱմպիոնէ 'ի ժողովրդապետական Ե-
կեղեցին :

Գիտեա ևս . զի յայսմ աւուր արդելեալ
է հաղորդել : Միայն հիւանդաց Վերջին թո-
շակ կարէ տուեալ լինիլ : S. R. C. 19. Փետր.
1622) :

Աւագ շաբաթ :

Թ Գէւ : Օրհ . բի . Պարզեատուն ամենե-
ցուն : Աւել . (տես 'ի ժամապիրքն) : հյ . հի .
Զքեղ օրհնելիք . իւր սարօքն : Աւա-'' երդ .
(տես 'ի ժամապիրքն) : Քրչ . Փառաւորեսցուք:
Աը ած . և Փառաւորեալ : զկնի Մանկաց .
Քրչ . Ան խաղաղ : Աւ . Աը ես տր ած : Աղմ .
ձէ . ողբաձայն . հյ . Եղին զիս . Փռի . Տը ած :
Աւել . Մտթ . իէ . 62 . Եւ 'ի վաղիւ վ . 66 :
Տըն յետ ստեղծման : Քրչ . Խնդրես : Աւ .
Քում ամենա' թաղմանդ :

'Ի պատրագին:

Ժամանաք . Քը յարեաւ : Ընթ . ա . կորնթ .
ժե . 1 . Ցուցանեմ ձեղ . վ . 11 : Աւել . Ցա-
րեաւ ած : Աւել . Մտթ . իը . 1 . Եւ յերե-
կոյի . վ . 20 : Ճշ . Հ . ա . երես . 455 :

Զգեստ սպիտակ :

Յերեէ : 'ի կանոնէ Ազգիս ժամասացութի-
ու դոյ :

Ծանիք :

(Ճաշու ժամասացուին սովորական . առանց մեծ Աղօթից ևն : Բայց զկնի միջօրէին նախ քան զսկսանիլ Հանդիսական պատարագին , լուցանեն զերիս մոմեղէնս միայն 'ի Գերեզմանն քնիր ապա 'ի դասին կանգնեալ . Քհ . Օրհնեալ տը մեր , և Հայր մեր : Ճաշու ժամասացուի . և զկնի Աղմ. Ճժբ . էյ . (ձայնիւ) Եղիցի անուն . Փռի . Օրհնեցէք մանկունիք : (տուն առ տուն) : Ընթ . 'ի ծննդան . 1 . 'ի սկզբանէ . վ. դ . 24 . Աղօթք հանդերձ ծունը դնելով ևն . (երիցա ասա . և այսպէս առնեն զկնի ամ ընթերցուածոց) : Ընթ . 'ի ծննդ . իբ . 1 . Եւ եղեւ յետ . վ. 18 : Ընթ . յԵլից . ժը . 1 . Եւ խօսեցաւ . վ. 24 : Ընթ . Յովսա . ան . 1 . Եւ եղեւ բան . վ. դ . 11 : Ընթ . յԵլից . ժդ . 24 . Եւ եղեւ յառաւօ . վ. ժե . 21 : Եւ սկսանին շարական . 45 . Լուսաւորեալ երուսաղէմ : (տուն դ) : և յերդելն՝ լուցանեն զամ մոմեղէնս Աւագ բեմին ևն . և տան լուցեալ մոմեղէն 'ի ձեռս ամենեցուն . և ապա ընթեռնուն զննթ . Եսայ . կ . 1 . Լուսաւորեաց , լուսաւորեաց . վ. 15 : ('ի վերջանալ Ընթ . անցուցանեն զմոմեղէնս բաց 'ի բեմից) : Ընթ . Յօրայ . լը . 1 . Ուէ դա . վ. 28 : Ընթ . Յեսուայ . ան . 1 . Եւ եղեւ յետ . վ. 9 : Ընթ . 'ի դ . Թագ . բ . 1 . Եւ եղեւ 'ի վերա . վ. 22 : Ընթ . յԵրեմ . լա . 31 . Ահաւասիկ աւուրբ . վ. 34 : Ընթ . յԵղեկ . լէ . 1 . Եւ եղեւ 'ի վը . վ. 14 : Ապա Արկ' . ընթեռնուն զիանիէլլէ Արկ' . ('ի կողմն զըբին) . և յայնժամ Քհ . սկսանի զպատարագն թիւ մինչեւ 'ի Աբ ածն :

և 'ի հասանիլ մարդարէութեն Օրհնեցէք
ամենայն գործք առ և այլն, 'ի դասէն երդեն
քաղցր եղանակաւ, Օրհնեցէք գովեցէք, և
բարձր արարէք զնա յաւիտեան (կրկնելով
քանի մի անդամ:) յերդելն զայս՝ Արկ. 'ի թիւ
ասէ (զօրհնեցէքն ամենայն) մինչեւ ցայն
առն Զի փրկեաց զմեզ. զոր ձայնիւ դարձ
եալ ընթեռնու . և 'ի կատարիլ Մարդա
րէութեն, ('ի դասէն) Օրհնեա տր : Քհ.
ձայնիւ, Զի քո է կարողութիւ և զօրութիւ:
Պռօսխումէ : Աբ ած . 'ի ձայն բարձր : և
Հնչեցուցանին ամենայն զանդակէք. և պա
տարագն կատարի հանդիսական :

Յերեկոյն, յԵղիսար¹¹ քաղաք. 'ի Կեռլան,
'ի Ճ՛ռըճովն . և 'ի Արքվիզ, եղանեն փառա
ւոր թափօր Յարութե : (պէս 'ի Բի - 18:)

Զարդեմի . Յարութե Տեսան :

¶ Գել: Օրհ. աչ . Այսօր յարեաւ (Աւ
41) : և զՅարութեն աչ Տիր յերկնիցներն
հետն ասա : Աւել . Յարուե 'ի ձայնէն : հց.
՛ւ . Այսօր մեծ աւետիք . իւր սարօքն :

(Մինչեւ ցՊէնտէկոստէ , զԻւզաբերից
Աւետ¹² ընթերցիր այսպէս : զՅովհ. ի . 1.
վ. 18: զՂուկ . իդ . 1. վ. 12: զՄրկ . ժղ.
2 . վ. 28: զՄտթ . իլ . 1 . վ. 20) : զ'ի Գիւ
շերին Յարուե ասա Լուսապայծառ : Քրէ .
Ասացուք : զկնի Աբ ածին : Աղմ . կդ . Քեզ
վայելէ : Աւել . Մրկ . ժղ . 2 . Եւ ընդ ա
ռաւօտն . վ. 8 : Նորաստեղծեալ : Քրէ .
Խնդրես : Ալ . Քում ամենա¹³ Յարութեդ:

'Ի պատարագին :

Ժամանութ : Քն յարեաւ : Ընթ . 'ի Գործոց . ա . 15 . Եւ յաւուրսն յայն . վ . 26 : Աւել . Գովեա երուսաղէմ : Աւել . Մրկ . ժղ . 2 . Եւ ընդ առաւօտն . վ . 18 : Ճշ . Հ . բ . երես . 446 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեւն : Առաջին Սղմ . կդ . Քեզ վայելէ : Աւել . Ղուկ . իդ . 13 . Եւ ահա երկուք . վ . 37 : ապա Եւ ևս խաղաղ" : Քհ . Օրհնութիւն և փառք և . Խոնարհեցու . Ապրեցու . Մեւ . Յարութեն , 'ի ձայնէն : Քրէ . Ասացուք : հբ . աչ . Ընդ լուսանալ : զկնի Հայր Գլթածին . Արձակման Սղմ . ճնէ . Գովեա երուսաղէմ : Աւել . Յովհ . ի . 19 . Եւ էր երեկոյ . վ . 25 : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Թագաւոր խաղաղ :

Ծանրէ :

('Սախ քան զջանդիսական պատարագն , զոր ասէ Աւագերէցն Մրկ" . ևա , Անդաստան . օրհնենք : ապա Թափօր Արձանաւ Յարութեն : 'Ի դարձին առ Դրան Եկեղ . Սղմ . ճիթ . հյ . Եղիցին ականջք . Փռի . 'Ի խորոց կարդացի : Աւել . Յովհ . իա . 1 . Եւ էր ոմն հիւանդ . վ . 27 : ապա մտանեն յԵկեղ . Երգելով "Սորաստեղծեալ : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամեն" Յարութեղ : 'Ի պատարագին Քհ . չնորհաւորէ զփառաւորեալ Յարութին Քնի : Սերող" . 50 ամաց Յեղիս" քաղաք :)

Օպարին բարձր :

(Յիշատակ է Կնջեցելոց) : 'Ի գիշ :
Օրհ . աէ . 'Ի Յարութե՛ Տի՛ յերկնիցերուն :
Աւէլ . Յարութե՛ , 'ի ձայնէն : հյ . Հանդս-
տեան . այ . Օրհնեալ ես դու . իւր սարօքն :
Առաս' . երժ . Յարութե՛ , ըստ ձայնին : Քրէ .
Ասասցուք : Ավ . կդ . Քեղ վայելէ : Աւետ .
Ղուկ . իդ . 1 : Բայց 'ի միաշաբ . վ . 12 :
Քրէ . խնդրես : Աշ . Քում ամեն' Յարու-
թեան :

'Ի պարաբրագին :

Ժամանակ : Քո՛ յարեաւ : Ընթ . 'ի Գործ .
բ . 22 . Արք իսրայէլացիք . վ . 41 : Աւէլ .
Գովեա երուսաղէմ : Աւետ . Ղուկ . իդ . 1 .
Բայց 'ի միաշաբ . վ . 12 : Ճշ . չ . բ . երես
452 :

Յերեն : Առաջին Աղմ . կդ . Քեղ վայելէ :
Աւետ . Մրկ . ժղ . 2 . Եւ ընդ առաւօտն .
վ . 8 : Մէս . Յարութե՛ 'ի ձայնէն : Քրէ .
Ասասցուք : հբ . աէ . Առաքեցար : Արձակ .
ման Աղմ . ճիշ . Գովեա երուսաղէմ : Ա-
ւետ . Ղուկ . իդ . 1 . Բայց 'ի միաշաբ . վ .
12 : Քրէ . խնդր : Աշ . Թագաւոր խաղ' :

Ծանիք :

(Հանդիսական պատարագն յԵղիսաբ' քաղաք լինի այսօր 'ի վանս վ . չ . Անտօ-
նեանց : Այլ յայսմ օրէ մինչև ցՊէնտէ-
կոստէ , Զգեստ սպիտակ : Աւէլ . և Առա-
երժ Յարութե՛ , 'ի ձայնէն : և Քրէն . Ասաս-

ցուք : և զկնի յետին Աւետարանացն Քբեն .
Խնդրես : և Աղօթն . յառաւօտուն , Քում
ամենազօր . և յերեկոյին՝ Թագաւոր խա-
ղաղութեն) :

Զարդի է որ :

Պ Գլւ : Օրհ . ԲՅ . 'ի Յարութեան Տը
յերկնի' : հց . աչ . Պայծառացիր . իւր սա-
րօքն : Աղմ . Ե . հց . Տը որպէս զինու . Փոխ .
Բանից խոնց : Աւետ . Ղուկ . իդ . 13 . Եւ-
ահա երկուք . վլ . 35 :

'Ի պատարագին :

Ժամամատ : Քն յարեաւ : Ընթ . 'ի Գործ .
Է . 42 . Եւ էին հանապազորդեալք . վլ . է .
21 : Աւետ . Տը 'ի զօրութեն : Աւետ . Ղուկ .
իդ . 13 . Եւ ահա երկուք . վլ . 35 : Ճշ . Հ .
Է . երես 456 :

Յերեէ : Առաջին Աղմ . (առաւօտեանն է) :
Աւետ . Ղուկ . իդ . 1 . Բայց 'ի միաշաբ .
վլ . 12 : հբ . ԲՅ . 'ի գերեզման քո : Արձակ-
ման Աղմ . ի . Տը 'ի զօրութեան : Աւետ .
Ղուկ . իդ . 13 . Եւ ահա երկուք . վլ . 35 :

Զարդի է որ :

Պ Գլւ . Օրհ . Բէ . 'ի Յարութեան Տը
յերկնի' : հց . աչ . Օրհնեալ ես տըր , իւր սա-
րօքն : Աղմ . Ճխէ . Գովեա երուսաղէմ : Աւ-
ետ . Ղուկ . իդ . 36 . Մինչդեռ զայն . վլ . 40 :

(57)

՚ի պատարագին :

Ժամանուս . Քն յարեաւ : Ընթ . Կա-
թուղ՝ Յակոբու . ա . 1 . Յակոբոս այ . վ .
12 : Աւել . Քեզ վայելէ : Աւել . իդ . 36 .
Մինչդեռ զայն . վ . 40 : Ճշ . Հ . բ . երես
460 :

Յերեն . Առաջին Սղմ . (առաւօտեանն է) :
Աւել . Ղուկ . իդ . 15 . Եւ ահա երկ . վ .
55 : հք . Էէ . Քո յարութեղ : Արձակման
Սղմ . կդ . Քեզ վայելէ : Աւել . Ղուկ . իդ .
36 . Մինչդեռ զայն . վ . 40 :

Զատիկ Ե օր :

՚ ՚ 45 . Օրհ . 43 . ՚ի Յարութեան Տը
յերկնին : հց . այ . Ընդ երիս մանկունսն . իւր
սարօքն : Սղմ . Ղը . հց . Բարձր արարէք .
Փրփ . Տը թագաւորեաց : Աւել . Մտթ . Ե .
1 . Եւ տեսեալ . վ . 12 :

՚ի պատարագին :

Ժամանուս . Քն յարեաւ : Ընթ . Յակ .
ա . 15 . Մի ոք որ ՚ի . վ . 27 : Աւել . Տը ովլ
կացցէ : Աւել . Մտթ . Ե . 1 . Եւ տեսեալ .
վ . 12 : Ճշ . Հ . բ . երես 464 :

Յերեն : Առաջին Սղմ . (առաւօտեանն է) :
Աւել . Ղուկ . իդ . 36 . Մինչդեռ զայն . վ .
40 : հք . 43 . իւղաբեր : Արձակման Սղմ .
ժդ . Տը ովլ կացցէ : Աւել . Մտթ . Ե . 1 .
Եւ տեսեալ . վ . 12 :

Զարդի Ղօթ :

Պ Գէլ : Օրհ . Գէ . 'ի Յարութեան Տէր
յերկնի՛ : հյ . այ . Լոյսդ որ 'ի հայ . իւր սա-
լօքն : Աղմ . զէ . հյ . Տեսին ամ . Փռի . Օրհ
նեցէք : Աւետ . Յովհ . իա . 1 . Յետ այսո-
րիկ . վլ . 14 :

'ի պատաբագին :

Ժամանուս : Քն յարեաւ : Ընթ . Յակ . բ.
1 . Եղբարք իս . վլ . 15 : Աւել . Տը թաղա-
ւորեաց : Աւետ . Յովհ . իա . 1 . Յետ այսո-
րիկ . վլ . 14 : Ճշ . հ . բ . երես 468 :
Յերեկ : Առաջին Աղմ . (առաւօտեանն է):
Աւետ . Մտթ . ե . 1 . Եւ տեսեալ . վլ . 12:
հէ . Գէ . Յարեաւ տրն : Արձակման Աղմ .
զէ . Տը թաղաւորեաց : Աւետ . Յովհ . իա .
1 . Յետ այսորիկ . վլ . 14 :

Զարդի Է օթ :

Պ Գէլ : Օրհ . Դէ . 'ի Յարութեան Տը
յերկնի՛ : հյ . այ . Կախայաւիտեան . իւր
սարօքն : (զի Յիշատակ է Գլխատմանն
Յովհ . Մկրտչին) : Աստ . Երգ . Յարութ .
Քրէ . Ասասցուք : Աղմ . ձը . հյ . Ած փա-
ռաւորեալ է . Փռի . Զողորմութիւն քո :
Աւետ . Մրկ . վլ . 14 . Եւ լուաւ արքայ .
վլ . 29 : Քրէ . և Աւ . Յարութե :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուք : Քն յարեաւ : Ընթ . Յակ .
Է . 14 . Զինչ օդուտ իցէ . Վ . 26 : Ալէւ .
Ցնծացէք առ ած : Աւետ . Յովհ . իամ . 15 .
Եւ իբրև ճաշեցին . Վ . 25 : Ճշ . Հ . Է .
Երես 474 :

Յերէն : Առաջին Սղմ . կղ . Ած ողորմեա
մեզ : Աւետ . Յովհ . իամ . 1 . Յետ այսորիկ .
Վ . 14 : Մես . գալստեան . Օրհնեալ որ
դաս ևու : Քրէ . Ասացուք : հբ . աչ . Որ
վերօրհնիս : Արձակման Սղմ . ձ . Ցնծացէք
առ ած : Աւետ . Յովհ . իամ . 15 : Եւ իբրև
ճաշեցին . Վ . 25 :

Ծանիք :

(Յամենայն Կիրակամուտոս մինչեւ ցհամ-
բարձումն , Առաջին Սղմ . կղ . Ած ողոր-
մեայն է : Մես . Գալստեան : Համբարձի
Շաղկաղարդինն , 'ի մի Կիրակամուտն աչ .
Որ վերօրհնիս : և 'ի միւսն՝ Ռի . Թաղաւոր
դուուլ : Արձակման Սղմ . ձ . Ցնծացէք առ
ած) :

Կոր հիբանի :

՚Ի գիշ : Կանոնադլուխ . Օրհնեալ անձն
իմ . և Երդ . Օրհնեցից զքեզ գովութը . ևու :
(տես 'ի ժմղիլքն) : Օրհ . Ռի . Նորոգեալ
կղզիք : (Եւ զԱւակ օրհնութեւ շարականս
այսօր սկսիր , ըստ ձայնին) : Ալէւ . Յարօւե ,
'ի ձայնէն : հց . ակ . Որ խոնարհեցար . իւր սա-
րօքն : 'ի Գիշերի . յարուե . Լուսապայծառ :

(40)

Աղմ. ձդ. էց. Ցոյց մեղտր. Փրկ. Հաճեցար: Աւել. Ղուկ. դ. 14. Եւ դարձաւ յն. վ. Յօ: Կորաստեղծեալ: Քրչ. Խնդր: Աւ. Քում ամե՛ յարութե:

'Ի պատարագին:

Ժամանակ: Քն յարեաւ: Ընթ. Յակոբ. դ. 1. Մի բազում վարդա. վ. 12: Աւել. Գովեա երուսաղէմ: Աւել. Յովհ. ա. 1. 'Ի սկզբանէ. վ. 17: Ճշ. Հ. բ. երես 480: Յերեհ: Առաջին Աղմ. Ճիւթ. Օրհնեցէք զնր: Աւել. Յովհ. իա. 15. Եւ իբրև. վ. 25: Մես. Յարութե: հբ. թի. Յորժամ եկին: Արձակման Աղմ. Ճ. Օրհնեցէք զնծ: Աւել. Յովհ. ի. 26. Եւ յետ ութաւ. վ. 31: Քրչ. Խնդրես: Աւ. Թագաւոր խաղաղ:

Ծանիք:

(Յերեկոյեան ժմացութե, Անդաստանօրհնենք: Եւ ևս զիտեա, զի մինչև յՀամբարձումն Առաւօտեան Աղմ. ձդ. Հաճեցար տր: Երեկ": առաջին Աղմ. Ճիւթ. Օրհնեցէք զնր: Արձակման Աղմ. Ճ. Օրհնեցէք զնծ: Եւ զըորս Աւետ" ընթերցիր, փոխ մի յաւուրն, մինչև յՊէնտէկոստէ, այսուկարդաւ. զԱռուկ" յառաւօտուն. զՅովհ. 'ի պատարագին. զՄտթ. յԵրեկոյն՝ առաջին. և զՄրկ. յետինն: Խակ Հարց՝ զՅարուե հարցերն ասաւ կարդաւ.) :

Գիւռական :
(Ե Յ . Մայիսի . ոչ է հրամայական :)

' Ա Կատա : ՄԵ . Ետուր երկիւ . Փռե .
Որպէս փրկեցան : ՔՐՆ . Ասասցուք : հԵ .
աՅ . Հրաշակերտ և զօրեղ : ՔՐՆ . ՍՔ Խա-
ցիւս : ԱՀ . Պահպանեա :

' Ի ԳԵՆ : Պաշտօն Խաչի : ՕՐՀ . աՅ . Հրա-
շակերտ : ԱՀԵԼ . Խաչի , ՚ի ձայնէն : հԵ . բԵ .
Որ փափագելի . իւր սարօքն : (եթէ կիրակի ,
զ՚ի Գիշերին , խաչի ասան) : ԱՌԱ - երդ .
Ետուր երկիւղ . Փռե . Որպէս փրկեցան :
ՔՐՆ . Ասասցուք : ԱՂՄ . դ . հԵ . Նշանեցաւ .
Փռե . ՚ի կարդալ : ԱՀԵՊ . ՄԹՁ . իդ . 27 .
Զի որպէս փայլակն . վ . 36 : ՔՐՆ . Խնդրես :
ԱՀ . Քում ամենա՝ խաչիդ :

' Ի պատարագին :

Ժամանակ : Առաջի պատուական : ԸՆՁ .
կորնթ . ա . 18 . Զի ճառ խաչին . վ . 24 :
ԱՀԵԼ . ՏՌԵՐ զօրութիւն ծառայի : ԱՀԵՊ .
ՄԹՁ . իդ . 27 . Զի որպէս փայլակն . վ .
36 : ՃՇ . Հ . դ . երես 72 : Զդեստ կարմիր :
Յերեւ : ՄԵ . Ետուր երկ . Փռե . Որպէս
փրկեցան : ՔՐՆ . Ասասցուք : հԵ . բԵ . Ապա-
ւինեցաք : ՔՐՆ : ՍՔ Խաչիւս : ԱՀ . Պահ-
պանեա :

Ծանիք :

(Զկնի ժմացութեց , Խաչահամբոյր . և
Պատարագն միջակ հանդիսական : Իսկ Յե-

(42)

զիսար՝ քաղաք է տօն Եկեղ՝ Մաճառաց. և
առ նոսա տօն հրամայական) :

Տօն Երևման խաչին :

(որ կատարի 'ի Հինգերորդ կիրակին 'ի
Զատկէն սկսեալ :)

¶ 41. Օրհ. Յարութե. 43. Օգնա-
կան ընդունելի : Աւել. Յարութե 'ի ձայ-
նէն : հյ. Խաչի 73. Այսօր ընդ ամպս լու-
սաւորս . իւր սարօքն : Մեծայուցէ . 73. Մայր լուսոյ մարիամ . (զի Գիշերին, Խաչի
ասա) : Առաւ՝ Երժ. Ետուր երկիւ . Փռի .
Որպէս փրկեցան : Քրէ. Ասացուք: Սաղմ .
զէ . հյ. Պատմեսցեն երկինք . Փռի . Տը թա-
դաւորեաց : Աւել . Մտթ . իդ . 27. Զի որ-
պէս փայլակն . վ. 36 : (և ապա ասա
զԱւուր պատշաճն). յր Սղմ. ձդ . հյ. Ցոյց
մեզ տր . Փռի . Հաճեցար տր : Աւել : Ղուկ.
ժա . 33. Ոչ ուրուք լուցեալ . վ. ժը . 12:
Կորաստեղծեալ : Քրէ. Խնդրես : Աւ .
Քում ամենա ” խաչիդ :

'ի պատարագին :

Ամ ինչ Յինանց Յարութեան Աւուր
պատշաճն : Ճշ . Հ . բ . երես 590: Զգեստ
սպիտակ :

Յերեկ : Յարութե է ամ ինչ :

Ծանիք :

(Զկնի ամ ժմացութեանց՝ Խաչահամ .
բոյլ) :

Տօն ԱԵՒՆ Մարիստ Աւետարանըն :

(որ կատարի ՚ի 25. Ապրիլի) :

Յայսմ աւուր զկնի ժողովրդեան պատարագին՝ Օրհնութիւն արտօրէից. ուստի և Թափօր մէծ : Արարողութիւն Լալթինական. (տես ՚ի թիւ 19 :) Զգեստ մանուշակադոյն :

Պաշտամունք Աւետիք :

Արարողութիւն Լալթինական ընկալեալ յԱռտեալն յԱզգէս մերմէ: Յաւուրս երիս ժողովրդապետք գնան Թափօրիւ ՚ի զանան Եկեղ': զորոյ արարողութիւնն տես (՚ի Ակ-10:) Եւ յերբ որդ օրն ՚ի դառնալ Թափօրին ասի Զքեզ լած դովաբանեմք: Դնի Մասնատումն : զկնի Ազօթք նորա. (Ակ-11.) ապա Օրհնու՛: Եղիցի անուն նն:

Համբարչուն դն :

Ինսիս : Առաջին Աղմ. ձիթ. Օրհնեցէք զտր : Աւետ. Մտթ. ժը . 10. Զգոյշ լերուք. վ. 55: Մես. Յարութե: հբ. 73. Ահաղին ձայնիւդ: Արձակման Աղմ. ձծ. Օրհնեցէք զած: Աւետ. Մրկ. ժ. 1. Եւ Անտի յարուցեալ. վ. 12: Քրէ. Խնզր: Աւթաղաւոր խաղ:

՚ի գլւ։ Հետեակ շարական դի. Մեծա-
հրաշ։ Օրհ. դի. Համբարձաւ տրն (Ա- 43)։
Աւել. Համբարձման ՚ի ձայնէն։ հյ. դի. Օրհ
նեսցի պսակ. իւր սարօքն։ Ա-ա- երդ. ըզ-
Համբարձմանն, (տես ՚ի ժամադիրքն)։ Քրէ.
Ասասցուք։ Սղմ. խղ. հյ. Համբարձաւ ած.
Փռ. ծափս հարէք։ Աւել. Ղուկ. իդ. 41.
Եւ մինչդեռ տա. վ. 53։ Քրէ. Խնդրեսցուք։
Քում ամենա՛ Համբարձմանդ։

՚ի պատարագին։

Ժամանութ. Հիացան. և Որ յանպատում։
Ընթ. ՚ի Գործոց. ա. 1. Զբանն առաջին.
վ. 14։ Աւել. Համբարձէք իշխանք։ Աւել.
Ղուկ. իդ. 41. Եւ մինչդեռ. վ. 53։ Ճ՛.
Հ. բ. երես. 654։ Զգեստ սպիտակ։

Յերեն։ Սղմ. խղ. հյ. Համբարձաւ ած. Փռ.
Ծափս հարէք։ Աւել. Մտթ. ժթ. 1. Եւ
եղեւ իբրեւ. վ. 15։ Մեւ. Յարութեն, ՚ի ձայ-
նէն։ Քրէ. Ասասցուք։ հբ. դի. Որըք տըն-
կակից. և Համբարձաւ տրն մեր յեր։ տուն.
դ։ Սղմ. իդ. հյ. Համբարձէք իշխանք. Փռ.
Տն է երկիր։ Աւել. Մրկ. ժ. 13. Եւ մա-
տուցանէին. վ. 27։ Քրէ. Խնդրես։ Աւ.
Թագաւոր խաղաղ։

Ծաներ։

(Այսօր Անդաստանօրհնենք. և ՚ի ժողո-
վըրդապետական Եկեղեցեաց ելանեն թա-
փօր շուրջ զեկեղեցեաւ Արձանաւն Յարու-
թեն։ Եւ ՚ի Հանդիսական պատարադին յըն-
թեռնուլն զայնքան ա. Աւետարանին. Մեկ-
նեցաւ ՚ի նոցանէ և վերանայր յերկինս .

Արկ՝ Զարձանն Յարութե՛տանի՚ի Զգես-
տատումն։ Գիտեա ևս, զի յայս 10 աւուրս,
Աւաս- էրդ։ Համբարձմանն։ Քրլ. Ասաս-
ցուքն։ Առաւօտեան Աղմ. խղ։ Աւեպ.՚ի
չորից Աւետարանաց ըստ կարգին։ Ժամա-
նապ. Երկու են, յօրն՝ զմին։ Յերեկ. Առաջին
Աղմ. խղ։ Արձակման Աղմ. իղ։ հք. դք.
Որըք տընկակիցք. և Համբարձաւ շարակա-
նէն, յօրն զմէկն։)

Տօն Աբյան Յոհաննու Կեբօմուչէնի։

(՚ի 16. Մայիսի. ոչ է հրամայական)։

Յերեկոյն, ասիլիթանիան Աբյան, այլելլու-
թօրէսն. և զկնի Աղօթք նր (ան ՚ի նի- 2:)

Է. Կիբան. Երիբոր Ծանոթաբոր։

Ի գիշ. Հետեակ շարական. դք. Համ-
բարձաւ տըն։ Օրհ. դի. Մեծահրաշ։ Աւել-
Համբարձման։ հյ. դի. Այսօր արարիշդ.՝
իւր սարօքն։ ՚ի գիշերի. Համբարձէք։ Քրլ.
Ասասցուք։ Աղմ. զէ. հյ. Լերինք ցնծասցեն.
Փոխ. Օրհնեցէք։ Աւեպ. Ղուկ. ժիթ. 29.
Եւ եղե իբրե. վ. 48. Կորաստեղծեալ։ Քրլ.
Խնդրես։ Աւ. Քում ամենա” Համբարձ-
մանդ։

՚ի պատարագին։

Ժամանապ. Հիացան։ ընթ. ա. Յովէ. Ե.
15. Զայս զրեցի ձեզ. վ. 21. Աւել. Համ-

բարձէք : Աւետ . Յովհ . ժէ . 12 . 'ի վաղիւ
անդր . վ . 23 : Ճշ . Հ . ը : երես . 677 :
Զգեստ կանանչ :

Յերեն : Առաջին Սղմ . խղ . հյ . Համբար-
ձաւ . Փռի . Ծափս հարէք : Աւետ . Մտթ .
ի . 29 . Եւ յելանելն . վ . իա . 17 : Մետ .
Յարութեան , 'ի ձայնէն : Քրէ . Ասասցուք :
հէ . թէ . 'ի յարութե յաւուր , և Համբար-
ձաւ տրն մեր յերկ : Սղմ . իղ . հյ . Համբար-
ձէք . Փռի . Տն է երկ : Աւետ . Մրկ . ժ . 46 .
Եւ դան յերիքով . վ . ժա . 11 : Քրէ . Խնդ .
Աւ . Թագաւոր խաղաղ :

Պէտքէիրապէ . կամ Հոգէգալուսափ :

'ի նախա : Առաջին Սղմ . խղ . հյ . Համ-
բարձաւ . Փռի . Ծափս հարէք : Աւետ . Մտթ .
իղ . 1 . Եւ ելեալ ար . վ . իղ . 2 : Լոյս զու-
արթ : Մետ . Օրհնեալ որ դաս . Փռի . Տէր
ած մեր : Քրէ . Ասասցուք : հէ . թէ . Առա-
քելոյ աղաւնոյ (Աւ-44.) Քրէ . Վասն խա-
ղաղ : Աւ . Հայր գթած : Սղմ . Ճիբ . հյ . Հո-
գի քո . Փռի . Տէր լուր : Աւետ . Մրկ . ժի . 1 .
Եւ էր զատիկն . վ . 26 : Քրէ . Գոհաբանե-
լով : Աւ : Խաղաղութե քով :

'ի Գէլ : Հետեակ շարական թէ . Համբար-
ձաւ տրն մեր : Օրհ . թէ . Առաքելոյ աղաւ-
նոյ : Աւել . Հոգեգալաստեան . 'ի ձայնէն . (տես
'ի ժամագիրքն) : հյ . այ . Զհողւոյն գալուստն .
Խւր սարօքն : Աւաւ " երգ . (տես 'ի ժամա-
գիրքն) : Քրէ . Ասասցուք : Սղմ . Ճիբ . հյ . Հո-

զեքու . Փռի . Տը լուր : Աւեա : Յովհ . ժդ .
15 . Եթէ սիրեք . վ . 24 : Նորաստեղծեալ :
Քրէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամենա " դալս-
տեանդ :

'Ի պատարագին :

Ժամամուս : Ած զքեղ խոստովանիմք : Ընթ .
'Ի դործոց . բ . 1 . Եւ 'ի կատարիլ . վ . 21 :
Աւել . Ողորմութ ան : Աւեա . Յովհ . ժդ . 25 .
Զայս խօսեցայ . վ . 31 : Ճշ . Հ . բ . երես 726 :
Զգեստ կարմիր , (շաբաթն 'ի բուն) :

Յերեհ : Աղմ . ճիւբ . հ . Հոդի քո . Փռի . Տը
լուր : Աւեա . Յովհ . ժե . 26 . Բայց յորժամ . վ .
ժդ . 15 : Մես . Յարութե 'ի ձայնէն : Քրէ .
Ասացուք : հ . բ . Երրորդութի : Քրէ . Վա-
խաղաղ : Աւ . Հայր դժած : Աղմ . ճծ . Օրհ-
նեցէք զած : Աւեա . Յովհ . ժդ . 15 . Եթէ
սիրեք . վ . 24 : Քրէ . Գոհաբանելով : Աւ .
Խաղաղութեք քով :

Ծանիր :

(Այսօր Անդաստանօր հնենք . և զՀան-
դիսական պատարագն Աւագերէցնասէ Արկ"
ևն : Յեղիսաբ " քաղաք Լիակ " Կերող " :)

բ . օր Հոգեգալսպէան :

'Ի 4իւ : Օրհ . բ . Նոյն և նման : Աւել .
'ի ձայնէն : հ . աէ . Որ անիմանալիդ . իւր
սարօնն : Աւա- " երգ . (տես 'ի ժամագիրքն) :
Քրէ . Ասացուք : Աղմ . ճդ . հ . Առաքես զՀո-
դի . Փռի . Օրհնեա անձն : Աւեա . Մտժ . դ .
16 . Եւ երբե մկրտե . վ . դ . 2 : (Այսօր սկսիր

(48)

ասել զԱրարշականն :) ՔԵՆ . ԽՆՂՐ : ԱՀ .
ՔՈՒՄ ամե՞՛ դալստ՞ :

'Ի պատարագին :

ԺԱՄԱՅՈՒԹ : ԱՅՍՈՐ 'Ի հՐԵՂԵՆ : ԸՆԺ . ՀՈՅՄ.
ա . 1 . Պօղոս ծառայ . վ . 17 : ԱԼԵԼ ԵԿԱՅՔ
ցնծասցուք : ԱՆԵՔ . ՄՄԺ . Է . 28 . ԵԼ ԵՂԵ
իբրև . վ . Է . 4 : ՃՇ . Հ . Բ . երես 751 :

ՅԵՐԵՒ : ՍՂՄ . ՃՂ . Առաքես ղՀՈԴԻ . ՓՈՒ .
ՕՐՀՆԵԱ : ԱՆԵՔ . ՅՈՎՀ . ԺՂ . 15 . ԵՂԵ սի
րէք . վ . 24 : ՄԵԱ . Յարութե՝ 'Ի ձայնէն :
ՔԵՆ . Ասասցուք : հԻ . բԻ . ԱՅՍՈՐ երկնայինք:
ՍՂՄ . իԾ . նԻ . Զայն ան . Մատուցէք : ԱՆԵՔ .
դ . 16 . ԵԼ իբրև մլրտ . վ . դ . 2 : ՔԵՆ . ԳՈ
հաբանելով : ԱՀ . Խաղաղութե՞ քով :

ԾԱՌԻՐ :

(ԱՅՍՈՐ Հանդիսական պատարագն 'Ի սո
վորուէ Տեղւոյս ասի 'Ի վանս վ . Հ . ԱՀՄՈ
ՆԵԱՆց) :

դ . օր ՀՐԴԵԴԱԼՄՓԵան :

'Ի ԳԵՆ : ՕՐՀ . ԲԻ . ԱՅՍՈՐ երկնայինք:
ԱԼԵԼ 'Ի ձայնէն : հԻ . ԴԻ . ՈՐ բոլորից . իւր
սարօք : ԱՆԵՔ՝ երգ . (տես 'Ի ժամագիրքն) :
ՍՂՄ . ԼԲ . ՈՂՈՐՄՈՒԹԵ՞ տն . ՓՈՒ . Ցնծացէք:
ԱՆԵՔ . ՅՈՎՀ . ա . 29 . 'Ի վաղեւ անդր . վ .
54 : ՔԵՆ . ԽՆՂՐԵս : ԱՀ . ՔՈՒՄ ամենա՛ դա
լստ՞ :

'Ի պատարագին :

ԺԱՄԱՅՈՒԹ : Վասն որոյ և մեք : ԸՆԺ . ՀՈՅՄ.

ա . 18 . Քանզի յայտնելոց է . վ . բ . 1 : Աւ
լեւ . Երգեցէք մն երգ նոր : Աւետ . Մտթ .
ը . 5 . Եւ մտեալ 'ի կափառնա . վ . 17 : Ճշ .
Հ . բ . երես 754 :

Յերեն . Աղմ . լբ . հ . Ողորմութե . Փռի .
Ցնծացէք : Աւետ . Մտթ . կ . 16 . Եւ իբրև
մկրտ . վ . կ . 2 : Մետ . Յարութե , 'ի ձայնէն :
հ . 45 . Արեգակն արդա : Աղմ . Ճշէ . հ .
Առաքէ զբան . Փռի . Գովեա երուսաղէմ :
Աւետ . Յովհ . ա . 29 . 'ի վաղիւ անդր . վ . 54 :
Քրչ . Գոհաբան : Աւ . Խաղաղութե :

Դ . օր Հոգեգալսպէան :

Ի գլւ : Օրհ . 45 . Արեգակն արդար :
Աւել . 'ի ձայնէն : հ . 7 . Ու անքննինդ . իւլր
սարօքն : Աւետ . (տես 'ի ժամագիրքն :)
Աղմ . խդ . հ . Վ ասն այսորիկ օծ զքեզ . Փռի .
Բղլսեաց սիրտ : Աւետ . Մտթ . ա . 18 . Եւ
յնիքնի . վ . 21 : Քրչ . Խնդրես : Աւ . Գում
ամենա" դալստ :

'ի պատարագին :

Ժամամուտ : Աճ զքեզ խոստո : Ընթ . Հոռմ .
բ . 2 . Քանզի զիտեմք . վ . 11 : Աւել . Պահոց .
45 . Վ ասն անուան քո : Աւետ . Մտթ . ը .
18 . Տեսեալ յնի . վ . 27 : Ճշ . Հ . բ . երես
757 :

Յերեն : Աղմ . խդ . հ . Վ ասն այսորիկ օծ
զքեզ . Փռի . Բղլսեաց : Աւետ . Յովհ . ա . 29 .
'ի վաղիւ անդր . վ . 54 : Մետ . Յարութե , 'ի
ձայնէն : հ . 45 . Զանսկզբնաբար : Աղմ .
Ճլբ : հ . Ուպէս իւլ . Փռի . Զի բարի : Աւ

աւտ . Մտթ . ա . 18 . Եւ յնի քնի . վ . 21 :
Քրէ . Գոհաբ : Աւ . Խաղաղութե :

Ե . օր Հոգեգալստեան :

Պ գիւ : Օրհ . 4ի . Զանսկղբնաբար : Աւ
լէւ 'ի ձայնէն : հյ . բի . Անեղանելիդ ած . իւր
սարօքն : Աղմ . ժը . հյ . Ցանկալի է . Փի .
Երկինք պատմեն : Աւետ . Յով . ի . 19 . Եւ
էր երեկոյ . վ . 23 : Քրէ . Խնդր : Աւ . Գում
ամենա' Գալստեանդ :

'Ի պատարագին :

Ժամանակ : Այսօր 'ի հրեղէն : Ընթ . Հունի .
ը . 12 . Ուր միանդամ . վ . 24 : Աւել . Բարձր
արարէք զընտրեալն : Աւետ . Մտթ . ը . 28 .
Եւ իրրև էանց . վ . 34 : Ճշ . Հ . ը . երես
76 :

Յերէն : Աղմ . ժը . հյ . Ցանկալի է . Փի .
Երկինք պատմեն : Աւետ . Մտթ . ա . 18 .
Եւ յնի քնի . վ . 21 . Մետ . Յարուե 'ի ձայ
նէն : հբ . դի . Անմահարար բաժակ : Աղմ .
իւն . հյ . Գնազք գետոց . Փի . Ած մեր ա
պաւ : Աւետ . Յով . ի . 19 . Եւ էր երեկոյ .
վ . 23 : Քրէ . Գոհաբա : Աւ . Խաղաղութե :

Ե . օր Հոգեգալստեան :

Պ գիւ : Օրհ . դի . Անմահարար : Աւետ
'ի ձայնէն : հյ . ակ . Անձառելի բղխումն . իւր
սարօքն : Աղմ . ծ . հյ . Սիրտ նբ . Փի . Ուրու
մեա' ինձ : Աւետ . Յով . դ . 1 . Եւ էր այլ

(51)

մի . վ. 8 : ՔՔՆ . Խնդրես : ԱՀ . Քում ամեւ-
նա " գալստ :

'Ի պատարագին :

Ժամանութ : Վասն որոյ և մեք : Ընթ . Հռոմ:
բ . 15 . Թղթատութի օգնէ . վ . դ . 18 : Ա-
ՀԵԼ . Պահոց . ԴՅ : Ա-ԵՄ . ՍՄթ . թ . 1 . Եւ-
մտեալ 'ի նոււ . վ . 8 : Ճ՛Հ . Հ . բ . Երես 764 :

Յերեէ : Աղմ . ծ . հ . Ակրտ ար . Փոխ . Ողոր-
մեա ինձ : Ա-ԵՄ . Յով . ի . 19 . Եւ էր երե-
կոյ . վ . 25 : ՍԵՄ . Յարութե 'ի ձայնէն . հը .
ԴՒ . 'Ի հարաշարժ : Աղմ . Ճիք . հ . Հոդիքո .
Փոխ . Տ՛Ր լուր աղօթից : Ա-ԵՄ . Յով . դ . 1 .
Եւ էր այր մի . վ . 8 : ՔՔՆ . Գոհաբան : ԱՀ
Խաղաղ :

Է . օր Հոգեգալստեան :

'Ի ԳԵԼ : ՕՐՀ . ԴՒ . 'Ի հարաշարժ : Ա-ԵՄ
'ի ձայնէն : հ . ԳՅ . Անեղանելի հոգիետ . իւր
սարօքն : Աղմ . իբ . հ . 'Ի վայրի դալար . Փոխ .
ՏՌ հովուեսցէ : Ա-ԵՄ . Ղուկ . դ . 14 . Եւ
դարձաւ . վ . 22 : ՔՔՆ . Խնդրես : ԱՀ . Քում
ամենա " գալստ :

'Ի պատարագին :

Ժամանութ : ԱՃ զքեզ խոս : Ընթ . յԵրեմ.
ա . 1 . Պատգամն այ . վ . 10 : Ա-ԵՄ . Յեկե-
ղեցիս օրհնեցէք : Ա-ԵՄ . ՍՄթ . բ . 16 .
Յայնժամ իբրե . վ . 18 : Ճ՛Հ . Հ . բ . Երես
767 :

Յերեէ : Աղմ . ԿԵԼ . ԱՃ ողորմեաց : Ա-ԵՄ .
Յով . ժԴ . 25 . Եթէ ոք սիրէ . վ . 26 : ՍԵՄ .

Ողորմութեան . Փռի . Եւ հոգւովքերանոյ:
հի . Բի . Երրորդութիւն անբաժա : Աղմ . լը .
ին . Ողորմութեան . Փռի . Ցնծացէք : Աւետ .
Մաթ . իւն . 18 . Տուաւ ինձ ամ . վ . 20 : Քրիւ .
Խնդրես : Աւ . Քում ամենազօր յաղթօղ
Ամենասբ Երրորդութեղ :

Ծանիր :

(Ցեղիսաբ " քաղաք Աւագերէցն գնայ 'ի
Հին Եկեղ " . և անդ ասէ զԵրեկ " ժամասա-
ցութին . որովհետեւ այդ է առաջին Եկեղ " .
զոր կանգնեցին Հայք 'ի քաղաքի աստ , յամի
տն 1725 . 'ի փառս Ամենասբ Երրորդուն :
Կեռլայի իսկ ժողովրդապետական Եկեղ " է
կանգնեալ յանուն Ամենասբ Երրորդուն :
'ի ժամասացութիս զնի Արբութի Ճաճան-
չւ , Արդ լայս խորհուրդ) :

Աւագին հերակ . Տօն Ամենասբ Երրորդուն :

Ի Գէւ : Օրհ . Բի . Երրորդուն անբաժ .
(Աւ 45 :) Աւէւ Ողորմութեան : Եւ հոգւով .
Փռի . Երկիր ետ զպտուղ իւր , և օրհնեաց
զմեղ ած մեր : Ած մեր օրհնեացէ զմեղ , և 'ի
նմանէ երկիցեն ամ ծագք երկրի : հյ . Հոգե-
դա " է . աւուրն . դի . Որ անքննինդ : Ողոր-
մեա , և Տը յերկնից , բ . աւուրն . ակ . Որ
առաքեցար . և Որ յերկնային : Աւաւ երգ .
Ողորմութեան : Քրիւ . Ասացուք : Աղմ . լը .
ին . Ողորմութեան . Փռի . Ցնծացէք : Աւետ .
Ցովէ . ժդ . 23 . Եթէ ոք սիրէ . վ . 26 : Կո-
րաստեղծեալ : Քրիւ . Խնդր : Աւ . Քում ա-
մենա :

Դ պատարահին:

Ժամանակ: Վասն որոյ և մեք: Ընթ. Հռոմ.
Ժա. 33. Ով խորք մե. վ. 36: Աւել. Ողոր-
մութք տն: Աւետ. Մտթ. իշ. 18. Տուաւ
ինձ ամ. վ. 20: Զգեստ սպիտակ:

Յերեւ: Աղմ. և Աւետ. (առաւօտեանն է):
Մես. Ողորմութք տն: հբ. բն. Երրորդու-
թի: Աղմ. կը Ած ողորմեա: Աւետ. Մտթ.
իշ. 18. Տուաւ ինձ ամ. վ. 20: Քիշ. Խըն-
դրես: Աւ. Քում ամենա" յաղթօղ և:

Ծանիք:

(Զկնի Հանդիսական պատարագին, զոր
ասէ Աւաղերէցն Արկ" և. Օրհ. Ճաճան-
չիւ. Եղիցի անուն տն: Քարող յԱմպիոնէ:
Յեղիսաբ" քաղաք, 'ի Ճուրճովն, և 'ի Աիր-
վիղ Լիակ" Կերող":)

Տօն իսրայէլոյ Մարիոյ և Ամեան քն:

" Ա նախա: Մես. Պատրաստ արա. Փռի.
Օծեր իւղով: Քիշ. Ասասցուք: հբ. 43. Վե-
րաձգողն երկնից. (Աւ 46:) Քիշ. Խնդրես:
Աւ. Թագաւոր խաղաղութե:

' Ի գիւ: Օրհ. 43. Վերաձգողն: Աւել:
Պատրաստ արա. Օծեր իւղով: Փռի. Հրա-
ման ետ ամպոց 'ի վերուստ, և զդրունս երկ-
նից երաց, և տեղեաց 'ի նոսա զկերակուր 'ի
լութի: Զհաց երկնից ետ նոցա, ղհաց հրեշ-
տակաց կերին մարդիկ, և իջոյց 'ի նս զկե-

բակուր՝ ՚ի լիութի՛ : հյ . 4հ . Այսօր ղենաւ
իւր սարօքն : Աւաւ երժ . Պատրաստ արար :
Փռի . Տը հովուեսցէ : Քրէ . Ասասցուք : Աղմ .
իբ . հյ . Պատրաստ : Փռի . Տէր հովուես : Ա
ւեպ . Յովէ . էլ . 51 . Ես եմ հացն կենաց . վ.
56 : Քրէ . Խնդրես : Աշ . Քում ամե՛ խոր .
հըրդոյ Մարմնոյ և Արեանդ :

՚Ի պատրագին :

Ժամանուք : Միածին որդի : Ընթ . ա .
Կորնթ . ժա . 25 . Զի ես ընկալայ . վ . 32 :
Աւել . Օծեր իւղով : Աւեպ . Յովէ . էլ . 56 .
Մարմին իմ ճշմա , վ . 59 : Ճշ . չ . ա . ե .
բես 552 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . Պատրաստ արա և : Քրէ .
Ասասցուք : հբ . 73 . Որ հաստատեցեր բա-
նիւ . (կամ) . 4հ . Լուսով ածուե : Քրէ .
Խնդրես : Աշ . Թագաւոր խաղաղ :

Ճանիք :

('Ի նախա' , և յամ ժմացուիս դնի ճա-
ճանչն . Արդ զայս խորհուրդ : Զհանդիսական
պատարագն յա . օրն , ասէ Աւագերէցն ա-
ռանց Արկ'' . և սրբացուցանէ զերկուս նըշ-
խարս . զմին՝ վասն ճաշակման ՚ի պատարա-
գին . և զմիւսն՝ վասն թափօրին . զկնի պա-
տարագին , ելանէ թաբօր մեծ ՚ի չորս զա-
նազան բեմս պատրաստեալս : (տես 'ի նի 20.)
Ութօրէիւք կատարի այս տօն . և Ուրբաթն,
Կիրակին . Չորեքշաբաթին , և Վերջին օրն , ը-
ա . աւուրն . և ՚ի յՈւթօրէսն , զկնի ժողովը-
գեան պատարագաց Օրհ' . միայն , Եղիցի ա-
նուն : և յԵրեկ'' . Լիթանիա Մարմնոյ և
արեան , (տես 'ի նի 1 :) յԵղիսաբէ՛ քաղաք'

թափօրն՝ 'ի Կիրակին, 'ի վանս Վ. Հ. Անտոնեսինց. 'ի վերջին օրն յԵկեղ Մաճառաց:

Գիտեաւ ևս, զի արգելեալ է յայս Ուժօքէս Ուխտա՛ և Ննջե՛ պատարագ. բայց յա օրն. ևս և 'ի ներկայութե՛ Մեռելոյն):

Տօն Սբի Աւուեաւ:

Առ այս նը՝ մասնաւոր ջերմեռանդութիւնով Առտեալն, որպէս և 'ի քաղաքս Հայոց, տօնի 'ի 21. Յունիսի, թէպէտ ոչ է հրամայական: Ասի Լիթանիան Սբյն 'ի առն, և 'ի դ. շարունակ Կիրակիս. (տես 'ի Բիւ 5:) Մասունք 'ի համբոյր: Լիակ. Ներող. յԵղիսա՛ քաղաք, և 'ի Ճուրճովն:

Տօն Ծննդեան Սբի Յովհաննու հրաւեւ:

('ի 24. Յունիսի. ոչ է հրամայական):

Վահակաս: Մես. Մարտիրոսաց 'ի ձայնէն: Քրէ. Ած մեծ: հբ. աէ. Արեգական արդա. ը. տուն. և ը տունք ևս՝ յետինքն (Բիւ 47:) Մաշնան. Քանձ: Քրէ. Ար Ճգնա: Աւ. Որ ընտրեցեր: 'ի Կիրակամտի. Աստ օրհնեցէք: Քրէ. Խնդր: Աւ. Թաղաւոր:

'ի Գեւ: Օրհ. աէ. Արեգական ար: Թաղաւորք, Մարտիրոսաց 'ի ձայնէն: հց. դէ. Որ աւետաւոր. իւր սարօքն: Առաւ երգ. Դու մանուկ. Փռի. Տալ զզիտութիւ: Քրէ

ԱՅ մեծ. (և այլ աւուրց Սբց) : ՔՐԵ Սբ
Ճգնա : ԱՀ . Որ ընտ : (Ելթէ կիրակի իցէ .
Օրհ . կամ . հյ . Յարութեա ասա) :

"Ի պատարագին :

Ժամանուա . Զյառաջընթացութիւն : Ընթ .
'ի գործ . ժկ . 25 . Եւ իբրև ընոյր . վ . 55 :
Ամէլ . Կարապետն Յովհաննէս զարհուրեալ
'ի յորովայնէ յորովայն երկրպագեալ , սպա-
սաւոր եղեւ բանին այ . և լուեալ զահաւոր
զձայնն աղաղակէր ասելով , ահա դառն այ
որ բառնայ զմեղս աշխարհի : Աւեա . Ղուկ .
ա . 57 . Եւ եղիսաբեթի . վ . 80 : Ճշ . Հ . ա .
երես 58 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեն : Մես . և Քրէ . (որպէս 'ի նախա ") :
հք . դէ . Մարդարէից :

Ծանիր :

(Զի զժամասացուիս զամ և զհանդիսա-
կան պատարագն ասէ Աւագերէցն 'ի Վա-
րի ժամն . ֆ յԵկեղ" Սբէյն Յովհ" մկրտչին :
Քարող յԱմպիոնէ : Մասունք՝ 'ի համբոյր :
Յեղիսաբէ" քաղաք Լիսկ . ներող" . յՈւթօ-
րէս , Լիթանիա Սբէյն Յովհ . մկրտ" . (տես 'ի
Ռէ Յ :) Գիտեա ևս զի յայս Եկեղեցի Սբէյն
Յովհ" մկրտչին , սկսեալ 'ի Սբէյն Գէորգայ ,
մինչև յԱբէն Միքայէլ , յամշաբաժ աւուրս
յերեկոյն ասի Լիթանիա Սբ Ածածնին , և
զկնի Ազօթից նորա , ասի ևս հրապարակաւ
Հրեշտակ տն . և ապա մի Հայր մեր և մի ՈՂ-
ջոյն վե նոյն դիտաւորութեն) :

Տօն ԱԵԴ ԳԼԻԿԱՆԻ ԱԿԱՊԵԼՅԻ ՊԼԵՄՐՈՒԻ
և Պօղոսի :

(Հրամայական .)

Պատիսա : ՄԵԱ . Մարտիրոսաց 'ի ձայնէն :
ՔՐԴ ԱՅ մեծ : հԵ . ՌՅ . ՑՆԾԱՅ այսօր (Ա - 48 .)
(ասեն յԱտեանն) : Մաշթանք . Ք՛՛ ած : ՔՐԴ .
ԱԵ ձգնա : ԱՀ . Որ ընտրե :

('Ի Կիրակամախ . Աստ օրհնեցէք : ՔՐԴ .
Խնդր : ԱՀ Թագաւոր խա) :

'Ի ԳԼ . ՕՐՀ . ՌՅ . ՑՆԾԱՅ այսօր : Թագաւ-
որք . Մարտիրոսաց , 'ի ձայնէն : հՅ . ՌՅ . Որ
լսոստացար . իւր սարօքն : ԱԿԱՊԵԼՅԻ ԵՐԴ . Ուշ
են բանք . Փռի . Ընդ ամ երկիր : զկնի Ման-
կաց . (որպէս ըստ այլ աւուրց ԱԵց) : ՄԱՆ-
ԿԱԿ . Ք՛՛ ած : ԱՀ . Որ ընտրեցեր :

'Ի Պատարագին :

Ժամամատ : Առաքեալք և վկայք : ԸՆԺԴ . ա .
Թես . բ . 9 . ՑԵՂԵՔ եղբարք . վ . 16 : ԱԼԵԼ-
կացուացես : ԱԵԿ . Մաթ . թ . 36 . Եւ-
տեսեալ զժող . վ . ժ . 8 : Ճ՛Հ . Հ . բ . երես
832 : Զգեստ կարմիր :

ՅԵՐԵՒ : (որպէս 'ի 'Կախա' :) հԵ . ՌՅ . Որ
անպարագիրն :

Ճանիք :

(ՅԵՂԻՍԱԲ' քաղաք , ժողովրդապետական
ԵԿԵՂ' յայսմ տօնի օծեալ գոլով , տարե-
դարձի յիշատակն է . ուստի յերեկ' . ժա-
մասացութեան դնի Ճ'աճանչն . ԱՎԴ զայս

խորհ: և 'ի Աբ ածին, Խնկարկութիւն ամբ
ըեմից: 'Ներող': Քարող ոչ դոյ անդ: Բայց
'ի վ անս վ. Հ. Անտօնեանց, որովհետեւ է
տօն Եկեղ' և վ անացն. մեծաւ հանդիսու-
թը կատարի: Զհանդիսական պատարագն
յառաջագոյն հրաւիրմամբ ասէ Աւագերէցն
առ նոսա. զկնի պատարագին, Քարող
յԱմպիոնէ: Մասունք 'ի համբոյր: Եւ
Ակակ' Ներող': Ուժօրէիւք կատարի. Լի-
թանիա Աբց Առաքելոցն. (պէս Ռի- 6.)
զկնի լիթան' միայն Օրհ. Եղիցի անուն:
'Ի վերջին օրն զկնի Լիթան', և Զքեղ ած
դոհա:

Տօն այցելութե Աբ, հուսին.

(ոչ է հրամայական:)

Պատիս: Մես. Մեծացուսցէ. Փրկ.
Զի հայեցաւ: Քրէ. Մայր նբ: հբ. աէ. Որ
նախիմաց. (Ռի- 32.) Քրէ. Աբ զածածինն:
Աւ. Ընկալ նբ:

'Ի գիշ: Օրհ. աէ. Որ նախիմաց: Աւէւ
Ծննդ, 'ի ձայնէն: հց. թէ. Որ 'ի վր քերո-
բէից. իւր սարօք: Քրէ. Մայր նբ: Սղմ.
Մեծացուսցէ. (զբովանդակն առա'). Ա-
ւէտ. Ղուկ. ա. 39. Յարուցեալ մարիամ.
վ. 56: Քրէ. Խնդրես: Աւ. Քում ամե-
նա' տէրութեանդ 'ի տօնի Այցելուե մօր
քո և կուսի:

'Ի պատարագին:

Ժամանութ: Աղաւեմք զքեղ: Ընթ. յԵր-

Դոց . ա . 1 . Համբուրեսցէ . վ . 11 : Աւել .
Ուրախ լեր բերկ : Աւետ . Ղուկ . ա . 39 .
Յարուցեալ մարիամ . վ . 56 : Շշ . Հ . ա .
Երես . 15 : Զգեստ սպիտակ :
Յերեհ : (որպէս 'ի 'Նախա' :) հբ . 73 . Ու
'ի բարձրութիւն :
Ճանչիք :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւագ-
երեցն առանց Սրկ') :

Գ. Ի-ս Նշիարաց Սի Հօրի Բրոյ Գրեգորի
Լուսաւորչին :

(է հրամայական . և տօնի զկնի Պէնտէ-
կոստէին 'ի դ . շաբաթ օրն :)

Ի Կաթո : Մէս . Մարտիրոսաց 'ի ձայ-
նէն : Քրէլ . Առաջնորդք : հբ . բէ . Ով երջա-
նիկ տըր . (Ար 49 .) (ասեն յԱտեանն) :
Մաղթանք . Քա ած : Քրէլ . Սի ճգնաւ : Աւ .
Որ ընտրեցեր :

'ի Գիւ : Օրհ . 44 . Լերինք ամ : Թագա-
ւորք , Մարտիրոսաց : հյ . բէ . Որ առաքեցեր .
իւր սարօքն : Քրէլ . Առաջնորդք : (այլն ամ ,
որպէս յաւուրս այլոց Սից :)

'ի պատարագին :

Ժամամուս : Գրիգոր նը : Ընթ . 'ի Գործ .
ի . 22 . Եւ արդ ահաւասիկ . վ . 32 : Աւել .
Դուռ ես քահանայ : Աւետ . Յովհ . ժ . 11 .

Ես եմ հովիւն քաջ . վ . 16 : Ճ՛շ . Հ . բ .
Երես 805 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Լոյս զուարթ : Մէս . Սիրեցի ղի
լուիցէ . Փոխ . Զի խոնարհեցոյց : Քրէ . Աւ
սասցուք : հի . թէ . Որ կոչեցար : Քրէ . Վասն
խաղաղ : Աւ . Հայր գլժած : Սղմ . Աստ
օրհնեցէք : Քրէ . Խնդր : Աւ . Թագաւոր
խաղաղ :

Ճանիք :

(Այս տօն փառաւորապէս և Ութօրէիւք
կատարի յԱռտեալն 'ի քաղաքս Հայոց :
Զհանգիսական պատարագն ասեն Աւագե
րէցք Սրկ' են : Քարոզ յԱմպիոնէ : Մա
սունք 'ի համբոյր : Խակ'ի յՈւթօրէս, ղկնի ժու
ղովըդեան պատարագաց՝ Օրհ . Ճաճանչիւ.
Եղիցի անուն տն : Յերեկ . ժմն' . Լիթանիա
Սրբն ('ի Բւ 4 .) և ղկնի Օրհ . միայն : 'ի
վերջին օրն և Զքեզ ած գոհաբ :

Գիտեան ես . զի 'ի Սիրվիլընդ բոլոր տա
րին յՈւրբաթ աւուրս՝ Հինդ հայր մեր, և
Հինդ ողջոյն, և նոյնչափ Փառք հօր ասօղք,
առաջի բեմին Սրբն Գրիգորի Լուսաւորչին,
շահին 100 ամաց Ներող' . շնորհել 'ի Պիո
սէ է . 1800 . զոր ետ բերել Ո . Հ . Հայր Աղէք-
սանդր ինձիձեան, գոլովանդ administrator,
ու հոգաբարձու Քահանայ) :

Տօն Սրբն Յովանիմայ և Աննայ :

('ի 26 Յուլիսի . ոչ է հրամայական :)

Ի Նահա . Մէս . Մարտիրոսաց 'ի ձայնէն:
Քարոզ . Ած մեծ : հի . ակ . Որ նախիմաց

(Աւ 32) : Մաղլեանք . Քն ած . Քրէ . Ար
Ճգնաւորօք : Աւ . Ու ընտրեցեր :

'Ի Գէլ : Օրհ . աէ . Ու նախիմաց : Թագաւ-
ռորք , Մարտիրոսաց . 'ի ձայնէն : հշ . 73 . Ու
'ի վերայ քերոբէից . իւր սարօքն : Քրէ . Ած
մեծ : Մանկունք . աէ . Աշակերտք քնի :
(Այլ ամ ըստ աւուրց տօնից Արց) :

'Ի պապաբագին :

Ժամանակ : Առաքեալք և վկայք : Ընթ .
Եփես . ա . 3 . Օրհնեալ է ած . վ . 12 :
Աւէլ . Կացուսցես : Աւէպ . Մտթ . ա . 17 .
Արդ ամ աղզք . վ . 21 : Ճշ . 2 . դ . երես
955 : Զգեստ սպիտակ :
Յերեն : (որպէս 'ի նախա' :) հբ . 73 . Թա-
գաւոր փառաց ած :

Ծանիք :

(Հանդիսական պատարագն Արկ' . Քա-
ռող յԱմպիոնէ : Լիակա' . ներող' , յԵղի-
սաբ' քաղաք միայն) :

Տօն Տաղանակի Տեսան :

'Ի Գէլ : Օրհ . աէ . Զքեղ քաղաք այ .
Աւէլ . Եկեղ' . 'ի ձայնէն : հշ . 43 . Այսօր
ցնծան , իւր սարօքն : Ասաւ . Երժ . Արի տը
'ի հանդիսատ . Փռի . Յիշեա տը : զկնի Ման-
կանց , Քրէ . Ար . Եկեղեցեաւս : Աւ . Առ դրան
նը տաճարիս :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Զխաղաղուի շնորհեամ : Ընթ.
յԵրբայ . թ . 1 . Ունիլ ուներ . վ . 10 : Ա-
լէլ . Արի տը ՚ի հանդիսատ : Ա-եռ . Մտթ .
ե . 17 . Մի համարիք . վ . 20 : Ճշ . Հ . Շ :
Երես 846 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . Աստ օրհնեցէք . Փռի . Ո-
կայք ՚ի տան : Քրէ . Ասացուք : հբ . աչ . Որ
՚ի լերինն : Քրէ . Խնդրես : Ալ . Թագաւոր
խաղաղ :

Վարդակական . կամ Տօն Այլէնբութեն . Քրէ :

(ոչ է հրամայական :)

՚Ի Գէւ . Հետեակ շարական տչ . Ցնծայ
այսօր փառօք : Օրհ . աչ . Որ ՚ի լերինն : Ա-
լէլ . Քոյ են երկինք : (գոյ ՚ի ժամադրքինն) :
հյ . աէ . Զանձառելի խնդ, իւր սարօնն :
(Եթէ իցէ կիրակի , ՚ի Գիշերի , Ցնծայ թա-
փօր) : Ա-ա- Երգ . Քո են երկինք . Փռի .
Զհիւսիս և զհարաւ : Աղմ . զէ . իյ . Լերինք
ցնծասցեն . Փռի . Օրհնեցէք : Ա-եռ . Մրկ .
ը . 27 . Եւ ել յա . վ թ . 12 : Քրէ . Խընդ-
րես : Ալ . Քում ամե՞ . Այլակերպու-
թեանդ :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Երեի տը այսօր . Ընթ . աւ .
Յովհ . ա . 1 . Որ երն ՚ի սկզբան . վ . 7 : Ա-
լէլ . Ամպ լուսաւոր : Ա-եռ . Մտթ . ժդ .
13 . Եւ ելեալ յա . ժէ . 13 : Ճշ . Հ . Կ .
Երես 855 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեւն։ Մես։ Յարութե՛նի ձայնէն։ Քըլ։
Ասացուք։ հԵ։ Դ։ Այսօր ՚ի լերինն։ Քըլ։
Խնդրեսցուք։ ԱՀ. Թագաւոր խաղաղ։

Ե. օր Այլակերպութեն Քըլ։

Պ ԳԵԼ։ ՕՐԾ. ԲՒ. Ճ'առազայթ փա-
ռաց։ ԱԿԵԼ. (տես ՚ի ժամադիրքն)։ հԵ. ԴՅ. Ա-
ՅԱՅՍՈՐ զիսորհուրդ. իւր սարօքն։ Քըլ. Ա-
ՍԱՑՈՒՔ։ Մանկունք. ԲՒ. ՕՐԾՆԵցէք ման-
կունք։ Քըլ. Խնդրես։ ԱՀ. Քում ամե՛
այլակ։

Դ պատարագին։

Ժամանուս։ Երեխ տր այսօր։ Ընթ. ա. .
Յովհ. ե. . 9. Սիրելիք եթէ զմարդկ. Վ. .
12. ԱԿԵԼ. Բարձրուիք լերանց։ Ա-Ե. .
Յովհ. ա. . 1. ՚ի սկզբանէ. Վ. . 17. Ճ՛. Հ. .
Դ. երես 871։ Զգեստ սպիտակ։

Յերեւն։ ՄԵՍ. Յարութե՛նի ձայնէն։ Քըլ։
Ասացուք։ հԵ. ԲՒ. ՕՐԾՆԵցէք մանկունք։
Քըլ. Խնդրես։ ԱՀ. Թագաւոր խաղաղ։

Ե. օր Այլակերպութեն Քըլ։

Պ ԳԵԼ. ՕՐԾ. 4Յ. Այսօր որ էնն։ Ա-
ԵԼ. (տես ՚ի ժամադիրքն)։ հԵ. Դ։ ԱՅՍՈՐ
զիսորհուրդ. իւր սարօքն։ Քըլ. ԱՍԱՑՈՒՔ։
Մանկունք. Դ։ ստեղի. Լերինք ամենայն։
Քըլ. Խնդր։ ԱՀ. Քում ամե՛. այլակ։

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Երեխ տր : Ընթ . երբ . ժը .
18 . Զի ոչ եք մա . վ . 27 : Աւէլ . Ամպ
լուսաւոր : Աւէպ . Ղուկ . թ . 27 . Բայց
արդարե . վ . 36 : Ճշ . Հ . դ . երես 875 :
Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . Յարուե՞ի ձայնէն : Քրէ .
Ասացուք . հբ . տէ . ստեղի . Լերինք ամ :
Քրէ . Խնդր : Աւ . Թագաւոր խաղաղ :

Տօն Շոշականի աւուլան Սէյն Գրեգորի
Լուսաւորչին :

՚Ի Գիշ : Օրհ . 45 . Ուրախ լեր նբ : Աւ
էլ . Եկեղ՝ ՚ի ձայնէն : հյ . 73 . Ուրախ լեր .
իւր սարօն : Աւաս՝ Երդ . Տան քում վայե .
Փռ . Տէ թագաւորեաց : Քրէ . Ասացուք :
Մանկունք . տէ . իջ միածին : Քրէ . Սէ
Եկեղեցեաւս : Աւ . ՚Ի մէջ տաճարիս :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Զխաղաղութի շնորհ : Ընթ .
ա . Պետր . բ . 1 . ՚Ի բաց թօթափել . վ . 10 :
Աւէլ . Հիմունք նորա ՚ի լեառն : Աւէպ .
Մտթ . ժղ . 13 . Եւ ելեալ յն . վ . 19 :
Ճշ . Հ . դ . երես 933 : Զգեստ սպիտակ :
Յերեկ : (Կախա . Ալերափոխ .) : Մես .
մեծացուս . Փռ . Զի հայեցաւ : Քրէ .
Մայր նբ : հբ . 73 . Այսօր ժողովեալ (Առ
50 .) (ասեն յԱտեանն) : Քրէ . Սէ զածա .
ծինն : Աւ . Ընկալ տր :

Տօն ԱԼԵՐԱՔԻՆԻՄԱՆ ՍԷՇ Կուսախ :

Պ ԳՒ: Հետևակ Շարական . ԴԻ . ԱՅ-
սօր զանձառելի : Օրհ . ԴԻ . Այսօր ժողո-
վեալ : Աւէլ . Ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . ԴԻ . Որ
զնախամօր . իւր սարօքն : Առաջ՝ Երգ . Արի
տր 'ի հանգիստ : Վրշ . Մայր նը : Աղմ .
Ճլա . հյ . Արի տր 'ի հան . Փռի . Յիշեալ տր :
Աւէպ . Ղուկ . ա . 26 . Եւ յամնեանն . վ .
38 : ապա Երդ յԱրարչականէն : Վրշ .
Խնդրես : Աշ . Քումամե՛ . Գալստեանդ 'ի
փոխումն Մօր քոյ և Կուսի :

'Ի պատարագին :

Ժամանութ . Ածածին ան : Ընթ . յԵրգոց .
դ . 9 . Արտացուցեր . վ . 14 : Աւէլ . Այսօր
ծնաւ որ 'ի հօրէ : Աւէպ . Ղուկ . բ . 1 . Եւ
եղե ընդ աւուրսն . վ . 7 : Ճշ . Հ . կ . երես
957 . և 941 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մէս . Տէր ասաց . Փռի . Ընդէր
խոռվեցան : Վրշ . Մայր նը : հբ . ԴԻ : Այ-
սօր զանձառելի : Վրշ . Սէ զածածինն : Աշ .
Ընկապ տր :

Ծանիք :

(Այսօր Անդաստան օրհնենք . և զհան-
դիական պատարագն Աւագերէցք ասեն
Սրկ' և : և զկնի , Օրհ . Ճաճանչիւ . Եղե-
ցի անուն : Վարող յԱմպիսնէ : Մասունք
'ի համբոյր : Լիակ' Ներող' . 'ի Կեռլայն
միայն ոչ դոյ : և Օրհնուի Խաղողոյ (տես
'ի Ճաշոցն Աղբէս մերոյ) : Այս տօն փա-

(66)

ուաւորապէս Իննօրէիւք կատարի, ուստի
զկնի ամ ժողովրդեան պատարագաց, և
յերեկ՝ զկնի Լիթանիայի Սբ Ածածնի.
(Քէ՞ ՚ի Բիւ Դ.) Օրհ. Ճաճանչիւ. Եղիցի
անուն տն։)

Ք. օր Ալեքանիման։

'**Պ** Գէլ։ Օրհ. Դէ. Այսօր զանձառելի։
Աւել. ծննդ. ՚ի ձայնէն։ հշ. Դէ. Որ զմիա-
ծնի. իւր սարօքն։ Աւասա՛ երգ. Իջեկ որպէս
ևն։ Քըլ. Մայր նը։ Սղմ. հա. հշ. Իջեկ
որպէս. Փռի. Ած զիրաւունս։ Աւես Ղուկ.
ա. 39. Յարուցեալ մարիամ. վ. 56։ Ա-
րարշական. աւուր պատշաճն։ Քըլ. Խնդր։
Աւ. Քում ամե՛ Գալստ ևն։

'**Ի** պատարագին։

Ժամանապ։ Ածածին զքեզ։ Ընթ. բ.՝
Կորնթ. կ. 16. Ապաքէն դուք. վ. է. 1.
Աւել. Ուրախ լեր ըերկ։ Աւես. Ղուկ. ա.
26. Եւ յամնեանն. վ. 38։ Ճշ. Հ. կ.
Երես 994 և 950։ Զգեստ սպիտակ։

Յերեւ։ Մես. Մեծացուցէ. Փռի. Ած
զիրաւ։ Քըլ. Մայր նը։ հք. Դէ. Այսօր
հրաշափառ։ Քըլ. Սբ զածածինն։ Աւ.
Ծնկալ նը։

Ք. օր Ալեքանիման։

'**Պ** Գէլ։ Օրհ. Դէ. Այսօր հրաշափառ։
Աւել. ծննդ. ՚ի ձայնէն։ հշ. Դէ. Որ զզա-

տակնիք . իւր սարօքն : Աւաս երգ . Արի տը
 'ի հան : Փոխ . Յիշեա տը : Քրէ : Մայր նը :
 Աղմ . բ . հ . Տի ասաց . Փոխ . Ընդէր խռով .
 Աւետ . Ղուկ . բ . 1 . Եւ եղև ընդ ա-
 ւուրսն . վ . 7 : Արարչական , տւուր պատ-
 շաճն : Քրէ . Խնդր : Աւ . Քում ամե ևն :

'Ի պատաբագին :

Ժամանակ : Աղաւելիք դքեզ : Ընթ . յեր-
 գոց . կ . 3 . Գեղեցիկ ես . վ . 8 : Աւել .
 Հողին նը եկես : Աւետ . Ղուկ . ա . 39 .
 Յարուցեալ մարիամ . վ . 56 : Ճշ . 2 . կ .
 երես 949 և 950 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . իջետ որպէս . Փոխ . Աժ-
 զիրաւ : Քրէ . Մայր նը : հբ . ՛է . ՛է . Այսօր
 ժողովեալ : Քրէ . Մը զածածինն : Աւ . Ըն-
 կալ տը :

Ծանիր :

(Զի զայս երից աւուրց կանոնսն վե-
 րափոխման , պարտիս կրկնել դեռ երկիցս ,
 'ի կատարումն իննօրէիցն : Գիտեա և զայս ,
 զի յիննօրէսն անկանի Տօն Աբյն Ատեփան-
 նոսի Մաճառաց թագաւորին . 'ի 21 . Օ-
 դոստ . և է տօն հրամայական 'ի բովանդակ
 Ունկարիս :)

Տօն Աբյն Ապէէաննոսի մաճառաց բագաւորին :

'Ի նախա : Մես . Քրէ . և հբ . վերա-
 փոխման՝ աւուր պատշաճն . ապա Քրէ .
 Վասն խաղաղ : Աւ . Հայր դթած : և զկնի
 Յարական . աէ . Որ զերկնաւոր (Բկ - 51 :)

(68)

Մաղթանք . Քե ած : Քրէ . Աբ Ճղնաւո :
Աւ . Ու ընտրեցեր :

'Ի Գէլ : Օրհ . Վերափոխման աւուրն :
Հյ . աչ . Օրհնենք դքեղքս , Թագաւորացն ,
իւր սարօքն : և զկնի Ու ընտրեցեր աղօթից,
Սլմ . և Աւետ' , զաւուր պատշաճն :

'Ի պապարագին :

Ժամանակ . 'Ի տաճարի Աբ : Ընթ . ա .
Տիմ . բ . 1 . Եւ արդ աղաւեմ . վ . 7 : Աւ
լէլ . Տը 'ի զօրութեքում : Աւետ . Ղուկ .
ժա . 14 . Եւ հանէր դե մի . վ . 23 : Ճշ .
Հ . բ . երես 824 : Զդեստ սպիտակ :
Յերեն . Ավ ինչ վերափոխման :

Տօն Պաշտոնաւութե Աբ , հուսին :

(Այս տօն յատուկ է Կրօնին Ա : Հ .
Անտօնեանց . և կատարի ամ փառաւորու
թք 'ի նախկին Կիրակին զկնի իննօրէից Աւե
րափոխման Աբ Ածածնի . և ժամասացուի ,
և պատարագն որպէս Աւետմանն : 'Ի Կա
խա' . և յերեկ' ժամասացուե դնի Ճաճանչն .
Արդ զայս խորհուրդ : Քարող յԱմպիոնէ :
Մասունք 'ի համբոյր : Լիսկա' 'Կերող' .
առ նոսա) :

Տօն Պահապան Հրեշտակաց :

(Յայսմտօնի ժամասացուիք և պատա
րագ՝ որպէս 'ի տօնի Հրեշտակապետացն

Միքայէլի և Գաբրիէլի . (տես զկնի) :
Զգեստ սպիտակ : Զկնի Հանդիսական պա-
տարագին , Քարոզ յԱմպիոնէ : Լիակ " Ա-
րող " յԵղիսաբէ քաղաք միայն) :

Տօն ծննդեան Սբ Ածածնի :

'Ի Կաթո : Մէս . Իջեւ որպէս . Փռի . Ած-
զիրաւ : Քրէլ . Մայր նը : հի . գի . Երգեցէք
որդիք . (բն - 53.) (ասեն յԱտեանն) :
Քրէլ . Սբ զածածինն : Ազ . Ընկալ տը :

'Ի գիւ : Օրհ . գի . Երգեցէք որդիք : Ա-
լէլ . Ծննդ . ՚ի ձայնէն : հի . դի . Որ զնախա-
պրեալսն . իւր սարօրն : Աւա- " Երժ . Իջեւ
որպէս ևն : Քրէլ . Մայր նը : Սղմ . կէ . հի .
Տի տացէ զբան . Փռի . Յարիցէ ած : Աւետ .
Մտիժ . ա . 1 . Գիրք ծննդեան . վ . 17 : Ա-
րարչական , ըստ պատշաճի աւուրն : Քրէլ .
Խնդրես : Ազ . Քում ամե " . տէրութեանդ
՚ի տօնի ծննդեան Մօր քո և Կուսի :

'Ի պատարագին :

Ժամանուար : Աղաւեմք զբեղ : Ընթ . յԱ-
ռակաց . լա . 29 . Բաղում դստերք . վ . 31 :
Աւել . Հոգին նը եկես : Աւետ . Ղուկ . ա .
59 . Յարուցեալ մարիամ . վ . 56 : Ճշ . հ .
ա . երես 13 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ . Մէս . Մեծացուսցէ : Քրէլ . Մայր
նը : հի . դի . Կոր սիօն : Քրէլ . Սբ զածածինն :
Ազ . Ընկալ տը :

Ծանիր :

(Այս տօն է յատուկ կարգեալ՝ի հիմն արկուե Կրօնին վ. Հ. Անտօնեանց . ուստի փառաւորապէս կատարի առ նոսա . և ունին Լիակ" Ներող": յա . օրն , յերեկ" ժամասացութե դնի Ճաճանչն . Արդ զայս խոր": Քարոզ յԱմպիոնէ առ նոսա . և Մասունք 'ի համբոյր : Յութօրէսն , զկնի վանական պատարագին և յերեկ . զկնի Լիթանիայի Սբ Ածածնին . Օրհ . միայն Ճաճանչիւ . Եղիցի անուն տն . և 'ի վերջին օրն , և Զքեզ ած դոհաբ :)

Տօն Անուան Սբ հուսին :

'Ի նախա : Մէս . Մեծացուսցէ ևն : Քրի Մայր նը : հք . դէ . Այսօր խումբք . (ասեն յԱռեանն .) (Ա- 30:) Քրէ . Սբ զածածինն : Աւ . Ընկալ տր :

'Ի 4էւ : Օրհ . դէ . Այսօր խումբք : Աւէւ . Ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . դէ . Որ զմիածնի . իւր սարօքն : Աստա" երգ . իջցէ . Փռի . Ած զիրաւ : Քրէ . Մայր նը : Սղմ . հա . հյ . իջցէ որպէս . Փռի . Ած զիրաւ : Աւէս . Ղուկ . ա . 39 . Յարուցեալ մարիամ . վ. 56 : Կորաստեղծեալ : Քրէ . Խնդրես : Աւ . Քում ամե". տրուեդ 'ի տօնի Անուան Մօր քո և Կուսի:

'Ի պատարագին :

Ժամանակ . Աշաւելք զքեզ : Ընթ . յԵրգոց

ա . 1 . Համբուրեսցէ . վ . 11 : Աւէլ . Հոգին
նը : Աւէր . Ղուկ . ա . 26 . Եւ յամսեանն .
վ . 58 : Ճշ . Հ . ա . երես 11 : Զգեստ սպի-
տակ :

Յերեէ : (ո՞ղ 'ի նախա' :) հբ . 73 . Օրհնեցէք
որդիք :

Ճանալ :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւադ-
երեցն Սրկ'' և . և զկնի պատարագին՝ ո՞ղ
և երեկ'' ժամասացուեց Օրհ . ճամանչիւ . Եւ-
զիցի անուն նն : Քարող յԱմպիոնէ : Լիա-
կա'' Ներող'' յամ Եկեղ'' ժողովրդապետա-
կանս և լանականս :)

Տօն Կառավարեաց Սբ . Խաչի :

' Ի գիւ : Օրհ . Բէ . 'ի վերայ վլոյդ հաւա-
տոյ : Աւէլ . Եկեղ . 'ի ձայնէն : հց . աչ . 'ի
նորահրաշ . իւր սարօքն : Աստ- երգ . Տան-
քում վայե . Փռի . Տէր թագաւորեաց : Քրէ .
Ասացուք : զկնի Մանհանց . Քրէ . Սբ Եկեղ :
Աւ . Առ դրան նը տաճարիս :

'ի պատարագին :

Ժամանուք : Զխաղաղուի շնորհեա : Ընթ .
ա . Տիմ . կ . 14 . Զայս գրեմ առ . վ . 16 : Աւ-
էլ . Տիրեցի զվայելութի : Աւէր . Յովհ .
ժ . 22 . Եղեն յայնժամ . վ . 42 : Ճշ . Հ . կ .
երես 994 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեէ . Մէն . Աստ օրհնեցէք և : Քրէ .
Ասացուք : հբ . աչ . Որ զանարատ (Ա - 52 :)
Քրէ . Սբ խաչիւս : Աւ . Պահպանեա :

Տօն Հերացման ԱԷ, Խառնի . կամ Խառնվերաց :
(ոչ է հրամայական :)

Պ ԳԵԼ: Հետևակ շարական. ԴՅ. Զօրութիւնը խաչի: Օրհ. աՅ. Որ զանարատ: Աւել. խաչի, 'ի ձայնէն: հյ. ԳԵ. Այսօր պատուական. իւր սարօք: (Եթէ կիրակի՝ 'ի Գիշերի, Այսօր եկեալ կամաւ): ԱՅ- երդ. Ետուր երկիւղա". Փռի. Որպէս փրկեցան: ՔՐՆ. Ասացուք: Սղմ. դ. հ. Նշանեցաւ. Փռի. 'ի կարդալ: Ա-Ե-. Մտժ. իդ. 27. Զիորպէս փայլակն. վ. 35: ՔՐՆ. Խնդր: ԱՆ. Քում ամե": Պատուական խաչին:

'Ի պատարագին:

Ժամանուա. Առաջի պատուական: Ընթ. Գաղատ. դ. 15. Այլինձ քաւ լիցի. վ. 18: Աւել. Տուր զօրութիւն: Ա-Ե-. Յովհ. դ. 13. Եւ ոչ յերկ. վ. 21: Ճշ. Հ. դ. երես 4: Զգեստ կարմիր:

Յերեկ: ՄԵ-. Ետուր երկիւ. Փռի. Որպէս փրկեցան: ՔՐՆ. Ասացուք: հբ. ԴՅ. Զօրութիւնը խաչի: ՔՐՆ. Աբ խաչիւս: ԱՆ. Պահպահուա:

Ծանիր:

(Յայամ տօնի դնի Ճաճանչն. Արդ զայս խորհ: Հանդիսական պատարագն՝ Թրկ". Խաչահամբոյր. և Լիակ" Ներող" յԵղիսաբ" Քաղաք միայն):

Է . օր Խաչ :

Ի գէւ: Օրհ . Դ . Զօրութի նը Խաչի :
Աւէլ . Խաչի , 'ի ձայնէն : հյ . Դ . Այսօր ընդ
ամպս . իւր սարօքն . Ա - երգ . Ետուր եր-
կիւղա և : Քբլ . Ասացուք: Մանկունք , Խա-
չի , 'ի ձայնէն : Քբլ . Սբ Խաչիւս: Աշ . Պահ-
պանեա : (Յայս ութօրէս , Քբլ . Ասացուք:
Մանկունք . Խաչի , 'ի ձայնէն : Արարշական
ոչ գոյ) :

Ի պատարագին :

Ժամամռագ : Առաջի պատուական : Ընթ .
7 . Կորնթ . բ . 6 . Զիմաստուի խօսիմք . Վ .
10: Աւէլ Ետուր երկիւղա: Ա - եր . Յովհ . Դ .
22. Յետ այսորիկ . Վ . 36: Ճշ . Հ . երես 5:
Զգեստ կարմիր :

Յերէն : Մես . Ետուր երկիւղա . և : հք .
Բ . Խաչն կենարար: Քբլ . Սբ Խաչիւս: Աշ
Պահպանեա :

Դ . օր Խաչ : Տօն Եւեւեցոյ :

Ի գէւ: Օրհ . Բ . Խաչն կենարար . Լ Գ .
Արբութի նըց : Աւէլ . Եկեղ . 'ի ձայնէն : հյ .
զ Հողակաթինն . Դ . Ուրախ լեր այսօր . իւր
սարօք : Ա - երգ . Տան քում . Փռ . Տէր
թագաւորեաց : Քբլ . Սբ Եկեղ : Աշ . Առ
դրան նը տաճարիս :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Զխաղաղութիւնը շնորհեաւ : Ընթ.
յԵբր . կ . 1 . Ուստի եղբարք սբք . վ . 6 :
Աւել : Սիրեաց ար զսիօն և ընտրեաց : Աւել .
Յովհ . բ . 12 . Յետ այսորիկ . վ . 22 : Ճշ . Հ .
կ . երես Դ : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես : Աստ օրհնեցէք և . հբ . 43 .
Ուրախ լեր աբ եկեղ . Քրէ . Սբ եկեղեց' : Աւ
Առ դրան աբ :

Դ . օր Խաչ : Տօն Եկեղեցայ :

՚Ի Գէւ : Օրհ . 43 . Ուրախ լեր աբ : Աւել .
Եկեղ , ՚ի ձայնէն : հյ . 43 . Այսօր պայծառ .
իւր սարօք : Աւան երգ . Տան քում և : Քրէ .
Սբ եկեղ : Աւ . Առ դրան աբ :

՚Ի պատարագին :

Ժամանուս : Զխաղաղութիւնը շնոր : Ընթ .
յԵբր . թ . 11 . Այլքն եկեալ . վ . 15 : Աւ
Աւ : Տը սիրեցի զվայելըութիւն : Աւել . Մտթ .
ժղ . 15 . Եւ ելեալ յա . վ . 19 : Ճշ . Հ . կ . ե .
լես 9 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Մես . Աստ օրհնեցէք և : հբ . բ .
Անպատումն կառք : Քրէ . Սբ եկեղ . Աւ .
Առ դրան աբ :

Ե . օր Խաչ : Տօն Եկեղեցայ :

՚Ի Գէւ : Օրհ . բ . Անպատումն կառք :
Աւել . Եկեղ , ՚ի ձայնէն : հյ . զՏապանակինն .

Ք. Այսօր ցնծան . իւր սարօքն: Առաս" երգ.
Տան քում վայե ևա: Քրէ. Սբ եկեղ: Աշ.
Առ դրան նը:

'Ի պատարագին :

Ժամանուար . Զխաղաղութի: Ընթ . յԵՐԵ.
Ժը. 18 . Զի ոչ էք մատուցեալ . վ. 27: Առէւ
Որպէս սիրելի են յարկք: Աւետ. Մտթ. իա.
12. Եւ եմուտ յա. վ. 17: Ճշ. Հ. դ. երես
10: Զգեստ սպիտակ:

Յերեն. Մես. Աստ օրհնեցէք ևա: հբ. բչ.
Անապական նը: Քրէ. Սբ եկեղ: Աշ. Առ
դրան նը:

Ղ. օր Խաչ:

'Ի Գիշ: Օրհ. բչ. Անապական նը: Աւ
Աւ. Խաչի ՚ի ձայնէն: հյ. դի. Այսօր զենար.
իւր սարօք: Առաս" երգ. Ետուր երկիւղա.
և այլն: Քրէ. Սբ Խաչիւս: Աշ. Պահպա.
նեա:

'Ի պատարագին :

Ժամանուար: Առաջի պատուական: Ընթ.
Փիլիպ. ը. 5. Զայն խորհնեցի. վ. 11: Աւ
Աւ. Ետուր երկիւ: Աւետ. Յովհ. ժթ. 16.
Յայնժամ ետ զնա. վ. 22: Ճշ. Հ. դ. երես
12: Զգեստ կարմիր:

Յերեն: Մես. Ետուր երկիւ ևա: հբ. գչ.
Որ ծագեցեր: Քրէ. Սբ Խաչիւս: Աշ. Պահ.
պանեա:

Է . օր լսաւի :

Պ ԳԵՆ : ՕՐՀ . ԳՅ . ՈՐ ծաղեցեր : ԱԼԵԼ .
ԽԱԶԻ 'Ի ՃԱՋՆԷՆ : հՅ . ԴԻ . ՔՌ ԹՁ ոՐ . ԻՎՐ
ՍԱՐՈՔ : ԱՆԱՆ " ԵՐԳ . ԵՄՈՒՐ ԵՐԿԻՒՂԱ : ՔՐՆ .
ԱՐ ԽԱԶԻՒՄ : ԱԼ . Պահպանեա :

'Ի պատարագին :

ԺԱՄԱՋՆԻ : Առաջի պատուական : ԸՆԹ .
Ա . ՏԵՄ . Դ . 13 . Պատուիրեմքեղ . Վ . 16 :
ԱԼԵԼ . ՈՐՊԵՄ ՓՐԿԵցան սիրե : Ա-ԵՊ . ՅՈՎՀ .
Է . 57 . 'Ի ՎԵՐՃՆՈՒՄ աւուր . Վ . 52 : ՃՌ . Հ .
Դ . ԵՐԵՄ 13 : ԶԳԵՍՏ կարմիր :
ՅԵՐԵՒ : ՄԵԽ . ԵՄՈՒՐ ԵՐԿԻՒ . ԻՆ : հԲ . ԴԻ .
ԱՄԵՂԻ . Պարունակեալ : ՔՐՆ . ԱՐ ԽԱԶԻՒՄ :
ԱԼ . Պահպանեա :

ՏԾԻ վարագայ ԱՐ իսաւին :

Պ ՆԱՒԻ : ԼՈՅ զուարթ : ՄԵԽ . ԵՄՈՒՐ
ԵՐԿԻՒՂԱ ԱՆ : ՔՐՆ . ԱՍԱՍԳՈՒՔ : հԲ . աԴ . ՆՉԱ-
ՆԱԼ ամենայաղթ : ՔՐՆ . ԱՐ ԽԱԶԻՒՄ : ԱԼ .
Պահպանեա :

'Ի ԳԵՆ : ՕՐՀ . աԴ . ՆՉԱՆԱԼ ամենա : ԱԼԵԼ .
ԽԱԶԻ . 'Ի ՃԱՋՆԷՆ : հՅ . ԴՅ . ՈՐ զլոյս անճա-
Խւր սարօն : ԱՆԱՆ " ԵՐԳ . ԵՄՈՒՐ ԵՐԿԻՒ ԱՆ :
ՔՐՆ . ԱՍԱՍԳՈՒՔ : ԱՂՄ . Դ . հՅ . ՆՉԱՆԵցաւ
առ . Փռ . 'Ի կարդալիմում : Ա-ԵՊ . ՄԹԹ .
30 . Եւ ապա ԵՐԵ , Վ . 35 : 'Առբաստեղծել :

(77)

ՔՐԴ. ԽԱՂԲ: ԱՀ. ՔՊԵՄԱՄԵ՛՛ պատուական
ԽԱՂԲԻՆ: :
՚Ի պապաբագին: :

ԺԱՅԱՅՆԵՎ: Առաջի պատուական: ԸՆԺ. .
Գաղատ. կ. 14. ԱՅԼԻՆՃՔԱՆ Այցի. վ. 18: .
ԱՖԵ. Նշանեցաւ առ մեզ: ԱՆԵՔ. իդ. 50: .
Եւ ապա երեւ. վ. 35: ՃՇ. Հ. կ. երես 25: .
Զգեստ կարմիր:

ՅԵՐԵՒ: ՄԵ՛. Ետուր երկիւ ևն: ՔՐԴ. ԱՌ
սասցուք: հբ. 43. Հրաշափառ տեսութիւն: .
ՔՐԴ. ՍԵ ԽԱՂԲԻՍ. ԱՀ. Պահպանեա:

Տօն ՍԵՐ, ՀՐԵԼՄԱԿԱՊԻԵՐԱԿԻՆ ՄԵԽԱՅԷԼԻ և ԳԱԲՐԵՒ-
ԼԻ, և ամ երինային զօրաց:

(ոչ է հրամայական:)

՚Ի ԳԻՆ: ՕՐՀ. ԲԻ. ՈՐ յանէից (Ա- 55:)
Թագաւորք. Երկինք և երկիր. (տես ՚ի ժա-
մագիրքն ՚ի թագաւորքն ապաշխարութեան,
ԷԼ:) հց. 41. ԱՆԸԱԿԻՊԸՆ հայր. իւր սարօք: .
ԱՆ-Ա-՛ երգ. ՕՐՀՆԵցէք զտը յերկնից. (տես
՚ի ժամագիրքն) : ՔՐԴ. ԱՃ մեծ. զկնի Ման-
էաց, ԱՂՄ. Աիրեցի զի լուիցէ : Մաղթանք. .
ՔՄ ած: ՔՐԴ. ՍԵ ՃԳՆԱՆՈՐօք: ԱՀ. ՈՐ ընտ-
րեցեր ... և հաղորդս արարեր զնո ԱՃային
փառաց քոց ևն:

՚Ի պապաբագին: :

ԺԱՅԱՅՆԵՎ: Զոր օրհնեն. (և) ԱՅՄՈՐ եր-
կրաւորս: ԸՆԺ. . յԵրբ. . ա. 6. ԱՅԼ յոր-
ժամ. վ. 14: ԱՖԵ. Ողորմութե առն: ԱՆԵՔ.

Մոլդ. ժը. 11. Զգոյշլերուք. վ. 14: Ճշ.
Հ. կ. երես 91: Զգեստ սպիտակ:

Յերեկ. (ամ ինչ Կիրակամոխ.) հբ. 73.
ստեղի. Երկնաւոր հօտ :

Ճանիք :

(Յեղիսաբէ՛ քաղաք միայն Լիակ՛. Կե-
լող՛ :)

Տօն Ալաբարանէ Սի Կուսէն :

(ի ա. Կիրակին Հոկտեմբէ՛ :)

Պահապա. Մէս. Մեծացուցէ ևն: Քրէ.
Մայր նը: հբ. աէ. Խորհուրդն անձառ (բ-
54:) Քրէ. Սի զածածինն: Աշ. Ընկալոր:

'Ի Գէլ: Օրհ. 4է. Երգեցէք որդիք: Ալէւ.
Ծննդ, 'ի ձայնէն: հյ. 7է. Որ զնախաղը ելսն.
Խւր սարօքն: Ա-ս- երգ. Իջցէ որպէս զան-
ձրե ևն: Քրէ. Մայր նը: Աշմ. կէ. հյ. Տէր
տացէ. Փռի. Յարիցէ ած: Ա-է-ս. Ղուկ. ա.
59. Յարուցեալ մարիամ. վ. 56: Կորա-
ստեղծեալ: Քրէ: Խնդրես: Աշ. Քում ամե-
նա :

'Ի պատարագէն :

(Ամինչ որպէս 'ի տօնի Աւետման. տես
երես 17) :

Յերեկ: Մէս. Իջցէ ոնդ զանձրե. ևն: Քրէ.
Մայր նը: հբ. 73. Կոր սիօն: Քրէ. Սի
զածածինն: Աշ. Ընկալոր:

Ծանիք :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւագ-
երէցն Արկ" ևն : Քարող յամպիոնէ : Օրհ-
նութի ճամանչու . Եղիցի անուն ծն : Մա-
սունք 'ի համբոյր : Լիակատար "Աերող" Յե-
ղիսաբեթ քաղաք միայն :)

Տօն ամ Սբ :

' **Ի** նախա : Մես . Մարտիրոսաց , 'ի ձայ-
նէն : Քրէ . Զաղնութի : հբ . բչ . Օրհնեն
զքեղ ած : Մաղլանք . Քա ած : Քրէ . Աբ-
ազնաւորօք : Աւ . Պատկիչ :
('ի կիրակամտի Աստ օրհնեցէք) :

(Գիշերային և Առաւօտեան ժամասացու-
թի սող 'ի տօնս Մարտիրոսաց) :

'ի պատարագին :

Ժամանակ : 'ի տաճարի նըց : Ընթ . յԵրբ .
ժը . 1 . Այսուհետեւ և մեք . վ . 7 . Աւել Մար-
տիրոսաց 'ի ձայնէն : Աւեր . Ղուկ . ժկ .
22 . Եւ շրջէր ը . վ . 30 : Ճշ . Հ . կ . երես
27 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեկ : Ամ ինչ ըստ տօնի մարտիրոսաց :

Ծանիք :

(Հանդիսաւոր պատարագն՝ Արկ" : Քա-
րող յԱմպիոնէ : Գիտեաւ և զայս . զի զինի
Երեկ" ժամասացութե , աւուրն . Պաշտօն
ննջեցելոց . վասն ամ հաւատացեալ "Ննջե-

ցելոց հոգւոց: Ասիս՝ Քհ. զգենու զըուրջառ
սեաւ. ապա սկսանի շարական. դէ. Ահա
դին է օրն . և կամ. բէ. Սարսափելի որոտ
մամբ: զկնի Սղմ. Ճիթ. (՚ի ձայն) ՚ի խորոց
կարդացի: բ. բ. տուն՝ զըովանդակն ասա: Ա
ռես: ՚ի չորից Ննջեցելոց Աւետարանացն,
ըստ ձայնին. Ածանեղն ՚ի ձայնէն . և տուն
մի յՈղբոց . այսինքն Արարիչ և մարդասէր
էն. (զոր ը երգելն խնկածխեն զՊատրաստել
տեղին Ննջեցելոց.) և զկնի Մաղթանք . Հոգ
ւոց հանգուցելոց: Քբէ. վասն հանգուցեալ
հոգւոց: Աշ. Ք՛ս որդի այ: Հայր մեր. և ա
պա Զհանգիստ յաւիտենական. երիցս կրկ
նեա ձայնիւ):

Յիշապակ համօրէն Հոգւոց Քաւարանին:

Յայսմ աւուր՝ ժամասացութիքն ող
հասարակ Ուրբաթ աւուրց: Պատարագին՝
Ննջեցելոց, զորս ճրի ասեն Քահանայքն:
Զգեստ սեաւ: Զկնի ժողովրդեան պատա
րագին, Քահանայքն սկսանին օրհնել զԳե
րեղմանս Մասնաւորաց:)

Տօն Սրբուհոյն Եղիսաբէթայ Մամասաց
նահուհոյն:

Ինախա: Մես. Մարտիրոսաց ՚ի ձայնէն:
Քբէ. Ած մեծ: հբ. ակ. Որ զերկնաւոր թա
դաւորութեղ (Բկ- 51:) Մաղթանք. Ք՛ս ած:
Քբէ. Սբ Ճ'գնաւո: Աշ. Պատկիչ նրց:
(Յաւուրն՝ ամինչը տօնի Մարտիրոսաց:)

՚ի պատաբագին:

Ժամանուք: ՚ի տաճարի նըց: Ընթ. յԵրդոց. ը. 14. Փախիր եղբօրորդի: վ. 14: Աւել. կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ: Աւել. Ղուկ. ժը. 32. Մի երկնչեր հօտ. վ. 40: Ճշ. Հ. դ. երես 39: Զգեստ սպիտակ:

Յերեկ: հբ. բէ. Ո՛վ երանելիդ:

Ծանէր:

(Այս տօն է Պաշտպան Եղիսաբեթեան Քաղաքին, զորոյ և զԱնունն կրէ. ուստի և փառաւորան կատարի անդ. (ունի և զիւր Տօնավաճառ յատուկ): Լիակ". Ներող" է: Զհանդիսական պատարագն Աւագերէցն աւ սէ Արկ". և Դպ": դնի Ճաճաննն. Արդ զայս խորհուրդ: Քարող յԱմպիոնէ):

Տօն Յշւռէ Սբ Աժածնէ:

՚Ի նախա: Մես. Մեծացուցէ. Փռի. Զի հայեցաւ: Քրէ. Մայր նը: հբ. աէ. Որ նախամաց (Աւ 32:) Քրէ. Աբ զածածինն: Աւ. Ընկալ նըր:

՚ի Գէլ: Օրհ. Գէ. Երգեցէք որդիք: Աւել. ծննդ, ՚ի ձայնէն: հի. Ռէ. Որ զնախաղը եալ ազն: Աւաս" երգ. Իջցէ ոնկ ևն: Քրէ. Մայր նը: Աղմ. կէ. հի. Տէ տացէ. Փռի. Յարիցէ: Աւել. Ղուկ. ա. 39. Յարուցեալ մարիամ. վ. 56: Արարչական, ըստ պատշաճի աւուրն: Քրոջ. Խնդրես: Աւ. Քում ամենա" տէ:

(82)

ըութեանդ՝ ՚ի տօնի Յղութեան Աօր քոյ և
կուսի :

՚ի պատարագին :

Ժամանակ: Աղաչեմք զքեղ: Ընթ. յԵրդոց.
վ. 3. Գեղեցիկ ես. վ. 8: Աւել. Ուրախ լեր
բերկը: Աւետ. Ղուկ. ան. 39. Յարուցեալ
վ. 56: Ճշ. Հ. ան. երես 18: Զգեստ սպի-
տակ:

Յերեկ: (ո՞ղ ՚ի Նախա:) հբ. ԴՅ. Կոր
սիօն:

Ճանիք:

(Հանդիսական պատարագն Արկ': Գա-
րող յԱմպիոնէ: Ութօրէիւք կատարի այս
տօն ՚ի Ժողովրդապետական Եկեղ': ՚ի Կի-
րակին, ՚ի Չորեքշաբաթին. և յՈւրբաթն,
ամ ինչըստ ան. աւուրն. զկնի ամ ժողովր-
դեան պատարագաց Օրհ. Ճաճանչիւ. Ե-
ղեցի անուն մն. ո՞ղ և յամ Երեկ' ժամա-
սացութիս, յորս ասի Լիթանիա Աբ Ածած-
նի, և մասնաւոր Աղօթքն Յղութեան, (զոր
տես ՚ի Աւ Շ.) տուեալ լինի Օրհ. Ճաճան-
չիւ. ևն:

Լիակ' Ներող'. յԵղիսաբ' քաղաք միայն:

Ճշագալոց Ծննդեան Քետ Տեսան մերոյ:

՚ի գիւ: Օրհ. Բյ. Ուրախացիր սրբուհի:
(Աւ 35:) Սաղմանք. Փառք ... տրութեղ:
Աւել. Առաքեաց զբան իւր. (զոյ ՚ի ժամա-
սացին:) հյ. ԴՅ. Որ դասուց . իւր սարօն:
Առաջ երգ. իջցէ ո՞ղ զանձրե ևն: Քբան. Փա-

ռաւորեսցուք: Մանկունք: ԴՅ. Ճագումն հրաշալի: Քրէ. Վն խաղաղ: Աշ. Աբ ես տէր ած: Աղմ. հա. էջ. իջցէ ող. Փոխ. Ած զիւրաւունս: Աւետ. Ղուկ. ա. 26. Եւ յամ սեանն. վ. 58: Արարական ըստ պատշաճի աւուրն. Քրէ: Խնդրեսցուք: Աշ. Ած մշտն ջենաւոր:

(Եթէ կիրակի հանդիպի. զՄանկունքն ծագումն, Մեծացուսցէ ասա. Աւա- էրդ. Յարութեան ՚ի ձայնէն: Քրէ. Ասացուք: Աղմ. ճժ. էջ. Փրկութի առաքեաց. Փոխ. Խոստովան եղչց: Աւետ. Յով. ա. 1. 'Ի սկզբանէ. վ. 17:)

'Ի պատարագին:

Ճամանակ: Ածածին ան": Ընթ. Տիտ. բ. 11. Քանդի երևեցաւ. վ. 15: Աւել. Հոգին նը եկես: Աւետ. Ղուկ. բ. 1. Եւ եղեւ ընդ աւուրսն. վ. 7: Ճշ. Հ. ա. երես 21, և 23:

Զդեսուս սպիտակ:

Ցերեն: Մես. Տը ասաց. Փոխ. Ընդէր խոռովցան. Քրէ. Աղաւեցուք. (Եթէ կիրակամուտ, կամ կիրակի իցէ). Ասացուք: հբ. բ. Անկանիմք առաջի. Քրէ. վն խաղաղ: Աշ. Հայր զթած: Ապա, Կախատօնակ, Հարական, դի. Խորհուրդ մեծ: Աւետ. Ղուկ. բ. 8. Եւ հովիւքն էին. վ. 14: Քրէ. Աբ զածածինն: Աշ. Ընկալ տր.

Ծանիք: Տես և էք. 301:

(Զհանդիսական Ճրագալուցի պատարագն ասէ Աւագերէցն զկնի կէսաւուր, ըստ արարողութե Աղգիս մերոյ. և վ. Հ. Անտօնեանքն՝ յերեկոյն: Զկնի պատարագին,

Նախատօնակ. Շարական թէ. Խորհուրդ մեծ.
Աւետ. Ղուկ. ք. 8. Եւ հովիւքն էին. վ.
14: Քբէլ. Մը զածածինն: Աւ. Ընկալ ար:
Գիտեալ և զայս, զի յայսմ օրէ մինչե ցՈւ
թօրէս Ածայայտնութե, արգելեալ է ասել
Ուխտական և Ննջեցելոց պատարագ: Վա
զիւն. և 'ի Ածայայտնութե օրն՝ արգելեալ
է ևս 'ի ներկայութե մեռելոյն: S. R. C. 29.
Սեպտմբ. 1714:)

Ծառաւ Տեսան երա Յշե Քետ Քիտ:

Ի 41: Օրհ. թէ. Խորհուրդ մեծ (Ա-
36:) Աւել. Ծննդ, 'ի ձայնէն: հյ. հյ.
Անսկիղըն. իւր սարօք. (Եթէ կիրակի, 'ի
Գիշերին, Հոյլք հոգեղէնք): զկնի Տը յեր-
կնիցին, Աւետ. Ղուկ. ք. 8. Եւ հովիւքն
էին. վ. 'ի մարդիկ հաճութիւն: Փառք 'ի
բարձունս. (մինչե ցկէսն.) և ապա զմնա-
ցորդ Աւետարանին. Եւ եղև իբրև վե. վ.
20: Եւ յամ ժամ օրհնեմք զեեղ ևն: Ա-
սաւ. երգ. իջցէ որպէս. Փոխ. Ած զիրաւունս:
Քբէլ. Մայր սը: Զկնի Մը Ածին. Շարա-
կան թէ. Խորհուրդ մեծ: Աւետ. Ղուկ. ա.
1. Քանզի բաղումք. վ. 25: Շարական թէ.
Այսօր ցընծան: Աւետ. Ղուկ. ա. 26. Եւ
յամնեանն. վ. 38: Շարական թէ. Այսօր
բանն, 'ի հօրէ: Աւետ. Ղուկ. ա. 39. Յա-
րուցեալ մարիամ. վ. 80: Շարական թէ. 'ի
հօրէ ծագեցար: Աւետ. Ղուկ. ք. 1. Եւ
եղև ը աւուրսն. վ. 7: Աղմ. Ճի. հյ. 'ի վայ-
ելը ութի սըց. Փոխ. Ասաց ար ցոր: Աւետ.

Մտթ. ա. 1. Գիրք ծննդեան . վ. 17: Արար-
շական, ըստ աւուրն պատշաճի Քրէ. Խըն-
դրես: Աշ. Քում ամենա . ծննդեանդ:

Դ պատարագին :

Ժամամուս : Ածածին զքեզ: Ընթ. Տ.
11. Քանզի երեցաւ. վ. 15: Աւել. Այսօր
ծնաւ որ ՚ի հօրէ ևն: Աւել. Մտթ. ա. 18:
Եւ յնի քնի. վ. 25: Ճշ. Հ. ա. երես 25:
Զգեստ սպիտակ:

Յերեն: Մես. Իջցէ որող զանձրե ևն: Քրէ.
Մայր նը: հի. դի. Այսօր բանն ՚ի հօրէ:
Քրէ. Վախաղազ: Աշ. Հայր զթած: Ապա
Նախա՞ Սըյն Ստեփաննոսի. Շարական.
Ու. (ասեն յԱտեանն). Նահատակ բարի:
Մաշնանք. Քանձ մեր. Քրէ. Ար ճգնա:
Աշ. Ու ընտրեցեր:

Ծանչը :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւագ-
երէցն Արկ". և Դպ". յԱռաւ" պատարա-
դին, "Աերող". 15 ամաց, և նոյնչափ քառաս-
նից . իսկ ՚ի Հանդիսական պատարագին
Ախակ" "Աերող". Յեղիսաբ քաղաք, ՚ի ժողո-
վրդապետական Եկեղ". և ՚ի Վանս վ. Հ.
Անտօնեանց: Գիտեա և զայս, զի արգելեալ
է Քահանայից ՚ի գեշերի ծննդ". մի՝ զկնի
մոյ ասել զերիս պատարագս. S. R. C. 20
Ապրիլ. 1641: Կմաննան (՚ի բաց առեալ
դիւանդս), արդելեալ է խոստովանեցու-
ցանել և հաղորդել մանաւանդ զկանայս.
S. R. C. 25 Մարտի. 1686:)

Է . օր Ծննդ . և Տօն Աբեն Սահմանական
Նախավեհային :

Պ Գլ : Օրհ . գլ . Կահատակ բարի
(Իւ 39 :) Թագաւորք . Այսօր դասք . (դյ
՚ի ժամագրքին) : հյ . գյ . Ընդ երկնային .
Խոր սարօքն : Տը յերկնից Ծննդ . յաւուր
պատշաճէն : Առաջ . Երգ . Պարծեսցին
սբքն : Քրէ . Ած մեծ : ղկնի Մանկանց .
Մաղթանք . Քն ած մեր : Աւ . Որ ընտրեցեր :
ապա Աղմ . ձիթ . իյ . ՚ի վայելչութի . Փափ .
Ասաց տր : Աւել . Մտթ . ա . 1 . Գիրք
ծննդեան . վ . 17 : Արարշական , ըստ ա-
ւուրն պատշաճի : Քրէ . Խնդրես : Աւ .
Քում ամե՛ ծննդեանդ :

՚ի պապարագին :

Ժամանուար : Ցնծա այսօր . (և) Յորովայնէ
ընտրեալ : Ընթ . ՚ի Գործոց . զ . 8 . Ստե-
փաննոս . վ . ը . 2 : Աւել . Հոգւով նըլ
զօրացեալ Աբ Ստեփաննոս . և ընտրեալ
յորովայնէ , Ճմարիտ վկայ և սիրող և ա-
ռաքեալ առաքողին , ՚ի քնէ ընկալար ըզ-
զուարթնոյն զպսակ : Աւել . Յովհ . ժէ . 24 .
Ամէն ամէն առեմ . վ . 26 : Ճշ . Հ . ա . երես
57 : Զգեստ կարմիր :

Յերեի : Մես . ծննդ . Մեծացուցէ ևն :
Քրէ . Մայր նը : հբ . գլ . իշակից հօր : Քրէ .
Վասն խաղաղ : Աւ . Հայր զիթած : ապա
Նախա՛ . Աբց Առաքելոց Յակ . և Յովհ . 74 .
Որ էնն յէռութե : Մաղթանք . Քն ած : Աւ .
Որ ընտրեցեր :

Ծանիք :

(Զհանդիսական պատարագն ասէ Աւագերէցն Սրկ' . Հանդիսական Ընթերցումն զրոց Սէյն Ստեփի' . և զկնի ա . Աւտարանին , մի Հայր մեր , և մի Ողջոյն վասն բարերարաց նոյն աւուր : Լիակ' 'Ներող' . Յեղիսաբ' քաղաք , և 'ի Ճ'ուրՃողն) :

Ք . օր Ծան . և Տօն Որդոցի որոգման
Յակոբայ և Յովաննոս :

'**Ի** Գլ : Օրհ . րէ . Որ էնն յէռւթեան :
հ . րէ . Որ զամենայնըն . իւր սարօք : Տէր
յերկնից Ծննդ , յաւուր պատշաճէն : Աւ-
սաւ էրգ . Ոչ են բանք . Փոխ . ընդ ամ :
Քրէ . Ած մեծ : զկնի Մանիանց . Մաղթանց .
Քն ած : Աշ . Որ ընտրեցեր : Սղմ . Ճիթ . հ .
'ի վայելըութիւն . Փոխ . Ասաց տր : Աւետ .
Մտթ . ա . 18 . Եւ յնի քնի . Վ . 25 : Աւ-
րարչական . ըստ աւուրն պատշաճի : Քրէ .
Խնդրես : Աշ . Քում ամե' ծննդեանդ :

'**Ի** պատարագին :

Ժամանուար : Այսօր ահաւոր : Ընթ . 'ի
Գործոց . ժը . 1 . Ընդ ժամանակսն ընդ
այնո . վ . 11 : Աւել . Կացուցես : Աւետ .
Յովհ . իա . 20 . Դարձաւ պետրոս . վ . 26 :
Ճշ . հ . դ . երես 189 . և 291 : Զգեստ
կարմիր :

Յերեկ : Մես . Տը ասաց . Փոխ . Ընդէր
լսուովե : Քրէ . Մայր նը : հ . գ . Այսօր

դաբրիել : Քրէ . Վասն խաղաղ : Աւ .
Հայր գիթած : ապա "Նախա" . Մանկանցն
ըեթղէհէմի . ԳՅ . Այսօր ը դասս : Մաղթան .
Քն ած : Աւ . Ու ընտրեցեր :

Ծանիք :

(Յեղիսաբ" քաղաք "Ներող" Յօ ամաց ,
և նոյնչափ քառասնից :)

Ի . ՕՐ ԾԱՆ . Ե ՅԵԼՊԱԿ ԱՆԻՆ ՄԱՆԻՆ
ԲԵԲԱԿԻ :

Պ ԳՒ : ՕՐՀ . ԳՅ . Այսօր դաբրիել :
Աւել . ԾՆՆ . ՚ի ձայնէն : հյ . (Անմեղ ման .
կանցն) ԴՅ . Այսօր անմեղ . իւր սարօթ :
Ա-ա-էրգ . Մարտիրոսաց : Քրէ . ԶՃզնուի :
զկնի Մանկան . Մաղթան . Քն ած : Աւ .
Պսակիչ : Աշմ . Ճթ . հյ . ՚ի վայելչութի .
Փոխ . Ասաց տր : Ա-ե-ս . ը . 1 . Եւ՚ի ծնա .
նիլն . վ . 15 : Արարչական , աւուր պատ .
շաճն : Քրէ . Խնդրեացուք : Աւ . Քում
ամե՛ Ծննդեանդ :

՚ի պատարագին :

Ժամամատ : ՚ի տաճարի սբց : Ընթ . յԵԲԲ .
ը . 14 . Արդ որովհետեւ . վ . 18 : Աւել .
Մարտիրոսաց ՚ի ձայնէն : Ա-ե-ս . Մաթ . ը .
16 . Յայնժամ իբրեւ . վ . 18 : Ճշ . Հ . ը . ե .
րես 789 : Զգեստ կարմիր :

Յերեն : Մես . իջեւ որպէս . Փոխ . ԱՃ
զիրաւ" : Քրէ . Մայր նր . հբ . 4Յ . Այսօր
որ յաթռոռ : Քրէ . Վասն խաղաղ : Աւ .
Հայր գիթած : ապա "Նախա" . Դաւթի Մար-

դարէի , և Յակոբայ Առաքելոյ : Շարական .
Դի . Յաղթօղ գտաւ : Մաղթան . Քս ած :
Աւ . Որ ընտրեցեր :

Ե . օր Ծննդ . և Յէլաբաէ Դաս-նէ Մարդարէն
և Յահրբայ արդարոյ :

'Ի Գէւ : Օրհ . Դի . Յաղթօղ գտաւ :
Թագաւորք Մարտիրոս : հյ . Դի . Մեղաք
յանի : (Մեծացուսցէ .) Դի . Թագաւոր փա-
ռաց ած հոգիդ : (Տր յերկնից) Ծննդ . յա-
ւուր պատշաճէն : Առա- էրդ . Ոչ են բանքք:
Քրէ . Ած մեծ : զինի Մանկան . Մաղթան .
Քս ած : Աւ . Որ ընտրեցեր : Սղմ . ճղմ . հյ .
'Ի վայելքութիւն . Փոխ . Ասաց տր : Աւես .
Ղուկ . ա . 26 . Եւ յամնեանն . վ . 38 :
Մարչական , ըստ աւուրն պատշաճի : Քրէ .
Խնդրես : Աւ . Քում ամեր Ծննդ :

'Ի պատարագին :

Ժամամատ . Տր որ հիմնեցուցեր : Ընթ .
Յակոբ . ա . 1 . Յակոբոս այ . վ . 12: Աւել
Երդուաւ տր Դաւթի : Աւես . Մտթ . իք .
41 . Եւ 'ի ժողովիլ . վ . 46 : Ճշ . Հ . Կ .
երես 174 : Զգեստ սպիտակ :

Յերեւ : Մես . Մեծացուսցէ ևն : Քրէ .
Մայր նը : հբ . 43 . Անսկղընական տեսիլ :
Քրէ . Աւ զածածինն : Աւ . Ընկալ տր :

Է . օր Ծննդ . և Յեւաստէ Սէյն Գրեգորի
Նէտացւոյն :

Պ Գէլ : Օրհ . բՅ . Անակղբնական : Աւէլ
Ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . թՅ . Արանչելադործ
ած . իւր սարօքն : Քրէ . Առաջնորդք :
Մանկունք . բՅ . Որ լուսով ածային : Մաւ-
թանք . Քն ած : Աշ . Որ ընտրեցեր : Աղմ .
Ճիժ . հյ . 'ի վայելըութի . Փռի . Աճ զիրա-
ւունս : Աւէլ . Ղուկ . բ . 1 . Եւ եղեւ ընդ
աւուրսն . վ . 8 : Արարշական, յաւուրպատ-
շաճէն : Քրէ . Խնդրես : Աշ . Քում ամեն
ծննդ :

'ի պատարագին :

Ժամամատ : Զհայրապետականն : Ընթ .
Կողոս . ա . 21 . Եւ զձեղ որ . վ . 29 : Աւէլ .
Քահանայք քո : Աւէլ . Յովհ . ժ . 11 . Եւ
եմ հովիւր . վ . 16 : Ճշ . Հ . դ . երես 201 :
Զգեստ սպիտակ :

Յերեն : Մես . Մեծացուսցէ ևն : Քրէ .
Մայր նը : հբ . բՅ . Անեղանելի ընութիւն :
Քրէ . Սը զածածինն : Աշ . Ընկալ նը :

Է . օր Ծննդ . և Յեւաստէ Սէյն Սէլբէն-
արոսի Հառմայ Հայրապետին :

Պ Գէլ : Օրհ . բՅ . Անեղանելի : Աւէլ .
Ծննդ . 'ի ձայնէն : հյ . թՅ . Արանչելադործ
ած . իւր սարօք : Քրէ . Առաջնորդք : Մաւ-
թանք . բՅ . Մանկունըք նոր : Մաղթանք . Քն

(91)

ած : Աւ . Որ ընտրեցեր : Սշմ . Ճիժ . հ . 'ի
վայելըութի . Փռ . Ասաց տր . Աւետ . Մտթ .
ա . 18 . Եւ յնի քնի . Վ . 25 : Արարչա-
կան , ըստ աւուրն պատշաճի : Քրէ . Խըն-
դրես : Աւ . Քում ամեն " Ծննդ " :

'ի պատաբագին :

Ժամանակ . Զհայրապետականն : Ընթ .
Կողոս . ա . 21 . Եւ զձեզ որ . Վ . 29 : Աւետ .
Քահանայք քո : Աւետ . Յովհ . Ճ . 11 . Եւ
եմ հովիւն 16 : Ճշ . Հ . Պ . երես 201 :

Զգեստ սպիտակ :

Յերեւ : (Տես 'ի սկիզբն Կոր տարւոյն . կմ
'ի Տօնի Տնօրէնութեն Քնի . երես 1 :)

ՎԵՐՃ

ԼԵՒԹԵԱՅՐ

Ուստի երգին այս-թօքէս զանազան Տօնէց
ունիւշէցիս հայոց Առաքեալէ :

---

1. Լիւանիս Մարմոյ և արեան Տեսան մէրոյ
Յդի Քդի :

Տիր ողորմեաց :   Քն ողորմեաց :
Քն լուր մեզ :   Քն յար լուր մեզ :
Հայր երկնաւոր ած :   Ողորմեաց մեզ :
Ուրդի փրկիչ աշխարհի ած :
Հողիդ նը ած :
Աբ երրորդութիւ մի ած :
Հաց կենդանի յերկնից իջեալ :
Ծածկեալ ած ճշմարիտ :
Հաց ընտիր հոգւոց պարարիչ :
Գինի ուրախարար մեղսաքաւիչ :
Բաժակ անապակ կուսից :
Պատարագ անծախ :
Նուէր ամբիծ մխիթար սրտից :
Գառն անարատ :
Ողջակէդ ճշմարիտ :
Սեղան ամենեցուն :
Հրեշտակաց հաղորդութիւ :
Մանանայ անապական :

Յիշատակ սքանչելեացն այ : ՈՂորմեաց մեղ:
 Հաց գոյափոխեալ :
 Բանն մարսին եղեալ :
 Անզննելի մեծ խորհուրդ :
 Վիմն հաւատոյ մերոյ :
 Գերազանց գործ այ :
 Երկրպագելի նշար :
 Մեղսաքաւիչ ճաշակ :
 Հայելի ածային խորհրդոց :
 Արբութի մեղաց մերոց :
 Բժշկութի հոգւոց :
 Փարատիչ ցաւոց :
 Քանդիչ դժոխայնոց :
 Ո՛վ սքանչելի մանանայ :
 Յուսոյ մերոյ ենթակայ :
 Գերազանց առ հաւատչեայ :
 Գրաւական ապադայ :
 Դեղ անմահութե :
 Առաջնորդ հրաշական :
 Ճաշակ կենսական :
 Բաժակ օրհնութե :
 Մեծի սիրոյ նշան :
 Զօրութի ածական :
 Որդի այ :
 Գառն այ որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
     (երիցս կրկնեա :)
 Անսա մեղնոր : Յար լուր մեղնոր : ՈՂոր-
     մեաց մեղ :
 Քո լուր մեղ : Քո յար լուր մեղ :
 Տէ ողորմեաց : Քո ողորմեաց : Տէ ողոր-
     մեաց :
     (Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ Աբ խորհրդոյ
         Հաղորդութե . և զկնի ,)
 Քհ : Զհաց երկնից ետ նց : (ի ձայն բարձր :

Պվս : Զհաց հրեշտակաց կերին մարդիկ :
 Քհ : Տը լուր աղօթից իմոց :
 Պվս : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :
 Քհ : Տը լը ձեզ :
 Պվս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աղօթեայուս :

Քհ : **Ա**ծ, որ մեզ 'ի ներքոյ հրաշալի խորհրդոյ զվիշատակ չարչարանաց քոց թող զեր . տուր մեզ աղաշեմք՝ զնբ խորհուրդս Մարմնոյ և Արեան քոյ այնպէս յարգել, վի զպտուղ փրկագործութեան քոյ հանապաղ զդասցուք 'ի մեզ :

Տը ած բարձրեալ ամենակալ, լոյս անքըն նին, մեծութի ահեղ, դժութի անսահմանելի, մարդասիրութի օրհնաբանելի, Յն այ կենդանւոյ միածին որդի: Որ սքանչելի հրաշիւք անպարագիրդ էակ վն մեր եղեր մարդ 'ի կուսէն: Որ արեամբդ քո զմեղ ստացար և մարմնովդ կերակլրես: Որ կարգեալ զայս խորհուրդ անձառելի ուխտ կենաց սահմանեցեր: Որ յանուն զենման միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց առ Հայր քո բարերար աղօթել զմեղ համարձակեցեր: Եւ զայս տուրս շնորհաց քան զամ գործոց քոց զսքան չելիսն մեծացուցեր: Լուր մեզ բաղմագութ մարդասէր, տուր զպարեալ վշտօք մարմինդ քո ամ սրտի սրբարար կերակուր: Զի զքեղ ունին քաւիչ քահանայ զնեալ արեամբ հօտս քո: Հայեաց յամենեսեան. հանդօ զաշխատանս մեր 'ի քո օթեվանս՝ ուր զնացեր տր, և զոր խոստացար: Արժանացո՛ զքոյս փա-

սաւորել զբեղ ընդ Հօր և ը ոքւոյդ ՚ի
յաւիտեանս :
Փխ . Ամէն :
(Եւ ապա Քհ . տայ Օրհ . Շաճանչլւն) :

---

2. Աբանիս Սբ Յովան Յովանան - Նէրօմուշէն :

Տի ողորմեաց : Քո ողորմեաց :
Քո լուր մեղ : Քո յար լուր մեղ :
Հայր երկնաւոր ած : Ողորմեաց մեղ :
Ուղի փրկիչ աշխարհի ած :
Հոգիդ նը ած :
Ար երբորդութի մի ած :
Արբուհի Մարիամ : Աղօթեա վշ մեր :
Արբուհի ածածին :
Ար կոյս կուսանաց :
Ար Յովհաննէս քահանայդ այ :
Որ արտասուալից մաղթանօք զաւակ պար-
գևեցար յաշխարհի :
Որ ՚ի ծննդեան քում աստղափայլ լուսով
պանծալի եղեր :
Որ սրբութե սեղանոյն անխօնջ սպասաւոր
եղեր :
Որ խաչեցելոյն քսի զարժանաւոր պատիւն
ընծայեցեր :
Որ եռանդուն սիրով պաշտօնեայ Սբ Կու-
սին եղեր :
Կենդանի պատկեր ամենայն սրբութեց :
Ճաղիկ գեղեցիկ մաքրութե :
Շուշան անուշահոտ կուսութե :
Օրինակ սքանչելի խոնարհութե :
Ընօթ լիապատար ջերմեռանդութե :

Որ եղեր լը ումն ամ բարեաց գործոց :

Ազօթեա վն մեր :

Որ աթոռ ցուցար գերափայլ իմաստութեն :

Զարդ վայելքութեն Եկեղեցական անձանց :

Փականք պահպանուե գաղտնեաց գործոց :

Քարոզիչ հոգեշարժ ածային բանից :

Աղբիւր առատահոս ամ միսիթարութենց :

Միսիթար սրտից վշտացելոց :

Հաստատուի տկարութեն թուլամիտ մարդկան :

Օգնական հեշտալուր կարօտելոց :

Լոյս պայծառ կուրացելոց :

Գանձ անսպառ աղքատացելոց :

Հայելի սրբութեն վարուց առաքինեաց :

Օրինակ հրաշալի հաստատութեն ՚ի բարիս :

Արհամարհող անցաւոր բարեացն աշխարհի :

Որ հասու եղեր խորոցն յաւիտենականութեան :

Որ եղեր հայր գթած տառապեալ որբոց :

Որ եղեր նեցուկ հաստատութեան վշտագին այրեաց :

Որ ընդդէմ հակառակամարտիցն եղեր վահան ամրութեն :

Պահպանիչ համբաւոյ և բարի անուան :

Ազատուի յարհամարհանս համբերողացն :

Նպաստութի երազահաս մերձաւորաց :

Պաշտպան մեր և բարեխօս առաջի այ:

Բժշկութի աներկբայ հիւանդաց :

Ապաւէն հղօր մեղաւորաց :

Երկնային սանդուղք ամ կատարելութենց :

Արժանաւոր դասակից նահապետաց :

Ճշմարիտ բաժանորդ մարգարեից :

Արեան պսակաւդ հաղորդ մարտիրոսաց :

(97)

Բերան ամրադոյն լռութեն խոստովանողաց :
Աղօթեալ վե՛ մեր :

Գեղ վայելքութե՞ պայծառ կուսանաց :
Որ արժանապէս դասեալ եղեր 'ի թիւ նըցն
ամ :

Որոյ նը մարմինն ցոլացեալ լռւսով յայտնե-
ցաւ :

Որ 'ի յաւիտենական կեանս անմահ փառօք
պսակեցաւ :

Գառն այ , որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
(Երիցս կրկնեա՛)

Անսամ մեզ տր : Յար լուր մեղ տր : Ողոր-
մեաց մեզ :

Քո լուր մեզ : Քո յար լուր մեղ :

Տե՛ ողորմեաց : Քո ողորմեաց : Տե՛ ողոր-
մեաց :

(Ապա Երգ մի 'ի պատիւ Աբեյն . և զկնի ,)
Քհ : Բարեխօսեալ վասն մեր Քահանայդ այ
Աբ Յովհաննէս :

Պի : Զի արժանի եղիցուք խոստմանցն քուին
Քհ : Տե՛ ընդ ձեզ :

Պի : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Ազօնեացուք :

Քհ : **Ա**նձ, որ անյաղթելի լռութ զլեզու
ծառային քոյ Յովհաննու ամրացուցանե-
լով , զխորհուրդ խոստովանութեն առաւել
ևս քաղցը և մեծասքանչ իմն երեւեցուցեր .
և զնա պսակելով մարտիրոսական փառօքն ,
Աբ եկեղեցւոյ քո նոր իմն փառաւորեալ
պսակ վկայի նահատակութե՞ պարդեսեցեր :
Ծնորհեալ աղաւեմք զի արդեամբք հաճոյա-

կան գործոց նորա, և յաղթօղ բարեխօսու.
թքն՝ դիցուք պահապան լեզուի մերում. ո.
րով արժանասցուք դասիլ ընդ այնոցիկ
երանելեաց, որք ոչ մեղան լեզուաւ իւր.
եանց . տերամբ մերով Յնիւ Քնիւ որդւով
քով, որ ընդ քեզ կեայ և թագաւորէ յա.
մենայն յաւիտեանս յաւիտենից :

ՊՎ . Ամէն :

3. Լիւանիս Սբի Յովաննաս հրաւէ :

Տ ողորմեաց :	Ք ողորմեաց :
Ք լուր մեղ :	Ք յար լուր մեղ :
Հ այր երկնաւոր ած :	Ո ղորմեաց մեղ :
Ո րդի փրկիչ աշխարհի ած :	
Հ ոգիդ նը ած :	
Ս բ Երրորդութիւնի մի ած :	
Ս րբուհի Մարիամ:	Ա ղօթեաւ վն մեր :
Ս րբուհի ածածին :	
Ս բ կոյս կուսանաց :	
Ս բ Յովհաննէս մլրտիչ :	
Ո ր յարդանդի մօր՚ի մեղաց Ն ախահօրն ողը. քեցար :	
Ո ր յորովայնի մօր քո՝ ան այ երկրպաղեցեր:	
Ո ր յամուլ արդանդէ ոնկ արեգակն 'ի խա. ւարի ծագեցար :	
Ո ր շնորհօք Հոգւոյն նըյ անբիծ անարատ մնացեր :	
Ո ր տաճար այ և բնակարան նը Երրորդու. թե եղեր :	
Ո ր մանուկ մարդարէ կոչեցար :	
Մ եծ 'ի ծնունդս կանանց 'ի քնէ վկայեցար:	

Ու Երբ վեցամսեայ յանապատ դնացեր :
 Ազօթեա վն մեր :
 Ու իրը զամն երեսուն անտանելլի ճգնութե
 անդ կացեր :
 Ուոյ հանդերձ 'ի ստեոյ ուղուու :
 Ուոյ կերակուր մարախ և մեղք վայրենի :
 Ու զդինի և զօղի երբէք ոչ արբեր :
 Հայր և սկիզբն ճգնաւորաց :
 Ու անմարմնական վարուք հրեշտակ 'ի մար-
 մի երեսեցար :
 Օրինակ մաքրութե և նպատակ կուսանաց :
 Խորհրդով մաքրագունիւ արդարապէս ա-
 րիացար :
 Ու եղեր կարապետ և նախընթաց Քնի :
 Ու պատրաստեցեր վճանապարհն Յնի :
 Ու անուանեցար ձայն բարբառոյ յանա-
 պատի :
 Ու զյու զորդին այ մլրտեցեր :
 Ու զհոգին ար 'ի վերայ Քնի իրեւ ղաղաւնի
 տեսեր :
 Ու լուար ձայն 'ի յերկնից դա է որդի իմ
 սիրելի ը որ համեցայ :
 Ու ցուցեր մատամբ զՅն թէ ահա դառն այ
 որ բառնայ զմեղս աշխարհի :
 Ու զհրէայս և զհեթանոսս յապաշխարութ
 կոչեցեր :
 Ու բարեկամ Քնի և փեսաւէր նր եկեղեց-
 ւոյ անուանեցար :
 Առաւելքան զմարդարէ :
 Ու տիրական նր օրինացն եղեր քարող առ
 օրինաղանցն :
 Ու յանդիմանեալ զարքայ հերովդէս դլսա-
 տեցար 'ի նմանէ :
 Արի և յաղթող մարտիրոս :

(100)

Աւետարանիչ Հարցն լիմպոսի:

Աղօթեա՛ վն մեր:

Որ աննիւթական հոգւովդ ընդ Քնի յար-
քայութին վերափոխեցար:

Օգնական և միսիթար մեր Հայոց աղջի:

Հզօր պաշտպան այսր մերոյ քաղաքի:

Գառն այ որ բառնաս զմեղս աշխարհի:

(Երիցս կրկնեաւ:)

Անօա՛ մեղ տր: Յար լուր մեղ տր: Ոշոր-
մեաց մեղ:

Քն լուր մեղ: Քն յար լուր մեղ:

Տը ողորմեաց: Քն ողորմեաց: Տը ողոր-
մեաց:

(Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ Սէյն Յովհ'.

մլլուցի. և զկնի,)

Քհ: Բարեխօսեա վն մեր նր Յովհաննէս
մլլուցիչ:

Պիս: Զի արժանի եղիցուք խոստմանցն Քնի:

Քհ: Տը լուր աղօթից իմոց:

Պիս: Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ:

Քհ: Տը ընդ ձեղ:

Պիս: Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Աղօթեացու:

Քհ. Ամենակալ և յաւիտենական ած.
Հայր տն մերոյ Յնի Քնի, որ անբաւ մար-
դասիրութիքով առաքեցեր զորդիդ քո միա-
ծին զառ ՚ի պատրանաց բանսարկուին զցը-
րուեալ զազդ մարդկան, դարձուցանել յոր-
դէզրութի Հօրդ երկնաւորի, և նախընթաց
Ճանապարհի նորա կարգեցեր զկարապետն
Յովհաննէս հրաւիրակ և քարոզ. որ եկեալ
յանապատէ ՚ի ձայն բարբառոյ ապաշխա-

ըութեան, պատրաստեաց զորդիս մարդկան
ժողովուրդ կազմեալ: Եւ 'ի գալ 'ի յորդա-
նան միածնի որդւոյ քո խոնարհեցոյց զոի-
րական գլուխն՝ ծառային իւրոյ 'ի մկրտիլ.
և մկրտութեն զկազմեալ ժողովուրդն զոր-
դիս մարդկան միացոյց ը ինքեան իբր գլուխ
ը անդամոց 'ի միութի նբ և անմահական:
Արդ աղաշեմք զբեղ բարեգութ ած, զի հաս-
տատեսցես զմեզ 'ի նոյն միութի ը միածնի
որդւոյ քո, բարեխօսութեն և հայցուածովք
կտրապետին քում Յովհաննու Մկրտչին.
և քեղ վայելէ փառք, իշխանուի, և պատիւ-
այժմ և միշտ և յաւիտեանս: Պիս: Ամեն:

4. Լիւանիս Սբ Հօն Աբոյ Գրիգոր Լու-
սանութիւն:

Տե՛ ողորմեաց:	Քե՛ ողորմեաց:
Քե՛ լուր մեզ:	Քե՛ յար լուր մեզ:
Հայր երկնաւոր ած:	Ողորմեաց մեզ:
Որդի փրկիչ աշխարհի ած:	
Հոգիդ նբ ած:	
Սբ Երրորդութիւն մի ած:	
Արբուհի Մարիամ:	Աղօթեա՛ վե՛ մեր:
Արբուհի ածածին:	
Սբ կոյս կուսանաց:	
Սբ Գրիգոր Լուսաւորիչ:	
Դրախտ նորազուարձ տնկեալ յաշխարհիս Հայոց:	
Պարգևական զաւակ նշխարացն Առաքե- լոյն թաղեսի:	
Դարնանաբեր հողմն հալեցուցիւ սառին	

կռապաշտութե՞ :   Ազօթեալ վն մեր :
 Քաղցրաձայն հնչմամբ դարձուցիչ մոլորեալ
 հօտին :

Որ ընծայեցեր տն այ զնոր ժողովուրդ կազ-
 մեալ :

Որ եղեր թագ պարծանաց Արշակունեաց
 առաքելական վարուքդ :

Որ եղեր ժառանգորդ սեպհական հօտին :
 իական բարւոյն կերպարան փառաց :
 Հայաստանեայց հայր հաւատոյ հեղինակ
 ընտրեալ :

Կահատակ բարի քնի և զինուոր անյաղ-
 թելի :

Որ յօրինեցար բաղմագոյն ակամբք հանդի-
 սից նահատակութե՞ :

Որ զպակասուի չարչարանաց տն ՚ի մարմի-
 քում կրեցեր :

Որ բեեսս երկաթիս ընկալան թաթք ոտից
 քոց նը :

Որ ածային օրինաց բեռնաբարձ յուսդ կրե-
 ցեր զծանրութի աղին :

Որ ստորագլուխ դառնահոտ շնչմանն արիա-
 բար տարար :

Որ մոխրաշունչ եղեր քացախ ընկալեալ :

Որ տատասկաւ տանջեալ և քերանօք քե-
 րեալ :

Որ ՚ի խոր վիրապին իջեր ՚ի մէջ դառնաշունչ
 օձից :

Որ զամս հնդետասամն ՚ի վիրապին զօրութն
 այ պահեցար կենդանի :

Որ ածային տեսլեամբ ելեալ բժշկեցեր ըդ-
 հարուածեալսն ՚ի դիւաց :

Որ սոսկալի տեսլեանն մարդարէահրաշ
 հոգւուլ տեսանօղ եղեր :

Որ հիմնեցուցեր խորան խորհրդոյ և տաճար
տէրունեան :   Ազօթեա վն մեր :
Բաբունւոյն հրամանաւ 'ի վերուստ կոչեալ
յառաքելական աթոռ :

Քահանայապետ ամբիծ քարողիչ ածային
բանին :

Հոգեոր ծննդեամբ ոք աւաղանին լուսաւու-
րեցեր զշայաստան աշխարհ :

Օրէնսդիր ածային պատգամաց նման մեծին
Մովսէսի :

Յանապատի բնակեցար հանգոյն Յովհան-
նու և Եղիայի ձգնեալ :

Որ իբր ութսնամեայ վերասլացար առ ած
լոյսն ձշմարիտ :

Ածագութ ծնող տառապեալ որդեացդ աղ-
գիս Հայոց :

Հայցեա առ Հայրն երկնաւոր կատարելզըն-
թացս մեր ուղղափառութիւն :

Գառն այ , որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
(երիցս կրկնեան :)

Անսա մեղ տր :   Յար լուր մեղ տր :   ՈՂոր-
մեաց մեղ :

Քն լուր մեղ :   Քն յար լուր մեղ :

Տր ողորմեաց :   Քն ողորմեաց :   Տր ողոր-
մեաց :

(Ապա Երդ մի 'ի պատիւ Աբեյն . և զկնի ,)
Քհ : Բարեխօմեա վն մեր ով ոք Գրիգոր
լուսաւորիչ :

Պիս : Զի արժանի եղիցուք խոստմանցն Քնի :

Քհ : Տր լուր աղօթից իմոց :

Պիս : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :

Քհ : Տր ը ձեզ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշոնեայաս :

Քհ: **Տ**եր Յ՛ս Ք՛ս. բան հօր և իմաստութիւն յաւիտենական, մարդ ճշմարիտ և Քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի. որ եկեալ զհետ մոլորեալ ոչխարի բնութենս մերոյ, ընդ խաչին բարձեր 'ի վերայ կենսաբեր ուսոյդ: Եւ առաջ նորդեցեր նմաքաղցը լծով օրինաց քոց. կարգեալ Հովիւս քաջս և Առաջնորդս: Եւ զնոյն խնամն դժութեն քո տարածեցեր և առ Աշխարհն Հայաստանեայց, տալով Հովիւ և Առաջնորդ դՀայրն մեր զնըն Գրիգոր Լուսաւորիչն, զԺառանդն նոյն սեպհական հօտին, և ածային օրինացդ զտիրապէս Քարոզն. որ 'ի խաւարէ անածութեն դարձուցեալ 'ի լոյս ածդիտութեն, եմոյծ ընդ լծով քաղցը օրինաց քոց: Արդ 'ի ձեռն սորին բարեխօսութեն առաքեալ յերկնից զլոյս շնորհաց քոց, մնալ մեզ անսասան յօրէնս քոհետեղով ձայնի Քաջ հովուիդ. զի 'ի վախճան կենաց մերոց նովին ուղղափառ դաւանութեն արժանացուք հասանել 'ի խորանն լուսոյ. ուր իբրև որդիք Հօրն մերոյ, ը նորին և նովաւ փառաւորեսցուք զՔահանայապետդ ճշմարիտ զՏիր մեր Յ՛ս Ք՛ս, որ ես օքնեալ 'ի յաւիտեանս:

Պիս : Ամէն :

(Եւ ապա Օքհ. Ճաճանչիւ. ևա :)

5. ՀԻՒԱՆԻ ՍՔՅԱ ԱՆՎԵՐԻ :

Տը ողորմեաց :   Քո ողորմեաց :
 Քո լուր մեզ :   Քո յար լուր մեզ :
 Հայր երկնաւոր ած :   Ողորմեաց մեզ :
 Որդի փրկիչ աշխարհի ած :
 Հոգիդ նը ած :
 Աբ Երրորդութիւնի ած :
 Արքուհի մարիամ :   Աղօթեալ վե մեր :
 Արքուհի ածածին :
 Աբ կոյս կուսանաց :
 Աբ Ալոգիոս :
 Լի հոգւով խմաստութե :
 Հրեշտակ ՚ի մարմնի :
 Պատանեակ զարդարեալ առարինութե :
 Ջերմեռանդն պաշտօնեայ Աբյ կուսին :
 Աղքատ հոգւով սիրօղ աղքատաց :
 Մեռեալ աշխարհի սիրով խաչելոյն :
 Զգաստութե սիրօղ մինչև ՚ի սպառ :
 Մարմնոյ և աշխարհի թշնամի հանդիսա-
       ցեալ :
 Պատկեր խոնարհութե արհամարհօղ փա-
       ռաց :
 Զուարթուն յաղօթս անղբաղ մոօք :
 Տունկ մշտադալար ծաղկեալ շնորհօք :
 Շուշան ծաղիկ աճեցեալ առաքինութե :
 Ջահ մշտավառ բորբոքեալ սիրով :
 Արթուն պահապան դրանց զգայութե :
 Բևեռեալ հոգւով ՚ի վէրսն Քնի :
 Անախտ վարուք և ամբիծ սրտիւ :
 Ճգնօղ մարմնով անարատ հոգւով :

Քաջաղօր մենամարտիկ Յնի :

Աղօթեալ վն մեր :

Ուղեցոյց երկնային ճանապարհին :

Հաշտարար խռովելոց :

Յոյս ամրութեալ պատերազմողաց :

Դողացուցիչ դիւաց :

Բժիշկ հիւանդաց :

Պայծառութիւն մտաց :

Լուսատու խաւարելոց :

Առաջնորդ կաղացելոց :

Մաքրիչ բորոտելոց :

Յարուցիչ մեռելոց :

Պարծանք իշխանաց :

Հայելի կրօնաւորաց :

Օրինակ բարի մանկանց :

Նախատիպ կատարելութեալ :

Օժանդակ անմեղութեալ :

Նորընծայ Յնազգեաց :

Կենդանի նահատակ :

Անծանօթ մարտիրոս :

Գառն այ, որ բառնաս զմեղս աշխարհի :

(երիցս կրկնեալ :)

Անսամ մեղեր: Յար լուր մեղ եր: Ուզր-
մեաց մեղ:

Քն լուր մեղ: Քն յար լուր մեղ:

Տ՛ ողորմեաց: Քն ողորմեաց: Տ՛ ողոր-
մեաց:

(Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ Սէյն. և զկնի,)

Քհ: Բարեխօսեալ վն մեր Ուլ նբ Ալողիսս:

Պիս: Զի արժանի լիցուք խոստմանցն Քնի:

Քհ: Տ՛ լուր աղօթից իմոց:

Պիս: Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ:

Քհ: Տ՛ ը ձեղ:

Պիս: Եւ ը հոգւոյդ քում:

Աշունացուք :

ՔՀ : **Ա**ֆանչելադործ և բարեխնամ,
 որ 'ի ցոյց մարդասիրութեա քո յարուցեր ըզ-
 պատանին Ալողիոս իբրև զտունկ տնկեալ
 'ի գնացս ջուրց, վայելսագեղ և պտղալից.
 Հեղլով 'ի սիրտ նորա զշնորհ ամբիծ անմե-
 ղութեա և խստակրօն ապաշխարութեա յօրի-
 նակ ամենայն հաւատացելոց : Արդ՝ աղա-
 շեմք զքեղ տր միջնորդութեամբ հաճոյական
 հայցուածոց սորա պարզեւոցես մեղ զշնորհս
 ապաշխարութեա . զի որք կորուսաքս զցանկա-
 լի անմեղութեն շնորհ, ճշմարիտ ապաշխա-
 րութեա 'ի նոյն վիճակ հասանել արժանաս-
 ցուք Տերամբ մերով Յնիւ Քնիւ . որ ես օրհ-
 նեալ 'ի յաւիտեանս յաւիտենից :
 Պիս : Ամէն :

6. Լիւանիս Սբ Առաքելոց Պիտրոսի
 և Պողոսի :

Տ ը ողորմեաց :	Ք ա ողորմեաց :
Ք ա լուր մեզ :	Ք ա յար լուր մեզ :
Հ այր երկնաւոր ած :	Ո ղորմեաց մեզ :
Ա րդի փրկիչ աշխարհի ած :	
Հ ոգիդ նբ ած :	
Ս բ Երրորդութի մի ած :	
Ս բըուհի մարիամ:	Ա զօթեա վե մեր :
Ս բըուհի ածածին:	
Ս բ կոյս կուսանաց :	

ԱԵ Պետրոս և Պօղոս Առաքեալք:

Աղօթեցէք վն մեր:

ԱԵ Պետրոս: Հիմն հաւատոյ նը եկեղեցւոյ:

Աղօթեալ վն մեր:

ԱԵ Պետրոս: Գլուխ և անշարժելի վէմ 'ի
մէջ Առաքելոցն Քնի:

ԱԵ Պետրոս: Առաքեալ Քնի և փոխանորդ
նորին:

ԱԵ Պօղոս: Անօթ ընտրութե և առաքեալ
Հոգւոյն նը:

ԱԵ Պօղոս: Քարողիչ հեթանոսաց և օտար
ազգաց:

ԱԵ Պօղոս: Կրօղ անուանն Յնի 'ի ծագաց
մինչեւ 'ի ծագս երկրի:

ԱԵ Պետրոս: Վարդապետ անսխալ և հաս-
տատութի քրիստոնէութե:

ԱԵ Պետրոս: Արեգակն լուսապայծառ և
լոյս համօրէն ազգաց:

ԱԵ Պետրոս: Օրինակ խոնարհութե և հայե-
լի ածպաշտութե:

ԱԵ Պօղոս: Քարող հրաշալի խորհրդոցն
այ ընդ ամ աշխարհ:

ԱԵ Պօղոս: Որ եղեր օրինակ և յուսազրիչ
ամ մեղաւորաց յապաշխարութի:

ԱԵ Պօղոս: Ածային խորոցն բանալի և
Հայր համատարած:

ԱԵ Պետրոս: Որ արժանի եղեր շօշափել
զբանն կենաց:

ԱԵ Պետրոս: Որ խօսակից և խորհրդակից
եղեր որդւոյն այ:

ԱԵ Պետրոս: Որոյ օրինակ և համբաւ սփոե-
ցաւ ընդ աշխարհ ամ:

ԱԵ Առաքեալք: Երկու ճրագունք լուսա-
ւորիչ ամենեցունց:

ԱՌ Առաքեալք : Անյաղթելի Վկայք ան-
մահ գառին այ առաջի թագաւորաց :
Ազօթեցէր վն մեր :

ԱՌ Առաքեալք : Որք բաղում ճգամբ զամ
ազինս որսացիք յաւետարանն Քնի :

ԱՌ Առաքեալք : Զօրացուսջիք զմեզ ընդու-
նիլ զսերմն բանին Մշակացդ :

ԱՌ Առաքեալք : Զձեղ ունիմք բարեխօս և
պաշտպան տեղւոյս :

ԱՌ Առաքեալք : Այսօր մեք միաձայն հայ-
ցենիք զձեր պաշտպանութի:

Գառն այ, որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
(Երիցս կրկնեա :)

Անսա մեզ տր : Յար լուր մեզ տր : ՈՂոր-
մեաց մեզ :

Քն լուր մեզ : Քն յար լուր մեզ :

ՏՌ ողորմեաց : Քն ողորմեաց : ՏՌ ողոր-
մեաց :

(Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ սբց Առաքե-
լոց . և զկնի,)

Քհ : Ընդ ամ երկիր ել բարբառ նոցա :

Պիս : Եւ մինչև ՚ի ծագս աշխարհի են խօսք
նոցա :

Քհ : ՏՌ լուր աղօթից իմոց :

Պիս : Եւ աղաղակ իմ առքեղ եկեսցէ :

Քհ : ՏՌ ընդ ձեղ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Ազօթեցուս :

Քհ : Աֆ, որ Երանելոյն Պետրոսի առա-
քելոյն տալով զփականս արքայուն երկնից
կապելոյ և արձակելոյ՝ աւանդեցեր զքահա-

նայապեռոռւի: Եւ նորին օրինակաւն անսասան մնացուք՝ ի հակառակուէ թշնամեաց, հաստատելով զմեղ՝ ի վերայ վիսի առաքելական դաւանուեն: Տերամբ մերով Յնիւ Քնիւ. որում վայելէ փառք իշխանութիւ և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Պիս: Ամէն:

Դ. Լիւանիս Մբբուհոյ Ածածնին:

Տ ը ողորմեաց:	Ք ն ողորմեաց:
Քն լուր մեղ:	Քն յար լուր մեղ:
Հայր երկնաւոր ած:	Ողորմեաց մեղ:
Որդի փրկիչ աշխարհի ած:	
Հոգիդ նը ած:	
Սբ Երրորդութիւ մի ած:	
Սրբուհի Մարիամ:	Աղօթեա վշ մեր:
Սրբուհի ածածին:	
Սբ կոյս կուսանաց:	
Մայր Քրիստոսի:	
Մայր ածային շնորհաց:	
Մայր մաքրադունեղ:	
Մայր ողջախոհագունեղ:	
Մայր անարատ:	
Մայր ամբիծ:	
Մայր սիրելի:	
Մայր սքանչելի:	
Մայր ստեղծողին:	
Մայր կեցուցչին:	
Կոյս խոհեմագունեղ:	
Կոյս գերյարդելի:	

Կոյս քարոզելի :   Աղօթեա վն մեր :
 Կոյս կարօղ :
 Կոյս քարեգութ :
 Կոյս հաւատարիմ :
 Հայելի արդարութեն :
 Աժոռ իմաստութեն :
 Պատճառ մերոյ խնդութեն :
 Անօթ հոգեորական :
 Անօթ պատուելի :
 Անօթ յարդական ջերմեռանդութեն :
 Ալարդ խորհրդական :
 Աշտարակ Դաւթեան :
 Աշտարակ փղոսկրեայ :
 Պալատ ոսկեղեն :
 Տապանակ ուխտի :
 Դուռն երկնից :
 Աստղ առաւօտեան :
 Կեցութի հիւանդաց :
 Ապաստան մեղաւորաց :
 Միսիթարիչ վշտացելոց :
 Օգնական քրիստոնէից :
 Թագուհի հրեշտակաց :
 Թագուհի նահապետաց :
 Թագուհի մարդարէից :
 Թագուհի առաքելոց :
 Թագուհի մարտիրոսաց :
 Թագուհի խոստովանողաց :
 Թագուհի կուսանաց :
 Թագուհի ամենայն նըց :
 Գառն այ, որ բառնաս ոմեղս աշխարհի :
     (երիցս կրկնեա :)
 Անսա մեղ նըր :   Յար լուր մեղ նըր :   Ողոր
     մեաց մեղ :
 Քն լուր մեղ :   Քն յար լուր մեղ :

ՏԵ՛ ողորմեաց : ՔԵ՛ ողորմեաց : ՏԵՐ ու
զորմեաց :

(Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ ԱՌ Ածածնի .
և զինի,)

ՔՀ : Բարեխօսեա վասն մեր Արքուհի
Ածածին :

ՊԽ : Զի արժանի եղիցուք խոստմանցն
Քնի :

ՔՀ : ՏԵ՛ լուր աղօթից իմոց :

ՊԽ : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :

ՔՀ : ՏԵ՛ ընդ ձեզ :

ՊԽ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօթեսցուք :

ՔՀ : **Ա**ծ անձառելի ողորմութեա, որ ոչ
միայն մարդ՝ այլև որդի մարդոյ լինել հաճե-
ցար. և ծնանելով ՚ի կուսէ զմայր ՚ի յերկրի
ստացար, որ զած ունէիր հոյր ՚ի յերկինս :
Տուր մեզ աղաչեմք զիշատակ նորա յօժա-
րութեա կատարել . զմայրութիւն նորա գերա-
գոյն յարդանօք պատուել . գերազանցագոյն
վսեմութեա նորա զմեզ խոնարհութեա հպա-
տակել : Որ զքեզ հոգւով սրբով յղացաւ,
զքեզ կուսութեա ծնաւ, և զքեզ ՚ի յերկրի
ինքեան հնաղանդ կալաւ զտրդ մեր ՅՆ
ՔԵ՛ : Որ կենդանի ես և թաղաւորես ընդ
հօր և ընդ սբ Հոգւոյն ՚ի յաւիտեանս :
ՊԽ : Ամէն :

Աշօթեսցուք :

Աղջ լեր թագուհի, մայր ողորմութեա,
կեանք, քաղցրութիւն և յոյս մեր . ողջ լեր,

առ քեզ վերադոշեմք եւայիր որդիքս , առ
քեզ յար հառաջեմք հեծեծելով և ողբա-
լով յայսմանէ արտասուացս վայրէ : Աղէ
ուրեմն ով փաստաբան մեր , դարձու առ
մեզ զամենողորմ հայեցուած քոյոց աշաց .
և զՅ՛ բարեբանեալ պտուղն որովայնի քո
յետ այսր աքսորական վայրիս ցոյց մեզ :
Ո՞վ համեղաբարոյ , ով գիմած , ով քաղցր
կոյս Մարիամ : Աղօթեաւ վն մեր նը Ածա-
ծին , զի արժանի լիցուք խոստմանցն Քնի :
Պիս : Ամէն :

('Ի յութօրէս Յղուե նը Ածածնին ասի
այս Աղօթք :)

Աշտեսյուտ :

Օմաղթանս ծառայից քոց լուր ողոր-
մած ած , զի որք ժողովեալ եմք կատարել
դպաշտելի տօնն Յղուե Սրբուհւոյ Կուսին
Մարիամու Ածածնին , նորին բարեկամու-
թէն ազատեացուք յայժմու նեղութէս .
նովիսմբ տերամբ մերով Յնի Քնիւ որդւով
քով , որ ընդ քեզ կեայ և թագաւորէ 'ի
միութե Հոգւոյն նըյ Ած , ընդ ամ յաւե-
տեանս յաւիտենից :
Պիս : Ամէն :

8. Լիւանիս ՍԵ, Հօրն Գրոյ Անդրնի Աբբայի :

Տ ի ողորմեաց :	Ք ո ողորմեաց :
Ք ո լուր մեզ :	Ք ո յար լուր մեզ :
Հ այր երկնաւոր ած :	Ո ղորմեաց մեզ :

Որդի փրկիչ աշխարհի ած: Ողորմեաց մել:
 Հոգիդ նը ած:
 Աբ Երրորդութիւնի մի ած:
 Արքուհի Մարիամ: Աղօթեա վե մեր:
 Արքուհի ած ածին:
 Աբ կոյս կուսանաց:
 Աբ Հայր Անտօն Արքահայր:
 Աղօթեա վե մեր:
 Որ ՚ի մանկուէ բարձեր զլուծն Քնի խոնար
 հութը:
 Որ միանգամ լսելով զբանն Քնի թողեր
 զամ փառս աշխարհի:
 Ճշմարիտ աղքատ նման Քնի աղքատացելոյն
 վե մեր:
 Խաչակիր Քնի և ջատագով նորին նը ա
 նուան:
 Տեսող միածին որդւոյն այ նման նախա
 վկային:
 Քաջամարտիկ դինուոր Քնի և ահարկու
 դիւաց:
 Ճնդետասան ամաց պատանի՝ ոչ երկեար
 միայնակ ընակիլ յանապատի:
 Որ հալածեցեր զլէգէոն զես յանապատէն
 Եգիպտոսի:
 Որ խորագէտ ճգնութիւն քո յայտնեցեր զա
 մենայն արուեստս չար օձին:
 Որ հարիւրամեայ համբերութիւն քով ստա
 ցար քեզ բիւրաւոր որդիս:
 Որ ՚ի Քնէ զօրացեալ անուանի եղեր ընդ
 աշխարհ ամ:
 Որ եղեր առաջնորդ նեղ և անձուկ ճանա
 պարհին:
 Ակիղըն և նախընթաց ճգնաւորական կե
 նաց ՚ի մէջ եկեղեցւոյ:

Յորդորիւ և հեղինակ ամ կրօնաւորական
 նք կարգաց :   Աղօթեալ վն մեր :
 Որ խստամբեր վարուց քոց օրինակաւ զաշ-
 խարհս զարմացուցեր :
 Որ սքանչելի ածաբանութե զիմաստունս
 հեթանոսաց յաղթեցեր :
 Որ բազմապատիկ հրաշխէք զհիւանդս ա-
 ռողջացուցեր :
 Որ իբր դրախտ ածատունկ ամ բարեօք լի-
 եղեր :
 Արա զմեղ որդիս քո և աշակերտս արժա-
 նաւորս :
 Ընկալ զայս մեր դովեստ և զինդիր յայս նը-
 տեղի :
 Յիշեսջիր զմեղ անմոռաց առաջի անմահ
 դառին այ :
 Լեր մեղ անարժան որդւոց քոց հայր բարի :
 Հովանի և պահապան որդէզրելոց Մարիա-
 մու Մօրն Յնի :
 Զքեղ ունիմք բարեխօս այսօր առ անմահ
 դառն այ :
 Գառն այ որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
 (Երիցս կրկնեա :)
 Ընսաւ մեղ մոր : Յար լուր մեղ մոր : Ողոր-
 մեաց մեղ :
 Քն լուր մեղ : Քն յար լուր մեղ :
 Տը ողորմեաց : Քն ողորմեաց : Տը ողոր-
 մեաց :
 (Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ Ալյն . և
 զկնի ,)
 Քհ : Բարեխօսեալ վն մեր Ալ Հայր Ան-
 տօն :
 Պիս : Զի արժանի եղիցուք խոստմանցն
 Քնի :

Քհ : Տ՛ լուր աղօթից իմոց :

Պկ : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :

Քհ : Տ՛ ը ձեզ :

Պկ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօնեացուս :

Քհ : **Բ**արեխօսութիւն Սբ Հօրն մերոյ
Անտոնի Աքրայի և առաջնորդի ամ կրօնա-
ւորաց պաշտպանեացէ զմեղ Տէր յամենայն
դիւական խաթէութեց, 'ի հրոյ, 'ի ժանտ-
ախտէ, և զանասունս 'ի սատակիչ և 'ի
ճարակիչ ախտէ : Եւ յանձն արասցէ զմեղ
Տէր խնամոց քոց . զի որք ոչ եմք արժանի,
նորին բարեխօսութեց ընկալցուք զածային
օգնութին և զերկնային շնորհս քո . որպէս
զի օրինակաւ հրաշալի վարուց և ճգնութե-
նորին արժանի լիցուք վերջին փրկութեան
մերում :

Տ՛ ած բարերար և մարդասէր, որ տնօրի-
նես, և աղդես և յաջողես զամենայն զբարի
խորհուրդս մեր, զբանս և զգործս : Որև Հօր
մերում աղդեցեր զխորհուրդ միաբանութես
այսորիկ վասն մեծի փառաց անուան քո . և
միջնորդութեց մօր քո և կուսի յառաջացու-
ցեր : Նորին բարեխօսութեց մաղթեմք զՄիա-
բանութիս զայս յանուն քո օրհնեաւ. աճեցն
'ի մեզ զպտուղդ հոգւոյդ սբ՝ զսէր և զխա-
ղաղութի : Մի թողուր զմեղ տր, և մի 'ի
բացեայ առներ զողորմութի քո 'ի մէնջ .
վասն անարատ Ծնողի քո և մլշտ կուսի . և
վասն նըյն Գրիգորի լուսաւորչի . և սբ՝
Հօրն մերոյ Անտոնի Աքրայի : Եւ քեզ ընդ
Հօր և ամենասբ Հոգւոյդ վայելէ փառք,

իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից :
Պիս. Ամէն :
(Եւ ապա տայ Օրհ. Շաճանչիւն) :

---

9. Լիւանիա Տեսան Բրոյ Յնդ Քնի Քնի .

(Ո՞ր ասի թիւ յերեկոյն առաջի Սրբութե
յամ Չորեքաբաթիս և յՈւրբաթս,
ըստ նոր կարգադրութե իգնա-
տիոսի Հէպէշի Եպիսկոպոսին
Դուանսիլվանիոյ 1821 :)

Sիր ողորմեաց :   Քն ողորմեաց :
Քն լուր մեզ :   Քն յար լուր մեզ :
Հայր երկնաւոր ած :   Ողորմեաց մեզ :
Որդի փրկիչ աշխարհի ած :
Հոգիդ նբ ած :
Ան Երրորդութի մի ած :
Յն որդի այ կենդանւոյ :   Ողորմեաց մեզ :
Յն բան այ յաւիտենականի :
Յն ճառագայթ յաւիտենական լուսոյ :
Յն ճաճանչ ածային փառաց :
Յն տապանակ կատարելութեց :
Յն բանալիք դաւթեան :
Յն պտուղ յաւիտենական :
Յն ցանկալի ամ աղգաց :
Յն աղբիւր կենաց :
Յն վէմանկեան :
Յն ծառ կենաց :
Յն թագաւոր խաղաղութեց :
Յն միսիթար վշտացելոց :

Յն ճանապարհ մոլորելոց : Ոշորմեաց մեղ :
 Յն աշտարակ հզօր :
 Յն աղբիւր ամ խնդութեց :
 Յն սիրօղ խաղաղութեն և մաքրութեն :
 Յն նպատակ սիրոյ մերոյ :
 Յն հայելի ամ առաքինութեց :
 Յն վարդապետ խոնարհութեն և հնաղան դութեն :
 Յն օրինակ մեծի համբերութեն :
 Յն նախանձաւոր հոգւոց մերոց :
 Յն հայր աղքատաց :
 Յն գանձ հաւատացելոց :
 Յն ուրախութիւն տրտմեցելոց :
 Յն հովիւքաջ և բարի :
 Յն աստղ լուսաւոր նաւորդաց :
 Յն առաջնորդ պանդխտութեն մերոյ :
 Յն իմաստութիւն տղիտաց :
 Յն լոյս բնակելոց 'ի խաւարի :
 Յն ապաւէն 'ի քեղ յուսացելոց :
 Յն հեշտալուր խնդրուածաց :
 Յն դեղ և դարման հիւանդաց :
 Յն կերակրիչ որբոց և այրեաց :
 Յն տոր տերանց և թագաւոր թագաւորաց :
 Յն ցնծութիւն հրեշտակաց :
 Յն թագաւոր նահապետաց :
 Յն վարդապետ մարգարէից :
 Յն ուսուցիչ առաքելոց :
 Յն իմաստութիւն աւետարանչաց :
 Յն արիութիւն մարտիրոսաց :
 Յն լոյս խոստովանողաց :
 Յն հաստատութիւն կուսանաց :
 Յն պսակ ամ սրբոց :
 Ած ողորմեաց մեղ : Տի ողորմեաց մեղ :
 Յն վորձութեն : Աղատեաց զմեղ յն :

Յորոգայթից դիւխն : Ազատեալ զմեղ յն :
 'Ի ժանտամահէ, 'ի սովէ և 'ի պատերազմէ :
 Յարհամարհութէ ածային օրինացդ :
 'Ի բարկութէ, յատելութէ և յամ չար
  կամաց :

'Ի հոգւոյ պոռնկութեն :

'Ի յաւիտենական մահուանէ :

Յամ չարեաց :

Վն մարդեղութեն քո :

Վն ծննդեան քո :

Վն տնօրէնութեն քո :

Վն աշխատանաց և պահոց քոց :

Վն կրից չարչարանաց :

Վն նը մահուան քո :

Վն նը յարութեն :

Վն համբարձման քո :

Վն բարեխօսութեն Մօր քո և կուսի և ա-
  մենայն սբց քոց :

Մեղաւորքա : Զքեղ ազաւեմք լուր մեղ :

Զի ներեսցես և քաւեսցես զմեղ :

Զի զմեղ առ ճշմարիտ ապաշխարութիւն
  դարձուացես :

Զի զեկեղեցի քո սբ պահպանեսցես :

Զի զառաջնորդս եկեղեցւոյ 'ի բարեկար-
  գութեն ամրացուսցես :

Զի թագաւորաց քրիստոնէից զխաղաղու-
  թի և զմիաբանութի պարզեւսցես :

Զի ամ հաւատացելոց զսէր և զըզձալին
  զմիութի շնորհեսցես :

Զի զմեղ 'ի սբ ծառայութեն քում հաս-
  տատեսցես :

Զի զմիտս մեր առ երկնային փափաքմունսն
  յօժարեցուսցես :

Զի ամ բարերարաց մերոց դյաւիտենական

բարիսն հատուցես :   Զքեղ աղաւ
 չեմք լուր մեղ :
 Զի զպտուղս երկրի տալ և պահպանել կա-
 մեսցիս :
 Զի գհոդիս ամ հաւատացեալ ննջեցելոց 'ի
     յաւիտենական փառմն հանգուցես :
 Զի զինդրուածս մեր լուիցես :
 Գառն այ, որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
     (երիցս կրկնեա :)
 Անսա մեղ տր :   Յար լուր մեղ տր :   Ողոր-
     մեաց մեղ :
 Քո լուր մեղ :   Քո յար լուր մեղ :
 Տը ողորմեաց :   Քո ողորմեաց :   Տը ողոր-
     մեաց :
 Քհ : Հայր մեր ('ի թիւ) :
 Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն :
     ('ի ձայն) :
 Պիւ : Այլ փրկեա 'ի չարէ :
 Քհ : Տը ը ձեղ :
 Պիւ : Եւ ը հոգւոյդ քում :

Աշխենցու :

Ամենակալ յաւիտենական ած, զփոյթ
 ծառայութե մերոյ յաջողեա լինել ը կա-
 մաց քոց, զի անուամբ սիրելի որդոյ քո-
 արժանասցուք ծառայել քեղ և լի լինել
 գործովք բարեաց : Տը ած զօրուեց և աղ-
 րիւր ամ բարեաց, ընդ որով են ամենայն
 բարութիք. դիր 'ի սրտի մերում զսէր քոյին
 սբ անուան . զի թէ իցեն 'ի մեղ դործք բա-
 րիք, քեւ աճեսցին և նախանձաւոր գործովք
 պահպանեսցին: Ողորմած և բարեխնամ ած,
 ընկալ զաղաշանս մեր, զի զմեղ և զամենայն

ծառայքս քս, զորս կապեալ պնդեցին մե-
ղացն շղթայք. գթութի մարդասիութեան
քո քաղցրութե արձակեսցէ : Ած որ խըն-
դրես զվրէժս մեղաց, և կամիս զդարձ և զա-
պաշխարութի մեղաւորաց : Հայեաց քաւիչ
տր 'ի խնդրուածս ժողովրդեան քո՝ որք առ
քեզ պաղատին . և յետս դարձո զհարուած-
բաթկութե քո, որոց արժանի եմք վասն մե-
ղաց մերոց :

Ամենակալ մշտնջենաւոր ած, ողորմեա-
ծառային քում Հայրապետին մերոյ (Ան),
և առաջնորդեան նմա գթութե քով 'ի շաւիդս
յաւիտենական կենաց, զի ցանկասցի հա-
ճոյից կամաց քոց, և յամ զօրութէ իւրմէ
զնոյնս կատար եսցէ :

Խնդրեմք 'ի քէն ամենակալ տր, զծառայն
քո զմեք գերափառ կայսրն . որ 'ի քոյին գը-
թութէ ունի զտիեղերական կառավարութ-
երկրիս մերում, յամ առաքինական հան-
դէսս յառաջացո՞ . որովք զարդարեալ առ
քեզ ած, որ ճանապարհու ես և ճշմարտութ-
և կեսնք՝ արժանասցի գալ և հասանել :

Ած, յորմէ բղխին 'ի մեզ նբ փափաքմունք,
ուղիղ խորհուրդք և արդար դործք. տուր ծա-
ռայից քոց զիսաղաղուին զայն՝ զոր աշխարհս
ոչ կարէ տալ, զի և սիրտք մեր հնազանդես-
ցին պատուիրանաց քոց . և երկիւղ թշնա-
մեաց բարձցի 'ի մէնջ, և ժամանակ կենաց
մերոց ը հովանեաւ քով մնասցէ 'ի խաղա-
զութե :

Կիզեա հրով Հոդւոյն նըյ զսիրտս և զե-
րիկամունս մեր տր, զի ծառայեսցուք սըր-
բեալ մարմնով . և մաքուր սրտիւ քեզ հա-
ճոյասցուք :

Առաջնորդեաւ ամենայն գործոց մերոց
նր աղաւեք զբեղ. և քոյին օժանդակութեղ
յաջողեաւ միշտ, զի ամ աղօթք մեր և գործք
քեւ սկսեալ՝ ի քեղ կատարեսցին : Ամենա-
կարօղ մշտնջենական ած, որ տիրես միան-
գամայն կենդանեաց և մեռելոց, և ողորմիս
ամցն զորս ճանաչես հաւատով և գոր-
ծով քոյդ լինել. զբեղ պաղատելով աղա-
չեմք, զի յաղօթս մեր յանձն եղեալքն՝ որք
կենդանի են մարմնով յայսմ աշխարհի, և
կամ մերկացեալք՝ ի մարմնոյ աստի, կեան՝ ի
հանդերձեալն . բարեխօսութեղ Արբուհւոյ
Ածածնին և ամ սրբոց քոց, դժութեղ մար-
դասիրութեղ քո ընկալցին զթողութիւն ամ
յանցանաց իւրեանց . տերամք մերով Յանիւ
Քանիւ . որում վայելէ փառք, իշխանութիւ և
պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա-
ւիտենից :

Պիս : Ամէն :

(Ծանիր, զի թէ յառաջ, և թէ զկնի
այսր Լիթանիայի և Աղօթիցն տուեալ լինի
Օրհ . Ճաճանչիւ, և ասի ՚ի ժանտամահէ
և այլն :)

---

10. Լիւանիա Ամենայն Սբ :

Տ ողորմեաւ :	Ք ողորմեաւ :
Ք լուր մեղ :	Ք յար լուր մեղ :
Հ այր երկնաւոր ած :	Ո ղորմեաց մեղ :
Ո րդի փրկիչ աշխարհի ած :	
Հ ողիդ նբ ած :	
Ս բ Երրորդութիւ մի ած :	

Արբուծի Մարիամ: Աղօթեալ վն մեր:
 Արբուծի ածածին:
 Աբ կոյս կուսանաց:
 Աբ Միքայէլ:
 Աբ Գաբրիէլ:
 Աբ Ռափայէլ:
 Ամենայն ոք Հրեշտակը և Հրեշտակապետք:
                                         Աղօթեցէք վն մեր:
 Ամենայն կարգ Երանեալ հոգւոց:
 Աբ Յովհաննէս մկրտիչ: Աղօթեալ վն մեր:
 Ամենայն ոք Նահապետք և Մարդարէք:
                                         Աղօթեցէք վն մեր:
 Աբ Պետրոս:
 Աբ Պողոս:
 Աբ Անդրէաս:
 Աբ Յակոբոս:
 Աբ Թոմաս:
 Աբ Յակոբ:
 Աբ Փիլիպպոս:
 Աբ Բարթուղիմէոս:
 Աբ Մատթէոս:
 Աբ Սիմոն:
 Աբ Թադէոս:
 Աբ Մատաթիաս:
 Աբ Բառնաբաս:
 Աբ Ղուկաս:
 Աբ Մարկոս:
 Ամենայն սբ Առաքեալք և Աւետարանիչք:
                                         Աղօթեցէք վն մեր:
 Ամ սբ Աշակերտք տնն:
 Ամ սբ Անմեղ մանկունիք:
 Աբ Ստեփաննոս:
                                         Աղօթեալ վն մեր:
 Աբ Լաւրենցիոս:

Աբ Վիճէնցիոս :   Աղօթեալ վն մեր :
 Աբ Գապիանոս և Սեփաստիանոս :   Աղօթեցէք վն մեր :
 Աբ Յովհաննէս :   Աղօթեալ վն մեր :
 Աբ Կողմաս և Դամիանոս :
 Աբ Կէռվասիոս և Բոօդասիոս :
 Աժ սբ Մարտիրոսք :
 Աբ Սեղբեստրոս :   Աղօթեալ վն մեր :
 Աբ Գրիգոր :
 Աբ Ամբրոսիոս :
 Աբ Օգոստինոս :
 Աբ Հերոնիմոս :
 Աբ Գրիգոր Լուսաւորիչ :
 Աբ Մարթինոս :
 Աբ Նիկողայոս :
 Աժ սբ Հայրապետք և Խոստովանօղք :   Աղօթեցէք վն մեր :
 Աժ սբ Վարդապետք :
 Աբ Անտոն :   Աղօթեալ վն մեր :
 Աբ Պէնէտիկոս :
 Աբ Պէռնարտոս :
 Աբ Տօմինիկոս :
 Աբ Ֆռանցիսկոս :
 Աժ սբ Քահանայք և Կրօնաւորք :   Աղօթեցէք վն մեր :
 Աժ սբ միայնակեացք և Անապատաւորք :
 Արքուհի Մարիամ մադդաղենացի :   Աղօթեալ վն մեր :
 Արքուհի Ակաթա :
 Արքուհի Լուկիա :
 Արքուհի Ակնէս :
 Արքուհի Զէձիլիա :
 Արքուհի Կատարինէ :
 Արքուհի Անաստասիա :

Արբուհի Հռիփսիմէ :   Աղօթեա վն մեր :
 Ամ սբ կուսանք և Այրիք :   Աղօթեցէք վն մեր :
 Ամ սբք և Արբուհիք այ :   Բարեխօսեցէք վն մեր :
 Քաւիչ լեր :   Խնայեա ՚ի մեղ տը :
 Քաւիչ լեր :   Լուր մեղ տը :
 Յամ շարէ :   Աղատեա զմեղ տը :
 Յամ մեղաց :
 'Ի բարկութէ քումմէ :
 'Ի տարաժամե յանկարծական մահուանէ :
 'Ի դարանակալութէ դիւին :
 'Ի բարկութէ և յատելութէ և յամ շար
կամաց :
 'Ի յոգւոյ պոռնկութէ :
 'Ի կայծականէ և ՚ի մրրկէ :
 'Ի մշտնջենաւոր մահուանէ :
 Վն խորհրդոյ սբ մարդեղութէ քո :
 Վն գալստեան քո :
 Վն ծննդեան քո :
 Վն մլրտութէ և սբ պահոց քոց :
 Վն խաչի և չարչարանաց քոց :
 Վն մահուան և թաղման քո :
 Վն սբ յարութէ քո :
 Վն հրաշալի համբարձման քո :
 Վն գալստեան Հոգւոյն սբյ մխիթարչի :
 'Ի յաւուր դատաստանին :
 Մեղաւորքս :   Զքեզ աղաչեմք լուր մեղ :
 Զի ներեսցես և քաւեսցես զմեղ :
 Զի զմեղ առ ճշմարիտ ապաշխարուին դար-
ձուսցես :
 Զի զեկեղեցի քո սբ հովուելով պահպանես-
ցես :
 Զի զՏին Առաքելական , և դամ եկեղեցա-

կան կարդս 'ի բարեկարդութեն ամրացուսցես : Զքեզ աղաչեմք լուր մեղ :
 Զի զթշնամիս Եկեղեցւոյ սբյ խոնարհեցուսցես :
 Զի թագաւորաց և իշխանաց քրիստոնէից զխաղաղուի և զՃշմարիտ միաբանութիւնի պարդեեսցես :
 Զի ամ Հաւատացելոց զէր և զըղճալին զմիութին շնորհեսցես :
 Զի զմեզ 'ի նբ ծառայութե քում զօրացուցանելով պահպանեսցես :
 Զի զմիտս մեր առ երկնային փափաքմունս յօժարեցուսցես :
 Զի ամ բարերարաց մերոց զյաւիտենական բարիսն հատուսցես :
 Զի զ՛ոդիս մեր . եղբարց , մերձաւորաց , և բարերարաց մերոց 'ի յաւիտենական դատապարտութէն ապրեցուսցես :
 Զի զպտուզս երկրի տալ և պահպանել հաճեսցիս :
 Զի ամ հաւատացեալ ննջեցելոց զյաւիտենական հանգիստն պարդեեսցես :
 Զի զխնդրուածս մեր լուիցես :
 Դառն այ որ բառնաս զմեղս աշխարհի :
 (երիցս կրկնեան :)
 Խնայեա 'ի մեղ տր : Յար լուր մեղ տր :
 Ողորմեաց մեղ :
 Քն լուր մեղ : Քն յար լուր մեղ :
 ՏՌ ողորմեաց : Քն ողորմեաց : ՏՌ ողորմեաց :
 Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ . և զկնի ,)
 Քհ : Եւ մի տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն :
 (ձայնիւ :)
 Պիւ : Այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէ :

Աղմ. կթ . (ձայնիւ) : Ած յօդնել ինձ
նայեաց , և տր յընկերել ինձ փութա :

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որք խնդրէին
զանձն իմ , դարձցին յետու և ամաչեսցեն , որք
խորհէին ինձ զքար :

Դարձցին առժամայն ամաչեցեալք , ոյք
ասէին ինձ վաշ վաշ :

Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամքն ,
որք խնդրեն զքեզ որ :

Ասասցեն յամ ժամ մեծ է ած . որք սիրեն
զիրկութիւն քո :

Ես աղքատ և տնանկ եմ , ած օդնեաւ ինձ .
օդնական և փրկիչ իմ ես դու , տր իմ մի
յամենար :

Փառք Հօր և Որդւոյ Ան :

ՔՇ : Կեցո զծառայքս քո :

ՊՎ : Ած իմ որք 'ի քեզ յուսացան :

ՔՇ : Լեր մեզ տր աշտարակ հղօր :

ՊՎ : Յերեսաց թշնամւոյն :

ՔՇ : Մի մեղից մեզ թշնամին :

ՊՎ : Եւ որդին անօրէնութե մի չարչարեսցէ
զմեզ :

ՔՇ : Տը մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ :

ՊՎ : Եւ մի ըստ անօրէնութե մերում հա-
տուցաներ մեզ :

ՔՇ : Ազօթեսցուք վասն Հայրապետին մե-
րոյ :

ՊՎ : Տը պահեսցէ զնա , և կեցուսցէ զնա .

և երանելի արասցէ զնա 'ի վերայ երկ-
րի . և ոչ մատնեսցէ զնա 'ի ձեռս թշշ-
նամեաց իւրոց :

ՔՇ : Ազօթեսցուք վասն բարերարաց մե-
րոց :

ՊՎ : Հաճեաց տր հատուցանել տմ բարե-

բարաց մերոց վասն անուանքու կեանս
յաւիտենականս . ամէն :

Քհ : Ազօթեացուք վ՛շ հաւատացեալ ննջե-
ցելոց :

Պիս : Զհանգիստ յաւիտենական պարդեա-
նց տր . և լոյս մշտնջենաւոր լուսաւո-
րեացէ զնոսա :

Քհ : Հանգիցեն 'ի խաղաղութե :

Պիս : Ամէն :

Քհ : Վասն հեռաւոր Եղբարց մերոց :

Պիս : Կեցո զծառայքս քո ած իմ , որք 'ի բեղ
յուսացան :

Քհ : Առաքեանոցա տր զօդնութի , 'ի սրբու-
թենէ :

Պիս : Եւ 'ի սիօնէ ընկալ զնոսա :

Քհ : Տը լուր ազօթից իմոց :

Պիս : Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ :

Քհ : Տը ընդ ձեղ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօթեացուք :

Քհ : Ամենակալ ևն (տես յերես 120 :)
(Եւ յետ կատարելոյ ամ ազօթիցն՝ որք
անդ գրեալ են ,)

Քհ : Տը ընդ ձեղ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Քհ : Լուիցէ մեզ ամենակարօղն և ողորմածն
ած :

Պիս : Ամէն :

Քհ : Եւ հոգիք հաւատացելոց ողորմութեն
այ հանգիցեն 'ի խաղաղութի :

Պիս : Ամէն :

11. Արարողութեամբ, յորժամ զինի Լիւանիայից
և Ազօնից Ունօքէիցն, ասի Զքեղ ած
գոհաբանեմք:

(Կախ դնէ զՃամանչն 'ի բեմն, և յետ խընկ
արկելոյն, Արդ զայս խորհուրդ ածա".
(և) Ծնողին և ծնեալ որդւոյն . տայ
Օրհ. և ապա եղեալ 'ի բեմն, սկը-
սանի 'ի ձայն բարձր ,)

ՔՀ: 1 զքեղ ած գոհաբանեմք .
տր իսկ զքեղ խոստովանիմք :
Ըզքեղ հայր մեր անժամանակ .
յար մեծարէ երկիր համակ :
Քեղ և հրեշտակք ամենեքեան .
երկինք և պետք համանգամայն :
Քեղ քերովքէք և սերովքէք .
երգեն և ոչ լուեն երբէք :
Աբ , նբ , նբ , տր ած դօրաց .
ըստ յայտնութեն Տեսանողաց :
Երկինք երկիր լի են քոյովք .
վայելըութեն մեծի փառօք :
Ըզքեղ երամք յարգեցելոց .
բարեբանեն Առաքելոց :
Մարդարէից թիւ գովելի .
Ճառէ զքեղ գոլ պատուելի :
Խումք գերափայլ Մարտիրոսաց .
ըզքեղ պատմէ տիեղերաց :
Ըզքեղ մինչև 'ի ծագս երկրի .
դաւանէ նբ Եկեղեցի :

Ըղհայր մեծի վայելչութեն.

զորդիդ միակ քո իսկութեն :

Զմլսիթարիչ քո նը հողի .

պատմէ միշտ նոյն Եկեղեցի :

Ք փառաց դու թագաւոր .

զի յարակայ որդի ես հօր :

Առ 'ի փրկել զազդ մարդկային .

դու ընակեցար յարդանդ կուսին :

Ըղիսայթ մահու դու յաղթելով .

զերկինս բացեր մեղ հաւատով :

Դու ընդաջմէ Հօր այ .

'ի փառս նստիս միշտ գերյարդոյ :

Դու դատաւոր ես դու դալոց .

սպասիս 'ի քեզ յուսացելոց :

('ի ծունկս անկեալ, ցած ձայնիւ :)

Մաղթեմք ուրեմն օդնել մեզ տը .

զորս արեամք քո վերագնեցեր :

Ծնորհեա դասիլ 'ի փառս անձառս .

ընդ **Սբ** քո 'ի քեզ յանձնեալքս :

Զժողովուրդս քո տը կեցո .

զժառանդութիս քո բարձրացո : ●

(Բարձր ձոյնիւ, յոտին կանգնեալ :)

Այլ և դու տը զնոսա օրհնեա .

և յաւիտեան զնոսա հովուեա :

Մեք հանապազ զքեզ օրհնեացուք .

և զանուն քո նը դովեսցուք :

Զքո ծառայս այսօք կամեաց .

դու և պահիլ առանց մեղաց :

Ողորմեաց մեղ տը ողորմեաց .

և զժութիք 'ի մեզ նայեաց :

Ողորմութիդ լիցի 'ի մեզ .

ոնկ և մեք յուսամք 'ի քեզ :

'ի քեզ անձինք մեր յուսացան .

մի տրտմեսցին 'ի յաւիտեան : **Ամէն** :

Քհ : Օրհնեսցուք զՃայր և զՈւրի ընդ նբ
Հոգւոյն :

Պի : Գովեսցուք և բարձր արասցուք զնա
յաւիտեան :

Քհ : ՏԵ՛ լուր աղօթից իմոց :

Պի : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :

Քհ : ՏԵ՛ ընդ ձեզ :

Պի : Եւ ընդ հոգւոյդքում :

Աշօնեացուք :

Ած, որոյ ողորմուեղ ոչ դոյ թիւ, և բա-
րութեղ անբաւ է գանձն, զամենադութ-
վեհութ քումմէ վասն ընձեռեալ պարզեացդ
դոհանամք. զգթութի քո միշտ աղերսելով,
զի որ խնդրողաց զհայցուածս շնորհես, ըդ-
հոյնս ոչ լքանելով ապագայ վարձս տրա-
մազրեացես :

Ած, որ զսիրտս հաւատացելոց լուսաւո-
րութք Հոգւոյն նբյ ուսուցեր, տուր մեղ
նովին Հոգւով զուղիղս իմանալ, և նորին
միիթարութքն միշտ խնդալ :

Ած, որ զյուսացեալն 'ի քեղ ոչ երբէք մո-
ռանաս թողլով զնա 'ի վիշտս, այլ զքաղցր
լսողութիւն շնորհես աղաչանացն. յաղագս
ընկալեալ հայցուածոց մերոց և Ուխտիցն
դոհանամք. զքեզ ամենադութդ աղերսելով,
զի յամ ներհականացն ամրասցուք Տերամք
մերով Յնիւ Քնիւ որդւովքով, որ ես օրհ-
նեալ 'ի յաւիտեան :

Պի : Ամէն :

(Յետոյ խնկարկելով զԱբ խորհուրդն,)

Քհ : Եղիցի անուն տն օրհնեալ :

('ի ձայն բարձր :)

(152)

Պլս : Յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան :

Քհ : Օգնութի է մեր յանուն տոն :

Պլս : Որ արար զերկինս և զերկիր :

(Դառնայ առ ժողովուրդն խաչակնքելով
Ճաճանչիւն :)

Քհ : Օրհնութի այ ամենակարօղին Հօր և
Որդւոյ և Հոգւոյն սբյ իջցէ ՚ի Վլր ձեր,
և մնասցէ միշտ :

Պլս : Ամէն :

12. Օ Բ Հ Ե Ա Խ Թ Ա Խ Ե Մ Ո Մ Ե Դ Ի Ն Ա Ց

(Կ Տ Տ Ե առաջին :)

Կ յախ դնին կերոնքն 'ի վերայ զըքակալի
առաջի Սեղանոյ :

Արկ' : Եւ ևս խաղաղութե՛ ևու :

Քհ : (շուրջառակիր :) Օրհնութի՛ և փառք
և այլն :

Հարական . գչ . դ . տուն : Այսօր 'ի տա-
ճարն եկեալ կենարարն , և 'ի դիրկոն Սի-
մէոնի գգուեցաւ , զոր խնդութք ընկալաւ
երուսաղէմ :

Այսօր երկիրս երկինք անուանեցաւ , զի
տրն տերանց իջեալ յերկնից 'ի յերկիր , և
ընծայիլ յանձն առնու 'ի դործոց ձեռաց
իւրոց :

Այսօր հեթանոսաց լոյս ծագեցաւ քն-
ած , և փառք իւրում ժողովրդեան իսրայէլլու :

Աղմ . դք . իշ : Տեսին ամ ծագք երկրի զիւր-
կութի՛ այ մերոյ :

Փռի : Օրհնեցէք զար յօրհնութի՛ նոր , զի
պանչելիս արար :

Փրկեաց զնա աջ իւր և բազուկ սբ իւր :
Եցոյց տր զփրկութի՛ իւր , առաջի ազգաց
յայտնեաց զարդարութի՛ իւր :

Յիշեաց ողորմութք իւրովզակոբ . ճշ-

մարտութե իւրով զտունն խրայէլի. և տես
սին ամ ծագք երկրի զփրկութի այ մերոյ :

Աղաղակեցէք առ որ ամ երկիր, օրհնեցէք
ցնծացէք և սաղմոս ասացէք :

Սաղմոս ասացէք այ մերոյ օրհնութե, օրհ-
նութե և 'ի ձայն սաղմոսաց :

'ի ձայն օրհնութե կռածոյ փողոյ, օրհ-
նութե ցնծութե, և 'ի ձայն եղջեր փողոյ ա-
ղաղակեցէք առաջի թագաւորին տն :

Խոռվեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք և
ամ բնակիչք նը, և գետք ծափս հարցեն ՚ի
միասին ձեռամք :

Լերինք ցնծասցեն առաջի տն, զի դայ,
զի հասեալ է որ ՚ի դատել զերկիր :

Դատէ զաշխարհս արդարութե, և զժողո-
ջուրդ իւր ուղղութե :

Ընթերցուած ՚ի Մաղաքիայ մարդարէէ:
Գլ. գ. հմ. 1:

Կհա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, և տեսցէ
զճանապարհս առաջի իմ. և յանկարծակի
եկեսցէ ՚ի տաճար իւր որ զոր զուքն խըն-
դրէք, և հրեշտակն ուխտի՝ զոր զուք կամիր,
ահաւասիկ դայ ասէ որ ամենակալ : Եւ ո՞-
ժուժկալեսցէ աւուր մտի նորա, և կամ ո՞-
հանդարտեսցէ յայտնուե նը : Զի նա մտցէ
իբրև զբոց հալոցի, և իբրև զճառ լուանա-
լեսց : Եւ նստցի ՚ի ձուլել և սրբել իբրև
զարծաթ՝ իբրև զոսկի . և սրբեսցէ զորդիսն
զենայ . հալեսցէ զնոսա իբրև զոսկի՝ իբրև
զարծաթ . և եղիցի տն մատուցանել պատա-
րագս արդարութե : Եւ հաճոյ եղիցի տն պա-
տարագն յուդայ և երուսաղէմի . որպէս յա-
ւուրսն յաւիտենից, և ոնց յաման առաջինս:

Պօղոսի Առաքելոյն 'ի գաղատացւոց թշու
թոյն է ընթերցուածս : Գլ. դ. հմ. 24:

Ապա օրէնքն դաստիարակք եղեն մեղ 'ի
'ի քս յս . զի 'ի հաւատոցն արդարասցուք :
Այլ իբրև եկին հաւատքն, ոչ ևս ընդդաս-
տիարակաւ եմք: Քանզի ամենեքին որդիք այ
եմք հաւատովք 'ի յս քս : Որք միանգամ 'ի
քս մլրտեցայք, զքս զգեցեալ էք . չիք խոտիր,
ոչ հրէի 'և ոչ հեթանոսի . ոչ ծառայի 'և ոչ
ազատի . ոչ արուի 'և ոչ իդի . զի ամենեքին
դուք մի էք 'ի քս յս : Ապա եթէ դուք քնի
էք, ուրեմն աբրահամու զաւակք էք ըստ ա-
ւետեացն ժառանդ :

Ալէլուիա, ալէլ''. ալէլ'': Օրհնեալ որ
գալոց ես անուամբ տն, և օրհնեցաք զեղ 'ի
տանէ տն :

Արկ'': Ալէլուիա . Որթի :

Քհ: Խաղաղութի ամենեցուն :

Արկ'': Եւ ընդ հոգ'': Երկիւղածութի լուա-
րուք :

Քհ: Աչ Աւետ'' որ ըստ Ղուկասու :

Արկ'': Փառք քեղ տը ած մեր : Պուօխումէ :

Ասէ ած :

Վս գալստեան Տն մերոյ Յնի Քնի :

Եւ իբրև լցան աւուրք սրբութեան նո-
րա, ըստ օրինացն մօսէսի . ածին զնա յե-
րուսաղէմ յանդիման առնել տն : Որպէս
և գրեալ է յօրէնս տն, թէ ամ արու, որ
բանայ զարդանդ, սբ տն կոչեսցի : Եւ տալ
պատարազս ըստ ասացելոյն յօրէնս տն, զսդա

տատրակաց կամ երկուս ձագս աղաւնեաց:
 Եւ ահա այր մի էր յերուսաղէմ, որոյ ա-
 նուն էր Ախմէօն . և էր այրն այն արդար և
 երկիւղած . և ակն ունէր միսիթարութեանն
 խրայէլի , և հոգի սբ էր 'ի նմա : Եւ էր նր
 հրաման առեալ 'ի հոգւոյն սբ՝ մի տեսանել
 զմահ մինչև տեսցէ ղօծեալն տն : Եւ եկն
 հոգւովն 'ի տաճարն . և իբրև ածին ծնօղքն
 զմանուկն յն՝ առնել նոցա ըստ սովորութե
 օրինաց 'ի վերայ նորա : Եւ նա առընկալաւ
 զնա 'ի գիրկս իւր . և օրհնեաց զնծ և ասէ .
 Արդ արձակեա՛ զծառայս քո տր ըստ բանի
 քում 'ի խաղաղուի . զի տեսին աչք իմ զփր-
 կութի քո . զոր պատրաստեցեր առաջի ա-
 մենայն ժողովրդոց : Լոյս 'ի յայտնուի հե-
 թանոսաց , և փառս ժողովրդեան քում խ-
 րայէլի: Եւ էին հայր և մայր նր զարմացեալք
 'ի վերայ բանիցն որք խօսէին զնմանէ : Եւ
 օրհնեաց զնոսա Ախմէօն , և ասէ ցմարիամ
 մայր նորա . ահա սա կայ 'ի գլորումն և 'ի
 կանգնումն բազմաց 'ի մէջ խրայէլի , և 'ի
 նշան հակառակութե: Եւ ընդ քո իսկ ահման
 անցցէ սուր . զի յայտնեսցին 'ի բազմաց որր-
 տից խորհուրդք: Եւ անդ էր աննա մարգա-
 րէ դուստր փանուէլի յաղդէ ասերայ . սա
 ինքն անցեալ էր զաւուրբք բազմօք՝ կեցեալ
 ընդ առն ամս եօթն 'ի կուսութէ իւրմէ . և
 էր այրի ամաց իբրև ութսուն և չորից , որ
 ոչ մեկնիւր 'ի տաճարէն . այլ պահօք և ա-
 զօթիւք պաշտէր զցայդ և զցերեկ: Եւ սա 'ի
 նմին ժամու յարուցեալ գոհանայր զննէ-
 և խօսէր զնմանէ ընդ ամենեսին որք ակն ու-
 նէին փրկութեն երուսաղէմի: Եւ իբրև կա-
 տարեցին զամենայն ըստ օրինացն տն , դար-

ձան անդրէն 'ի գալիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց
նազարէթ : Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր
լի իմաստութ . և շնորհա այ էին 'ի վլր նը :
Արկ' : Փառք քեզ տր ած մեր :

Քէ : Տր յն քն , լսո ճշմարիտ , որ լուսաւո-
րեա զամ մարդ՝ որ գայ յաշխարհս յայս .
հեղ զօրհնութի ✚ քո 'ի վերայ կերոնացս
այսոցիկ , և սրբեա զսոսա լուսով շնորհաց
քոց . և շնորհեա բարեգութ տր , զի որպէս
լուսաւորքս այսոքիկ երևելի հրով վառեալք
զիշերայինն 'ի բաց մերժեն զիսաւար . այսպ
սիրաք մեր աներեսոյթ հրովն , այս է՝ հոգւոյն
սբյ ճառագայթիւքն լուսաւորեալ 'ի կու-
րութէ ամենայն մոլութեց զերծանիցին . որ
և մաքրեալ ակամք մտաց՝ զայնս տեսանել
կարասցուք , որք քեզ հաճոյ են , և փրկութե
մերում օգտակարք : Ոնդ զի զինի աղջամղջին
վտանդից կենցաղոյս այսորիկ , առ անսպառ
լսոն ժամանել արժանացուք քեւ քն յն
փրկիչ աշխարհի . որում վայելէ փառք իշ-
խանութի և պատիւ , այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղ' ամցն : Այ երկրպաշ' :

Ամենակալ մշտնջենական ած , որ առ
Ավսէսիւ մարգարէիւ 'ի մաքուր ձիթոյ
հրամայեցեր յօրինել և պատրաստել առա-
ջի քո լուսաւորս անշէջս : Եւ արդ աղա-
շեմք քեզ տր կարօղ և հզօր , առաքեա զօրհ-
նութի քո 'ի բարձանց 'ի վերայ կերոնացս
այսոցիկ , զի 'ի լուսաւորել սոցա դաշս
մարմնոյ մերոյ , և լսո շնորհաց Հօգւոյն
սբյ լուսաւորեսցէ զլուտս մեր . և իրը ճրագ-

փարատեսցէ զլսաւարն գնացից ոտից մերոց, և առաջնորդեալ հանցէ զմեղ առ ձըշմարիտ լոյսդ յնքն մեր, որ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն սբյ փառաբանիս 'ի բարձունս յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :

Արկ' : Այբ խաչիւս : Քհ : Պահպանեաւ :

Հայր մեր :

(Եւ ապա երիցս խնկարկէ, և սրսկէ օրհնեալ ջրով, ջողեաւ յիս մշտկաւ, և սկսանի պատարագն) :

13. ՕՐԻՆԱԿԻՆ ՄՐԴԻՐԻ :

(Աւադերէցն նախ քան զսկսանիլ զպատարագն, կացեալ յեղջեր ընթերցուածոյ Սեղանոյն, օրհնէ զմոխիրն պատրաստեալ յանցեալ ամին յօրհնեալ ոստոցն 'ի ծաղկաղարդի . և նախ)

Քհ : Տէր ընդ ձեղ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Քհ : Ամենակալ յաւիտենական ած, խնայեաւ յապաշխարօղս, քաւեաւ զնոսա՝ որք առ քեղ պաղատին . և առաքեաւ յերկնից զՃրեշտակ քո սբ, որ օրհնեսցէ ✚ և սրբեսցէ ✚ զմոխիրս զայս . զի լիցի դեղ փրկական նոցա ամենեցուն, որք կարդան զանուն քո սբ խոնարհեալ անձամբք, և ստգտանեն զյանցանս իւրեանց 'ի խղճէ մտաց . և ողբան զգործս իւրեանց անբարիս առաջի մարդասիրութեն քո : Եւ արա զի կոչմամբ ամենայաղթ անուան քո, յորս ցանեսցի մոխիրս այս՝ վասն թողութեն մեղաց նոցա ,

ընկալցին ևս զառողջութիւն մարմնոյ և զօժանդակութիւն հոգւոյ Քնիւ Տերամբ մերով : Պիւ : Ամէն :

Աշօթեսդուք :

Ած հոգւոց, ած բարերար և անօխակալ, որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորին, այլ զդառնալ նորա և զկեալն . հայեաց գթութիւն քով 'ի տկարութիւն մեր, որ առ 'ի ցոյց խոնարհութեն, և վասն արժանի լինելոց թողութեն մեղաց մերոց ցանեմք զմոխիրս զայս 'ի գլուխս մեր : Օրհնեա աղաչեմք գթութիւն քով զմոխիրս զայս, զի արժանասցուք ընդունել զմեղաց թողութիւն, և զվարձս խոստացեալս ապաշխարողացն . քանզի գիտեմք ելթէ մոխիր եմք, և վասն մեղաց մերոց 'ի մոխիր դառնալոց : Ած բարձրեալ, անխոնարհելի բնութիւն . որ 'ի խոնարհիլ մեր՝ զիշանիս, և յապաշխարելն՝ հաշտիս . խոնարհեցն զհեշտալուր ունկն քո 'ի պաղատանս մեր . և հեղ առատապէս զշնորհ օրհնութեն քո 'ի գլուխս սոցացանեալս մոխրովք ապաշխարութեն . լցո՞ 'ի սիրտս սոցացողք և զաշխարումն, և զոր խնդրեն իրաւամբք, պարգևեսցես զօրութիւն . զի մի կորուսցեն զնոյն երկնառաք բարիսն 'ի յաւիտեան : Պիւ . Ամէն :

Աշօթեսդուք :

Անամօղ արարածոց և բարեգութ ած, ահա Նինուեացւոցն 'ի քուրձ և 'ի մոխիր խոնարհեալ ապաշխարողացն զներումն

շնորհեցեր, և զկապանս մեղաց նոցա արձակեցեր, 'ի բարկութե՛ զողորմութի՛դ յիշելով : Արժանացո՞ և զմեզ հասանել վիճակի նոցա, զի քո եմք տէր հոգեսէր, մեք ժողովուրդ և խաշն արօտի քո . և քեզ արդարե վայելեն փառք իշխանուի և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Պիս : Ամէն :

(Եւ ապա երիցս խնկարկէ, և սրսկէ օրհնեալ ջրով, ջօղեա՛ յիս մշտկաւ : Եւ զկնի այլ ոք Պատուաւոր ՔՀ՛. ցանէ նաև 'ի դլուխ Աւագերիցուն կանգնելոյ առաջի բեմին . իսկ եթէ ոչ գոյ, ինքն Աւագերէցն ցանէ 'ի դլուխ իւր առանց ասելոյ ինչ . և ապա ցանէ 'ի դլուխս քահանայից և ժողովը եան առ հասարակ, ասելով . Յիշեալով մարդ, զի հող էիր և 'ի հող դարձյիս . և այնուհետեւ սկսանի զպատարագն) :

14. ՕՐԻՆԱԿԻՆ ՈՒՓՐ

(Ի ծաղկազարդին) :

(**Կ**յախ դնին 'ի վերայ գրքակալի ոստքն արմաւենեաց և ձիթենեաց . եթէ ոչ գոն, ոստք ուռեաց և այլ ծառոց : Եւ եղանեն շուրջառաւ, դպրովք, բուրվառաւ ևն) :

Հարական աՅ : Որ վերօրհնիս յաթոռս քերօբէից, 'ի վերայ նստիլ յաւանակի համեցար . բարեբանեալ որ եկիրդ 'ի կեցուցանել :

Ուստի և մեք զյաղթական օրհնութեցն զձայն . մատուցանեմք քեզ թագաւոր փա-

ուաց ընդ տղայսն օրհնաբանելով . բարե-
բան" են :

Ովսաննա ՚ի բարձունս ալէլուիայ . բարե-
բանեալ եկեալ անուամբ տն ալէլուիայ .
և օրհնութի որ դալոցդ ես անուամբ տն ,
ալէլուիայ :

Աղմ. Ղ. Է. Տեսին ամ ծագք :

ՊԽ: Օրհնեցէք զտր. (տես յերես 133):

Ընթերց . յԵրգոց երգոյն Սողոմոնի :
ԳԼ. Է. 8.

Չայն եղբօրորդւոյ իմոյ, ահաւասիկ սա
եկն վազելով ՚ի վերայ լերանց , և խայտա-
լով ՚ի վերայ բլրոց : Աման է եղբօրորդին իմ
այծեմանց , կամ որթուց եղանց ՚ի վերայ լե-
րանց բեթելայ : Արի եկ մերձաւոր իմ ,
գեղեցիկ իմ , աղաւնի իմ . վասն զի ահա
ձմեռն էանց , անձրեք անցին և գնացեալ
մեկնեցան : Ծաղիկք երևեցան յերկրի , և
ժամանակ յատելոյ եհաս : Չայն տատրա-
կի լսելի եղեւ յերկրի մերում . և թղենի ըն-
ձիւղեաց զբողբոջ իւր . այգիք մեր ծաղկե-
ցան ետուն զհոտ իւրեանց : Արի եկ մեր-
ձաւոր իմ , գեղեցիկ իմ , աղաւնի իմ . եկ ը
հովանեաւ վիսլին մերձ առ նախապարիսպն :
Ցոյց ինձ զգէմս քո , և լսեցն ինձ զբարբառ
բերանոյ քոյ . վասն զի դէմք քո գեղեցիկ են
և բարբառ քո քաղցր : Կալարմաք մեզ զա-
ղուեսունս փոքունս զապականիս այդեաց .
և այգիք մեր ծաղկեսցին : Եղբօրորդին իմ
ինձ , և ես նմա՝ որ հովուէն ՚ի մէջ շուշա-
նաց : Իջցէ եղբօրորդին իմ ՚ի պարտէղ իւր ,
և կերիցէ զպտուղ ծառոց իւրոց : Տեսին

զնա դստերք երուսաղէմի , և երանեցին նմ :
Թագուհիք և հարձք գովեցին զնա : Ովէ
սա , որ ելեալս է իբրև զառաւօտ , գեղեցիկ
որպէս լուսին , ընտիր իբրև զարեղակն : 'Ի
պարտէզս ընկուղեաց իջի հայիլ յարմտիս
տեսանելթէ ծաղկեալ իցէ որթն . ծաղկ
եալ իցէ նշենին , և փթթեալ նոնենին .
անդ տաց զատինս իմքեղ :

Ընթերց" յԵսայեայ մարդարէէ:
Գլ. Էֆ . 11 :

Ապացէք դստեր սիօնի , ահաւասիկ փըր-
կիչ քո հասեալ դայ , և ունի զվարձս իւր ը
իւր , և գործիւր առաջի երեսաց իւրոց : Եւ
կոչեսցէ զնա ժողովուրդ սբ՝ փրկեալ 'ի
տնէ , և դու կոչեսցիս խնդրեալ քաղաք , և
ոչ լքեալ :

Պօղոսի Առաքելոյն յԵփեսացւոց թղթոյն
է ընթերց": Գլ. ա . 5 :

(Կ)րհնեալ է ած և հայր տն մերոյ յնի
քնի , որ օրհնեաց զմեղ ամ հոգեոր օրհնու-
թբ՝ յերկնաւորս 'ի քն : Որպէս ընտրեաց
զմեղ նովաւ յառաջ քան զլինիլն աշխար-
հի , լինիլ մեղ սբս և անարատս առաջի նո-
րա սիրով : Յառաջագոյն սահմանեաց զմեղ
յորդէգրութի 'ի ձեռն յնի քնի 'ի նոյն ը
հաճութե կամաց իւրոց : 'Ի գովեստ փա-
ռաց շնորհաց իւրոց , որով զուարձացոյց
զմեղ սիրելեաւն : Որով ունիմք զփրկութի
'ի ձեռն արեան նորա , զթողութի մեղաց ը
մեծութե շնորհաց իւրոց : Որ առաւելաւ

Կ մեղ ամ իմաստութեք և գիտութեամբ ։
Եցոյց մեղ զխորհուրդ կամաց իւրոց ըստ
հաճութե իւրում, զոր յառաջագոյն ետ
նովաւ . 'ի տնտեսութե լրման ժամանակաց ,
բովանդակել զամքնիւ , որ ինչ յերկինս՝
և որ ինչ յերկրի՝ 'ի նոյն :

Աւէլ՝ աւէլ՝ աւէլ՝ Օրհնեալ եկեալ
անուամբ ան օրհնեալ որ դալոց ես , և
օրհնեցաք զքեղ՝ 'ի տանէ ան :

Արկ : **Աւէլ**՝ Որթի :

Քհ : Խաղաղ՝ ամցն :

Արկ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Երկիւղածութե լուարուք :

Քհ : Աբ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի :

Արկ : Փառք քեզ ած մեր : Պոսխումէ :

Ասէ ած :

Վան փառաց ան մերոյ յնի քնի :

Եւ գան յերիքով . և ընդ ելանելն նու
րա յերիքով աշակերտօքն և բազում ժու
զովրդով . որդի տիմէի բարտիմէոս կոյր՝
նստէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի : Իբրև
լուաւ թէ յն նազովեցի է՝ սկսաւ աղաղա
կել և ասել . որդի դաւթի յն ողորմեաց
ինձ : Եւ սաստէին նմա բազումք զի լուս
ցէ . և նա առաւել ևս աղաղակէր , որդի
Դաւթի ողորմեաց ինձ : Զտեղի էառ յն ,
և հրամայեաց կոչել զնա . կոչեն զկոյրն և
ասեն ցնա , քաջալերեաց՝ արի , կոչէ զքեղ :
Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս իւր , յարեաւ և
եկն առ յն : Պատասխանի ետ նմա յն և
ասէ . զինչ կամիս թէ արարից քեղ . ասէ
ցնա կոյրն , ըարբունի զի բացայց : Եւ յն
ասէ ցնա , Երթ հաւատք քո կեցուցին զքեղ :

և վաղվաղակի բացաւ, և երթայր դշետնու-
 րա 'ի ճանապարհին: Եւ յորժամ մերձ ե-
 ղեն յերուսաղէմ, 'ի բեթբագէ և 'ի բեթա-
 նիա մօտ 'ի լեառն ձիթենեաց. առաքէ եր-
 կուս յաշակերտաց անտի, և ասէ ցնոսա՝
 երթայր դուք 'ի գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր իայ.
 և նոյնժամայն իբրև մտանէք 'ի նա. դտա-
 նիցէք յաւանակ մի կապեալ. յորոյ վերայ
 ոչ ոք 'ի մարդկանէ նստաւ, լուծէք զնա և
 ածէք: Եւ եթէ ոք ասասցէ ցձեղ՝ եթէ զի
 լուծանէք զյաւանակդ. ասասջիք եթէ տն
 իւրում պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ
 զնա այսր: Չոգան և դտին զյաւանակն
 կապեալ առ դուրս արտաքոյ 'ի փողոցի
 անդ, և լուծին զնա: Եւ նոքա ասեն ցնո-
 սա, զի՞ դործէք, զի՞ լուծանէք զյաւանակդ:
 Եւ նոքա ասեն ցնոսա որպէս ասացն յ՛. և
 թոյլ ետուն նոցա: Ածին զյաւանակն առ
 յ՛, և արկանեն 'ի վերայ նորա հանդերձա,
 և նստաւ 'ի վերայ նորա: Եւ բազումք ըդ-
 հանդերձս իւրեանց տարածանէին 'ի վերայ
 ճանապարհին. և այլք ոստոս 'ի ծառոց հա-
 տանէին և արկանէին զՃանապարհաւն: Եւ
 որք առաջի և զկնի երթայիին, աղաղակէին
 և ասէին, ովսաննայ բարձրելոյն. օրհնեալ
 որ գասդ յանուն տն. օրհնեալ թագաւո-
 րութիդ հօր մերում դաւթի. խաղաղութի
 յերկինս և փառք 'ի բարձունս: Եւ եմուտ
 յ՛ յերուսաղէմ 'ի տաճարն, և հայեցաւ
 շուրջ զամեննեքումքք. և զի էր երեկոյա-
 ցեալ ժամն, ել 'ի բեթանիայ երկոտասա-
 նիւքն հանդերձ:

Արկ'': Փառք քեզ տը ած մեր:

Քհ: Տե՛ ած մեր , աճեցո՛ զհաւատոս յու-
սացելոցս 'ի քեղ . և լուր գժութե՞ քով ա-
ղաշանաց մերոց . եկեսցէ 'ի վերայ մեր բաղ-
մապատիկ ողորմութի՞ քո: Օրհնեցին ✚ և
բարունակքս այսոքիկ ուռեաց : Եւ որպէս
յօրինակ սէյ Եկեղեցւոյ քոյ բաղմացուցեր
զնոյելեալն 'ի տապանէ, և զՄովսէս ելեալն
յեղիպտոսէ հանդերձ որդւովքն իսրայէլի,
այսն և մեք բառնալով զոստս զայսոսիկ, ել-
ցուք գործովք բարեաց ընդ առաջ քնի . և
նովաւ մոցուք 'ի խնդութին յաւիտենա-
կան . և քեղ վայելէ փառք, իշխանութի և
պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի-
տենից . ամէն :

Խաղաղ՝ ամցն: Եւ ը հոգ՝ եւ:

Աֆ, որ զցրուեալսն ժողովես, և զժողո-
վեալսն պահպանես . և զժողովուրդս՝ որք ը-
առաջ Յնի տանէին զոստս օրհնեցեր: Օրհնեաւ
✚ և զոստս զայսոսիկ, զորս ծառայք . քո առ-
նուն 'ի ձեռոս.զիուր և տանիցին, բնակլիչ տեղ-
ւոյն այնորիկ ընկալցին զօրհնուի քո . պահ-
պանեսցին ը հոգւոյ և ը մարմնոյ, դեղ ա-
ռողջութե՞ գոլով. և հալածեալ զամ հակա-
ռակուիս, աջ քո պաշտպանեսցէ՝ զորս փըր-
կեաց Յն Քն որդին քո միածին տր մեր . ո-
րում ընդ քեղ Հօր ամենակարողի, և Հոգ-
ւոյդ սէյ վայելէ փառք, իշխանուի և պատիւ
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն:

(Եւ ապա խնկարկէ, և սրսկէ օրհնեալ
ջրով. Ցողեաւ յիս մշտկաւ . և բաշխին վաղ-
վաղակի նախ քահանայից և տպա ամ ժու-

զովրդեանն . և 'ի բաշխելն , սկսանին . Եւ
ևս խաղա՛ : Վա՞ի վերուստ ի՞ն . օրհնեն զան
դաստանն : (որպէս գըի յերես 21 . տես և
անդ :)

---

15. ԽՄԱԳԻ ՎԱՅՆ ԴՐԱՆՔԱԿԵՏԻ ԱՃԻ ՃԱՂԷԱՎԱՐԴԻ
ԵՐԵՒԱԿԻՆ :

Կախ Աւագերէցն , զկնի Հայր դթա-
ծին , զդենու շուրջառ սպիտակ , խաչ 'ի ձե-
ռին , Սարկաւագօք , Դպրովք , վառեալ մոմե-
ղինօք ելանէ արտաքոյ Եկեղեցւոյն հանդերձ
ամ ժողովրդովք . և փակի դուռն եկեղեց-
ւոյն . և զկնի ,)

ՍՂՄ. ՃՃէ. ից . (ասի թիւ .) Օրհնեալ որ
գաս յանուն տն , և օրհնեցաք զքեղ 'ի տա-
նէ տն :

Փախ . Խոստովան Եղերուք տն , զի բարի է ,
զի յաւիտեան է ողօրմութի նորա :

Ասասցէ տունն խրայէլի , զի բարի է ,
զի յաւիտեան է ողօրմութի նը :

Ասասցէ տունն Ահարոնի , զի բարի է ,
զի յաւիտեան է ողօրմութի նորա :

Ասասցեն երկիւղածք տն , զի յաւիտեան
է ողօրմութի նորա :

'ի նեղութէ իմում ես առ տը կարդացի ,
և լուաւ ինձ յանդորր :

Տը է իմ օդնական , և ես ոչ երկեայց , զի
արասցէ ինձ մարդ :

Տը է իմ օդնական , և ես տեսից 'ի թշնա-
միս իմ :

Բարի է յուսալ 'ի տը , քան յուսալ 'ի

(147)(

մարդիկ . բարի է յուսալ՝ ի ար , քան յու-
սալ յիշխանս :

Ամազինք շրջեցան զինեւ , և անուամբ տն
յաղթեցի նոցա :

Հըջելով շրջեցան զինեւ , պաշարեցին զիս
՚ի միասին , և անուամբ տն վանեցի զնն :

Հուրջ եղեն զինեւ ող մեղուք , վառեցան
բորբոքեցան ող փուշք ՚ի հուր , և անուամբ
տն մերժեցի զնն :

՚ի մերժելն դրդուեցայ , և եղէ մերձ ՚ի գլո-
րիլ , և տր բնկալաւ զիս :

Զօրութի իմ և օգնութի իմ տր , և եղե-
ինձ ՚ի փրկութի :

Չայն ցնծուե փրկուե ՚ի յարկս արդարոց :

Աջ տն արար զօրութի , աջ տն բարձր
արար զիս , և աջ տն արար զօրութի :

Ոչ մեռայց՝ այլ կեցից , և պատմեցից ըղ-
դորձս տն :

Խրատելով խրատեաց զիս տր , և ՚ի մահ
ոչ մատնեաց :

Եւ ապա ասեն Շարական բք . Ծնորհեա՛
մեղ տր արթնութի ը իմաստուն կուսանաց ,
և զհոգւոց մերոց լապտերս պայծառացո՛ :

Երկնշիմք ՚ի քէն տր , զարհուրեալք ՚ի պա-
տասխանւոյն , զամենն ասելով եթէ ոչ գի-
տեմ զձեղ :

Յորժամ դաս վառօք հօր դատել դտիե-
ղերս ամենայն , շնորհեա՛ և մեղ տր կալ ՚ի
յաջմէ քումմէ :

Բացցի մեղ դուռն ողորմութե երկնաւոր
փեսային , և մոցուք ՚ի յառագաստ ընդ
իմաստուն կուսանսն :

Ժամանեսցուք ընդ առաջ փեսային ,
և մոցուք ՚ի յառագաստ նորա . զի մի

մնացուք արտաքս ոնկ զյիւմար կուսանսն։
Պայծառասցին լապտերք հոգւոց մերոց,
և բաղմեցուսցես զմեղ ընդ հրաւիրեալսն ՚ի
կոչումն արքայութեն երկնից։

(Զկնի շարականիս, Աւագերէցն միայն ա-
սէ ողորմ ձայնիւ։)

Քհ։ Բաց մեղ տէր . բաց մեղ տէր , բաց
մեղ տէր զգուռն ողորմութեն , որ ողբալով
կարդամք առ քեղ։

('Ի ներքուստ Եկեղ՝ Սրկ՝ պատասխանէ։)

Ով են սոքազի բացից , զի այս դուռն ոն
է , և արդարք մտանեն ընդ սա։

Քհ։ (ընդ Սարկաւագաց և Դպրաց ա-
սեն ողբաձայն։) Ո՛չ թէ միայն արդարք մտա-
նեն , այլև մեղաւորք խոստովանութեն և ա-
պաշխարութեն արդարացեալ մտանեն ընդ
սա։

Սրկ։ ('Ի ներքուստ։) Զկն սա է դուռն
երկնից և հովիտ տրտմութեն , զոր ուխտեաց
ած յակոբայ . արդարոց հանդիստ , մեղա-
ւորաց քաւարան , հրեշտակաց բնակարան ,
Քնի արքայարան , նբց ժողովարան , տեղի
ապաւինի , լեառն ոն և տուն այ։

Քհ։ (արտաքուստ։) Քանզի արժան և
ճշմարիտ է , զոր ասես վասն նը եկեղեցւոյս.
զի սա է մեղ յոյս կենաց , և սովաւ գտա-
նեմք զփրկութի հոգւոց . և սա է մեղ մայր
անարատ . և 'ի սմանէ ծնանիմք որդիք լուսոյ
և ճշմարտութեն . և զի սա է մեղ ճանապարհ
արդարութեն . և սովաւ ելանեմք առ քն հայր
մեր երկնաւոր։

(Եւ ապա շարական , միաբան ասեն ար-
տաքուստ։) Էհ . իմաստուն կուսանքն պատ-

բառուեալ իւղ լապտերաց . Ելին ընդ առաջ
երկնաւոր փեսային վառեալ լապտերօք :

Իսկ յիմարաց կուսից ունայնացեալք՝ ի
յիւղոյն , անպատրաստ գտան գալստեան
փեսային շինեալ լապտերօք :

Վայ և մեք պատրաստեսցուք իւղ հոգեոր,
զի մուցուք՝ ի յառագաստ անմահ փեսային
վառեալ լապտերօք :

Յոյս իմ ես դու տէր , քաւիչ յանցանաց
իմոց , մի անտես առներ զըղսումն արտա-
սուաց իմոց , ողորմեա ինձ ած :

Առ քեղ ապաւինեցայ ոնդ զանառակ որ-
դին , հսյր մեղայ յերկինս և առաջի քո . ո-
ղորմեա ինձ ած :

Փրկեա զիս ած՝ ի բազում մեղաց իմոց ,
արա արժանի քոյին նր արքայութե . ողոր-
մեա ինձ ած :

Մեղք իմ բազում են յոյժ ծանր են քան
զաւազ ծովու բանզի քեղ միայնոյ մեղայ , ո-
ղորմեա ինձ ած :

Բայց տէր զդուռն ողորմուն , որ ողբալով
կարդամ առ քեղ . քանզի քեղ միայնոյ մե-
ղայ , ողորմեա ինձ ած :

Հեղ յիս զզթութիդ քո բազումողորմ և
մարդասէր . քանզի քեղ միայնոյ մեղայ . ո-
ղորմեա ինձ ած :

Քհ: (արտաքուստ ինքն միայն ասէ:) Բայց
մեղ տր . բայց մեղ տր . բայց մեղ տր զդուռն ո-
ղորմութե , որ ողբալով կարդամք առ քեղ :

Արկ": ('ի նելքուստ): Ահա տեսանեմք
դտէրն մեր քա . որ բազմեալ կայ ի վերայ
սբյ սեղանոյս . և կոչէ առ ինքն զկամարարա
իւր . թէ ուր եսն եմ , անդ և պաշտօնեայն
իմ եղիցի :

ՔՀ: (արտաքուստ:) Գյին եմք անապական արեան որդւոյն այ . ցնծութեք օրհնեացուք զեր քե, և ասասցուք ամենեքեան, փառք սոսկալի դալստեան քո տէր:

(Եւ ասեն միաբան արտաքուստ շարական) ԷՅ. Թագաւոր փառաց բեղ սպասեացուք պատրաստեալք արթնութեք . ը առաջել որ գաս 'ի դատել զերկիր:

Անաղօտ վառեալ լապտերը հաւատոյ ը դասս իմաստուն կուսանացըն, մոտանել 'ի յառադաստ ընդ երկնաւոր փեսային:

Փութասցուք կանխեալ յառաջ քան ըղձայն ածային . զի մի մնասցուք արտաքս և շիջման հինդ կուսանաց :

ՔՀ: (արտաքուստ:) Բաց մեղ տէր . բաց մեղ տէր . բաց մեղ տէր զդուռն ողորմուե, որ ողբալով կարդամք առ քեզ:

Արկ'': ('ի ներքուստ:) Փողն երկնաւորին այ ահաղին ձայնիւ գոչ ասելով . ահա փեսայ գայ, արիք ը առաջ ներ:

ՔՀ: (արտաքուստ . բայց ահիւ և դողութեամբ, 'ի միտ ածցէ զոր ասէ:) Ահա ես և մանկունք իմ զոր ետ ինձ ած . կամք ամբն և ակն ունիմք տեսոյն քնի, և լսել զերանաւէտ բարբառ ներ:

Արկ'': ('ի ներքուստ:) Զայն սրարչին այ դոչ ասելով եկայր օրհնեալք հօր իմոյ. ժառանգեցէք զպատրաստեալ ձեղ զարբայուին երկնից 'ի սկզբանէ աշխարհի:

ՔՀ: (ասէ թիւ:) Բացէք ինձ զդրունս արդարութե, զի մտից ընդ այն, և խոստովան եղէց տն: (Եւ բանայ ինքն ձեռ ամբ իւրով զի իշխանուի է նորա փակելոյ և բանալոյ: և մտանեն յԵկեղ'. ասելով) Հարական. Դ:

Օ ողոքմունք քո զդուռն բաց մեղ տէր .
և արժանի արա՛ զմեղ լուսեղէն յարկաց
քոց ըստ քո :

'Ի պատրաստեալ քո օթելվանս սէց քոց
ընկալ և զմեղ փրկիւ յորդէզըութիւն 'Ե
դպրութեն կենաց :

'Ի նստիլ քո յատենի դատաւոր ահեղ,
խնայեա յարարածս քո , բարեխօսութէն և
աղօթիւք սբ ճղնաւորաց :

Արկ : ('Ի ձայն բարձր :) Որթի :

Քհ : Խաղաղ . ամցն :

Պիս : Եւ ընդ հոգ . եւ :

Քհ : Աբյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհան-
նու : Գլ . ծբ . կե :

(Զայն Աւետ " 'Ի բեմն ընթեռնու :)

Արկ " : Փառք քեղ տէր ած մեր : Պոօսիսու-
մէ : Ասէ ած :

Տըն մեր յու քու :

Աղաղակէր և ասէր , որ հաւատայ յիս ,
ոչ հաւատայ յիս , այլ յայն՝ որ առաքեացն
զիս : Եւ որ տեսանէ զիս , զայն տեսանէ՝
որ առաքեացն զիս : Ես լոյս յաշխարհ ե-
կի , զի ամենայն որ հաւատայ յիս , 'Ի խա-
ւարի մի մնացէ : Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից
խնց և ոչ պահեացէ , ես ոչ դատեմ զնա .
քանզի ոչ եկի , թէ դատեցից զաշխարհ , այլ
զի փրկեցից զաշխարհ : Որ անարդէ զիս և
ոչ ընդունի զբանս իմ , դոյ՝ որ դատէ զնա ,
բանն՝ զոր ես խօսեցայ , նա դատի զնա յա-
ւուրն յեանում : Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ
խօսեցայ , այլ որ առաքեացն զիս հայր , նա
ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասացից և զինչ խօ-
սեցայց : Եւ զիտեմ թէ պատուէրն այն

կեանք Են յաւիտենականք : Արդ՝ զոր եւն
խօսիմ, որպէս ասաց ինձ հայրն՝ այնպէս
խօսիմ :

Քբջ. Խնդրեսցուք : Կեցն տէր (բարձր
ձայնիւ :)

Աշ: Թագաւոր խաղաղ : (և արձակին խա-
ղաղութե :)

---

26. Կարգ Ովնչուայի :

(Արարեալ Ալյն Եփրեմի խորին ասորւոյ :
և թարգմանեալ մեծին Գրիգորի վկայա-
սիրի Հայոց Հայրապետի :)

(**Օ**գենու Աւագերեցն զշապիկ, զու-
րար և զջուրջառն . և երկու կղերիկոսունք
ջահիւք լուցելովք և խնկովք դան, ուր պատ-
րաստեալ է կոնքն, զենջակ եւա . 'ի ձախմէ
Աւագերիցուն դնի փոքրիկ դբքակալ ես, յոր
դնի խաչ և Աւետ . զոր լուացեալքն համ-
բուրեն . ապա,)

Արկ' : Եւ ես խաղաղ' :

Քհ: Օրհնութի և փառք Հօր եւա :

Աղմ. Ճ. Է. Յօղեա՛ յիս մշտկաւ և ոք ե-
ղէց, լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց :

Փռմ: Ողորմեա՛ ինձ ած ըստ մեծի ողոր-
մութե՛ քում . ըստ ըազում դժութե՛ քում
քաւեա՛ զանօրէնութիս իմ :

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութէ իմմէ,
և 'ի մեղաց իմոց ոք արա՛ զիս :

Զանօրէնութիս իմ ես ինձէն դիտեմ, և
մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ :

Քեզ միայն մեղայ տէր , և զւար առաջի
քո արարի :

Ող արդար եղիցիս 'ի բանս քո , և յաղթես-
ցես 'ի դատելն քո :

Անօրէնութե յղացաւ . և 'ի մեղս ծնաւ
զիս մայր իմ :

Դու տր զՃշմարտուի սիրեցեր , զանյայտու
և զծածկեալս խմաստութե քո յայտնեցեր
ինձ :

Յօղեա յիս մշտկաւ և սբ եղեց , լուա՛ և
քան զՃիւն սպիտակ եղեց :

Լսելի արա ինձ տէր զցնծութի և զուրա-
խութիւն . և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառա-
պեալք :

Դարձն զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց , և զամ
անօրէնութիս իմ քաւեա յինէն :

Զսիրտ սբ հաստատեա յիս ած , և զհոգի
ուղիղ նորոգեա 'ի փորի իմում :

Մի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց , և
զհոգի սբ մի հաներ յինէն :

Տուրինձ ցնծութի փրկութե , և հոգւով
պետութե քո հաստատեա զիս :

Ուսուցից անօրինաց զՃանապարհս քո , և
անպարիշտք առ քեզ դարձցին :

Փրկեա զիս յարենէ ած ած փրկութեան
իմոյ , և ցնծասցէ լեղու իմ յարդարութեան
քում :

Տէր եթէ զշբթունս իմ բանաս , բերան
իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատու-
ցանէաք , բայց դու ընդ ողջակէվս իսկ ոչ
հաճեցար :

Պատարագ այ հոգի խոնարհ , զսիրտ սբ
և զհոգի խոնարհ ած ոչ արհամարհէ :

Բարի արա տէր կամօք քոլք սիօնի , և շի
նեսցին պարխապքն երուսաղէմի :

Յայնժամ հաճեսցիս ը պատարագս ար-
դարութեան . ուխտից պատարագս հանցեն
'ի սեղան քո զուարակս :

Հարական ահ : Այսօր կանզնեցաւ տրու-
նեան մեծ օրինակ 'ի թողուի մեղաց մերոց :

Այսօր տրն մեր լրւանայր զոտս աշակեր-
տացն , և պատուիրէր զայս ասելով :

Մի ոմն 'ի ձէնջ եղբարք մատնելոց է զիս
'ի մահ , և որոշի յաշակերտացդ :

Զայն լուեալ պետրոսի՝ ակնարկէր առ-
յովշաննէս՝ հարցանել թէ ով իցէ :

Բանն զոր ասաց յս , տրտմեցոյց զիւր
զաշակերտան . և խռովեցան ամենեքեան :

Սրէ : Եւ ևս գոհութի և փառաբանուի
մատուցուք տն մերոյ , և փրկչին Յնի Քնի ,
որ է ծառագայթ փառաց և ծագումն էու-
թե , անսկզբնական բանն հօր , որ նոյն ինքն
այսօր անբաժանելի գոլով յէական լուսոյն .
խռնարհեցոյց զինքն յաղքատ բնութիւն մեր ,
առեալ զկերպարանս ծառայի , կատարեաց
զոնօրինական փրկագործութիւն , լուաց զոտս
աշակերտացն յօրինակ մեզ : Աղաւեսցուք
և խնդրեսցուք 'ի նմանէ , զի և այժմ խո-
նարհեացի մարդասիրութե իւրով 'ի ժողո-
վարանս մեր . և ը լուացման երևելի ջրոյս
ոյսորիկ , սրբեացէ զաներեսոյթ հոգիս մեր
'ի մեղաց մերոց . ամենակալ տր ած մեր կե-
ցուացէ և ողորմեացի :

Քհ : ('ի թիւ .) Տը ողորմեա . (երիցա) :

Աշուք :

Փառաւորեմք զքեղ տը մեր և փրկիչ
յն քն , միածին որդի և բան հօր . տը և
արարիչ հրեշտակաց և մարդկան . ած հուը
կիզելոյ , յորմէ հրեղէն զօրութիքն զարհու-
րեալ սարսափին նայիլ 'ի պատիւ փառաց
ածութեղ քո . ուստի և սերովեէքն թևա-
սքողեալ ծածկեն զդէմն իւրեանց , անդա-
դար փառաբանութիւ մատուցանելով առա-
ջի աթոռոյ տրութեանդ քո : Դու տէր և
այժմ 'ի լրման ժամանակի փրկութեան մե-
րոյ . հաճեցար լինել մարդ 'ի նբ և յանա-
րատ կուսէն մարիսմայ . և ը ամենայն կիրս
մարդկութեան անցանելով բաց 'ի մեղաց ,
բարձեր զպարտիս ադամայ յածագործ մար-
մինդ քո , զօր 'ի մերմէ բնութէս ընկալար ,
և զամենայն կատարեցեր ըս օրինացն փրկե-
լով զմեղ յանիծիցն նորին . եկիր 'ի վերնա-
տունն կատարելով զմովսիսադիր ստուերա-
կերպ օրէնսդրութիւ . և որ սպասաւորեալ
պաշտիս յաննիւթից հրեղինացն , ըս որում
և կրկնի քեղ ծունը երկնաւորաց , երկրա-
ւորաց և սանդարամետականաց : Այսօր տնօ-
քինական մարդասիրութե խոնարհեցար 'ի
ծունկս քոյոց սէց առաքելոց . լուացեր զոտո
հողեղէնս , զբարւոք և զգեղեցիկ կարգս ա-
ւանդելով մեղ :

Եւ արդ՝ տէր բարերար և բազումողորմ
որպէս և յայնժամ ազդ արարեալ դաստիա-
րակեցեր զմեղ կերպարանակից լինել փրկա-
գործ խոնարհութե քում , շնորհեալ և այժմ
մեղաւորաց ծառայից քոց՝ որք յերեսս ան-

կեալ աղաշեմք զգութ մարդասիրութեան
քոյ , գքաւութի մեղաց . որպէս զի օրինա-
կաւ ջրոյս այսորիկ՝ յորս լուանամք զոտս
միմեանց , և տկար անձամբք մերովք զկենա-
րար աւանդութի քո կատարեմք . հեղցես'ի
մեղ զամենառատ և զամենազօր գթութիւն
քո . և մաքրեսցես զմեղ յամ աղտեղութեց
և 'ի շաղախմանց մեղաց մերոց . հեռացո'ի
մէնջ զամենայն հպարտութի և զամբարտա-
ւանութի , զոր էած բանսարկուն 'ի վերայ
տկար բնութես մերում պատրանօք իւրովք ,
և արժանաւորեա՛ զմեղ մոօք լուսաւոր ճա-
ռադայթիւք նայիլ 'ի կենսաբեր տնօրէնու-
թի քո : Զգեցո՛ մեղ նր զՃշմարիտ խոնար-
հութի և զհեղութի և զսէր քո , որ է լրումն
օրինաց քոց՝ զոր կատարեցեր և ուսուցեր
մաքրափայլ աշակերտաց քոց . որպէս զի կա-
տարելով մեր զյիշատակ փրկաւէտ չարչա-
րանաց քոց , ը դասս նըց առաքելոցն ար-
ժանի լիցուք տօնել զլուսափայլ յարութիւ-
քո , և ընդ նոսին խոստովանելով զքեղ Քն
Ած մեր փառաւորեսցուք ը Հօր և նը Հոգ-
ւոյն , այժմ և միշտ և յաւի՛ եւ :

Խաղաղութի ամենեցուն :

Դարձեալ երկիրպագանեմք և փառաւո-
րեմք զքեղ Քն ած մեր , որ եսդ էակից հօր
և արարչակից նր հոգւոյն . որ միշտ փառա-
ւորեալ օրհնիս անդադար սրբասաց ձայնիւ
'ի հոգեղէն և 'ի հրեղէն զուարթնոց , ան-
պատմելի և հրաշտղարդ գեղապարութիւ-
հաճեցար 'ի հողեղինացս ընդունել զօրհնա-
բանութի . որք 'ի քոյոց նըց առաքելոցն ըն-

կալեալք զաւանդութիւն, և ըստ կարդի մեւ
ըռւմ զվերնայնոցն բերելով զնմանութիւն
պար առեալ կամք առաջի տէրութեանդ
քո, հանդերձ զգալի անուշահոտ խնկօք:
Ընկալ տոր և զլսունկս զայս՝ ի մէնջ՝ ի մեղաւ
որացս՝ զորս մատուցանեմք՝ ի ժամուս
յայսմիկ, որ է յիշատակ խոնարհութեան
քո՝ զոր վասն մեր կատարեցեր. և լցո՞ զմեղ
յանուշահոտութեց մարմնատիպ ածութե
քո՝ զոր վասն մեր զգեցար. և ըստ օրինակի
լուացմանս այտորիկ նիւթականի, լուա և
մաքրեա զհոգիս մեր՝ ի թիւնից մահաբեր
վիշապին. և արժանաւորեա զմեղ մաքուր
տաճար և օթևան լինել նըյ Երրորդութեղ
այժմեւ յանսպառ յաւիտեանս յաւիտենից.
ամէն :

(Եւ առեալ ջուր արկանէ՝ ի կոնքն
խաչաձև ասելով, թիւ)

Աղմ. Է. Կ. Զայն տն՝ ի վերայ ջուրց, և
ած փառաց որոտաց, և տոր ինքն՝ ի վերայ
ջուրց բազմաց :

Փռի : Մատուցէք տն որդիք այ, մատուցէք տն զորդիս խոյոց :

Մատուցէք տն զփառս և զպատիւ, մա-
տուցէք տն զփառս անուան նորա. և երկիր
պագէք տն՝ ի սրահ սրբութե՛ նորա :

Զայն տն՝ ի վր ջուրց, և ած փառաց
որոտաց, և տէր ինքն՝ ի վերայ ջուրց բազ-
մաց :

Զայն տն զօրութեց, և ձայն տեառն մեծ-
վայելութեց :

Զայն տն փշէ զմայրս, և մանրէ տէր
զմայրսն լիբանանու :

Մանրեսցէ զնոսա որնդ մատաղատունին

Արանանու . որ սիրելին է որպէս զորդիս
միեղերոյ :

Չայն տն հաստանէ զբոց 'ի հրոյ , ձայն տն
շարժէ զանապատն , և խոռվեցուցանէ տէր
զանապատն կաղէս :

Չայն տն հաստատէ զեղջերուս , և յայտ-
նի առնէ զանտառս :

'Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն
զիառս նմա :

Տ՛ը զջրհեղեղս նստուցանէ և ցածուցա-
նէ , թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան :

Տ՛ը զօրութի ժողովրդեան իւրոյ տացէ ,
և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութի :

ԸՆԹԵՐԳՈՒԱԾ ՅԵԼԻՑ : ԳԼ. Լ. 17:

Խօսեցաւ տէր ը մովսէսի և ասէ . արա-
ւազան պղնձի , և զխարիսխ նորա պղնձի
առ 'ի լուանալոյ 'ի նմա . և դիցես զնա ընդ
խորանն վկայութե և ը սեղանն , և արկցես
'ի նա ջուր : Եւ լուասցեն ահարոն և որդիք
նորա 'ի նմանէ ղձեռս և զոտս իւրեանց :
Յորժամ մտանիցեն 'ի խորանն վկայութե ,
լուասցին ջրով և մի մեռանիցին : Կամ
յորժամ մերձենայցեն 'ի սեղանն պաշտել և
հանել զողջակէզսն տն , լուասցեն ղձեռս և
զոտս իւրեանց . զի մի մեռանիցին , և եղիցի
նոցա օրէն յաւիտենական , նմա և աղգաց
նորա յետ նորա :

ԸՆԹԵՐԳ . ՅԵՄԱՅԵԱՅ ՄԱՐԴԱՐԷՆ :
ԳԼ. ԻԴ . 2 :

ՎԵ ԵՐԿՆՅՈՐ ԾԱՌԱՅ իմ յակոբ , և սիրե-

ցեալդ իմ խրայէլ, զօր ընտրեցի . զի ես
տաց զջուր՝ ՚ի ծարաւու՝ որոց գնան յան-
ջրդւո՞յ . եղից զոգի իմ ՚ի վերայ զաւակի քո,
և զօրհնութիւնս իմ ՚ի վերայ որդւոց քոց =
Եւ զուարձասցին իբրև զխոտ ջրարբի, և
իբրև զուռ ՚ի մէջ ջուրց գնացից : Մինն
ասիցէ այ եմես, և միւսն խրախոյս բարձցէ
յանուն այ յակոբայ, և միւսն ևս գիր հան-
ցէ ձեռամբ իւրով թէ այ եմ ես, և յա-
նուն խրայէլի խրախոյս բարձցէ : Այսպէս
ասէ ած թագաւորն խրայէլի, որ փըր-
կեացն զնա ած զօրութեց :

Պօղոսի Առաքելոյն ՚ի Կորնթացւոց ա
թղթոյն է ընթերց' : Գլ. Ճ. 1 :

Ո՛չ կամիս եթէ տղէաք իցէք եղբարք,
զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովս էին,
և ամենեքին ընդ ծովս անցին . և ամենեքին
՚ի մովսէս մլրտեցան յամպն և ՚ի ծովս, և
ամենեքին զնոյն հոգեոր կերակուրն կերին.
և ամենեքին զնոյն հոգեոր ըմպելին արրին,
զի ըմպէին ՚ի հոգեոր վլոմէն՝ որ երթայր
զիետ նոցա, և վէմն էր ինքն քո :

Աւէլ . Աւէլ . Աւէլ : Պատրաստ արա-
րեր առաջի իմ զսեղան, ակն յանդիման նեղ-
չաց իմոց : Օծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ
քո որպէս անսապակ արբեցոյց զիս :

Արկ' : Որթի :

Քհ : Խաղաղ' . ամցն :

Արկ' : Եւ ընդ հոգւոյդ եւ :

Քհ : ԱՅ Աւետարանիս որ ը Յովաննու :
Գլ. Ճ. 1 :

Արկ' : Փառք քեզ տէր եւ :

ՏԵՇՆ ՄԵՐ ՅԱ ՔՄ :

Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի, դիւ
տաց յս թէ հասեալ է ժամ նորա, զի փո-
խեացի յաշխարհէ աստի առ հայր . սիրեաց
պիւրան, որք յաշխարհի աստ են, իսպառ սի-
րեաց զնն : Եւ՝ ի լինել ընթրեացն, սատա-
նայի իսկ արկեալ էր՝ ի սիրտ, զի մատնեսցէ-
վնա յուղա սիմոնի իսկարիոտացւոյ : Գիւ-
տաց յս զի զամենայն ինչ ետ հայր՝ ի ձեռս
նորա . և թէ յայ ել և առ ած երթայ :
Յառնէ յընթրեաց անտի, և զնէ զհան-
դերձսն . և առեալ զզենջակ մի սփածաւ :
Եւ ապա առեալ զուր էարկ՝ ի կոնք . և
սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն, և սըր-
բէր զենջակաւն զոր սփածեալն էր : Գայ
առ սիմոն պետրոս . և նա ասէ ցնա . տէր
դու զիմ զոտս լուանաս : Պատասխանի ետ
նմա յս և ասէ . զոր ինչ եսս դործեմ, դու
այժմ ոչ գիտես, բայց ապա գիտասնիր :
Ասէ ցնա պետրոս, ոչ լուասցես զոտս իմ
յաւիտեան : Պատասխանի ետ նմա յս, եթէ
ոչ լուացից զբեղ՝ ոչ ունիս ընդ իս մասն :
Ասէ ցնա սիմոն պետրոս, տէր մի միայն
զոտս իմ, այլև զձեռս և զգլուխ : Ասէ ցնա
յս . լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտս
լուանայցէ . քանզի ամենենին նը է . և դուք
նը էք . այլ ոչ ամենեքին : Զի գիտէր զայն
որ մատնելոցն էր զնա . վասն այնորիկ ասաց
եթէ ոչ ամենեքին նը էք :

(Ապա ասեն Սարկաւագունքն զայս

Քարող, ձայնիւ)

ԱՌ մեծ և սքանչելագործ զօրութիւ, անե-

(161)(

ղանելի բնութիւն . որ ողորմութե՛ հաճեցար
առնել զարարածս ամյոչնչէ . աղաշեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և ողորմեա :

Զգեցեր յարկս երկնից ող խորան 'ի վե՛
ջուրց . մածուցեալ հաստատութե՛ 'ի բնա-
կութիւն անպարադրելի ածութեանդ քո .
և զամենայն հրաշակերտս 'ի դովեստ ա-
նուանդ քում . աղաշեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և :

Արարեր քեղ սրբասաց զսերոբէան և
զքերոբէան , զհոգեղէն և զհրեղէն աննիւ-
թական բնութիւն . ընդ նոսին 'ի հողեղիւ-
նացս հաճեցար ընդունել փառաբանիչս և
երկրպագուս ամենազօր տէրութեանդ քո .
աղաշեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և :

Եղեր մարդ ճշմարիտ անձառելի ծագումն,
և ճառագայթ անհասանելի անխմանալի
հօր . և եկեալ 'ի փրկութ մեզ մարդասէր .
աղաշեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և :

Եղեր լրումն օրինաց և մարդարէից . եկեր
կամաւ 'ի վերնատունն խորհրդոյ . լուացեր
զոտս աշակերտաց քոց անձառելի խոնար-
հութե՛ . աղաշեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և :

Ընկալ տէր և այժմ զլուացումնս ոյս
զոր աւանդեցեր մեղ 'ի յօրինակ խոնարհու-
թեան . բարեխօսութե՛ սրբուհւոյ մօր քո և
միշտ կուսին մարիամու ածածնի . աղա-
շեմք :

ՊԽ : Լուր տէր և :

Աղաշանօք երջանիկ և նախընթաց կարա-
պետի . քոյ մլլրտչն յովհաննու ճղնաւորա-

կան հանդիսի . հեղմամբ արեան նըյն սուեւ
փաննոսի նախասարկաւագին քո և առաջին
վկային . մաղթանօք ընտրելոց քոց առաքեւ
լոցն ընդ անձանց մարտիրոսացն պսակաւու-
րելոցն 'ի քէն խնդրեմք :

ՊՄ: Յիշեա տէր և ողորմեա :

Եւ ևս առաւել զյորդորումն սիրոյ և ըլ-
դործս բարեաց պարզել մեզ խնդրեմք :

ՊՄ: Տուր մեզ տր ած մեր :

Զանձինս մեր և զմիմեանս տն այ ամենա-
կալին յանձն արասցուք :

ՊՄ: Քեզ տնդ յանձն եղիցուք :

Ողորմեաց մեզ տէր ած մեր ըստ մեծի ո-
ղորմութեն քում . ասասցուք ամքն միաբա-
նութք :

ՊՄ: Տը ողորմեա , տէր ողորմեա . լուր տէր
և ողորմեա :

Աշուք :

Տէր մեր յն քն ած սքանչելագործ , հոր
և փառաւորեալ , անհասանելի , անիմանալի ,
վերացեալ բարձրացեալ քան զամ փառս .
որ նստիս 'ի քրովքական կառս , և մի 'ի
սրբոյ Երրորդութեղի դաւանիս 'ի վերնական
սրբասաց սերովքէիցն . վասն որոյ և զերեքսր-
բեան փառաբանութին ընդ հօր և նը հոդ-
ւոյն հրեղէն բերանօքն իւրեանց սոսկալի
ձայնիւ սարսափելով առաջի փառաց աթու-
ռոյ ածութենդ քո մատուցանեն քեզ լի ա-
սելով զամենայն երկիր փառօք քո : Դու տը
յազթեալ 'ի մարդասիրութէդ քումմէ ոչ
կարացեր անտես առնել զարարածս քո զ'ի
հողոյ ստեղծեալս . այլ հաճեցար և 'ի մեր
մէ ընութենէս փառաւորիլ , խառնելով ըն-

Հողեղէն և ստորև կացեալ բնութիս մեր ը
 վերնական հոգեղէն և հրեղէն աննիւթա-
 կան բնութիսն . և եկիր յաշխարհս կամաւ
 հօր և նը հոգւոյն . առեր զկերպարանս ծա-
 ռոյի , ի նը կուսէն մարիամայ ածածնէն . և
 ճշմարիտ բանդ հօր մարմին եղեալ անեղծ և
 անապական նոր և անձառելի խառնմամբ .
 և կատարելով զամ ստուերական օրէնսն,
 եղեր լրումն օրինաց և մարգարէից , ճշմա-
 րիտ օրէնսդիր ած իմ յաքն : Եւ 'ի լրումն
 ամենայնի եկիր ՚ի վերնատունն խորհրդոյ ,
 կատարեցեր և զայն ևս մովսիսադիր ստուե-
 րական գառնաղէն նորոյ փրկագործութես
 խորհուրդն՝ որ նախ յեղիպոսն նկարեցաւ .
 և դու ինքնին քահանայապետ նը , կատա-
 րիւ խորհրդոյ և գառն այ որ բառնաս զմեղս
 աշխարհի միանդամ պատարագաւն , հատեր
 զմարմինդ քո սիրով , բաշխելով քոց ընտրեալ
 աշակերտաց . և հրամայեցեր նոցա զկամա-
 ւոր չարչարանս քո՝ որ վասն մեր , և զմահդ
 պատմել մինչեւ 'ի միւսանդամ քո յերկրորդ
 և 'ի փառաւոր գալուստն : Բայց նախ քան
 դայսոսիկ անձառելի խոնարհութե՝ 'ի բաց
 եղեալ զհանդերձս , զգեցար զենջակ՝ որ ըղ-
 դեցեալ էիր զլոյս որպէս զօֆոց . և տնօրի-
 նաբար ներմարդկութե խոնարհեալ 'ի ծունկս
 աշակերտացն առ ՚ի լուանալ զոտս հողե-
 ղէնս , որում կրկնի ծունը երկնաւորաց ,
 երկրաւորաց ևսանդարամետականաց . յայտ-
 նապէս ուսուցեր աշակերտացն ասելով , թէ
 օրինակ մի ետու ձեզ , զի որպէս ես ձեզ արա-
 րի , և դուք միմեանց առնիշիք : Եւ արդ տոր
 բարերար մեք ծառայքս քո և խաչն արօտի
 քս , ժողովեալքս ՚ի դաւիթ եկեղեցւոյ քո ը

ածային օրէնսդրութեղ, զոր աւանդեցեր մեղ՝ի ձեռն նը առաքելոց քոց. աղաչեմք զքեղ առաքեած զէակիցդ քո և զփառակից ծնողիդ քո զհոգիդ նը՝ի յարքունական աթոռոյդ, որ եկեալ հանգիցէ՝ի ժողովարանս մեր. և սրբեսցէ զմեղ՝ի մեղաց մերոց, և զլնթացս ամենայն բարեաց ճանապարհաց պարզեցնացէ, զի սովու զօրացուցեալ զգարշապարս մեր անխափան ընթասցուք, խաչազգեստեալք՝ի յաւիտենական ճանապարհս պատուիրանաց քոց, և արժանի լիցուք հասանիլ՝ի մասն ժառանգուեն նըցն՝ի լոյս. և գոհանալով փառաւորեսցուք զհայր և զՈրդի և զնը Հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութիւնց :

Կարձեալ երկիրպագանեմք և աղաչեմք զամենագութ ողորմուիդ քո, քաւեած զաղտ և զանօրէնութիս որդւոց մարդկան, և զմեղուցեալ հողիս մեր սրբեած օրինակաւ ջրոյս այսորիկ, որպէս և յաւուրս նոյի զանօրէնութիս ամենայն երկրի ջրովն հեղեղաւ, և ոնկ զբորոտութիւնէեմանայ ասորւոյ՝ի ձեռն յորդանանու, և ոնկ զանաղան ախտան ՚ի ձեռն յուղման ջուրցն սելովմայ, և որպէս զմեղս ամենայն աշխարհի՝ի ձեռն նը աւաղանին վերստին ծննդեան : Եւ որպէս յայն ժամ հաստատելով զճշմարիտ մարդեղուիդ քո տնօրինաբար խոնարհեցար, և լուացեր զոտս երանելի առաքելոցն, զօրացուցանելով զգարշապարս նոցա յընթացս աւետարանի քո ընդ ամենայն տիեզերս . այլև կոխելով

ղղօրութի թշնամոյն աներկիւղ համարձակութեան կութը . այսպէս և 'ի մեզ հրաշագործեան մարդասէր տր'ի ձեռն աներեւոյթ գալստեան քո 'ի ժողովարանս մեր . որպէս զի և մեք զօրացեալք 'ի շնորհաց քոց անխափանընթասցուք 'ի շաւիղս պատուիրանաց քոց . որով և փրկութեան արժանասցուք հասանել ընդ ամենայն նըս քո , և գոհաննալով փառաւորեսցուք զշայր և զՈրդի և զնը Հոգիդ , այժմ և միշտ եւ :

(Եւ ապա խաչակնքէ Փհ . երիցս խաչիւ , ասելով 'ի ձայն :)

Օրհնեսցի ✚ և սրբեսցի ջուրս այս , նշանաւ նը խաչիս , և նը Աւետարանիս և աւուրս շնորհիւ , Անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն նըյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

ՊՄ: Ամէն , Աւէլ . Աւէլ . Աւէլ :

(Եւ զկնի Փհ . 'ի բաց եղեալ զշուրջառն , և սփածեալ զենջակաւ նստի 'ի վերայ պատուանդանին , և լուանայ զոտս ամցն , երիցս հեղլով ջուր ափովն , և սրբեալ զենջակաւ , խաչանիշ առնէ մատամբ 'ի վերայ ոտին և և համբուրէ . և լուացեալն համբուրէ զաջ քահանային , այլև զիսան և զաւետարանն : Եւ 'ի լուանալն ասի շարական . Վ երածգողն երկնից . և Այսօր անձառ . մինչև կատարեսցի լուացումն . յետոյ Փհ . դարձեալ զգենու զշուրջառն . և ասեն .)

Արկ": Որթի :

Փհ : Խաղաղութի ամցն :

Արկ": Եւ ընդ հոգւոյդ քում եւ :

Փհ : Այս Աւետարանիս որ ը Յովհաննու :

Արկ": Փառք քեզ տէր ած եւ :

ՏԵՇՆ ՄԵՐ ՅՆ ՔՌ :

Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա , էառ
զհանդերձ իւր և դարձեալ բազմեցաւ . և
ասէց ցնոսա , գիտէք զինչ արարի ձեղ : Դուք
կոչէք զիս վարդապետ և տէր , և բարւոք ա-
սէք , քանզի եմ իսկ . իսկ արդ եթէ ես լուա-
ցի զոտս ձեր , տէրս և վարդապետս , և դուք
պարտիք զմիմեանց զոտս լուանալ : Զի օրի-
նակ մի ետու ես ձեղ . զի որպէս ես ձեղ ա-
րարի , և դուք առնիջիք :

ՔԱՐԻՎ :

Սրկ: **Եւ** ևս միաբան ամենեքեան գոհա-
ցարուք զանձառելի և զանհասանելի մար-
դասիրութէն տն մերոյ և փրկչին յնի քնի .
որ այսօր նորոգեաց 'ի մեզ զահման պատ-
ռւիրանի , տալով մեզ առհաւատչայ պար-
դես՝ զթողուի մեղաց նըյ աւազանին մա-
քրութէն : **Աղաչեսցուք** և խնդրեսցուք 'ի
նմանէ , զի արժանաւորեսցէ զմեղ արթնուք
և զգաստութէ հաղորդ լինել չարչարանաց նր՝
առ 'ի հանդիպումն լուսոյ փառաւոր յարուե
նորա , ամենակալ տէր ած մեր կեցուսցէ և
ողորմեսցի :

ՔՀ: **Տէր** ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր
ողորմեա՛ :

ԱՂՈՒՄ :

Տը ած մեր՝ որ ըստ բազում սքանչելա-
դործ մարդասիրութե քո , ոչ անարժան հա-

միեցար լուանալ զոտս աշակերտաց քոյ՝
և խոնարհութեամբ ուսուցեր բարձրանալ
այնոցիկ, որք գան զհետ լուսաւոր հրամա-
նաց քոյ տէր : Դու նոյն ինքն փրկիչ աշ-
խարհի, և այժմ նորոգեա ՚ի մեղ զհաւատ
պատուիրանի քոյ՝ երևեալ ՚ի ջուրս յայսմիկ
լուացման . և շնորհեա մեղ զմաքրութիւն
հոգւոյն նըյ . և սրբեա զհոգի և զմարմին մեր
յամենայն սատանայական ներդործութեց :
զի դու ես թագաւոր մեր, և անուն քո կո-
չեցեալ է ՚ի վը մեր . վասն որոյ քեզ վայե-
լէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ ,
և այլն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Հովիւ քաջ, հովիւ բարի, և մարդասէր
տը իմ յա քն, որ կամաւորաբար յանձն ա-
ռեր դնել զանձն քո ՚ի վերայ բանաւոր հօ-
տի քո, որ զմոլորեալքս դտեր, և զվիրաւոր-
եալքս բժշկեցեր հոգւով, և ջրով նը աւազա-
նին լուացմամբ . և անապական մարմնոյ և
արեան քո ճաշակմամբ : Վասն որոյ և այսօր
տնօրինական ներմարդկութը զերկուս փըր-
կագործութիս մեղ անճառելի խոնարհու-
թեամբ՝ սկիզբն արարեալ կատարեցեր ՚ի
վերնատունն, լուանալով զոտս աշակերտաց
քոյ, բաշխելով՝ ՚ի նոսա զկենդանարար մար-
մին քո և զարիւն . և զնոյն յիշատակ կամա-
ւոր չարչարանաց քոյ, նոքօք աւանդեցեր
ամենայն հաւատացելոց, կատարել մինչեւ
յերկրորդ գալուստ քո նը : Եւ արդ տէր
բարերար, մեք մեղուցեալ ծառայքս քո՝ ը-
կարի տկարութես մերում զորէնս քո յանկ

Հանեալ, աղաչեմք զգութ և զջնորհս ողոր
 մութեն քո, հովուեա զբանաւոր և զմտաւոր
 հօտ քո՝ արօտիւ կենդանարար աւետարա-
 նական վարդապետութեն քո, հանգո՛ զմեզ
 'ի ջուրն նը աւաղանին, առ 'ի յորդէդրուի
 հօր քո նը, 'ի յուղիս փափկութեն անապա-
 կան արեան քո՝ զոր վասն մեր հեղեր • տուր
 մեզ զկենդանարար մարմինդ քո, որ է հաց
 կենաց իթեալ յերկնից, և աշխարհի կեանս
 պարդեսալ: Առաջնորդեա մեզ 'ի շաւիղս
 պատուիրանաց քոց առաջնորդական հոդ-
 ւովդ քով սրբով. տուր պահապան երկիւ-
 ղածաց քոց զբանակս հրեշտակաց քոց . ամ-
 բացուցանելով շուրջանակի զհոգի և զմար-
 մին մեր 'ի մեքենայից սատանայի: Տուր մեզ
 իմաստութիւն ճառագայթեալ հոգւով ե-
 լանել ը քեզ յաղօթս 'ի նը լեառն ձիթե-
 նեաց, առ 'ի կցորդութի կամաւոր շարչա-
 րանաց քոց: Ծնորհեա մեզ նր զդումն ար-
 տասուաց ընդ երանելոյն պետրոսի, առ 'ի
 լուացումն մեղաց մերոց. արժանաւորեա
 զմեզ մաքուր հոգւով հանդիպիլ քեզ 'ի փա-
 ռաւոր և 'ի միւսանգամ գալստեանդ քո. և
 ընդ ամենայն նըս քո յարազուարձ բերկրա-
 նօք ուրախութեն օրհնել, դովել և փառա-
 ւորել զամենանը զերրորդութիւնդ, այժմ և
 միշտ, և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն:
 Փրւ: Խնդրեսցուք: Կեցո. (ձայնիւ:)
 Աշ. թագաւոր խաղաղութեն: Հայր մեր:
 (Եւ արձակին խաղաղութեն:)

17. Թաղումն Տեսան:

Կյախ Աւագերէցն զգենու շուրջառ
սեաւ, և Սարկաւագունք սեաւ ուրար. տան
լուցեալ մոմեղէն 'ի ձեռս ամենեցուն. ապա
ծունը եղեալ առաջի աւագ խորանին, դնէ
զԱրբութիւնն ճաճանչիւ 'ի բեմն, խնկար-
կէ. և անմիջապէս սկսանի ողորմ ձայնիւ
զԵրդն.)

Աճածին կոյսն մարիամ, կայր առ խա-
վն իւրոյ միածնին. հեղոյր արտօսր՝ կսկծ-
մամբ սրտին, և զայս ասէր ձայնս ողորմելին.
Այ ոհ այ ոհ, զքեղ 'ի խաչ տեսողիս հազարս
ցաւոց մօրդ այրած սըրտիս :

Ո'րդեակ որդեակ յս իմ որդեակ, աչա-
ցըս լոյս՝ մօրըս քո կուսի. իմ միածին գառն
անպարտական, ը ո՞ր մեղաց կաս այժմ 'ի
խաչին : Այ ոհ այ ոհ, զքեղ :

Հրեշտակը 'ի ծնունդ քո՝ զերդս երդէին,
զփառս 'ի բարձունս աստուծոյ տային. և
արդ հրէայք՝ ըզտէրդ իմ հարին, թքով զե-
րեսդ անպարտ լրցուցին : Այ ոհ այ ոհ :

Զանդամալոյծսըն հաստատեցեր, ըզկար-
կամեալ ձեռսն ողջացուցեր. և արդ՝ 'ի խաչ
ելեալ բարձրացար. ձեռք քո և ոտք եղեն
բևեռեալ : Այ ոհ այ ոհ :

Իմ միածին կեանքըդ մեռելոց, թքով
տայիր լոյս կուրացելոց. ընդէր հրէայք ըու-
քեղ 'ի խաչ հանին, և յանիծից մահըն
մատնեցին : Այ ոհ այ ոհ . զքեղ 'ի խաչ :

Ահա եհաս բան քո սիմեոն, ահա անձն իմ սրով խոցուտի. զի միածինն իմ անպարտ տանջի. 'ի զինուորաց այպանեալ ձաղի :
Այս այս :

Խաւարեացին արեն և լուսին. բոյլք աստեղաց 'ի լուսոյ շիջցին, երբ զարարիչդ ամէից՝ մերկ 'ի խաչին արդ բարձրացուցին :
Այս այս :

Ո՞չ թէ թողոյը ոք զիս մերձ խաչիդ. ո՞չ թէ լինէր ինձ 'ի քեղ մօտիլ, զարարչագործ ձեռսդ համբուրել, և զարտասուս ընդ արեանդ խառնել : Այս այս :

(Եւ ապա առեալ զ Արբութին դառնայ առ ժողովուրդն . սկսաննելով,)

Հարական բի:

Պարգեատուն ամենեցուն՝ այսօր խնդրի պարգես 'ի պիղատոսէ. և արկօղն զլոյս որպէս զօթոց՝ հաւանի պատիլ 'ի յովսեփայ:

Կենդանատուն ամենեցուն՝ այսօր դնի 'ի նոր գերեզմանի . և դանձն անմահութեան կնքի մատանեաւ քահանայիցն :

Արարածոց փրկութիւն Քն՝ այսօր եղաւ 'ի նորափոր վլուի. զոր օրհնեն զօրք երկնից երգով պահպանի 'ի զինուորաց :

Կենդանին յաւիտենից Քն՝ այսօր խնդրի որպէս մեռեալ 'ի պիղատոսէ. և մերկուն ծածկոյթն ադամայ՝ յանձն առնու պատիլ 'ի յովսեփայ :

Անմահութեց տուող Քն՝ այսօր 'ի հող մահու խոնարհեցաւ. և բնակեալն 'ի լոյս անմատոյց՝ թաղեցաւ մարմնով 'իսիրտ երկրի :

Արեդակն արդարութեա՞ քս՝ այսօր եղաւ
՚ի գըի ստուերականի . և փառացն հօր ձա-
ռագայթ՝ ծածկեցաւ վիմով , ի մէջ երկրի :

Կուսածին մարմնով քս՝ այսօր դնի ՚ի
կոյս գերեզմանի . և լուծիչն երկանց դժո-
խոց՝ մատանեաւ կնքի քահանայիցն :

Արթուն բնութք արարին ամենեցուն՝
այսօր ննջէ ՚ի մէջ մահացելոց . որ պահէն
վիրայէլ անքուն՝ պահպանի ՚ի զինուորաց :

Ցնծութիւ արարածոց քս՝ այսօր արտա-
ռուի որպէս մեռեալ ՚ի տրտմազգեցից . և
բուրումն անմահութեա՞ խնկի ՚ի զգաստիցն
իւղաբերից :

(Եւ ՚ի հասանելն թափօրին ՚ի տեղի
թաղմանն ,)

Հարական դէ . սուշը :

Յովէփ քեղ հաւատացեալ , պիղատոք
աղերսէր , շնորհել զտէրունեան մարմին :

Զանապական զածացեալ մարմինն պա-
տեալ նը կտաւօք , և եղ ՚ի գերեզմանի :

Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ
՚ի գերովքէս , վիմով կնքեցար յերկրի :

(Եւ ապա Քհ . դնէ անդ ՚ի թաղմանն
զսրբութին , և խնկարկէ . և այլք երգեն ,)

Էյ . Երանեմք զշարչարանս քո բանդ , և
փառաւորեմք զհանգչելըդ քո ՚ի գերեզմանի:
Որ վասն մեր համբերեցեր ած :

Արթանապէս պատկառելի է հըեշտակաց
խմբից տարածանիլդ քո ած ՚ի վերայ խա-
չին : Ան :

(Եւ զկնի Քհ . առնու դլաշափայտն ՚ի
ձեռս . երգելով ասէ ,)

Խաչի քո Քրիստոս Երկիրպագանեմք :
 (Երիցս կրկնէ . բայց նախ ցած ձայնիւ ,
 և յետինն բարձր : Որ նոյն կերպիւ Երդի և
 պատասխանն , ցը ,)

Եւ զշարչարանս քո մեծացուցանեմք , և
 զթաղումն քո փառաւորեմք :

Եկայք հաւատացեալք Երկրպագեսցուք
 քնի այ մերում . վասն զի եկն և 'ի ձեռն խա-
 չին իւրոյ շնորհեաց պարգևս աշխարհի :

(Եւ Քհ : Խաչակնքէ զժողովուրդն խա-
 չափայտիւն . և ապա դնէ 'ի գրքակալի .
 Խնկարկէ , և համբուրէ . համբուրեն և այլք
 կարգաւ . և 'ի համբուրելն ժողովրդեան՝
 Երդեն ևս ,)

Փառք նը խաչիդ և օրհնութիւն . փառք
 նը թաղմանդ և օրհնութի : Աշանեցաւ առ
 մեզ լոյս Երեսաց քոց , և ետուր ուրախու-
 թիւն սրտից մերոց : 'Ի պտղոյ ցորենոյ գին-
 ւոյ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնա : Փառք
 նը խաչիդ , ևն : Փառք և Երկրպագութիւն
 Հօր և Որդւոյ և սըյ Հոգւոյն : Այժմ և
 միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամեն :
 Փառք նը խաչիդ ևն :

Քրէ : Խնդրեսցուք : Աշ . Քում ամենա-
 զօր . և հրաշալի թաղմանդ : (և ապա .)
 Հայլ մեր :

18. Բայումն Գերեզմանին Տեսուն :
 Կամ Զաքիական Բակոր :

(Առագերէցն զգեցեալ շուրջառ , սար-
 կաւաղօք , դպրովք , և ջահիւք լուցելովք

դայ լոռւթե թափօրապէս 'ի Գերեզմանն
տն . և ծնրագրեալ երգէ նախ ցածագոյն ,
և ապա բարձրագոյն ձայնիւ Շարական բչ :)

Փառք քեզ լիցի Երրորդութի , մի համա-
զոյդ Ածութի . և նախ համայն քան զյա-
ւիտեանս . և այժմ և միշտ 'ի յարակայս :

(Կրկնի) :

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն նըյ ,
Այժմ և միշտ և յաւիտեանս : (Կրկնի) :

Քհ : Տը ողորմեա :

Պի : Քա ողորմեա :

Քհ : Տը ողորմեա : Հայր մեր : (թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն :
(ձայնիւ :)

Պի : Այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէ :

Քհ : 'ի Յարութեան քում քրիստոս , ալէ-
լուիայ :

Պի : Երկինք և երկիր ուրախանան , ալէ-
լուիայ :

Քհ : Տը ընդ ձեզ :

Պի : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Ալոեւսուս :

Քհ : **Տ**էր մեր յն քա , ած ճշմարիտ և մարդ
կատարեալ , որ անմահ դոլով յԱծութեղ ,
'ի տնօրէնուե քում վասն մեր մեղաւորացս
յանձն առեր ճաշակել զմահ մարմնովդ 'և
թաղիլ 'ի սիրտ երկրի . որով եղեր ողջակեզ
ճշմարիտ և զոհ քաւութե 'ի հաշտութիւն
Հօրդ երկնաւորի , և 'ի հատուցանել դշա-
տուցումն անբաւ՝ արդարութե նորա : Եւ
արդ՝ տէր բարերար , երևեցո զերեսս քո 'ի
մեզ , արի տը ած իմ և օդնեա մեզ , որպէս

ասացեր սբց քոց առաքելոց, եթէ դարձեալ տեսից զձեղ, և ուրախ լիցին սիրտք ձեր. զի հաստատեցուք 'ի հաւատս համօքէն յարուե. որով 'ի յոյս փրկութե մերոյ ամրացեալք, 'ի սէր քո ածային քաղցրասցուք: Եւ խնդութիւն փառաւորեալքո Յարութեղ, յամենայն նեղութիւն մեր՝ լուսուոյ, և ըստ մարմնոյ անսասան պահեցէ զմեղ: Գնեցեր զմեղ տէր անապական արեամբդքով, և այժմ հրաշալի Յարութեամբքո վերածեալ զմեղ առ վայելումն յաւի տենական բարեացդ Քան ած մեր, որ ես օրհնեալ ընդ Հօր և ամենանը Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից: Պիտ: Ամէն:

(Եւ ապա Քհ. խնկարկէ, և դառնայ Սրբութէն առ ժողովուրդն, սկսանի ցած ձայնիւ,)

Քայ յարեաւ, յարեաւ 'ի մեռելոց:

(Պատասխանեն նոյնպ Սարկաւադունքն և այլք: Զայս երիցս ասէ Քհ. բայց զետինն 'ի ձայն բարձր. և սկսանի թափորն շուրջ գալով զեկեղեցեաւն արտաքոյ:) Եւ Շարական. Բն. Ընդ արշալոյսն առաւօտուն ևն:

('ի դառնալն յԵկեղեցին: Զքեղ ած դոհաբանեմք (երես 129:) և զկնի, զնէ զ Սրբութին 'ի մեծ բեմն և խնկարկէ. և ասէ 'ի ձայն:)

Քհ: Յարեաւ մըրն 'ի գերեզմանէն, ալէ լուիայ:

Պիտ: Որ վասն մեր խաչեցաւ, ալէլ:

Քհ: 'ի յարութե քում Քրիստոս, ալէլ:

Պիտ: Երկինք և Երկիր ուրախանան, ալէլ:

(175)

ՔՀ : Տ՛ Ընդ ձեզ :
Պվս : Եւ Ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօթեայուս :

ՔՀ : Ի՞չ որոյ ողորմութեղ . ևն . կարգաւ .
(զոր տես 'ի յերեսն 131 .) տալով և օրհ .
ճաճանչիւն :

---

19. Թատօր 'ի Տօնի Աբյա Մարիսի Աւետարան -
չի . յորում օրհնին Ամպուայս :

(Կախ զգենու ՔՀ . շուրջառ միմա -
դոյն . և Արկ' . նոյնպ . 'ի ծունկս անկեալ
առաջի բեմին առ սակաւ մի . և ապա կանգ -
նեալ . սկսանի ,)

ՔՀ : Լուր մեղ տէր , զի քաղցը է ողորմու -
թիւն քո , ըստ բազում դժութեան քում
հայեաց 'ի մեղ տէր :

Աց : Կեցո զիս ած , զի հասին ջուրք յանձն
իմ :

Փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն սբյ . ըստ
բազում դժութե քում հայեաց 'ի մեղ
տէր :

ՔՀ : Քաւիչ լեր մեղաց մերոց տէր :

Պվս : Վա անուան քո :

Աշօթեայուս :

ՔՀ : Կերեա տէր , ներեա տէր ժողովը -
դեան քում , զի արժանահաս պատժով

(176)

խրատեալք , գթութե քով միշտ միսիթարես
ցի . Քնիւ տերամբ մերով :

Պիւ : Ամէն :

(Ապա 'ի ծունկս անկեալ սկսանի զլի
թանիան Ամ նբց . (Երես . 122+) մինչև
ցԱրբուհի Մարիամն . և ապա յառաջանայ
թափօրն մինչև 'ի դէմ եղեալ դաշտն . յո-
րում երիցս ասէ ,)

ՔՀ : Զի զպտուղս երկրի տալ ✚ և պահ-
պանել հաճեսցիս : (Ամենեքին միաբան
պատասխանեն .)

Զքեղ աղաշեմք լուր մեղ :

(Զկնի աւարտելոյ Լիթանիային .)

ՔՀ : Հայր մեր : (ասեն , թիւ :)

ՔՀ : ('ի ձայն բարձր :) Եւ մի տանիր զմեղ
'ի փորձութիւ :

Պիւ : Այլ փրկեա՛ զմեղ 'ի շարէ :

ՔՀ : Տի լուր աղօթից իմոց :

Պիւ : Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ :

ՔՀ : Տի ընդ ձեղ :

Պիւ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօնեացու :

ՔՀ : Ամենակարօղ և բարեգութ ած ,
զնորաբողըոջ արմտիս բարեխառնութեամբ
օդոյն և անձրեոյ բուսեալս և աճեցեալս ցո-
ղով օքնութեան քո լցո՞ . և զպտուղ երկրի
հասունացո՞ . որպէս զի 'ի պարարտութենէ
երկրի անձինք քաղցելոց առատ պարզեօք
յագեալք , զքէն միշտ դոհասցին , և զա-
նունդ փառաց դովեսցեն . տերամբ մերով
յնիւ քնիւ որդւով քով , որ ընդ քեղ կեայ

և թագաւորէ 'ի միութեն հոգւոյն նըյ ած
ընդ ամենայն յաւիտեանս յաւիտենից :
Պիւ : Ամէն :

(Առաջին Աւետարան դէպ յարեւելս)

Դպ : Որթի :

Քհ : Խաղաղութի ամենեցուն :

Դպ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում : Երկիւղածութիւն լուարուք :

Քհ : Սըյ Աւետարանիս որ ըստ Յովհաննու :

Դպ : Փառք քեզ տըր ած մեր : Պուօսխումէ :
Ասէ ած :

'ի հօրէն լուսոյ :

'Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առած, և ած էր բանն : 'Սա էր 'ի սկզբանէ առ ած : Ամ ինչ նովաւ եղեւ, և առանց նորաւ եղեւ և ոչ ինչ, որ ինչ եղեւն : 'Նովաւ կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան : Եւ լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսաւորէ, և խաւար նմա ոչ եղեւ հասու : Եղեւ այր մի առաքեալ յայ՝ անուն նմա յովհաննէս : Ստեկն 'ի վկայութիւնի վկայեսցէ վասն լուսոյն . զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ : Ու էր նա լոյսն . այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն : Էշր լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ, որ գալոց է յաշխարհ : Յաշխարհի էր, և աշխարհ նովաւ եղեւ, և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ : Յիւրան եկն, և իւրքն զնա ոչ ընկալան : Խակ որք ընկալանն զնա, ետ նոցա իշխանութիւնն որդիս այ լինել . որոց հաւատասցեն յանուն նորա :

Ոյք ոչ յարենէ , և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ ,
և ոչ 'ի կամաց առն . այլ յայ ծնան : Եւ
բանն մարմին եղեւ , և բնակեաց 'ի մեղ . և
տեսաք զփառս նորա զփառս իբրև զմիածնի ,
առ 'ի հօրէ լի շնորհօք և ճշմարտութէ :

Դալ : Փառք քեղ տր ած մեր :

Պիս : Բանն մարմին եղեւ և բնակեցաւ 'ի
մեղ :

Եւ տեսաք զփառս նորա , զփառս իբրև
զմիածնի առ 'ի հօրէ լի շնորհօք և ճշմար-
տութեամբ :

Կց : 'ի սկզբանէ էր բանն , և բանն էր առ
ած , և ած էր բանն : Եւ տեսաք զփառս նո-
րա զփառս իբրև զմիածնի առ 'ի հօրէ լի
շնորհօք և ճշմարտութէ : Փառք հօր և որդ-
ւոյ և հոգւոյն ուը : լի շնորհօք և ճշմարտու-
թեամբ :

Աշօնեայուս :

Քհ : (Երչնեա ✚ տր զարմոխ մեր , զի լի
ցին մեղ դեղ փրկարար , և պարգևեա 'ի
ձեռն փառաւոր անուան քո . զի որք 'ի սո-
ցանէ առցեն , զառողջութի մտաց և մարմ-
նոյ և զօդնութի հոգւոյ ընկալցին քնիւ տե-
րամբ մերով :

Պիս : Ամեն :

(Եկրորդ Աւետարան դէպ 'ի հարաւ)

Դալ : Որթի :

Քհ : Խաղաղ" ամցն :

Դալ : Եւ ընդ հոգ" : Երկիւղած" լուարուք:

ՔՀ : ԱՅ Աւետ' . որ ը Մարկոսի :
Արկ' : Փառք քեզ : Պրօսլ : Ասէ ած .

ՏԵՇ ԱՆ ՅԱՌ ՅԱՌ :

ՔՀ : ԱՐԻՆՉԵռ բաղմեալ էին մետասանքն ,
երևեցաւ նոցա , և թշնամանեաց զանհա-
ւատութիւնոցա և զիստասրտութիւն . զի
որ երևեցաւ նոցա յարուցեալ 'ի մեռելոց ,
և նորա ոչ հաւատացին : Եւ ասէ ցնոսա ,
երթայլք յաշխարհ ամենայն , և քարողեցէք
զաւետարանն ամ արարածոց : Որ հաւա-
տայ և մլրտեսցի , կեցցէ . և որ ոչն հաւա-
տայ , դատապարտեսցի : Նշանք այսոքիկ
որք հաւատանն , երթիցեն զհետ այնոցիկ .
յանուն իմ դես հանցեն . լեզուս խօսեսցին .
'ի ձեռս իւրեանց օճս բարձցեն . և եթէ մահա-
ցու ինչ դեղ արբցեն , նոցա ինչ ոչ վնա-
սեսցէ . 'ի վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն , և
բժշկեսցեն : Եւ ինքն տր յն յետ խօսելոյն
ը նոսա՝ համբարձաւ յերկինս , և նստաւ ը
աջմէ հօր : Եւ նոքա ելեալ քարողէին ընդ
ամենայն երկիր տն գործակցութք . և ըլ-
քանն հաստատէին ամ նշանօք որ երթայլ
զհետ նոցա :

ՊԽ : Երթայլք յաշխարհ ամ , և քարողե-
ցէք ասելով Ալէլուիա : Որ հաւատացէ և
մլրտեսցի , կեցցէ . Ալէլուիա . ալէլ' . ալէլ' :
Կց : Յանուն հօր և որդւոյ և հոդւոյն սըյ ,
որ հաւատացէ և մլրտեսցի , կեցցէ . Ալէ-
լուիա . ալէլ' . ալէլ' : Փառք հօր և որդւոյ և
հոդւոյն սըյ : Ալէլուիա . ալէլ' . ալէլ' :

Աշօթեացուք :

Քէ : Ամենակարօղ մշտնջենաւոր ած, ինքնակալ տըր թագաւորաց, որ զերկիր յոցնչ արարեր, և զնա 'ի պէտս մեր և 'ի սնունդ մարմնոյ գործել հրամայեցեր : Խոնարհաբար աղաչեմք, զի որինչ յանդս մեր սերմանեալն է և տնկեալ, ըստ բազում գիթութեքում բարեխառնութե օդոյն պահպանեսցի . և ամզազըութի տատասկաց և փշոց արմատախիլ եղեալ պարարտասցի . և բարեպէսհասցի . որպէս զի առաստութեք պարզեաց քոց լցեալք զփառս և զգոհութի մեծի անուանդ քում մատուսցուք . Քնիւ տերամբմերով :

Պիս : Ամեն :

(Երրորդ Աւետ^ո դէպ յարեւմուտս)

Դպ : Որթի :

Քէ : Խաղաղ^ո ամենեցուն :

Դպ : Եւ ընդ հոգ^ո : Երկիւղած^ո Լուա^ո :

Քէ : Այ Աւետարանիս որ ը Մատթէոսի:

Դպ : Փառք քեզ : Պռօս^ո : Ասէ ած :

Գիրք ծննդեան յնի քնի որդւոյ դաւթի, որդւոյ աբրահամու : Աբրահամ ծնաւ զի սահակ : Խահակ ծնաւ զյակու : Յակով ծնաւ զյուդա և զեղբարս նորա : Յուդա ծնաւ զփարէս եղզարայ 'ի թամարայ : Փարէս ծնաւ զեզրոն : Եզրոն ծնաւ զարամ : Արամ ծնաւ զամինադաբ : Ամինադաբ ծնաւ զնապասօն : Կաասօն ծնաւ զսազմօն : Սալ-

մօն ծնաւ զբոյս : Բոյս ծնաւ զյօրէթ 'ի
հռութայ : Յօրէթ ծնաւ զյեսսէ : Յեսսէ
ծնաւ զդաւիթ արքայ : Դաւիթ արքայ ծնաւ
զսողոմն 'ի կնոջէն ուրիայ : Սողոմն ծնաւ
զրօբովամ : Յօրովամ ծնաւ զաբիա : Աբիա
ծնաւ զասափ : Ասափ ծնաւ զյովսափաթ :
Յովսափաթ ծնաւ զյովրամ : Յովրամ ծնաւ
զողիա : Ողիա ծնաւ զյովաթամ : Յովաթամ
ծնաւ զաքազ : Աքազ ծնաւ զեղեկիա : Ե-
զեկիա ծնաւ զմաննասէ : Մանասէ ծնաւ զա-
մն : Ամօն ծնաւ զյովսիա : Յովսիա ծնաւ
զյեքոնիա և զեղբարս նորա առ գերութեն
բարիլացւոց : Յետ գերութեն բարիլացւոց
ծնաւ յեքոնիա զսաղաթիէլ : Սաղաթիէլ
ծնաւ զգօրաբարէլ : Զօրաբարէլ ծնաւ զա-
բիուդ : Աբիուդ ծնաւ զեղիակիմ : Եղիա-
կիմ ծնաւ զաղովը : Ազով ծնաւ զսաղովկ :
Սաղովկ ծնաւ զաքին : Աբին ծնաւ զեղիուդ :
Եղիուդ ծնաւ զեղիազար : Եղիազար ծնաւ
զմատթան : Մատթան ծնաւ զյակոր : Յա-
կոր ծնաւ զյովսէփ զայրն մարիսմու . որում
խօսեցեալ զմարիամ կոյս , յորմէ ծնաւ յա-
որ անուանեցաւ քն :

Պիս : Փառք քեղ տր ած մեր :

Պիս : Երանեալ ես ով նը կոյս մարիամ ,
և արժանի ամ դովասանաց . վասն զի 'ի
քէն ծագեցաւ արդարութե արեգակն քն
ած մեր :

Կց : Բարեխօսեան վասն ժողովրդեան . լեր
միշնորդ վասն ուխտին եկեղեցւոյ , և վասն
չերմեռանդն կանանց . ընկալցին զօդնութի
'ի քէն , որք կատարեն զքոյ նը լյիշատակդ :

Աշուեցուած :

Քէ : **Տէր ած մեր , որ ՚ի ձեռն մովսէսի
ծառային քոյ խօսեցար ը որդիսն իսրայէլի
և ասացեր . յորժամ մտանիցէք յերկիրն՝
զոր ես տաց ձեղ , և հնձիցէք ղջունձս ձեր ,
բերիցէք զորայն ղպտուղն հնձոց ձերոց առ
քահանայն . այսպ զորայս մեր օրհնեա , և
զօգնութի ողորմութեն հեղ ՚ի սոսա . զի
մի կարկուտն հարկանիցէ , մի մըրիկն կոր
ծանիցէ , մի ուժգնութի փոթորկի քանցի
ցէ , մի տագնապ օդոյն խորշակահար , և
սաստկութիւն անձրեաց բնաջինջ արացէ
զսոսա : **Այլ անվնաս պահելով ՚ի պէտս
հոգւոց և մարմնոց մերոց լիութ հասո՞ քնիւ
տերամբ մերով :****

Պիս : **Ամէն :**

(Զորբորդ Աւետարանն դէպ ՚ի հիւսիս)

Դապ : Որթի :

Քէ : Խաղաղ՝ ամենեցուն :

Դապ : Եւ ընդ հոդ՝ Երկիւ՝ լուարուք :

Քէ : Աբյ Աւետարանիս որ ը Ղուկասու :

Դապ : Փառք քեղ : Պուօս : Ասէ ած :

Քէ : Եւ եղե յաւուրս հերովդի արքայի
հրէաստանի , քահանայ ոմն անուն զաքա
րիս ՚ի դասակարգէ աբիսայ , և կին նորա ՚ի
դստերաց ահարովնի , և անուն նորա եղիսա
բեթ : Եւ էին արդարք երկոքին առաջի այ ,
դնային յամենայն պատուիրանս և յիրա-

ւունս տն անարատք : Եւ ոչ դոյր նոցա
որդեակ, քանզի եղիսաբեթ ամուլ էր, և
երկորեան անցեալ էին զաւուրբք իւրեանց :
Եւ եղեւ 'ի քահանայանալ նորա ըստ կար-
գի աւուրցն հասանելոյ առաջի այ . ըստ
օրինի քահանայութեանն եհաս նմա խունկ
արկանել մտեալ 'ի տաճարն տն : Եւ ա-
մենայն բազմութի ժողովրդեանն կային յա-
ղօթս արտաքոյ 'ի ժամ խնկոցն : Եւ երևե-
ցաւ նմա հրեշտակ տն, զի կայր ընդ աջմէ
սեղանոյ խնկոցն : Եւ խռովեցաւ զաքարիա
իբրև ետես, և անկաւ ահ 'ի վերայ նորա :
Ասէ ցնա հրեշտակն տն . մի երկնչիր զաքա-
րիս, զի լսելի եղեն աղօթք քո . և կին քո ե-
ղիսաբեթ ծնցի քեղ որդի, և կոչեսցես զա-
նուն նորա յովհաննէս : Եւ եղիցի քեղ ու-
րախութիւն և ցնծութիւն . և բազումք 'ի
ծննդեան նորա խնդասցեն : Զի եղիցի մեծ
առաջի տն . և գինի և օղի մի արբցէ . և հոգ-
ւով սրբովլցցի անդստին յորովայնէ մօր
իւրոյ : Եւ զբազումն յորդւոցն իսրայէլի
դարձուացէ 'ի տր ած իւրեանց : Եւ ինքն
եկեսցէ առաջի նորա հոգւով և զօրութք
եղիայի, դարձուցանել զսիրտս հարց յոր-
դիս . և զանհաւանս յիմաստութի արդա-
րոց . պատրաստել տն ժողովուրդ կաղ-
մեալ :

Պիս : Փառք քեղ մոր ած մեր :

Պիս : 'ի ծնունդս կանանց չէ յարուցեալ
մեծ քան զյովհաննէս մկրտիչ . որ զՃանա-
պարհս տն պատրաստ արար յանապատէ :
Կց : Եղեւ այր մի առաքեալ յայ անուն նմա
յովհաննէս . որ զՃանապարհս տն պատ-
րաստ արար յանապատի : Փառք հօր և

(184)

որդւոյ և հոգւոյն նըյ , որ զՃանապարհս ոնց
պատրաստ արար յանապատի :

Աղօթեսցուս :

ՔՀ : **Տ**ը սբ հայր ամենակարօղ յաւիտե-
նական ած , առաքեա զնբ հրեշտակս քո ,
որը եկեալ պահեսցեն զարմտիս մեր յոր-
դանց , 'ի թռչնոց և 'ի մարախոց . զի այսու
մեծասցի անուն քո յամ տեղիս . տերամբ
մերով Յնիւ Քնիւ որդւով քով , որ ը քեզ
կեայ և թադաւորէ 'ի միութեն հոգւոյն սըյ
ԱՃ , ընդ ամ յաւիտեանս յաւիտենից :

Պիս : Ամեն :

(Եթէ դոն և Այդիք , ասել պարտ է և
դհետեւեալ Աղօթս :)

Աղօթեսցուս :

Տը ած մեր , որ զորթս հոգեոր այլւոյ
քո ընդ բոլոր տիեզերս երկրի տարածեցեր .
զայգեղործուի լերանց մերոց 'ի զործս բա-
րիս առաջնորդեալ յաջողեա . հեղ յայգիս
մեր զցող օրհնութեն ✚ քոյ . և յամ վսասա-
կարութեց զսոսա պաշտպանեալ առատու-
թբ պտղոց լցո՞ , քնիւ տերամբ մերով :

Պիս : Ամեն :

Աղօթեսցուս :

Տէր նբ հայր ամենակարօղ յաւիտե-
նական ած , որ զերկինս , զերկիր , զծով և
զամենայն ինչ արարեր : Զպտուղս երկրի
օրհնեալ ✚ սրբեա և բազմացո՞ . և լից զիե-

նետունս , և զբնակութիւնս մեր լիութեցորենոյ և գինւոյ . զի ուրախացեալք՝ ի նոսին զօրհնութիւն և զգոհութիւնս քեզ հանցուք . տերամբ մերով յնիւ քնիւ , որ ընդքեզ կեայ և թագաւորէ՝ ի միուն հոգւոյն նըյ ած ը ամ յաւիտեանս յաւիտենից :

Պիտ : Ամէն :

Քէ : Եւ օրհնութիւն այ ամենակարօղին հօր ✚ և որդւոյ և հոգւոյն նըյ , իջցէ՝ ի Վը արմտեացս , և մնասցէ միշտ :

Պիտ : Ամէն :

Կց : Օրհնեսցուք զնոր . ալէլուիա . ալէլ .
ալէլ :

Պիտ : Այ գոհութիւն . ալէլ . ալէլ . ալէլ :

(Ապա դառնայ թափօրն երդելով ըսուվութե . կամ , Յն որդի այ կենդանւոյ . ողորմեամ մեղ ևն : և կամ . Մարիամ մայր ածային շնորհաց : Խնդրեա զած ևն . և ի մերձենալն յԵկեղեցին , սկսանին . Զքեզ ած գոհաբանեմք . զնի Մասնատուփն , այսինքն ձիպօրիում . զկնի երդոցն ասի և Ազօթք նը . (երես 129:) ապա Օրհնութիւն . Եղեցի անուն նոն :

20. Թատօր Ամենապէ Խորհրդոյ Մարիոյ և
Աբեան Տեսան երոյ Յնի Քնի Քնի :

(Ա պագերէցն զգեցեալ շուրջառ , և ամ կղերիկոսք զգեցեալք ըստիւրեանց աստիճանի , և ամ զարդուք դայ ի մեծ բեմն . և խընկարկեալ զնոր սրբացուցեալ Արքութիւն որ եղեալն է ի ճաճանչի , դառնայ նովաւ առ

Ժողովուրդն , և սկսանի ձայնիւ :)

ՔՀ : Երգեա լեզու ըղիքաշալի ,
 ՊԽ : ԱՄարմնոյ խորհուրդ ըն տէրունի ,
 այլև զԱրեան պատուականի .
 զոր ՚ի փրկանս ետ աշխարհի ,
 այն որ պըտուղ կոյս արգանտի ,
 Արքայ հանուրց աղգաց երկրի :
 (Եւ ելանէ թափօրն անմիջանկ , երգելով
 զմնացորդն :)

Կա մեղ տըւաւ , և մեղ ծընաւ .
 յամբիծ կուսէ ընծայեցաւ .
 յաշխարհի աստ կենցաղեցաւ ,
 բանին սերմամբ տարածեցաւ .
 զելք կենացն յոր վարեցաւ ,
 ըսքանչելի կընքեաց կարգաւ :
 Դ գեշերի յետին ընթրեաց ,
 բազմեալ ընդ իւր աշակերտաց ,
 պահեալ խսպառ զքան օրինաց ,
 ըստ կերակրոց խըտրականաց .
 Երկոտասան խըմբին ընտրած ,
 զանձն ետ ուտեստ իւրոց ձեռաց :

Բանըն մարմին զհաց բընական ,
 բանիւ արար մարմին ինքեան ,
 զգինին արիւն քրիստոսական :
 ըզգայութի չէ յայս ժաման ,
 բաւական է հաւատք միայն :

Արդ զայս խորհուրդ աստուածական ,
 մեծարեսցուք խոնարհական :
 և հին ուսումն օրինական ,
 տացէ տեղի նորոյս պաշտման .
 հաւատք լիցին տըւօղ լրման ,
 ըղգայութեանցըն թերութեան :

Ճընողին Հօր, և ծընելոյն,
տացի գովեստ և ցնծութիւն .
փրկութիւն , յարդ , և զօրութիւն ,
անհատական օրհներգութիւն .
և յերկոցունց Բղիսեցելոյն ,
զոյդ հաւասար փառատրութիւն :
Ամէն :

(Թէպէտ 'ի ճանապարհին յետին երկու
տունքն ոչ ասին :)

ԲԵՄԱ:

(ՔՀ: Ճանգուցանէ ղՃ'աճանշն, խնկարկէ,
և կանգնի 'ի կողմն բեմին : ՔՀ: Ընթերցօղն
Աւետ". առնու զօրհնութի 'ի յԱւագերի-
ցուէն . և կանգնի 'ի վայր 'ի միւս կողմն բե-
մին : Այսպէս առնեն յամ բեմն :)

Արկ": Որթի:

ՔՀ: Խսաղաղութի ամցն :

Պի: Եւ ընդ հոգւոյդ քում . ևն :

ՔՀ: ԱՇՅ աւետարանիս , որ ը Յովհաննու :

ԳԼ. Դ. 56 :

Արկ": Փառք քեզ տէր ած մեր : Պոօմխու-
մէ , և այլն :

Տըն մեր Յո քո ասէ :

ՔՀ: Արամին իմ Ճշմարիտ կերակուր է , և
արիւն իմ Ճշմարիտ ըմպելի է : Որ ուտէ ըզ-
մարմին իմ , և ըմպէ զարիւն իմ , յիս ընա-
կեցի , և ես 'ի նմա : Որպէս առաքեաց զիս
կենդանին հայր , և ես կենդանի եմ վո հօր .
և որ ուտէն զիս , և նա կեցցէ վասն իմ : Այս

է հացն՝ որ յերկնից իջեալ ոչ որպէս կերին
հարքն ձեր զմանանայն, և մեռան. որ ուտէ-
զհացս զայս կեցցէ յաւիտեան :

Պլս: Փառք քեզ տը ած մեր :

(Ապա Երդ մի ՚ի պատիւ Հաղորդութեն.
և զկնի,)

Քհ: (Ճայնիւ .) Կերակրեաց զնո՞ ՚ի պարար-
տութեն ցորենոյ . ալէլուիայ :

Պլս: Եւ ՚ի վիմէ մեղը յակեցոյց նոցա , ա-
լուիայ :

Աղօնեացու :

Քհ: **Տ**էր ած , որ մեզ ՚ի ներքոյ հրաշալի
խորհրդոյս զյիշատակ չարչարանաց քոց թու-
ղեր. շնորհեա աղաշեմք՝ զնբ խորհուրդս մարմ-
նոյ և արեան քո այնող պաշտել , զի զպտուղ
փրկութեն քո ՚ի մեզ միշտ զգացուք , որ կեաս
և թագաւորես ՚ի միութեն հոգւոյն նըյ Ած
՚ի յաւիտեանս յաւիտենից :

Պլս: Ամէն :

(Դարձեալ Երդ մի , զոր յԵրդելն . Քհ .
խնկարկէ . և զկնի ,)

Քհ: (Ճայնիւ) Եղիցի անուն Տի՞ օրհնեալ :

Պլս: Յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեան :

Քհ: Օդնութի է մեր յանուն տն :

Պլս: Որ արար զերկինս և զերկիր :

Քհ: Օրհնութի Այ ամենակարողին Հօր
† և Որդւոյ և Հոգւոյն նըյ , իջցէ ՚ի վերայ
ձեր և մնացէ միշտ :

Պլս: Ամէն :

(Այսպիսի է արարողութին և այլ բեմից .
և Երդելով զայլ Երդ ՚ի պատիւ Հաղորդութեն,
զնայ թափօրն յերկըորդ բեմն :)

Բ Ե Մ Բ .

Արկ": Արթի:

Քհ: Խաղաղութի ամցն :

Արկ": Եւ ընդ հոգւոյդ քում: Երկիւղածութել լուարուք:

Քհ: Արէ Աւետարանիս որ և Ղուկասու .
Գլ. Ճա . 9 :

Արկ": Փառք քեզ տր ած մեր: Պռօսխումէ:
Ասէ ած:

Տըն մեր Յն Քն ասէ:

Եւ ես ասեմ ձեղ, խնդրեցէք և տացի ձեղ. Հայցեցէք, և դոջիք. բաղխեցէք, և բացցի ձեղ: Զի ամենայն որ խնդրէ առնու. և որ հայցէ դուանէ. և որ բաղխէ բացցի նմա: Ցո՞ ոք 'ի ձէնչ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկան օձ տայցէ նմա: Եւ կամ խնդրիցէ ձու, միթէ կարիճ տայցէ նմա: Իսկ եթէ դուք՝ որք չարքդ էք, դիտէք պարզես բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ ևս առաւել հայրն ձեր յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ, որք խնդրեն 'ի նմանէ:

Պիս: Փառք քեզ տր ած մեր:

Քհ: Զհաց երկնից ետ նց. ալէլուիա:

Պիս: Զհաց հրեշտակաց կերին մարդիկ, ալէլուիա:

Աւօնեսուս:

Քհ: **Տէր ած բարձրեալ, ամենակալ, լոյս անքննին, մեծութի ահեղ, մարդասիրութի**

օրհնաբանելի : Հայր տն մերոյ Յնի Քնի, որ
զհրաշալի խորհուրդ մարմնոյ և արեան Տն
մերոյ Յնի Քնի, միաձնի որդւոյ քոյ, ուխտ
կենաց սահմանեցեր 'ի մեղ . և անսահմանե-
լի գթութեղ կամեցար զի միշտ մնասցէ ընդ
մեղ : Տուր մեղ աղաչեմք, զի այնպէս պաշ-
տեսցուք զայս խորհուրդ յերկրի, զի տեսու-
թե նորա, և ընդունելութե, արժանի լի-
ցուք Երկնային ուրախուեցն ը Քնի փրկչին
մերոյ . որ ընդ քեղ թագաւորէ 'ի յերկինս
յանսպառ յաւիտեանս :

Պիս : Ամէն :

Քհ : Եղիցի անուն տն օրհնեալ . ևն (ող 'ի
ա . բեմն :)

Բ Ե Մ Գ.

Արկ' : Որթի :

Քհ : Խաղաղութի ամցն :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում : Երկիւղածու :

Քհ : Սէյ Աւետարանիս որ ը Մարկոսի :
Գլ. ծա . 23 :

Պիս : Փառք քեղ տր ած մեր , ևն :

Տըն մեր Յն Քն ասէ :

Քհ : Ա ասն այսորիկ ասեմ ձեղ, զամինն
վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք . և
հաւատայցէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեղ :
Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք,
Եթէ ունիցիք ինչ զումեքէ . զի հայրն ձեր որ
յերկինս է թողցէ ձեղ զյանցանս ձեր : Զի
Եթէ դուք ոչ թողուցուք, և ոչ հայրն ձեր՝ որ
յերկինս է, թողցէ ձեղ զյանցանս ձեր :

Պլս : Փառք քեղ տր ած մեր :
 Քհ : Զհաց յերկնից պարզեցեր նոցա, ա-
 լըլուիայ :
 Պլս : Որ ունի զամ զուարձութի յինքեան,
 ալըլուիայ .

Աշօնեացաւ *

Քհ : **Ա**ղաչեմք և պաղատիմք արտասուա-
 խառն հառաջմամք տէր, լց' զտրտմագին
 սիրտս մեր ածային և երկնաւոր քոյ զմայլ-
 մամբդ . զոր տաս միայն նոցա, որք զմար-
 մին և զարիւն քո արժանապէս ընդունին :
 Զի յայսմծանիցուք զքո առ մեղ մարդասի-
 րութի . և քեղ փառս մատուցուք ը Հօր
 քո ամենակալի, և ընդ Հոդոյ քո միսիթար-
 չի, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
 նից :

Պլս : **Ամէն :**
 Քհ : Եղեցի անուն ան ևն . (որպէս 'ի ա-
 բեմն :)

Բ Ե Մ Դ :

Արկ' : Որթի :
 Քհ : Խաղաղութի ամցն :
 Պլս : Եւ ընդ հոդոյդ ևն :
 Քհ : Ար Աւետարանիս . որ ը Յովհաննու =
 գլ. ա . 1 :
 Արկ' : Փառք քեղ տր ած մեր, ևն :

'ի Հօրէն լուսոյ :

Քհ : 'Ի սկզբանէ էր բանն, և բանն էր առ

ած , և ած էր բանն : « Սա էր 'ի սկզբանէ առ ած . ամ ինչ նովաւ եղեւ , և առանց նր եղեւ և ոչինչ՝ որ ինչ եղեւն : » Առվաւ կեանք էր , և կեանքն էր լոյս մարդկան : Եւ լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսաւորէ , և խաւար նմառ էղեւ հասու : Եղեւ այր մի առաքեալ յայ՝ անուն նմա յովհաննէս : Սա եկն 'ի վկայութի , զի վկայեսցէ վասն լուսոյն . զի ամքին հաւատացեն նովաւ : Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի վկայեսցէ վասն լուսոյն : Էր լոյսն ձշմարիտ . որ լուսաւոր առնէ զամմարդ՝ որ դալոց է յաշխարհ : Յաշխարհի էր և աշխարհ նովաւ եղեւ , և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ : Յիւրսն եկն , և իւրքն զնա ոչ ընկալան : Իսկ որք ընկալանն զնա , ետ նոցա իշխանութի որդիս այլ լինել , որոց հաւատացեն յանուն նր : Ոյք ոչ յարենէ , և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ , և ոչ 'ի կամաց առն , այլ յայ ծնան : Եւ բանն մարմին եղեւ , և բնակեաց 'ի մեղ . և տեսաք դփառս նր , զփառս իբրև զմիածնի առ 'ի հօրէ . լի շնորհօք և ձշմարտութք :

ՊԽ: Փառք քեղ տր ած մեր :

ՔՀ: Հաներ զհաց յերկրէ , ալէլուիայ :

ՊԽ: Եւ գինի ուրախ առնէ զսիրտ մարդոյ , ալէլուիայ :

Աշտեսյուտ :

ՔՀ: **S**ը ած ամենակալ , արարիչ ամենայնի , որ մարդասիրութք քով խնամես զամ արարածս . որ լսողդ ես ձայնի խնդրուածոց ժողովրդեան : Լուր և այժմ մարդասէր տրաղօթից ժողովրդեանս : Պահեա՛ զԱռաջնորդ զըն հաւատոց մերոց զԱրքաղան Պապն զՏէ

(ԱՆ). և զԵրջանիկ Եպիսկոպոս դաւառիս
դՏԾ (ԱՆ:)

Ամրացն և անվտանգ պահեա՛, ի թշնամեաց
բոնութէ զտէրութի և զիշիանութի բարե-
պաշտ Թագաւորին մերոյ (ԱՆ:) Տուր նմա
զերկայն աւուրս, կառավարեա՛ զնա ըս հա-
ճոյից կամաց քոց : Պահեա՛ զբաղաքս զայս
փոքր յԵրեսաց թշնամեաց, 'ի մահտարաժա-
մէ, 'ի սովէ, 'ի հրոյ և 'ի պատերազմէ . և
յամ երեելի և յաներեոյթ փորձանաց 'ի
հոգեսորաց և 'ի մարմնաւորաց : Եւ զժողո-
վուրդ քաղաքիա՝ որ յանուն քո այսօր ժո-
ղովեալ են յայս թափօր, օրհնեա՛ յԵրկնից
'ի պատրաստ բնակութէդ քումմէ : Պահեա՛
զսոսա ՚ի չարէ, զորս մարմնովդ կերակրես,
և արեամբդ գնեցեր :

ԱՃեցն տր և զմիաբանուի կրօնաւորացն,
և պահեա՛ 'ի թշնամեաց չարութէ 'ի ծա-
ռայութի արեամբ զնեալ քո հօտիդ . բարե-
խօսութէ նր ԱՃածնի անարատ ծնողի քո .
և աղաչանօք նըյն Գրիդորի մերոյ Լուսա-
ւորչն . և նըյ Հօրն մերոյ Անտօնի Աբբայի .
զի քո եմք տր, և 'ի քոյ գթուիդ եմք ապա-
ւինեալ, և քեղ փառք հանդերձ Հարբդ, և
ամենանբ Հողւովդ, այժմ և յաւիտեանս
յաւիտենից :

ՊԽ : Ամէն :

ՔՀ : Եղիցի անուն են ևն . (որպէս 'ի ա-
բեմն) :

(Եւ 'ի դառնալ թափօրին յԵկեղեցին,
Զքեղ ած գոհաբանեմք . (տես երես 129.)
այլև Ազօթք նորա ևն : և ապա ՔՀ . խընկ-
արկէ զՄըրբութիւնն, և դառնայ առ ժողո-
վուրդն . սկսանելով .)

(194)

Արդ՝ ղայս խորհուրդ՝ ածական։
ՊԽ : Մեծարեացուք խոնարհական եւ :
ՔՀ : Ծնողին Հօր եւ :
ՊԽ : Տացի գովեստ՝ և ցնծութիւն :
(ՔՀ : տայ օրհնութիւն Ճաճանչիւ 十字 և
խնկարկելով դնէ՝ ի տեղւոջ իւրում, և ա-
պա,)
ՔՀ : Զհաց յերկնից պարզեցեր նոցա. ա-
լէլուիայ :
ՊԽ : Որ ունի զամ զուարձութիւն յինքեան,
ալէլ :
Աշօնեացուն :

ՔՀ : Տէր ած, որ մեղ՝ ի ներքոյ հրաշալի
խորհրդոյս զյիշատակ չարչանաց քոց թո-
ղեր, շնորհեա աղաւեմք, այնպէս զնը խոր-
հուրդս մարմնոյ և արեան քո պաշտել, զի
զպտուղ փրկութե քո՝ ի մեղ միշտ զգացուք.
որ կեաս և թագաւորես՝ ի միութե Հոգւոյն
ուր Աֆ,՝ ի յաւիտեանս յաւիտենից :
ՊԽ : Ամին :
(Անմիջապէս զինի այսր աղօթից փակի
Ճաճանչն յիւրում տեղւոջ, և ապա արձա-
կին խաղաղութե :)

---

21. Մաշնոնք ուս Աֆ :

՚Ի լինել Մըրկաց :

(Կախ ասի Լիթանիայն ամ Աբ (Բ-
10 .) յոբում զինի ասելոյն. Զի ամ հաւա-
տացեալ ննջեցելոց ևն. ասասցէ ՔՀ. երից.
՚Ի կայծականէ և՝ ի մըրկէ. և պատասխա-

նեսցեն: Ազատեա զմեղ տր: Եւ ապա զմնացորդն Լիթանիային կատարեսցեն, այսինքն. Զի զինդրուածս մեր լուիցես. ևն: Զկնի Լիթանիային,)

Քչ: Հայր մեր: (՚ի թիւ: Ապա,)

Քչ: Եւ մի տանիր զմեզ ՚ի փորձուի: (ձայնիւ:)

ՊԽ: Այլ փրկեա զմեղ ՚ի չարէ:

Աղմ. ճիշտ: (ձայնիւ:) Գովեա երուսաղէմ զտը, և օրհնեա զած քո սիօն:

Զի զօրացոյց զնիզս դրանց քոց, և օրհնեաց զորդիս քո ՚ի քել:

Ո եղ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութիւ, պարաբութիւ ցորենոյ լցոյց զքեզ:

Առաքէ զբան իւր յերկիր, վաղվաղ ընթանան պատդամք նր:

Դնէ զձիւն ոնկ զասր, և զմէդ ոնկ փոշիցանեաց:

Արկանէ զսառն ոնկ պատառս, առաջից ցրտոյ նր ու կարէ կեալ:

Առաքէ զբան իւր և հալէ զնս, շնչեցեն հողմք և գնասցեն ջուրք:

Պատմէ զբան իւր յակոբայ. զարդարուի և զիրաւունս իսրայէլի:

Ոչ այսող արար նամաղդաց տր, և զդատատառնս իւր ոչ յայտնեաց նց:

Փառք Հօր և Որդւոյ ևն:

Քչ: Օզնութիւ մեր յանուն տն:

ՊԽ: Որ արար զերկինս և զերկիր:

Քչ: Ցոյց մեզ տր զողորմութիւս քո:

ՊԽ: Եւ զփրկութիւս քո տուր մեզ:

Քչ: Օզնեա մեզ ած փրկիչ մեր:

ՊԽ: Եւ վասն վառաց անուան քո փրկեա զմեզ:

ՔՀ : ՄԵ մեղիցէ թշնամին մեղ :
 ՊԽ : Եւ որդին անօրէնութե մի չարչարեսցէ
 զմեղ :
 ՔՀ : Եղիցի ողորմութի քո 'ի վր մեր :
 ՊԽ : Որպէս յուսացաք 'ի քեղ :
 ՔՀ : Կեցն տը զժողովուրդս քո :
 ՊԽ : Եւ օրհնեա զժառանգութիս քո :
 ՔՀ : ՄԵ պակասեսցի 'ի նոցանէ ամ բարու
 թի , որք գնան յամբծութե :
 ՊԽ : Տը ած զօրութեց , երանեալ է այր՝ որ
 յուսայ 'ի քեղ :
 ՔՀ : Տը լուր աղօթից իմոց :
 ՊԽ : Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ :
 ՔՀ : Տը լնդ ձեղ :
 ՊԽ : Եւ լնդ հոգւոյդ քում :

Աղօնեսցուք :

ՔՀ : Լ ծ , որ խնդրես զվրէժս մեղաց , և
 կամիս ղդարձ և զապաշխարութիւն մեղա-
 ւորաց . հայեաց քաւիչ տէր 'ի խնդրուածս
 ժողովրդեան քո՝ որք առ քեղ պաղատին . և
 յետոս դարձն զհարուածս բարկութ քո , որոց
 արժանի եմք վասն մեղաց մերոց :
 'Ի տանէ քումմէ աղաշեմք տը , աներեսոյթ
 պատահարքն մերժեսցին . և օդային մրրկացն
 վսասակար աղղեցութիւնքն դաղարեսցին :
 Ամենակալ մշտնջենաւոր ած , խնայեա
 յահաբեկեալս . քաւեա , զրոս առ քեղ պա-
 ղատիմքս . զի զկնի վսասակար հրային ամ
 պոց , և բռնութե մրրկացն , նոյն սպառնա-
 լեք փոթորկացն զմեղ դարձուացեն 'ի գո-
 վել և 'ի փառաբանել զդժութիւն ողորմու-
 թեդ քո :

ՏՌ յ՛ս, որ հրամայեցեք հողմոց և ծովու, և եղեւ հանդարտութիւն մեծ : Լուր աղա-
շանաց ծառայից քոց, և շնորհեաւ զի նշա-
նաւս նըյ խաչին ✚ խռովեալ յուղմունք
մբրկացն կարկեալ դադարեսցին :

Ամենակարօղ և ողորմած ած, որ զմեղ
և խրատելով առողջացուցանես, և ներելով
պահես, շնորհեաւ խնդրողացս 'ի քէն, զի խա-
ղաղական հանդարտութե ըղձալի միսիթա-
րութեն ուրախասացուք, և պարզեօք գիթու-
թեանդ քո վարեսցուք զկեանս մեր, 'ի ձեռն
տն մերոյ Յնի Քնի . որ է օրհնեալ ընդ քեղ
և ընդ Հոգւոյդ նըյ 'ի յաւիտեանս :

Պիւ : Ամէն :

(Ապա տայ Օրհն' . Եղեցի անուն տն :

22 . Մաղթանք առ ԱՃ :

'Ի խնդրել դանձրե :

(Ա սի նախ 'ի պատարագին Աիթանիայ
Աժ սբց (Ակ 10 .) այնպէս, զի յաւարտիլ
պատարագին, աւարտեսցի և յետին տունն,
յի, Զի ամ հաւատացեալ ննջեցելոց ևա :
Որպէս զի ասասցէ երիցս,
Քհ : ('ի ձայն :) Զի զկարեօր անձրե քաղը
ցրութե հաւատացելոց քոց շնորհեսցես : (և
ապա) Զի զինդրուածս մեր լուիցես . (ևն որ
'ի կարգին . և զկնի ,)

Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն :
(ձայնիւ :)

Պիւ : Այլ վրկեաւ զմեղ 'ի չարէ :

Աղմ. Ձիու: (Ճայնիւ:) Օրհնեցէք զտր զի
բարի է, սաղմոս այ մերում քաղցր եղիցի
օրհնութիւն:

Ծինէ զեղէմ տր, և դցրուեալսն իօրայէլի
ժողովէ:

Բժշկէ զբեկեալ սիրտս, և պատէ զամե-
նայն վէրս նոցա:

Ո թուէ զբաղմութիւն աստեղաց, և զա-
մենեսեան զնոսա յանուանէ կոչէ:

Մեծ է տր ած մեր, և մեծ է զօրուի նո-
րա, իմաստութեան նորա ոչ գոյ բաւ:

Ընդունի զհեզս տէր, և խոնարհ առնէ
զմեղաւորս մինչև յերկիր:

Օրհնեցէք զտր խոստովանութը, սաղ-
մոս ասացէք նմա օրհնութը:

Որ զգեցոյց զերկինս ամպովք, պատրաստ
արար զանձրև իւր յերկիր:

Բուսոյց զիսոտ 'ի լերինս, և զդալարի 'ի
ծառայութի մարդկան:

Ո տայ անասնոց կերակուր, ձագուց ադ-
ռաւուց, որք կարդան առ նա:

Ու թէ ընդ զօրութիս ձիոյ կամեցաւ տր,
և ոչ ընդ իրանս առն հսկայի հաճեցաւ:

Այլ հաճեցաւ տէր ընդ երկիւղածս իւր,
և ընդ այնոսիկ որք յուսան յողորմուի նր:
Փառք հօր և որդւոյ եռ:

Քհ: Զգեցն տէր զերկինս ամպովք:

Պիս: Եւ պատրաստ արա երկրի զանձրև:

Քհ: Զի բուսուսցէ զիսոտ 'ի լերինս:

Պիս: Եւ զդալարի 'ի ծառայութի մարդկան:

Քհ: Արբուցանէ զլերինս 'ի շտեմարանաց
իւրոց:

Պիս: Եւ 'ի պտղոյ դործոց իւրոց լցի եր-
կիր:

(199)

Քհ: ՏԵՐ ԼՈՒՐ աղօթից իմոց :
Պիս: Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :
Քհ: ՏԵՐ ԸՆԴ ձեզ :
Պիս: Եւ ԸՆԴ հոգւոյդ քում :

Աշօնեացոտք :

Քհ: ԱՌ, յորում կեամք, շարժիմք և եմք,
պարզենա՞ մեզ զանձրե զկարեորն . որոյ
նպաստիւքն բաւականանդ առլցեալք, յօ-
ժարամիտ և վստահ սրտիւ զյաւիտենական
բարիսն փափագեսցուք :

Ծնորհեա՞ աղաչեմք ամենակարօղ ած, զի
որք ՚ի վիշտս մեր ՚ի քոյին գթութիդ եմք ա-
պաւինեալ, պաշտպանութե հզօրիդ կարո-
ղութեն՝ ամրացուք ընդդէմ ամենայն ներ-
հական պատահարաց :

ՏՌՈՒՐ մեզ աղաչեմք տէր՝ զկենդանարար
անձրե . և ՚ի ցամաքեալ երեսս երկրի հեղցես
զերկնային հոսանս անձրեացն քաղցրութե,
՚ի ձեռն տն մերոյ Յնի Քնի . որ է օրհնեալ
ընդ Հօր և ը Հոգւոյդ նըյ ՚ի յաւիտեանս :

Պիս: Ամին :

Քհ: ՏԵՐ ԸՆԴ ձեզ :

Պիս: Եւ ԸՆԴ հոգւոյդ քում :

Քհ: ՕՐՀՆԵՍՑՈՒՔ զտր :

Պիս: ԱՅ գոհութի :

Քհ: Լուիցէ մեզ ամենակարօղ և ողոր-
մած տէրն :

Պիս: Ամին :

(Ապա ՕՐԴԻ ԵՂԵցի անուն տն :)

25. Ապղեանս առ ած :

'Ի իսնդրել զպարզութիւն օդոց :

(Ամի 'ի պատարագին Ախթանիայն Ամսէց (Ակ 10.) այնպէս որպէս 'ի վերոյ ասացաւ (Երես 197 :) Քհ : Երիցս (ձայնիւ) Զի հաւատացելոց քոց զպարզութիւն օդոց շնորհել հաճեսցիս . և յաւարտիլն ,)
Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)
Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ ՚ի փորձութիւն :
(ձայնիւ :)

Պլս : Այլ փրկեա՛ զմեղ ՚ի չարե՛ :

Աղմ : Կլ : (ձայնիւ :) Ած ողորմեա՛ մեղ ,
և օրհնեա՛ զմեղ . Երևեցո՛ զերեսս քո ՚ի մեղ ,
և ողորմեա՛ մեղ :

Ճանաչել յերկրի զճանապարհս քո , յաւ զինս ամ զփրկութիւն քո :

Խոստովան Եղիցին առ քեղ ժողովուրդք ած , խոստովան Եղիցին առ քեղ ժողովուրդք ամ :

Ուրախ Եղիցին և ցնծասցեն ազինք , զի դու դատես զժողովուրդս յուղղութեան ,
և ազգաց Երկրի դու առաջնորդես :

Խոստովան Եղիցին առ քեղ ժողովուրդք ած , գոհասցին զքէն ժողովուրդք ամ :

Երկիր ետ զպտուղ իւր , և օրհնեաց զմեղ ած , ած մեր :

Ած մեր օրհնեսցէ զմեղ , և 'ի նմանէ Երկիցեն ամ ծագք Երկրի :

Փառք Հօր և Որդւոյ եւ :

Քհ : Ածեր նոր զհողմ քոյ ՚ի Վեր Երկրի :

Պիս : Եւ արդելան անձրեք յերկնից :
 Քհ : Յորժամ պատեցից զերկինս ամապովք :
 Պիս : Երևեսցի աղեղն իմ, և յիշեցից զուխտ
 իմ :
 Քհ : Երևեցով զերեսս քո տը 'ի ծառայքս քո :
 Պիս : Եւ օրհնեա զյուսացեալքս 'ի քեղ :
 Քհ : Տը լուր աղօթից իմոց :
 Պիս : Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ .
 Քհ : Տէր ընդ ձեղ :
 Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօնեացուք :

Քհ : **Ա**նձ, որ խնդրես զվրէ ժս մեղաց, և կա-
 միս զդարձ և զապաշխարութիւն մեղաւորաց .
 Հայեաց քաւիչ տը 'ի խնդրուածս ժողովը-
 դեան քո՝ որք առ քեղ պաղատին . և յետս
 դարձով զհարուած բարկութեն քո, որոց ար-
 ժանի եմք վասն մեղաց մերոց :

Լուր մեղ տը, որ կարդամք առ քեղ, և
 պարդեեա մեղ խնդրողացս զպարզութիւն
 օղոց . զի որ իրաւամբք վշտանամք վասն մե-
 ղաց մերոց, ժամանելով ողորմուեն քո զգը-
 թութիւնդ վայելեսցուք :

Ամենակարօղ ած, աղաչենք զգթութիւն
 մարդասիրութենդ քո, զի զհեղեղ յորդ անձ-
 րեացն դադարեցուսցես . և զուարթու-
 թեն երեսաց քոց մասնաւորիլ զմեղ արժա-
 նացուսցես, տերամբ մերով Յնիւ Քնիւ, ը-
 որում քեղ Հօր ամենակարողի և Հոգւոյդ
 նըյ վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ,
 այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Պիս : Ամէն :

(Աղա տայ Օրհ. Եղիցի անուն տն :)

24. Արարական առ Աֆ:

'Իժամանակի սովոր:

(Ասի 'ի պատարագին Աթանային Աֆ
նբց . (Ահ 10 .) այնպէս , որպէս ասացաւ
(Երես 197 :) Քհ . (Ճայնիւ :) Երիցս . Զի ըզ
պտուղս Երկրի տալ և պահպանել կամես.
ցիս . և զկնի ,)

Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն:
(Ճայնիւ :)

Պիս : Այլ փրկեալ զմեղ 'իշարէ :

Աղմ: Իք : (Ճայնիւ :) Տէր հովուեսցէ զիս ,
և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :

'Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս ,
և առ ջուրս հանդստեան սնոյց զիս :

Դարձոյց զանձն իմ առ իս , և առաջնոր.
դեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարուել վասն
անուան իւրոյ :

Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց
մահու , ոչ Երկեայց 'ի չարէ , զի դու տէր ը
իս ես :

Ցուպ քո և դաւաղան , նոքա միսիթարես.
ցեն զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան ,
ակն յանդիման նեղաց իմոց :

Օծեր իւղով զզլուխ իմ , բաժակ քո ող
անապակ արբեցոյց զիս :

Ողորմութի քո տէր զհետ իմ Եկեսցէ զա.
մենայն աւուրս կենաց իմոց , բնակիւլինձ 'ի
տան տն ընդ Երկայն աւուրս :

Փառք Հօր և Որդւոյ են :

Քհ : Տ՛ մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեզ :

Պիս : Եւ մի ըստ անօրէնութեց մերոց հատուցաներ մեզ :

Քհ : Աչք ամենեցուն 'ի քեզ յուսան տր :

Պիս : Եւ դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու :

Քհ : Յիշեալ զժողովուրդս քո :

Պիս : Զոր ստացար 'ի սկզբանէ :

Քհ : Տ՛ տացէ զքաղցրութի :

Պիս : Եւ երկիր մեր տացէ զպտուղ իւր :

Քհ : Տ՛ լուր աղօթից իմոց :

Պիս : Եւ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ :

Քհ : Տ՛ լնդ ձեզ :

Պիս : Եւ լնդ հոգւոյդ քում :

Ազօնեսցուք :

Քհ : **Օ** անձառելի ողորմութիդ քո տը դըթութեղ քովցոյց մեզ . զի զմեզ զամենեսին սրբեսցես յամենայն մեղաց մերոց . և վասն մեղաց՝ յարժանահաս պատժոցն աղատեսցես :

Տուր մեզ, աղաւեմք տէր զարդիւնս բարեպաշտ աղաչանաց մերոց, և զսովն յետս դարձո մարդասէր տէր . զի սիրտք մահկանացուացն ծանիցեն, թէ ցասումն բարկութե քո զայսպիախ հարուածս առաքէ . և գըթութի քո դադարեցուցանէ :

Դարձո առ քեզ քաւիչ տը զլսոնարհեալ ժողովուրդ քո . որ վասն մեղաց 'ի սովէն տառապի . զի ասացեր անսուտ խոստմամբ քով, թէ որ իննդրէ զարքայութին երկնից՝ այն ամ յաւելցի նմա . որ կեաս և թաղաւ

ւորես ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն նը, ընդ ամ
յաւիտեանս յաւիտենից :

Պիւ: Ամէն :

(Ապա տայ Օրհ : Եղիցի անուն նն :)

---

25. Մաղթանք առ ԱՃ :

'Ի լինել ժանտամահու, և այլ մահաբեր
արկածից :

(Ասի Լիթանեայն Աճ նըց (Աւ 10 :)
այնպէս ող ասացաւ 'ի վերոյ (երես . 197 :)
Ապա Քհ. երիցս ասէ (ձայնիւ :) Զի 'ի հա-
րուածոց ժանտամահուն ազատել զմեղ հա-
ճեսցիս : Ան :)

Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն :
(ձայնիւ :)

Պիւ: Այլ փրկեա զմեղ 'ի չարէ :

Սղմ. զ : (ձայնիւ :) Տի մի սրտմտութ քով
յանդիմաներ զիս . և մի բարկութ քով խրա-
տեր զիս :

Ողորմեա ինձ տէր, զի հիւանդ եմ ես .
բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ :

Անձն իմյոյժ խռովեցաւ, և դու տր մինչև
յերբ :

Դարձ տր և փրկեա զանձն իմ, կեցն զիս
տր ըստ ողորմութեն քում :

Զի ոչ ոք է որ 'ի մահու յիշէ զքեղ, կամ
'ի դժոխս խռոտովան առնիցի առ քեղ :

Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում,
ըուացի զամ դիշեր զմահիճն իմ, և արտա-
սուօք իմովք զանկողինս իմ թացի :

Խոռովացաւ 'ի սրտմտութե՛ ակն իմ, և մաշեցայ ես 'ի վերայ ամթշնամեաց իմոց:

'Ի բաց կացէք յինէն ամբն, ոյք գործէք զանօրէնութի:

Լուաւ տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ արաղօթից իմոց, և տէր զննդրուածս իմ ընկալաւ :

Ամաչեսցեն և խոռովացին յոյժ ամթշնամիք իմ, դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խոռովացին :

Փառք Հօր և Որդւոյ ևն :

Քհ: Տէր մի ըստ մեղաց մերոց առներ մեղ:

Պի: Եւ մի ըստ անօրէնութե՛ մերում հատուցաներ մեղ:

Քհ: Օգնեա մեղ ած փրկիչ մեր:

Պի: Եւ վասն փառաց անուան քո տր փըրկեա զմեղ:

Քհ: Տէր մի յիշեր զմեղս մեր զառաջինս :

Պի: Վաղվաղեսցէ առ մեղ ողօրմութիւն քո տր, զի աղքատացաք յոյժ:

Քհ: Բարեխօսեցէք վշ մեր Սբ Սեբաստիանոս և Սբ Յակոբ Հայրապետ :

Պի: Զի արժանի եղիցուքխօստմանցն Քնի:

Քհ: Տը լուր աղօթից իմոց :

Պի: Եւ աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ :

Քհ: Տը ընդ ձեղ :

Պի: Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աղօթեսցուք :

Քհ. 1 ուր մեղ ած փրկիչ մեր. և բարեխօսութեամբ երանուհւոյն և փառաւորեալ միշտ կուսին Մարիամու Ածածնին, և Երանելոյն Սեբաստիանոսի վկային քո և

ԱՅՆ Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին . և
ամ ԱԵց , զժողովուրդ քո 'ի զարհուրանաց
բարկութե՛ քո ազատեա . և կացո յանդոր-
րու առատաբաշխ ողորմութե՛ քով :

Արբեա առ զպաղատանս մեր , և զհոդւոց
և զմարմնոց զախտաժէտուիս մեր բժշկեա ,
զի ընդունելութե՛ թողութե՛ մեղաց մերոց ,
'ի քոյին օրհնութիդ ցնծասցուք : Տուր ա-
զաշեմք առ զարդիւնս բարեպաշտ հայցուա-
ծոց մերոց . և զժանտամահն , և զայլ մահ
պատուհասի հեռացո 'ի մէնջ սրբելով զմեղ .
զի սիրտք մահկանացուաց ծանիցեն՝ թէ
ցասումն բարկուե՛ քո զայսպիսի հարուածս
առաքէ , և զթութի քո զադարեցուցանէ .
Տերամք մերով Յնիւ Քնիւ , ը որում քեզ
Հօր և Հոգւոյդ նըյ , վայելէ փառք , իշխա-
նութի և պատիւ , այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից :

Պիս : Ամէն :

(Ապա տայ Օրհ . Եղիցի անուն ան :)

26. Մաղթանք առ ԱՖ :

'ի ժամանակս պատերազմաց ընդդէմ
Քրիստոնեայ թագաւորաց :

(Ա թիվ Լիթանիայն ԱՖԱԵՑ . (Ա- 10 .)
և անմիջապէս ,)

Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն .
(ձայնիւ :)

Պիս : Այլ փրկեա զմեղ 'ի չարէ :

Աղմ. ԻԷ . (ձայնիւ :) ԱՃ մեր ապաւէն և

(207)

ղօրութիւն օդնական ՚ի վերայ նեղութեց ,
որք դտին զմեղ յոյժ :

Վե այսորիկ ոչ երկիցուք մեք ՚ի խռովիլ
երկրի , ՚ի փոփոխիլ լերանց ՚ի սիրոս ծու-
վու :

Գրոշեցին և խռովեցան ջուրք նոցա , խռո-
վեցան լերինք ՚ի զօրութէ նորա :

Գնացք գետոց ուրախ առնեն ղքաղաքն
այ , և ոք արար զյարկս իւր բարձրեալն :

Ած ՚ի մէջ նոցա , և նոքա մի սասանես-
ցին . օդնեսցէ նոցա ած ՚ի վաղորդենէ մին-
չև ՚ի վաղորդայն :

Խռովեցան հեթանոսք , և խռնարհեցան
թագաւորուիք , ետ զձայն իւր բարձրեալն ,
և խռովեցաւ երկիր :

Տի՛ զօրութեց ընդ մեղ , ընդունօղ է մեր
ած յակոբայ :

Եկայք և տեսէք զգործս այ , որ արար
զնշանս և զարուեստս ՚ի վը երկրի :

Եհար զպատերազմ ՚ի ծագաց մինչև ՚ի
ծագս երկրի , զաղեղունս փշրեաց , զղէնս
խորտակեաց , և զասպարս այրեաց հրով :

Կանխեցէք և ծաներուք , զի ես եմ ած ,
բարձր եղէց ՚ի հեթանոսս , և բարձրացայց
՚ի վերայ երկրի :

Տի՛ զօրութեց ը մեղ , ընդունօղ է մեր ած
յակոբայ :

Փառք Հօր և Որդւոյ իւա :

Քհ : Արի տէր օդնեա մեղ :

Պիս : Եւ փրկեա զմեղ վասն անուան քո :

Քհ : Կեցն տը զժողովուրդ քո :

Պիս : Ած իմ որ ՚ի քեղ յուսացաւ :

Քհ : Եղեցի խաղաղութիւն ՚ի զօրութեան
քում :

Պիս : Եւ շինութիւն յաշտարակս և յա-
մուրս քո :

Քհ : Լեր մեղ տր աշտարակ հզօր :

Պիս : Յերեսաց թշնամւոյն :

Քհ : Զաղեղունս վշրեա , և զգէնս խոր-
տակեա :

Պիս : Եւ զասպարս այրեա հրով :

Քհ : Առաքեա մեղ եր դօդնութի ՚ի սրբութ :

Պիս : Եւ ՚ի սիօնէ պաշտպանեա զմեղ :

Քհ : Տը լուր աղօթից իմոց :

Պիս : Աղաղակ իմ առ քեղ եկեսցէ :

Քհ : Տէր ընդ ձեղ :

Պիս : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Աշօթեայուս :

Քհ : **Ա**ծ որ խորտակես զպատերազմունս ,
և զընդդիմամարտս յուսացելոցն ՚ի քեղ
կարողութը պաշտպանութե քո վանես . լեր
օդնական ծառայից քոց խնդրողաց զողոր-
մութիդ քո . զի զթշնամեաց մերոց զբոնու-
թին խորտակեալ , զքեղ անդադար գոհու-
թը բարեբանեսցուք :

Ած , յորմէ բղիսին ՚ի մեղ նը փափաք-
մունք , ուղիղ խորհուրդք և արդար գործք .
տուր ծառայից քոց զխաղաղութին զայն
զոր աշխարհս ոչ կարէ տալ , զի և սիրտք մեր
հնաղանդեսցին պատուիրանաց քոց , և եր-
կիւղ թշնամեաց բարձցի ՚ի մէնջ . և ժամա-
նակ կենաց մերոց ընդ հովանեաւ քով մնաս-
ցէ ՚ի խաղաղութեան :

Զհպարտութի թշնամեաց մերոց՝ աղա-
շեմք տր , զգեսնեա , և զըմբոստութի նոցա-
զօրութը աջոյ քո տապալեա . տերամք մե-

ըով Յնիւ Քնիւ Որդւովքով , որ ընդ քեզ
կեայ և թաղաւորէ՝ ի միութե Հոգւոյն նըյ
ած , ընդ ամ յաւիտեանս յաւիտենից :
Պիւ : Ամէն :

---

27. Մաղթանք առ Ած :

Ի ժամանակի Պատերազմաց ընդդէմ Ան-
հաւատից և Հերետիկոսաց :

(Ասի Լիթանիայն Ամ սբց . (Աւ 10) :
յորում երկիցս ասի . Զի զթշնամիս եկեղեց-
ւոյ սբյ ևն . և զկնի պատարագին ,
Քհ : Զի զբոնութիս Անհաւատից (և կմ)
Հերետիկոսաց , յաղթահարել և յոչինչ դար-
ձուցանել համեսցիս . ևա . և ապա ասին
մացորդքն . և զկնի ,)

Քհ : Հայր մեր : ('ի թիւ :)

Քհ : Եւ մի տանիր զմեղ 'ի փորձութիւն :
(ձայնիւ :)

Պիւ : Այլ փրկեա՛ զմեղ 'ի չարէ :

Աղմ . հը : (ձայնիւ :) Ած մտին հեթա-
նոսք 'ի ժառանգութի քո , և պղծեցին զտա-
ճար նըք քո :

Արարին զերուսաղէմորպէս զհիւզս մըր-
դապահաց , արկին զդիւակունս ծառայից քոց
դէշ թոշոց երկնից , և զմարմինս նըց քոց
դազանաց երկրի :

Հեղին զարիւն նոցա որպէս զջուր շուրջ
զերուսաղէմաւ , և ոչ ոք էր որ թաղէր :

Եղեաք մեք նախատինք զրացեաց մերոց ,

ծաղը և այպն կատականաց այնոցիկ, ոյք
շուրջ էին զմեօք :

Մինչև յերբ տէր բարկանաս դու խպառ,
բորբոքեացի որպէս հուր նախանձ քո :

Հեղ զբարկութի քո 'ի վերայ աղդաց,
որք զքեղոչ ճանաշիցեն. 'ի վերայ թագաւ,
ւորաց, որք զանուն քո ոչ կարդացին, զի
կերին զյակոր և զտեղի նորա աւերեցին :

Մի յիշեր զմեղս մեր զառաջինս, վաղվա-
ղեացէ առ մեզ ողորմութի քո տր, զի աղքա-
տացաք յոյժ :

Օդնեամ մեղ ած փրկիչ մեր, վասն փա-
ռաց անուան քոյ :

Տի փրկեամ զմեղ և քաւեամ զմեղս մեր վո-
անուան քոյ :

Մի երբէք ասասացեն 'ի հեթանոսս, թէ ուր
է ած նոցա :

Այլ յայտնի ինչ լիցի 'ի վերայ հեթա-
նոսաց առաջի աշաց մերոց, առ 'ի ինդիլ
զվրէժ արեան ծառայից քոց որ հեղաւ :

Մացէ առաջի քո հեծութի կապելոց,
ըստ մեծութեն բազկի քոյ շահեամ դու զոր-
դիս սպանելոց :

Հատո՛ դրացեաց մերոց եօթնպատիկ 'ի
ծոցս նոցա, նախատինս իւրեանց, զոր նա-
խատեցին զքեղ տէր :

Մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի քո-
խոստովան եղիցուք առ քեղ յաւխտեան,
յազգէ յազգ պատմեսացուք զօրհնութիս քո :
Փառք Հօր և Որդւոյ ևա :

Քհ : Կեցն զծառայքս քո :

Պիս : Ած իմ որ 'ի քեղ յուսացան :

Քհ : Լեր մեղ տր աշտարակ հզօր :

Պիս : Յերեսաց թշնամւոյն :

ՔՀ: ՄԵՐ ԱՆԴԻ ԹՁՆԱՄԲԻՆ :
 ՊԽ: ԵՎ ՈՐԴԻՆ ԱՆՈՐէՆՈւՆ ՄԻ ՀԱՐԾԱՐԵԱԾԷ
 զմեղ :
 ՔՀ: ԶՀԱՊԱՐՄՈՒԹԻ ԹՁՆԱՄԵԱՋ ԱՆՈւԱՆ
 ՔՌ ՄԵՐ զգԵՄՆԵԱ :
 ՊԽ: ԵՎ զամբարտաւանութիւն նոցա խոր-
 տակեա :
 ՔՀ: ԵՂԻԳԻՆ ՆՈՔԱ ՈՐԱԿԵԱ ՓՈՉԻ ԱռԱՋԻ
 հողմոյ :
 ՊԽ: ԵՎ հրեշտակ նոն հալածեսցէ վնոսա :
 ՔՀ: ՀԵՂ զբարկութիւն քո 'ի վերայ աղ-
 դաց , որք զբեղ ոչ ճանաչլցեն :
 ՊԽ: ԵՎ 'ի վերայ թաղաւորաց , որք զանուն
 քո ոչ կարդացին :
 ՔՀ: Առաքեա մեղ նոր զօդնութիւն 'ի
 սրբութէ :
 ՊԽ: ԵՎ 'ի սիօնէ պաշտպանեա զմեղ :
 ՔՀ: ՏԵՐ ԼՌԵՐ աղօթից խոց :
 ՊԽ: ԵՎ աղաղակ խմ առ քեղ եկեսցէ :
 ՔՀ: ՏԵՐ ԸՆԴ ձեղ :
 ՊԽ: ԵՎ ԸՆԴ հոգւոյդ քում :

Աղօնեայուս :

ՔՀ: **Ա**ղաչեմք ողորմած ած , տուր եկե-
 ղեցւոյ քում , զի նր Հոգւովն ժողովեալ ,
 արշաւմամբ թձնամեացն մի խռովեսցի :
 Ած , որ խնդրես զվեկմս մեղաց , և կա-
 միս զդարձ և զապաշխարութի մեղաւորաց .
 Հայեաց քաւիչ տէր 'ի խնդրուածս ժողովը-
 դեան քո՝ որք առ քեղ պաղառին . և յետս
 դարձո զհարուածս բարկութե քո , որոց
 արժանի եմք վասն մեղաց մերոց :

Ամենակարօղ մշտնջենաւոր ած , յորոյ
ձեռին են իշխանութիւնք ամենեցունց , և
իրաւունք ամենայն թագաւորութեանց .
Հայեաց 'ի յօդնութիւն քրիստոնէից . զի
աղքք Անհաւատից (կամ Հերետիկոսաց ,)
որք 'ի գաղանութիւն իւրեանց վստահանան,
կարողութեաց աջոյ քո խորտակեսցին . տե-
րամբ մերով Յնիւ Քնիւ որդւովքով , որ ը-
քեղ կեայ և թագաւորէ 'ի միութեաց Հոգ-
ւոյն սբյ Ած , ընդ ամենայն յաւիտեանս
յաւիտենից :

ՊԽ : Ամէն :

ՔՀ : Լուիցէ մեղ ամենակարօղ ողորմած
մորն :

ՊԽ : Ամէն :

28. Աբաբուլութիւն ,

Յորժամ ընդ բոլոր օրն զնի սրբութիւնն
'ի բեմն :

Յառաւ-օտուն , զինի ժողովրդեան պա-
տարագին զնէ ՔՀ : զըրբութիւն ճաճան-
չիւ 'ի բեմն . խնկարկէ . և դառնայ նովաւ-
առ ժողովուրդն . Արդ զայս խորհուրդ ածա-
կան . մի տունն միայն . ապա տայ օրհնու-
թիւն , խնկարկէ . և զնէ 'ի պատրաստեալ
տեղին . և մնայ անդ մինչև ցերեկոյ : իսկ
այլ պատարագք ասին յայլ բեմ , մի զինի
միոյ : Յերեկոյն , յերկրորդ Զանդակին ,
սկսանին զերեկոյեան ժամասացութիւնն
զաւուր պատշաճն . իսկ 'ի հնչեցուցանել

ջուխդակին, սկսածնին զ Ալթանիայն Մարմ
նոյ և Աբեան տն , և զկնի , զԱղօթք նորա .
(Երես . 92 :) Ապա դնէ զՃաճանչն 'ի բեմն ,
խնկարկէ , դառնայ նովաւ առ ժողովուրդն ,
Ծնողին և Հօր և այլն . տայ Օրհնու-
թիւն , և դնէ 'ի բեմն . խնկարկէ . և ապա
կանգնեալ , սկսանի 'ի ձայն բարձր Զքեզ
ած գոհաբանեմք . և զկնի Աղօթք նորա .
(Երես . 129 .) ապա տայ օրհնութիւն , որ-
պէս անդ գրեալ է . և զկնի ծածկէ զԱլբ-
բութիւնն 'ի տեղւոջ իւրում :

Ը Ա Բ Ա Կ Ե Վ

Ա Ս Ա Ց Ե Ա Լ Ք Դ Մ Խ Ի Թ Ա Ր Ա Յ
Ա Բ Բ Ա Յ Ե Վ Ա Ր Դ Ա Պ Ե Տ Ե Ս Ե Ս Ե
Բ Ա Ս Ա Ց Ի Ո Յ :

---

29. Կ ա ն ո ն Հ ր ա շ տ ա ս Ա ն ո ւ ա ն ն Յ ո ւ :

Օ ը հ . Գ և . **Փ**առացըդ հօր ճառագայթ որ
վասն մեր մարմնացաւ . առ ՚ի փրկելց զգե-
րեալսն ՚ի գերունց բանսարկուին . փրկեա-
և զմեղ տը փառաց անուամբ փրկչին յի-
սուսի :

Այսօր հանդիսաձայնի ձայն աւետման
հրեշտակին , թէ այսօր ձեղ ծնաւ փրկին
որ է օծեալ միածին . փրկեա և զմեղ տէր
փառաց որդի նը անուամբ քոյին :

Արդ ցընծացեալ բերկրեսցուք առ քեղ
հոգի նը անմահ . զի այսօր էակից քո բան
կոչի յիսուս և փրկիչ . փրկեա և զմեղ տէր
փառաց անուամբ փրկչին յիսուսի :

Ո՛վ նը արմատ փրկութե խեկուհի կոյս
մարիամ . ՚ի քեղ ևս այսօր եղե բան , որ
է վեր քան զամենայն . կոչիւ քեղ ծնող
փրկութե անուամբ յիսուսաղըութե :

Որ 'ի նախնումն ընտրեցեր դյեսու վըր-
կիչ յակոբայ . իսկ այսօր զորդիդ միածին
շնորհես փրկիչ աշխարհի . օրհնեմք դայըլդ
դժած անուամբ որդւոյ քո յաւէտ :

Երկըրպագելի անուն յիսուսյա տր վըր-
կիչ . որոյդ իսկ յաւէտ կրկնի ծունը յայնց
որք յերկինս և յերկրի . կրկնեմք և մեք
ծունը հոգւով անուան քոյ և քեզ յաւէտ :

Արդ աղաւեմք զնք դշոգիդ , որ դժուեց
ես աղբիւր . զի 'ի սիրտ մեր և 'ի հոգի դի-
ցես զանուն յնի . որով մեք յաւէտ կարի-
ցեմք ասել տր դյա փրկիչ :

Ուրախ լեռ նը մարիամ մայր և ծնող
յնի . զի թէպէտ այսօր ճըմեցաւ սիրտ քո
դժած և բարի . սակայն յոյժ հըճուեալ
ցնծացար կոչմամբ որդւոյն քո յա :

Հյ . դէ . Անբաւելին ամ էից և հօր ծո-
ցածին . այսօր շնորհեցաւ մեզ ընդունիլ
զնա փրկիչ . օրհնեալ տր ած հարցըն մե-
ռոց :

Այսօր նը դասքն երկնայնոց ընդ մեզ
լինդակցին . զի կոչեցաւ փրկիչ մեզ նա՝ որ
է հօր միածին . օրհն :

Որ աղատիչ դերելոց , փրկիչ նեղելոց .
այսօր իսկ ծանուցաւ մեզ կոչմամբն յա
փրկիչ . օրհն :

Դ . Զյա օրհնեցէք , բարձր արարէք զնա
յաւիտեան :

Որ զյանցանս երկանց մերոց հեղութքն
երարձ . և զմեզ իսկ զերծոյց անուամբ իւ-
րով յա . ցընծութք դովելով բարձր արա :

Անուն իւր նը է անուն մեծի խորհրդոյ ,

Հրեշտակ այ . և ած իսկ հզօր հայր հանդեր ձելոյ . ժողովուրդք հրձուելով , բարձր արա " :

Որ այսօր անուանի յն 'ի փրկել զմեղ . փրկէ յաւէտ զանուանասէրս յամենից մեղաց . քահանայք հոգեռը երդով , բարձր արա " :

Մեծա " : ԴՅ . Ծագումն հրաշալի :

Ա . ԴՅ . Որ 'ի սբց և 'ի վերնոց զուարթնոց երդով օրհնաբանիս յն անուն մեղ փրկուե անուանեցար այսօր 'ի քահանայից բանիւ հրեշտակին . վասն սրբոյ անուան քոյոյ ողորմեամեղ ած :

Հարքն առաջին հնոյ օրինին մեծաւ յուսով յար տենչային յն անուանդ որ երկնային , ըստ եսայեայ որ երդէ զայս , անուն քո տր 'ի բաղձանս հոգւոյ . վն սբց ան " :

Իւղ թափեալ է անուն քո նբ ըստ երդ երգոյն սողոմոնի . վասն այնորիկ նբ օրիորդք որք առաքեալք , սիրեցին զբեղ . զիցնծութել լցան 'ի կրել վասն անուան քոյ զդանս և զնախատինս . վն նբց ան " :

Տ . ԴՅ . Կամք սբց որք էք յերկինս , և որք էք յերկրի . յար գովեցէք զանունն յնի . զի անունս այս էմիշտ օրհնեալ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան . յորում օրհնեցան ամ աղինք :

Հոյլք երկնից և ամ աղք հողեղինաց , բարեբանեցէք զանուն յնի . զի ոչ ոք այլ անուն է վեր , որով իցէ պատշաճ ումեք կեալ . յորում օրհ " :

Հրաշալի անուն յն հօրէ սահմանեալ , հոգւով սբվնախագուշակեալ . 'ի ձեռն նբ

դաբրիելի առ մարիամ կոյսն ծանուցեալ .
որում երգեցին հրեշտակք զփառս 'ի բար-
ձունս :

50. Կանոն Հրաշտառ Անուանն իրավին
Մարիամու :

Օրհ. 73. **¶** Եյսօր իսումբը լուսեղինացն երկ-
նայնոց դասուց տեսեալ զանուան քո կո-
չումն և սքանչացան . զի կոչեցար դու մա-
րիամ , որ թարգմանի աստղ ծովային և լու-
սապայծառ : վասն որոյ և մեք օրհնեմք եր-
գով նը զանունդ ամէնօրհնեալ , մարիամ
կոյս մայր ողորմութեն :

Մայր նը և լուսածին թագուհի նբց .
անուն քո է լուսաւոր լուսատու հոգւոց .
զի ըստ անուան քոյ ծագեցեր 'ի մեղ զլցոյ
որդիդ յա զմեղ լուսաւորել , վասն որոյ և
մեք օրհ' :

Յառաջ քան զարեւ եղեւ անուն քո օրհ-
նեալ . քանզի նախաստեղծեալ լոյսն զքեղ
գուշակեալ , յորմէ կազմեալ եղեւ յետոյ
մեղ արեգակն արդարութեն լոյս ճշմարտու-
թեն . վասն որոյ և մեք օրհ' :

¶ ուն միտք հողեղինաց 'ի գովել զքեղ , զի
դու ես մայր միածնի բանին այ . ուստի բնաւք
գունդք անմարմնոց բովանդակեալք 'ի գո-
վեստ քո ոչ բաւեն գովել . վասն որոյ և մեք
օրհ' :

Մարմնովդ իսկ դու եղեր որպէս զանմար-
մն . ուստի միայն կուսութեղդ հաւասար

նոցին. բայց զի ծնար նաև զած, այսու ապա
յոյժ գեր՝ ի վեր դտար քան զնոսին. վա որոյ
և մեք օրհի:

Անուն քո է բաղձալի, զի է մարիամ.
այսինքըն, Մայր Արդարոց, Բախճան իրա-
ւանց, Ապաստանի Մեղաւորաց. ուստի
բաղձամ նը անուան քոյ, ովկ կոյս մայր լու-
սոյ. վասն որոյ և մեք օրհի:

Հ. Դ. Ար զմիածնի որդւոյ քոյ զօթա-
րանն ընտրեցեր՝ ի սկզբանէ, ժառանգել
զհրաշալի անուն մարիամ. ըզքեղ բարեբա-
նեմք ած հարցըն մերոց:

Բան և պատկեր հօր որդի այ, որ ՚ի մայ-
րութի քո համեցար զկոյսն մարիամ. զքեղ
բա՛:

Լոյս և բղիսումն հօր և որդւոյ հոդի նը,
որ լիութ շնորհաց Ճոխացուցեր զկոյսն մա-
րիամ. զքեղ բա՛:

Գ. Ըղ տր օրհնեցէք. բարձր արարէք զնա-
յաւիտեան:

Այսօր քահանայք և ժողովուրդք բարձրա-
ձայն երդով գովեցէք զմայրն ամէնօրհնեալ
մարիամ. օրհնեցէք և զընտրօղն զհայր. բարձր
արա՛:

Այսօր հըրձուակցին ընդ մեղ որդիք վե-
րին սիօնի. զի զանուն թագուհւոյ նոցին տօ-
նեմք՝ ի յերկրի. քահանայք օրհնեցէք զածոր-
դին, բարձր արա՛:

Այսօր հըռչակին զարմանաքանչ նշանք
նը կուսին. որ զհաւատացեալս՝ ի բըռնու-
թեց անհաւատից աղատեաց. գովեցէք զհո-
դին նը ած. բարձր արա՛:

Մեծա: Դ. Կահապետացն աբրահամու:

Ո . ԷՅ . Աստղ ծովային կոյս մարիամ, ուղղիս կենաց որդւոց մարդկան . այսօր տօնեմք մեք միաբան, զանուն կուսիդ յոյժ հրաշական . մեղ նաւողացս յալէ կոծման, առաջ նորդեա միշտ յարաժամ. մաղթեա յորդւոյդ մայր գթութե . ողորմիլ մեղ և տալ զկեան :

Կըման ծառոյն որ տայր զկեան, 'ի մէջ դրախտին եղեմական . ունօղ պտղոյ անմահութե . ծնօղ կենաց մայր փրկութե . մեղ տօնողացս քոյդ անուան, չնորհեա զպտուղ քո մարիամ. մաղթեա յորդ' :

Մայր այ 'ի վեր քան զբան . գերազանցեալ դու զամ. կուսութիքո է մայրական . և մայրուի քո կուսական . ուստի տուր մեղ միտք գովութե . գովել զբեղ կոյս մարիամ . մաղթեա յորդ' :

Տ . ՇՅ . (Օրհնեցէք որդիք ևայի զտէր . որ ետ մեղ այսօր զմայրն օրհնութե . զարմանահրաշ անուամբ պատուեալ զմարիամ տունկն անմահութե . գովեսցուք զանուն նորին ցնծութե :

Գաբրիէլ պետն այն յաւուր աւետման . ընդ յիշել զանուն կուսին մարիամ. դտօղ չնորհաց տն կոչեաց յարմարեալ զայն նորին նը անուան . գովես' :

Այսօր զտօն անուան կուսին մարիամ . որում ազդմամբ տն սոյն անուն եղաւ . որ զինքն լոյս և մայր լուսոյ լուսաւորօղ զմեղ նշանակեաց . գովես' :

ՅԱ. Կանոն ՍԷՐՅԱ ՅԱՎԵՒՔԱ ԱԺԿԱԾՈՒՅԹ :

ՕՐՀ. ԷՒ. ՈՐ զորդին դաւթի զյովսէփ
ծառայ քո. հայր տնօրինաբար որդւոյդ կար-
դեցեր . ընդ նմին և մեք դովեմք զհայրդ երկ-
նաւոր :

ՈՐ զըդոյն 'ի գոյ կռչես բանիւ . հաճեցար կո-
չիւ որդի յովսեփայ . ընդ նմին և մեք օրհ-
նեմք զորդիդ միածին :

ՈՐ լցուցեր պէսպէս շնորհօք զյովսէփ փե-
սայն հարսին քոյ զպաշտպան էակցիդ . ընդ
նմին գովեմք և մեք զհողիդ ճշմարիտ:

Տնօրինաբար կռչես ածահայր ընտրեալդ
'ի հօրէ նբ հայրդ յովսէփ . միջնորդեա՛ առ
հայր վասն տօնողացս :

Դու պատուեալ եղեր ըն հրամանի հայ-
րական պատուով յորդւոյն այ . միջնորդեա՛
առ նա վն տօնողացս :

ՈՐ եղեր պաշտպան հաւատարիմ կոյս ան-
դաստանի հոգւոյն այ . միջնորդեա՛ առ նա :

Ազնիւ ծառայ նըյ երրորդութե անհընոյ
գանձու նորին պահապան . միջնորդել հայ-
ցեմք վն տօնողացս :

ՀԱ. ԳԻ. Օ անքննին խորհուրդ հայրութե-
քոյ անըսկզբի , յորմէ ծագին բնաւք հայ-
րութիք . ընդ նըյն յովսեփայ և մեք օրհնեմք
ած հարցն մերոց :

Միածինըդ հօր 'ի հօրէ անըսկիզբն ծա-

ուռւմն . որ հաճեցար 'ի յերկրի առադրիլ
որդի յովսեփիայ . զքեղ օրհնեմք ած հար' :

Սորոգիչ և կեանք նը հոգի հօր և որդւոյ
բղխումն , որ ընտրեցեր զսրբասէրն յովսէփ 'ի
փեսայ հարսին քո . զքեղ օրհ' :

Գ . Ըղտր օրհնեցէք . բարձր արարէք զնա
յաւիտեան :

'Ի յաւուր նը տօնի յովսեփիայ որդւոյ դաւ-
թի , մանկունք սիոնի . բարձր արարէք զհայրն
երկնաւոր :

'Ի մեծայարդ հանդիսի փեսայի նըյ կու-
սին , օրիորդք նորին . բարձր արարէք զորդին
միածին :

Անախտ բնուլիք անմարմնոց 'ի տօնի ան-
ախտ փեսայի թագուհւոյն ձերոյ . բարձր
արարէք զհոգին ճշմարիտ :

Մ . Գ . Անձածին ոսկեայ ցնցուղ և խողո-
վակ շնորհաց հոգւոյն , որ առնուս 'ի նմա-
նէ զհոսանս շնորհաց , և մայրական գթու-
թէ ցողես 'ի հոգիս մեր զայն . վս որոյ զքեղ
'ի տօնի պաշտպանիդ յոյժ մեծացուցանեմք :

Խորհրդաւոր խորան և տաղաւար մաքուր
'ի նը հոգւոյն կազմեալ հանգուցեր զսափորն
ոսկեայ 'ի քեղ առլցեալ լրութէ անմահու-
թէ . վս որոյ զքեղ 'ի :

Ազին դրախտին շնորհաց հոգւոյն կենաց
պտղոյն նը ծառ , և բողբոջօղ . որոյ խոկ և
պտղոյդ նըն յովսէփի փեսայն քո եղեւ միշտ
հոգունակ պահապան . վս որոյ զքեղ 'ի :

Ո . Ռ . Որ զստեղծուած ձեռաց քոյոց բանդ
բանիւ խնամարկես . հաճեցար վասն մեր
տնօրինաբար նախախնամիլ 'ի հայրական

ինսամոց նըյն յովսեփայ . աղաշանօք սորա
ողորմեալ մեզ ած :

Այդ նահապետն յովսէփ եղև ծանօթ բա-
նից երազելոց . իսկ հայրն յովսէփ եղև տե-
ղեակ խորհրդոց ածայնոց 'ի բաղմաղան
դործս հայրական ինսամոց . աղաշա" :

Նա ցորենոյ եղիպտական ազգին վերա-
կացու կարգեցաւ . իսկ նըն յովսէփ ածա-
հայր կացուցաւ հոգաբարձու հացին կե-
նաց , որ տայ զկեանս ազգի մարդկան . ա-
ղաշանօք սո" :

Տ. 4. Անձառ խորհրդոց փրկութեան մե-
րոյ՝ հաւատարիմ պաշտօնեայ . հանձարեղ
պաշտպան և պետ ածայնոյ նը տանն որդւոյն
այ . բարեխօս լեր միշտ առ տէր վասն տօնո.
ղացս :

Կուսուե սիրօղ նը հայրդ յովսէփ , խոր-
հըրդաբար կարգեցար դաստիարակ տն յնի
կուսածնի կուսի կուսանաց պետի . բարե" :

Իմաստուն տնտես և հաւատարիմ ըստ
բանի տն կարգեցար 'ի վերայ գերդաստա-
նի՝ զոր շուրջ պարսպեն բանակը հրեշտա-
կաց . որոց ձայնակցեալ երգեմք զփառս 'ի
բարձունս :

Մ. 4. Առելի . Անձահայր նը յովսէփ՝ ձե-
ոընտու և առաջնորդ նմին , որ ունի 'ի ձե-
ոին զբոլոր աշխարհ . և է բանիւ կրօղ զա-
մենայն . այսօր 'ի նը տօնի քոյ հըրձուեալքս
և խրախացեալքս . աղաշեմք զքեղ բարեխօս
լինիւ առ տէր վասն քաւութե մեղաց մե-
րոց :

Անձնկալ նը բաղկօք բարձեր զորդի կու-

սի հարսին քոյ . յոր հայիլ ոչ վատահին լու-
սեղինաց դասք երկնայինք , դու ձեռամբ շօ-
շափեցեր զնա . շրթամբք համբուրեցեր . ող-
ջագուրմամբ առգըգուեցեր . աղաչեմք զքեղ
բա՛ :

Աենակից նը կուսին , յանձանձիչ տն ման-
կացելոյ , խօսակցող ընտաներար միշտ ընդ
նոսին զլսորին խորհրդոց . երանեալ և երջա-
նիկ դու և տուն քո , որ զդասուք սերօբէից
զերազանցէր . աղաչեմք զքեղ բա՛ :

Ճ. Այսօր ցընծան յերկինս հոյլք նա-
հապետաց առաջնոց . երամք կուսանաց . ըդ-
կոյսն յովսէփ տեսեալ յանձառ փառս յոյժ-
դերազանցեալ . փառաւորելով զքն :

Այսօր կոյս թագուհին երկնի և երկրի
զուարձանայ . զի զկոյս փեսայն իւր տեսա-
նէ փառօք առբազմեալ մերձ իւր ՚ի յերկինս .
փառա՛ :

Այսօր և մեք յերկրի ընդ եկեղեցւոյն
քնի քաղցրանուագ երգով , զներբողեան նըյն
յովսէփայ սիրով երգեսցուք . փառա՛ :

Օ անտաղսն Ը արականաց ( ) բնիութիւն
ուր ասին Համբարձե ՚ի ՚Ապեստօնակն,
Եպոտանօր դնին ՚ի դերութիւն ՚Ար-
գեշողաց :

32. Յուղակիմաց և Անայի:

ԱՇ. **Ո**ր նախիմաց իմաստութեք տնօրինեցեր
զխորհուրդ նը եկեղեցւոյ խորագոյն արկեալ
հիմունս հաստատութեղդասս արդարոց. ա-
ղաչանօք սոցա խնայեա՛ ի մեղ :

Որ զօրհնութիւն նախաստեղծիցն ածազոյդ
արուաց և իգաց, պայծառացեալ վայելչա-
պէս ծաղկեցուցեր այսօր ՚ի յովակիմ և ՚ի
յաննա . աղաչա՛ :

Որ զխոստումն աբրահամու նահապետին
մեր ըստ հոգւոյ. քահանայական և թագա-
ւորական գաւազանացն միացեալ ցուցեր
այսօր ՚ի յաննայէ . աղաչա՛ :

Կնսկիղբն ած անձառելի անբաւ զօրուի,
որ ՚ի սկզբանց յաւիտենից խնամարկեցեր
զորդիս աղամայ, գերագոյն այսօր շնորհիւ
փայլեալ ցուցեր ծննդեամբ զմայր միածնիդ
քո ընտրելոյ . աղա՛ :

Որ յանէից բանիւ գոյացուցեր զաշխարհս
ամենայն, այսօր մարդասիրեալ տնօրինա-
բար ՚ի յաննայէ արկեր հիմունս նորոյ աշ-
խարհի . աղա՛ :

՚ի յամուլ երկրէ այսօր բուսաւ մեղ բարեթեր բոյսն բարի . շուշան հովտաց ծաղիկն դաշտաց . միամայրն մարիամ արմատ անկոյն անմահութեւ . աղա” :

33. Ծննդեան Աջածնի :

Գէ . **Ե**րգեցէք որդիք սիօնի երդ նոր ՚ի ծննդեան մօր տն . քանզի որ ծնաւ զանժամանակն ՚ի հօրէ ծնեալն այսօր ծնաւ յամուլ արդանդէ . տուք օրհնութի տուողին մեղ զմայրն լուսոյ :

Ցնծացէք որդիք մարդկան այսօր ծննդեամբ սրբուհոյ կուսին . քանզի որ տարաւ զանտանելին յարդանդի անսերմնապէս այսօր բըղչ խեաց յարմատոյն յեսսեայ . տուք օրհ” :

Ուրախութի աշխարհի ծնաւ զմարիամ ամուլն աննա աւետեօք զուարթնոյն , որ ըզ տուողն օրինաց հնոյն ծնաւ մարմնով պարզեիչ նորոյս կոտակի . տուք օրհ” :

Խնդա մայր բանին ՚ի հօրէ ծնեալ նախ քան զարուսեակ . որ զլոյսն երկնային ծաղեցեր մարդկան զլուծիչ մեղաց մշտութե . մաղթեա բանին փրկել զմեղ ՚ի մեղաց մերոց :

Այսօր լցաւ խոստումն նոյ առնահապետսն ՚ի զաւակէ նոցին օրհնիլ նամաղանց . զի յարմատոյ նոցին բղխեաց կոյսն նբ որ ծնաւ ղբանն բարձօղ մեղաց նախահօրն . փառը տացուք տուողին մեղզօրհնեալն ՚ի կանայս :

Այսօր բուսաւ յաննայէ մորենին մարիամ յոր վառեցաւ հուրն ածային . դոր

Ետես մովսէս զօրինակ կուսին՝ ի սինա լցեալ
լուսովն անմատոյց . փառս տա՛:

Այսօր դառինք օրինականքն յովակիմ և
աննա ետուն մեզ զգեղմն ընդունիչ զցողն
երկնային . յորմէ հոսեաց անձրեն կենաց և
բղխեաց աշխարհի աղբիւրն իմաստից . փառս
աացուք տուո՛:

Այսօր ծնաւ մայրն ամուլ գքեղ յարմա-
տոյն յեսսեայ ծառ կենաց ծաղկեալ տիրու-
հի . որ ետուր մարդկան՝ ի ժամու պտուղ
դհացըն կենաց զիջեալն՝ ի յերկնից . բարե-
խօսեա սրբուհի վն անձանց մերոց :

34. Աշեայան սբ Աթածնի :

աէ. **Վ**որհուրդն անձառ ծածկեալն յաղ-
դաց և յաւիտեանց . յայտնեցաւ իջմամբ
հրեշտակապետին այսօր առ կոյան մարիամ .
զոր առ տոր ունիմըք բարեխօս վասն անձանց
մերոց :

Անժամանակն առ ՚ի հօրէ և անմարմին
ծոցածին ծնունդ . այսօր աւետեօքն դաբրիէ-
լի մարմին զգենու ՚ի նբյ կուսէն . զոր առ
տոր ունիմըք :

Անտանելին ՚ի համայնից բովանդակիւ
ընութեց բոլորից . պարագրի այսօր մարդա-
սիրապէս յորովայնի անարատ կուսին . զոր
առ տոր ուո՛:

Աներեոյթ փառացն հօրնկարագիր անյե-
ղապէս , ՚ի ծառայական խոնարհի պատկեր
՚ի յարգանդի հոգւով մաքրելու . զոր առ տոր
ունիմըք բա՛:

Անսահմանըն յէուե սահմաննեացս էա-

ցուցիչ . 'ի վեր քան զբան սահմանի այսօր յորովայնի սրբուհւոյ կուսին . զոր առ տէր ունիմը բա" :

Ուրախութի տրտմեցելոյ բնութես բերկ-ըեալ կոյս մարիամ . զոր ողջունաբեր աւե-տեօք կրեցեր զտուօղն 'ի քեզ զօրէնս ողջու-նի . առ նա միշտ բարեխօսեա վասն անձանց մերոց :

35. ՃՐԱԳԱԼՇԵԴ ԾԱՆՆԴԵԱՆ :

Էջ . Ուրախացիր սրբուհի դաբրիելի ա-ւետեօքն . որ քարողեացն զգալուստ արքային տն 'ի յերկնից :

Ողջոյն ը քեզ մարիամ 'ի քեզ նը հոգին եկեսցէ . և զօրութի բարձրելոյն 'ի վերայ քո հովանասցի :

Որ ծնանելոցն է 'ի քէն խրայէլի առաջ-նորդ . և ընդհանուր քարողի ած հզօր ան-մահ բանն :

Ուրախ լեր բերկրեալ ամենանը կոյս որ ծնար աշխարհի զարդարութե արեգակն . որ լուսաւորեաց զազդո որդւոց մարդկան :

Ուրախ լեր բերկրեալ դուռն կնքեալ , որ ծնար աշխարհի զթագաւորն քն . որ նստի 'ի վերայ անարուեստ աթոռոյ :

Գեղմն իմանալի զոր ետես գէդէօն , յա-ռաջ քան զայս հաւատացեալ իմանամք զան-ձառելի զծնունդ . և երկրպաղեմք որ 'ի կու-սէդ մարմնացաւ ած :

Ո. ԷՅ. Անկանիմք առաջի քո ածածին, և
աղաշեմք զանարատ զկոյսդ :

Բարեխօսեաւ վասն անձանց մերոց, և ա-
ղաշեաւ զմիածին որդիդ:

Փրկել զմեղ՝ ի փորձութե՛, և յամենայն
վտանգից մերոց :

36. ԾԱՆԴԵԹԱՆԻ ՔՇԻ :

ԴԻ. ԱՊօրհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմ
աւուր յայտնեցաւ . հովիւքն երդեն ընդ
հրեշտակս, տան աւետիս աշխարհի :

Ծնաւ նոր արքայ՝ ի բեթղեհէմ քաղաքի.
որդիք մարդկան օրհնեցէք, զեւ վու մեր մարմ
նացաւ :

Անբաւելին երկնի և երկրի՝ ի խանձա-
րուրս պատեցաւ . ոչ մեկնելով՝ ի հօրէ ի նր
այրին բազմեցաւ :

Այսօր յընծան երկինք՝ ի վերուստ մեծա-
պայծառ աւետեօք, և արարածք ամ զգե-
ցան հանդերձ փրկութե՛ :

Այսօր յայրին ընծայեցաւ քո որդին այ .
և հրեղինաց բազմութիքն յերկնից յերկիր
վայր իջեալ :

Այսօր հովուացն տեսեալ զարդարութե՛
արեգակն . և ը հրեշտակս երդէին վասոք՝ ի
բարձունս այ :

ԴԻ հօրէ ծագեցար լուսաւորել զարա-
քածս արդարութեան արեգակն տր վասըք
քեղ :

(229)

Ծնար 'ի յայրին ընծայեցար բէթղեհեմ:
արդարութեար ար' :

Հովուացն յայտնեցար երկրպագեալդ 'ի
մոգուցն . ար' :

Եւ մեք երդեսուք որ 'ի կուսէն մարմնա-
ցար . արդա' :

---

37. Յայտնութե և Միջութե Քի:

Դ. 1 ոյս 'ի լուսոյ 'ի հօրէ առաքեցար և
մարմնացար 'ի նը կուսէն . զի վերստին նորո-
վեսցես զապականեալն ադամ:

Դու ած 'ի յերկրի երևեցար և ը մարդ-
կան շրջեցար , և փրկեցեր զտիեղերս յանի-
ծիցն աղամայ :

Քեզ 'ի յերկնից վկայեալ հօր քո ձայն ,
ասէ դա է խմորդի , և նը հոգին զքեզ յայտ-
նեաց աղաւնակերպ երևմամբ :

Պ զքեզ որ հոգւով և հըրով մաքրեցեր
զմարդկան աղտեղութիւն , որպէս զած և
զփրկիչ ամբն օրհնեսցուք :

Փրկիչն երևեցաւ և զաշխարհս ապրեցոյց
'ի պատրանաց թշնամոյն . որդէպրութիւն
շնորհելով 'ի ձեռն մլրտութե :

Ջրով կիղու զմեղս մեք այսօր երևեալ ապ-
րեցուցիչն , և զովացուցանէ զաշխարհս
ածային ջրովն :

Պ զգուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց 'ի
յորդանան 'ի գետն . և ինքեւսն իշխանութե
զամն ապրեցոյց :

ԶՀԵՆ մարդն նորոգելով փրկիչն 'ի մլրդ-
տուի գայ այսօր • զի զապականեալ զբնու-
թիս ջրով նորըս գործեացէ . անապական
զգեստ փոխարէն տալով մեղ :

Մկրտիքն և սրբին ամարարածք . և տայ
մեղ թողութիւն մեղաց , ջրով և հոգւով վե-
րասրբելով զմեղ :

38. ՏԵՍՈՒՆ ԸՆԴ ԱԿԱՋԻՆ :

ԱՅ. Ա արմացեալդ 'ի կուսէն նախայա-
ւիտեան բանդ . այսօր 'ի տաճարն եկիր կա-
տարել զօրէնս , վասն փրկութեան հեթա-
նոսաց :

Որ յանարուեստ աթոռ նստիս բարեբա-
նեալդ 'ի հրեշտակաց . այսօր 'ի սիմեօնէ բառ-
նալոյ 'ի դիրկս . որ ընծայեացես զմեղ 'ի
կեանսդ յաւիտենից :

Որ արձակիչդ ես կապելոց պարգեատու
ամցն . այսօր հայցմամբ ծերունւոյն արձա-
կեալ և զիս զբազմամեղս 'ի կապանաց մահու
'ի կեանսդ յաւիտենից :

39. ԱԷՅՆ ԱՐԵՒԱՆՆՈՒՄ ԿԱԲԱՎԵԱՅԻՆ :

Գէ. Ա յահատակ բարի քրիստոսի եղեր
այսօր 'ի միջի մերում . և մըտեր 'ի վերնա-
տունն խորհրդոյ յաւիտենականի :

Որ ընտրեցար 'ի դասս երկնաւոր զօրացն,
պասակեցար 'ի թադաւորէն զանթառամ
զպըսակն . և մլրտեցար արեամբդ քով նբու

առաջին վկայ քնի նը ստեփաննոս , նախաւ
սարկաւադդ մեծ :

Մարտեար ընդդէմ թշնամնոյն այսօր
և գնեցեր արեամբդ քով զարբայութիւն . ՚ի
պարծանս աղքի մարդկան , ճգնաւոր քնի .
դոհութի երեքսրբենին . որ ընկալաւ զկայդ
իւր զնը ստեփաննոս , ՚ի վերինն երուսա-
ղէմ :

Որ ընտրեցար ՚ի կոչումն առաքելական
քարողութեանցն արժանաւոր լինելով նը
ստեփաննոս . բարեխօսեա առ քն վասն ան-
ձանց մերոց :

Որ ինդրեցեր զթողութիւն ՚ի վերայ քո
քարաձիգ ժողովլոյն նը ստեփաննոս . և այժմ
վասն քո ուխտաւորացս աղաչեա զընդաջմէ
հօր նստեալն :

Որ արժանի եղեր զմարտիրոսականն առ-
նուլ պսակ նախդ ՚ի վկայս . առ պսակին
նըց և վա մեր բարեխօսեա :

ՀՕ . ՍՔԻՆ ԱՆԴԻՆԻ ԱԷՐԵՎԱՅԻՆ :

ԴՅ. Որ գերազանցեալ դուար առաւել
քան զբնութի մարդկան , երանելիդ ՚ի հարս
նը անսոօն . առ քն բարեխօսեա վասն անձանց
մերոց :

Որ անձաշակ լինելով զբազմաժամանա-
կեայ աւուրբք . յօժարութի բարձեր զկա-
րիս մարմնոյ . առ քն բա :

Անմոռաց յիշմամբ առաջի քնի օդնական
լեր տօնողացս զյիշատակս քո . զի և զմերս
ընկալքի զօր հնաբանութի :

Ուր 'ի հանդէս քո ճգնութեան երկնային զուարթունքն նայեցեալ զարմանային . 'ի մարմնի տեսանելով զանմարմին իւրեանց դվարս . ով նը հայր անտոն . բարեխօսեա առ քն վն անձանց մերոց :

Որ գերագոյն քան զբնութիւն հողեղինաց , ժուժկալեալ զանաղան տանջանաց համբերելով յաներեսոյթ թշնամւոյն , ով նը հայր անտոն , բա՞ :

Ուստի և մեք տօնելով զՃղնութեան քո նք զլիշատակս . որ եղեր նախընթաց բարեաց կենաց ճանապարհին . փոխեցար յերկրայնոցս յանմահից դասակցութիւնսն . ով նը հայր անտոն . բարե՞ :

41. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ :

Այ . Ուր վերօրհնիս յաթոռըս քերօրեից 'ի վերայ նստիլ յաւանակի հաճեցար . բարերանեալ որ եկիրդ 'ի կեցուցանել :

Ուստի և մեք զյաղթական օրհնութեցն զձայն . մատուցանեմք քեզ թագաւոր փառաց ընդ տղայսն օրհնաբանելով . բարե՞ :

Ովաաննայ 'ի բարձունս ալէլուիայ . բարերանեալ եկեալ անուամբ տն ալէլուիայ . և օրհնութիւն որ դալոցդ ես անուամբ տն ալէլուիայ :

Այսօր զանսկիղբն բանն որ յաթոռ փառաց ընդ հօր յերկրի երեեալ տեսաք . քրօբէական ձայնիւն օրհնեսցուք . օրհնեալ եկեալ անուամբ տն :

Այսօր յաւանակ քերօքէ և տղայքն եր-
բայեցւոց բարեանեն . օրհնութիւն որդւոյ
դաւթիւ, օրհնեալ եկ' :

Այսօր զուարձացան տիեզերըք դալս-
տեամբ ածորդւոյն յերուսաղէմ . և գոչէնն
հնչմամբ երգով . օրհնեալ եկ' :

42 . Զարուհի Յեառան :

այ . Այսօր յարեաւ 'ի մեռելոց փեսայն
անմահ և երկնաւոր , քեզ աւետիք խնդուե-
հարսն 'ի յերկրէ եկեղեցի . օրհնեա 'ի ձայն
ցնծութե զած քո սիօն :

Այսօր անձառ լոյսն 'ի լուսոյ լուսաւո-
րեաց զմանկունս քո , լուսաւորեա երու-
սաղէմ . քանզի յարեաւ լոյս քո քն . օրհնեա
'ի ձայն ցն' :

Այսօր խաւարն անդիտուե հալածեցաւ
երբեակ լուսովն , և քե ծագեաց լոյս գի-
տուե յարուցեալն 'ի մեռելոց քն . օրհնեա
'ի ձայն ցն' :

Այսօր զատիկ մեր զենմամբ քրիստոսի, ա-
րասցուք տօն ցնծութեամբ . նորոգեալք 'ի
հնութէ մեղաց ասելով . քն յարեաւ 'ի մե-
ռելոց :

Այսօր հրեշտակն լուսափայլ 'ի յերկնից
իջեալ , զարհուրեցոյց զպահապանս . և սբ
կանանցն քարոզէր ասելով քն յար' :

Այսօր նոր իսրայէլ կոչեցեալք 'ի քն .
ազատեալք սրեամբ դառին այ . պարես-
ցուք ընդ երկնայնոցն ասելով քն յար' :

ԴՅ . Ամբարձաւ տրն մեր յերկինս, ասելով աշակերտաց, նստարուք՝ ի քաղաքիդ երուսաղէմ, մինչև զգենուցուք զզօրութի՝ ի բարձանց :

Միաբանեալ նը առաքեալքն միախոհ և միակրօն, միաբան նստէին՝ ի նը վերնատանն. և ակն ունէին դալստեան նը հոգւոյն :

Յանկարծակի եհաս՝ ի նմանութի լուսոյ փայլման, և եկեալ բնակեցաւ՝ ի նը առաքեալսն, մինչդեռ նստէին՝ ի նը վերնատունն :

Ամբարձաւ տրն մեր քո օրհնութեամբ ընդ ամպս երկնից. և առաքելոց երկրպագեալ դարձան յերուսաղէմ. միաբանութ վերառաքէին զաղօթս :

Մտեալ՝ ի յերկինս բիւրաւոր դօրօք բաղմութք հրեշտակաց, որք աղաղակէին և ասէին. օրհնեալ եկեալ՝ ի յանունն տն :

Նըստեալ ընդ աջմէ ծնողին կատարելով զլսոստացեալ պարզեսն. միսիթարիզ նը հոգին դայ առ ձեզ. աղբերացուցանել զմեծ զողորմութիւն :

ԴՅ . Առաքելոյ աղաւնոյ իջանելով մեծաձայն հնչմամբ՝ ի բարձանց.՝ ի նմանութի

լուսոյ փայլման հրաղինեաց անկիղելի զա-
շակերտմն . մինչդեռ նստէին 'ի նը վերնա-
տանն :

Անհնիւթական աղաւնի անքննելի , որ
քննէ զխորս այ . զոր ադեալ 'ի հօրէ պատ-
մէ զահաւոր և զմիւսանգամ դալուստն .
զոր քարողեցին համագոյական :

Օքհնութիւն 'ի բարձունս ելողին 'ի հօ-
րէ և յորդւոյ հոգւոյն նըյ . որով առա-
քեալքն արբեցան անմահական բաժակաւն .
և հրաւիրեցին զերկիրս 'ի յերկինս :

Աենդանարար ած մարդասէր հոգի , զժո-
ղովեալսն միաբանական սիրով լուսաւորե-
ցեր հրեղինօք լեզուօք , վասն որոյ և մեք այ-
սօր տօնեմք զգալուստ քո նը :

Զուարձացան քո գալստեամբըն նը ա-
ռաքեալքն , կոչելով 'ի միասին զցրուեալսն
'ի միմեանց բաղմաձայն լեզուօք . վասն որոյ
և մեք այսօր տօ՛ :

Հոգեորակական նը մլրտութէ զարդարե-
ցեր նոքօք զտիեղերս , 'ի զգեստս լուսափայլս
և նորափետուրս . վասն որոյ և մեք այ՛ :

45. ԱԷԽԱՌԻ ԵՐՐՈՐԴՆԱԲԵ:

Է՛ . Երրորդուի անբաժանելի և զօրու-
թի երկնային լոյս ծաղեալ յաշխարհ . նը-
մա հանցուք զօրհնութիս երդով :

Որ էջն յերկնից այսօր և հանդեաւ յա-
ռաքեալսն ճշմարիտ նը հոգին . նըմա հան՛ :

Որ 'ի խորհուրդս փրկականս այսօր լնդ

իջանել յառաքեալսն ծանուցաւ մարդարէին . նըմա հան":

46 . 'Ի ածնէ Մարտոյ և Աբեան Տեառն:

Օրհ . 45 . Ա երաւածողն երկնից մշտնջենաւոր հօր որդին . ներդործեալ իմովս 'ի վեր քան զհրաշս . ծառայի առեալ զկերպանկողոպտելի ածութք :

Բաշխէ զմարմին իւր և զարիւն նոր ուխտանուանեալ և յիշատակ կամաւոր մահուանն , մերձեցելոցս 'ի նա սրբութք :

Որ մարմնով և արեամք քո ցուցեր զթողութիւն մեղաց . որ միշտ պատարագիս 'ի մեղ անծախապէս . մաքրեաւ 'ի մէնջ զմէդ խաւարին խորհրդոյ և լուսաւորեաւ զմեղ :

Որ քաւիչ զայս նոր ուխտ ցուցեր յետ առաջնոյ քոյ . մահացելոցս 'ի ճաշակմանէ նախահօրն . մաքրեաւ 'ի' :

Որ բարեբանիս յիմանալի զուարթնոց , հաճեցար մարմնով պատարագիլ . արա և զիս արժանի ածային շնորհիդ :

Որոյ աթոռ քերօքէ 'ի վերնատունն բաղմեցար . կենարար բաժակաւդ զմեղ փրկեցեր . փրկեաւ և զիս յաւիտենից 'ի հրոյն :

Որ կաղմեցեր սեղան խորհրդոյ , և արբուցեր յանմահական բաժակէն նըց քոյ առաքելոց այսօր 'ի նը վերնատանն . աղաչեմք փրկիչ ողորմեաւ :

Մաքրեաւ զիմտս և զիսորհուրդս , զի և մեք հաղորդեսցուք սրբութք . ընդ նըց քոյ առաքելոց այս":

Որ վե մեր յերկրի երևեալ զամն կատա-

ըեցեր ըստ օրինացն, այսօր կատարումն ըստ տուերական տօննիցն . որդի այս ողորմեա:

Բան հօր և քահանայապետ ճշմարիտ . որ զաշլարհակեցոյց զմարմինդ և զարիւնդ քո բաշլսեցեր յառաքեալսն . այսօր հաղորդին հողեղէնքս ածային խորհրդոյդ . որ:

Յորմէ սարսեալ սերօքէքն ոչ իջևէին նայիլ . այսօր 'ի ծառայի կերպարանս եղեալնախայաւխտեան բանն, օրհնեցէք զնահոգեոր երդով:

Այսօր վերստին նորոգեցաք 'ի յանիծից նախահօն . ճաշակելով զմարմին և զարիւն որդոյն այ . օրհնեց:

Հ. 41. Այսօր զենաւ մեղ պատարագ անարատ դառն այ 'ի վերայ խաչին էակից հօր և նբ հոգւոյն . ած հարցըն մերոց :

Այսօր բացաւ մեղ սրօքէական դուռն դրախտին՝ հրաւիրելոցս 'ի կոչումն արքայական սեղանոյն տէրունեան մարմնոյ և արեան այ հարցըն մերոց :

Եւ հրաշալի յարութե քո քն տիեզերք ամ նորափետուր զարդարեալ, մտանեն 'ի յառագաստ ընդ փեսայիդ քնի այ հարցըն մերոց :

Գ. Ըղտը օրհնեցէք . առաւել բարձր արարէք զնա յաւխտեան:

Զադամային զգեցեալ մարմին 'ի քառանկիւն սեղան խաչին բարձրացեալ . սերօքէք սարսեալ դողային . առաւել բարձր արա:

Որ զցող անապական արեանն 'ի կողահոս աղբերէն արբոյց տիեզերաց, ժողովուրդք հեթանոսաց առա:

Մ . Ա ժատունկ խնկարեր ծառ յանուշա-
հոտ բուրաստանէն , որ 'ի գնացս հոդւոյն
վտակաց տնկեցար , և զանմահուե պտուղն
'ի ժամու ետուր մեղ . վառ որոյ ամենեքեան
զքեղ միշտ մեծացուցանեմք :

Զանապական բողբոշն յածային դրախ-
տէն յորովայն քո տնկեալ , բղխեցեր յար-
մատոյն յեսսեայ ծաղիկ վայելուչ կուսա-
կան ծննդեամբ . վասն որոյ :

Յարփւոյն լուսոյ ծագումն ՚ի քեղ վա-
ռեաց զՃրագ մարմնոյն լոյս աշխարհի . ո-
րով գտեալ զպատկերն իւրական , զոր վերս-
տին նորոգեաց յառաջին կերպարան . վասն
որոյ բարեխօսեան նորոգել զմեղ ՚ի հնութէ
մեղաց :

Ո . Որ տրտմահաղորդ քո չարչարանքիսա-
շին՝ աղատեցեր զմարդն ՚ի տրտմաղգեաց
փայտէն և ՚ի մեղսաճաշակ պտղոյն , քառ ած
և մեղ ողորմեաց :

Որ մահուամբ քո կենդանի և մեռելու-
թէդ յերկըն նորոգեցեր դարձեալ զաշ-
խարհս և զհողացեալ բնութիս . քառ ած և :

Որ երեքօրեայ յարութէդ քով և համ-
բարձմամբդ յերկինս վերածեր զմարդն առ
կենաց փայտն և յանմահական ճաշակն .
քառ ած և :

Տ . Ե . Որ հաստատեցեր բանիւ զեկեղե-
ցի քո քառ , ՚ի վերայ առաքելական վիսի .
Երգել ՚ի սմա զերգս հոգեորս :

Կանդնեալ ՚ի սմա սեղան սրբութեան ,
բաշխէ զմարմին իւր և զարիւն , և տսոյ ՚ի

(259)

սմանէ մեզ նորոգութիւն 'ի թողութիւն մեղաց մերոց :

Ի՞նեալ հոգւոյն սբ աղաւնակերպ երեւմամբ , 'ի վերայ մարմնոյ և արեանըն տն 'ի բժշկութիւն հոգւոց մերոց :

Ճ. 45. 1 ուսով ածութենք քո քն լուսաւորեցեր նբ. զեկեղեցի , պահեալ զսա անշարժ յաւիտեան :

Տօնէ այսօր յերուսաղէմ հաւատացելոց բազմութիւն զնաւակատիս նբ եկեղեցւոյ . պահեալ զսա ան՛ :

Բացան դրունըք հաւատոյ նոր սիօնի , ընդունիլ զանմահ փեսայդ յառագաստ . բաշխէ զմարմին քո և զարիւն . պահեալ զսա անշարժ յա՛ :

---

47. ԱԷՋՆ ՅԱԿԱՆՆՈՒՄ ՄԵՐԴԱՅԻՆ :

աէ. 1 Արեգականն արդարութեն ծագման արուսեակդ առաւաւոտեալ , նախընթաց ճանապարհի որդույն այ տնօրէնուեն նբ յոհաննէս . առ քն բարեխօսեալ վասն անձանց մերոց :

Բարձրելոյն անձառ խորոցն տեսանող խմաստիւք հոգւոյն . 'ի յորովայնէ մաքրեալ տաճար այ , և բնակարան նբ երրորդուեն . առ քն բարեխօսեալ :

Գաբրիէլ հրեշտակապետն սուաքեալ առ զաքարիաս , աւետարանել զհրաշալի ծնունդ քո նբ յամուլ ծերոյն եղիաւընթէ . առ քն բարեխօսեալ վասն :

Դասապետն երկնից դօրացն երկեալ քա-

Հանայապետին , յորժամ մոռանէր 'ի սրբութի նըցն խնկարկելով օրինացն 'ի տաճարին . առ քն բա՛ :

Եւ տեսեալ զանհիւթականն 'ի ձև մարմնոյ յաջմէ սեղանոյն . պակուցեալ յերկիւղ մահու սասանելով , և հաստատիւր բանիւ հրեշտակին . առ քն բա՛ :

Զգերագոյն բան զբնութի լուեալ զեղանակ ծննդեանըն քո , սոսկացեալ հիանայր զաքարիաս , և համրացեալ պատժիւր պապանձեալ լեզուաւ . առ քն բա՛ :

Էակից բանն 'ի հօրէ իջեալ յերկնից զկնի ձայնիդ . ուստի գաբրիէլ վերառաքէր զկոյսըն մարիամ առ ամլութ յղացեալն զքեզ յորովայնի . առ քն բա՛ :

Ընդ ժամանել ձայնի ողջունին մարիամուառ եղիսաբեթ , խայտացեր ձայնդ ընդ առաջ բանին այ , յորովայնէ ամլոյն երկրպագելով . առ քն բա՛ :

Փութացիր մեզ յօդնութի առ 'ի վերուստ նը յօհաննէս . առ աքեալ և մարդարէ և կարապետ և մկրտիչ որդւոյն այ . առ քն բա՛ :

Քահանայապետին քնի որ 'ի խաչին պատարագեալ . քահանայդ ինքնանըւէր մատողպաղատանս երգաբանիս և տօնողացս շնորհել զքաւութի . առ քն բա՛ :

48. ԱԷԿԱՆԱԿԵԼՈՅՆ ՊԵՄՐՈՒԻ և Պօղոսի :

Դ լնծայ այսօր եկեղեցի այ յիշատակաւ նը առ աքելոցն . հաստատեալ 'ի վերայ վիմի հաւատոյ . զարդարեալ 'ի փառս մարմնացելոյ բանին :

Որ զէութի անձառելոյ միածնին յայտնութէ հօր՝ ՚ի վերուստ դաւանեալ . և երանականն արժանացեալ շնորհի . վէմ անվանելի ՚ի դրանց դժոխոց :

Որ անմարմնոց դասուց հրեղինաց՝ հողեղէն բնութէ գերազանցեալ . և բարձրացեալ՝ ՚ի յերկնային խորանսն . անձառ բանին արժանաւորեալ :

Որ գերազոյն ընտրելոց առաքելոցն զասուց , անուանեցեր լինել զերանելին զպետը . գլուխ նը հաւատոյ հիմն եկեղեցւոյ :

Որ յառաջագոյն կոչմամբ առաքեցեր զանօթն ընտրուե . յայտնելով աշխարհի զանձառ տնօրինութէն քո զնորհուրդ , յօրհնաբանութի կոչել զհեթանոսս :

Որ երկոքումբք ընտրելովք լուսաւորչօքն աշխարհի հաստատեցեր զեկեղեցի քո քն . մաղթանօք սոցա խնայեա՛ ՚ի մեզ :

49. ՍԵՒ ԳՐԻԳՐԻ ԼԱՄԱՆԴՐԱՅԻՆ :

ԷՅ . Ո՞վ երջանիկ տոր նը զրիդոր . սրբութեանցըն պաշտօնեայ . և առաջնորդ բանաւոր հօսի :

Ըզքեղ ունիմը բարեխօս առ յն միածինն . և աղաչօղ վասն քո ուխտաւորացս :

Կանխեա՛ խնդրեա՛ զժողութիւն յանցանաց ՚ի քէն աշակերտելոցս :

Ո՞վ երանելի տոր նը զրիգոր , զքեղ ունիմը բարեխօս վասն անձանց մերոց :

Որ 'ի մոլութեց բըռնաւորին ոչ զանդի-
տեցեր, զքեղ ու":

Որ ընդ անմարմնոցըն դասս վերակարդե-
ցար. զքեղ ու":

50. Աւագիուման Ածածնի:

Դ. Այսօր ժողովեալ սբցն 'ի միասին,
երանելի առաքեալքն և նր կուսանքն, չա-
հաղղեստուք պայծառացեալք լուցանէին
զլապտերս խւրեանց . և միաձայնեալ ասէին
օրհնեալ ես ամէնօրհնեալդ 'ի կանայս :

Այսօր դնելով զնը կոյսն առ զրանն գե-
րեզմանին . սպասէին և ակնունէին տն իսկ
ինքնին գոլոյ, գեր 'ի վերոյ տեսեալ զարա-
բին եկեալ բազում հրեշտակօք . և նոցա
միաձայն":

Այսօր տեսեալ զնը կոյսն թռուցեալ
յօդս . և ամպեղէն կառօքն 'ի վեր համբար-
ձեալ յերկինս . մտանելով յերկնային խո-
րանսն ընդ իմաստուն կուսանսն . և նոցա
միաձայն":

Այսօր ընդ բազմաշեայ քրօբէսն՝ և ընդ
վեցթեեան սրօբէսն մտանելով յեօթնաս-
տեղեան խորանսն . տեսանելով զանազան
աթոռան՝ զոր պատրաստեալ է քեզ տէրու-
նոյդ, երդեմք և մեք ասելով օրհ":

Դ. Այսօր զազատիչըն յանցանաց նախամօրն
զկուսութեց մայրն, փոխադրեաց բանն ած
յերկնայինսն դասելով յածակերտ խորանս
և յանսպատում 'ի կեանս . վո՞րոյ հը-

Ճուռական ճայնիւ քեղ երգէ եկեղեցի նը
զնոր զօրհնաբանութիւն :

Այսօր տիրամայլը սրբուհի կոյսն աւան-
դեալ զարբասնեալ հոգին ՚ի ձեռն հրեշտա-
կական դասուց . որպէս գերարփի փայլեալ,
ահեղիցն նմանեալ հրեղինաց դասուց . վե-
որոյ հըք՛ :

Այսօր վերհամբարձեալ զմաքրական մար-
մինն ածամքը կուսի . անմարմին զուարթ-
նոցն ամփոփեալ ՚ի տեղի գերակայիցն ,
յերևելի զգայութեցս անձառից առնել հա-
զորդս . վասն որոյ հըք՛ :

Այսօր յուսապատար խնդութե և յաւե-
ժարար հնչմամբ նուագեմք քեղ հողեղէնքս
ընդ հրաբուն սեռիցն . տօնախմբելով զյիւ-
շատակ կուսի աղախնոյ և մօր քոյ . վասն
որոյ հըք՛ :

51. Թագաւորաց :

ակ . Որ զերկնաւոր թագաւորութեանդ
քո զօրինակ ցուցեր ՚ի յերկրի . հաստատե-
լով զաթոռ թագաւորութեան թէոդոսի
թագաւորին յարդարութիւն և յիրաւունս .
բարեպաշտութ սորա քն խնայեա ՚ի մեղ :

Որ զօրութե նշանի խաչի քո նր պատե-
րազմելով , խորտակեաց զընդդիմամարտ
զընութիւն հեթանոսաց , և հաստատեաց
խաղաղութե նը զեկեղեցի . բարե՛ :

Որ ետուր զիրաւունս արդարութեան քո
արքայի , դատելով զժողովուրդս քո արդա-
րութե , ըստ հրամանի սԵցքոց պատուիրա-
նաց , բարե՛ :

Որ զարդարեալ գեղապանծ վայելցութք
նք զեկեղեցի . պսակեցեր առաքելովք և
մարգարէիւք , և հաստատեալ ամրացուցեր
նք թագաւորօք . բարե՛ :

Որք զինու զօրութք հոգւոյն վառեալք 'ի
պատերազմի , վանեցին զմոլութի հերձուա-
ծողաց . և 'ի հաւատս ճշմարիտս հաստա-
տեցին զտիեզերս . բարե՛ :

Որ շնորհեցեր յաշխարհի թագաւորել
մեծին թէողոսի . և կատարեալ զկեանս
հաւատով ուղղափառութք վերափխեցեր
այսօր յերկնից թագաւորութիդ . բարե՛ :

52. Խաչ :

այ . Որ զանարատ բաղուկս քո 'ի խաչին
տարածեցեր քս ած . և նշան յաղթութե
ետուր մեղ . սովաւ զկեանս մեր պահեա :

Որ զաշխարհակեցոյց բաղկատարածու-
թի խաչի քո քս ած , դաւազան զօրութե
ետուր մեղ . սովաւ զկեանս :

Որ զմեռեալն 'ի ճաշակմանէ փայտին յան-
ցանաց , կենաց փայտիւն կենագործեցեր .
սովաւ ըզ՛ :

Այ իսան օդնական հաւատացելոց կանդ-
նեցաւ 'ի յերկրի յաղթող թշնամոյն . ե-
կայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք :

Արարիչն ած բարձրացաւ 'ի խաչին և
զմեռեալս մեղօք փայտին ճաշակմամբ , 'ի
սմա նորոգեալ կենդանացոյց :

'ի միւսանդամ գալստեան ածորդոյն

նը խաչն երևի և լուսաւորէ , զի նա է յոյս
հաւատացելոց :

---

53 . ՀՐԵԼՄԱԽԱՊԵՎՈՅ :

ԷՒ . Արյանէից ստեղծեր դպաշտօնեայսքո
՚ի հուր կեղելոյ հուրդ անեղական , ը նոսին
օրհնեմք զքեղ և մեք հողեղէնքս :

Որ բանիւ գոյ ցուցեր զիննեակ դասըս
հրեղինաց բանդ ՚ի սկզբանէ . ընդ նո՛ :

Որ արարեր հոգիս իմանալիս զհրեշտակս
քո հոգի այ . ընդ նոսին բարեբանեմք ըզ-
քեղ և :

Անդադար յերկինս օրհնաբանօղք հօրն
երկնաւորի զօրք լուսեղինաց , բարեխօս լե-
ռուք ընդ մեղաւորացս :

Քաղցրաձայն երգով դոհաբանօղք որդ-
ւոյն միածնի դասըք հրեշտակաց . բարե՛ :

Անլուելի հնչմամիք բարեբանօղք հոգւոյն
ձմարտի հոյլք հոգեղինաց . բա՛ :

Երեքարբեան ձայնիւ փառաբանօղք նը
Երրորդութեն գունդք սերօրէից . բա՛ :

---

54 . Երդ վասն առաջնոյ աւուր մաշաբենին , և ՚ի
խորհուրդ արարչունէ , և յարուննէն Քսէ :

Կ յորաստեղծեալ բանն յանէից , ՚ի սկզ-
բանէ զերկինս երկնից . և զերկնային զօրս
անմարմնոց՝ իմանալեացն դուարթնոց . և

զգալի տարերց քառից՝ հակառակաց միաբանից . որով յաւէտ փառաբանի՝ Երբորդութին անձառելի :

Երեքսրբեան մի տէրութի՝ մրով ընութը ածութի . լոյսն որ անեղ արարչական՝ ասաց լինել լոյս եղական . զոր և ծագեաց յօրն առաջին՝ միաշաբաթ կիւրակէին . որով յաւէտ :

Բաբունօրէն բացատրեսցուք՝ զծածկեալ խորհուրդն ծանիցուք . զի լոյսն անտես իմանալի՝ մաքուր հոգւոց տեսանելի . 'ի սոյն ծագեաց միաշաբաթ՝ մեզ յարութե ոք ճառադայթ . եկայք փրկեալք ը զուարթնոյն՝ տուք օրհնութի՝ յարուցելոյն :

Աէրդ սիրով խոնարհեցար՝ 'ի փրկութի մեր մարմնացար . նովին մարմնով խաչեցար՝ 'ի գերեզման մահու եղար . այսօր յարեար ածաբար՝ 'ի հրեշտակաց քարողեցար . եկայք փրկեալք ը զուարթ :

Երևեցար խնկաբերիցն՝ յողջոյն կենաց ուրախալից . և 'ի լերինն գալիւեա՝ առաքելոց մետասանից . արժանացն զմեզ ը նոսին՝ զքեղ տեսանել յօրն վերջին . եկայք փրկ :

Ախոնի որդիք զարթիք՝ հարսին լուսոյ տուք աւետիք . եթէ փեսայնքո յարուցեալ՝ յաղթեաց մահու իշխանուք . գայ պսակէ զքեղ փառօք՝ ել ը առաջ պճնեալ զարդուք . երդեան երգնոր յարուցելոյն, ննջեցելոց կենաց պտղոյն :

250

261

2

55. Երդ Գովաստանաց, և պաղպատանաց առ ամենանը
Աջածինն :

Պղաշեմ զքեզ ածածին, որ ես տաճար
անեղ բանին : Բարձր և պայծառ ողջ ղար-
փին . Մաղթեա վասն իմ առ քո որդին: Տէ՛ր
ողորմեա, տէ՛ր ողորմեա, ածածին բարեխօ-
սեա :

Գոշեմ առ քեզ արտասուաղին, կոյս մա-
րիամտուր զհայցուածս իմ: Գու ես աթոռ
ածային, խնդրեա վասն իմ կոյս տիրածին:
Տէ՛ր ողորմեա, որ ողորմեա, ածածին բա-
րեխօսեա :

Երանելի և հրաշալի, դու հրեշտակաց
զարմանալի : Զած ծնար մարմնով յերկրի,
իսկ կուսութի քո ոչ խախտի: Տէ՛ր ողորմեա,
տէ՛ր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա :

Երանուհի կոյս տիրուհի, դու օժարան
ես միածնի: Ընտրեալ յազգէս հողեղինի,
Թագ և պարծանք քրիստոնէի: Տէ՛ր ողորմեա,
տէ՛ր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա :

Թագաւորին մեր քրիստոսի, դու տաղա-
ւար ընդունելի : Ժուժկալեալ քում յորո-
վայնի, Առեալ զբնութիս հողեղինի: Տէ՛ր
ողորմեա, տէ՛ր ողորմեա, ածածին բարեխօ-
սեա :

Դ հրեշտակաց անհաս էր նա . ծընաւ ՚ի
քէն վասն աղամայ: Լուսածին մայր ՚ի քեզ
անկայ, Թարունւոյդ քոյ վասն իմ հայցեա: Տէ՛ր
ողորմեա, տէ՛ր ողորմեա, ածածին բա-
րեխօսեա :

Խնդրեմք 'ի քէն կոյս տալիթա, միշտ անդադար բարեխօսեա: Ծընար զած որպէս տըղայ, ոյն փրկիչ տէր և արքայ: Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Կոյսըդ մաքուր և հրաշալի, դու գեղեցիկ դեղ գովելի: Հոտով նըման ես դու վարդի, շուշան հովտաց ծաղիկ դաշտի: Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Զայնիւ մաղթեմ արտասուալի, յոդնահանձար մեծ թագուհի: Ղամպար ես դու լուսով միշտ լի, հայցեա վասն իմ ով սրբուհի: Տէր ողորմեա, տր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Ճշմարիտ գեղմն իմանալի, զոր է տեսեալ գեղէօնի: Մաքուր մարմնով անխախտելի, ոք կուսունդ օրինակի: Տէր ողորմեա, տր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Յորժամ դայցէ քո միածինն, առ 'ի դատել զազգս երկրածին: Կստիլ յաթոռ դատաստանի, 'ի յայն ժամու մաղթեա վասն իմ: Տէր ողորմեա, տր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Ըսորհօք լցեալ որ իսկուհի, մարմնով քրօքէ հիանալի: Որ հրեշտակաց ես գովելի, և հրեղինաց զարմանալի: Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Չեմ գովելոյ գեղդ արժանի, զի դու սըրբոց ես գովելի: Պարտապան եմ ես բիւր շարի, և զանազան ախտիւք եմ լի: Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Ջնջել ըղդիրն իմոյ պարտին . հայցեա յորդոյդ ովտիրածին: Ոետինքազու ածածին, լուսին պայծառ բոլորովին: Տէր ողորմեա, տր ողորմեա, ածածին բարեխօսեա:

Սակոր ոսկի զարմանալի , լցեալ 'ի քեղ
մանանայ լի : Վեհ քան զերկին դըտար յերկ-
րի , զի էր ստեղծօղն 'ի քում գրկի : Տէր ո-
ղորմեա , տէր ողորմեա , ածածին բարեխօ-
սեա :

Տիրամայր կոյս ածածին , միշտ անդադար
մաղթեա վասն իմ : Բախացը զիս հայցմամբ
քոյին , զի հայցուածք քո միշտ կատարին :
Տէր ողորմեա , տէր ողորմեա , ածածին բա-
րեխօսեա :

Յանկացայ ես յոլովչարի , նոքօք զանձն
իմ վիրօք լցի : Իիւծեալ եմ արդ վասն իմ
շարի . անկեալ 'ի մէջ մեղաց տղի : Տէր ո-
ղորմեա , տէր ողորմեա , ածածին բարեխօ-
սեա :

Փութա՛ փրկել զանկեալ անձն իմ , անա-
պական կոյս տիրածին : Քանզի ըզքեղ ինձ
յոյս ունիմ . առ որդիդ քո մաղթել վասն իմ :
Տէր ողորմեա , որ ողորմեա , որ ողորմեա .
ածածնին բարեխօսութե յիշեա որ և ողոր-
մեա :

56. Քարոշ ծննդէանն չէ , և աւեպէաց , և դու-
յան ոք ածածնին . և դու ընդառաջին :

Այր ոք սքանչելի լուսոյն , որ զածն ա-
մենայն յաւիտեանց յորովայնի քում կրե-
ցեր . և ցնծութի աշխարհի ծնար զբանն ած-
աղաշեմք : Մայր ոք բարեխօսեա :

Աղաշեա վասն մեր զառ 'ի ք! ն զմարմնա-
ցեալն ած . որ խոնարհեցաւ 'ի հայրական
ծոցոյ , էառ մարմին ըս մարդկային բնուես՝

առնել խաղաղութիւն յերկինս , և յերկրի .
աղաչեմք :

Աղաչեա : Կերել մեզ անտես առնել զյանցանս մեր . և տալ օգնականութիւն ընդդիմակաց լինել հակառակամարտիցն 'ի պատերազմի . աղա :

Աղաչեա : Զի լոեացեն պատերազմունք .
դադարեսցին յարձակմունք թշնամեաց . տընկեսցի սէր և արդարութիւն 'ի յերկրի . աղա :

Աղաչեա : Աճեցուցանել յերկրի մերում զքաղցր բղխումն աղբերաց . զառատ պտղաբերութիւն բուսոց և տնկոց՝ առ 'ի զուարձալի լինել ամենայն հարկաւոր պիտոյից մերոց .
աղաչեմք :

Աղաչեա : Զի միաբանեսցէ զեկեղեցի իւր նր , շինեալ 'ի վր հիման առաքելոց և մարդարէից պահել անարատ մինչև յօր երևելոյ դալստեան իւրոյ . աղա :

Աղաչեա վն մեր սրբուհի զմիածին քո զորդին , և վն հոգւոցն հանդուցելոց՝ ընդունիլ յարքայութին երկնից , և տալ մասն և բաժին ը նրս նմ . աղա :

Յիշեա տր և ողորմեա :

Եւ ևս առաւել զյորդորումն սիրոյ և ըզդործո բարեաց պարզեել մեզ խնդրեմք :

Տուր մեզ տր նձ մեր :

Զանձինս մեր և զմիմեանս են այ :

Քեզ տնդ յանձն եղիցուք :

Ողորմեաց մեզ տր նձ մեր ը մե՛ :

Տի ողորմեա . տէր ողորմեա . մայր նր բարեխօսեա . առ տր վն մեր :

57. Երգ երեւոյն :

Ըստհեամ մեղ տէր, 'ի դիշերի զերկ-
 նային զիսաղաղութի քո. և պահեամ զմեղ 'ի
 պատրանաց թշնամոյն՝ ամենայաղթ զօրու-
 թը նը խաչի քո: Տէր ած փրկութե իմոյ 'ի
 տուէ կարդացի՝ և դիշերի առաջի քո: Մըտ-
 ցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր. խոնարհես-
 ցի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ: Եկեսցէ առ
 մեղ տէր պահապան 'ի քէն որ պահեսցէ
 զմեղ յամ ժամ: Առաքեամ 'ի մեղ տէր զզօ-
 րութի սրբոյ խաչին՝ որ պահեսցէ զմեղ յամ
 ժամ: Արժանի արա տէր զերեկս զայս խա-
 ղաղութ. և առանց փորձութե անցո զմեօք:
 Արժանաւորեամ տէր զդիշերս զայս խաղա-
 ղութը, և առանց մեղաց պահելով զմեղ:
 Ընդ մեղ տէր ած՝ գիտասջիք հեթանոսք, և
 պարտեցարուք. զի ած ը մեղ է: Եւ լուա-
 րուք զայս 'ի ծագաց մինչեւ 'ի ծագս երկրի.
 զի: Եւ հղօրացեալքդ պարտեցարուք. զի:
 Եւ զի թէպէտ և գարձեալ զօրանայք՝ դարձ-
 եալ 'ի պարտութի մատնեսջիք. զի: Եւ ըդ-
 խորհուրդն զոր խորհիք՝ խափանէ տէր. զի:
 Եւ զբանն զոր խօսիք՝ մի մնասցէ առ ձեզ. զի:
 Եւ քանզի յերկիւղէ ձերմէ մեք ոչ երկիցուք,
 և ոչ խոռվեացուք. զի: Եւ զտը ած մեր փա-
 ռաւոր արասցուք, և նա եղիցի մեղ 'ի նա՝
 կիւղ. զի: Եւ յուսացեալ եղիցուք մեք 'ի
 նա, և նա եղիցի մեղ 'ի սրբութի. զի: Եւ
 յուսոցեալ եղիցուք մեք 'ի նա՝ և նա եղիցի
 մեղ 'ի փրկութիւն. զի: Եւ ահաւասիկ ես

և մանկունք իմ, զոր ետ ինձ ած. զի: Եւժու զովուրդ որ նստէր՝ ՚ի խաւարի ետես զլոյս մեծ. զի: Եւ որ բնակեալդ էք՝ ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու լոյս ծաղեսցի առ ձեզ. զի: Եւ քանզի մանուկ ծնաւ. որդի և տուաւ մեղ. զի: Եւ որոյ իշխանութիւն իւր՝ ՚ի վերայ ուսոց իւրոց. զի: Եւ որ կոչի անուննորա մեծի խորհրդոյ հրեշտակ. զի: Եւ սքանչելի խորհրդակից. զի: Եւ ած հզօր իշխան. զի ած: Եւ իշխան խաղաղութեն հայր հանգերձելոյ յաւիտենին. տէր ած ընդ մեղ է: Եւ փառք հօր և որդւոյ և հոգւոյն նըյ, այժմ և միշտ, յաւիտեանս յաւիտենից: Ամեն :

58. Երգ ՚Ի՞ն ներսէսի:

Կայեաց սիրով հայրդ գթած՝ ՚ի քո ստեղծեալ գործս ձեռաց. և զքանակս հրեշտակաց՝ տուր պահապան մեղ տկարացս. փըրկեալ զանձինս՝ ՚ի փորձանաց՝ ՚ի խաւարի շըրջող դիւաց. զի՝ ՚ի տունջեան և գիշերի՝ տացուք քեզ փառս անլուելի:

Եին անեղ անսկղբան՝ ծնունդ անձառ որդի և բան. որ արարեր զտիւ գործոյ՝ և զգիշեր՝ ՚ի հանգիստ քնոյ. տուր՝ ՚ի ննջել աշաց մարմնոյ՝ արթուն լինել մեղ ը հոգւոյ. զի՝ ՚ի տունջեան:

Բաբուն հոգւոց բանաւորաց՝ աղբիւր լուսոյ բաշխող շնորհաց. ՚ի փակիւր զբանց բընութեց մարմնոց՝ լոյս տուր աշաց սրտից մերոց. ՚ի գիշերաց առ քեզ կանխել՝ ը հրեղինացն օրհնաբանել. զի:

Աբդ սրբոց Երրորդութիւն՝ զմեղ մաքրեա՞քեղ բնակութիւն. շնորհեա՞լ ը մանկանց առաջ գաստի՞ հանդիլ ը քեզ՝ ի յանկողնի. տուր զհայցուած բարեկամին՝ զփոխ երից նկանակին. զի՞ ի տունջեան :

Երեւելի լոյս ստեղծեր՝ զտիւ և զգիշեր բաժանեցեր. ծագեա մեղ տր՝ ի գիշերի՝ զճառագայթս իմանալի. տուր յամ ժամանակի՝ զպահպանօղ աջքո հովաննի. զի:

Աիրոյ քո հուր արկեալ յերկիր՝ բորբոքեսցի ՚ի հոգիս մեր. զխորհուրդ սրտից մեր մաքրեսցէ՝ զլոյս գիտութեն քո փայլեսցէ. ՚ի քնոյ մահու զմեղ զարթուսցէ՝ զմիտս բոցով քով վառեսցէ. զի:

՚ի քեզ նայիմք լոյսդ անմատոյց՝ ՚ի զգայական ծածկեալ լուսոյ. որ վասն մեր եղար ՚ի գբի՝ և ննջեցեր ՚ի տապանի. առ մեղ նընջեա արթուն բնութիւն հերքեա զըարին ներդործութիւ. զի:

Եիդ լուսոյ անստուերի՝ պաղատանք կամք առաջի. որ փակեալ դրամմք երեկոյին՝ երևեցար մետասանին. ը թովմայի առ քեզ գումմք՝ տր և ած զքեզ դաւանեմք. էջ և առ մեղ յերեկոյիս՝ և տուր զողջոյն քո ՚ի հոգիս :

Շամեալքս զքեզ տր աղաչեմք՝ մեղ յօդնուին նայեալ հայցեմք. պահապանդ իսրայէլի՝ անձանց մերոց լեր հովաննի. օթեա առ եղիսաղաղարար՝ զի ննջեսցուք անխոռվաբար. և ը առաւօսս կանխեսցուք՝ օրհնել զքեզ ը հօր հոգւով:

Գոչման փողոյն դաբրիէլի՝ որ ՚ի վերջնումն զիշերի. լսել արա զմեղ արժանի՝ և յաջակողմն օդեաց դասի. անշեջ վառեալ զլցալապտերաց՝ ը իմաստուն հինդ կուսանաց.

զեւ փեսայիդ՝ ի յառագաստ՝ հարսունք հողակալ մտցուք՝ ի փառս :

Հալածեա՛ ի մէնջ տէր, նշանաւ խաչիքո զընդդիմամարտ և զաներեսոյթ գաղանն . և մի տար յապականուի զքո ժառանդութիս :

Բարեխօսեա՛ վասն մեր ածածին մարիամ, որ ծնար զտէր ած՝ որ հովուէրն զիսրայէլ ամենազօր և սքանչելի փառօքն իւրովք :

59. Ըստական ԳՅ:

¶ Քէն հայցեմք հայլր գթութեց և ած մխիթարութեց . ի տխրական դիշերային մերածեալ ժամուս մխիթարեա՛ զմեզ՝ ի տրտմութեց մեղաց . և շնորհեա՛ զուրախութի գործովք արդարուե՛, աղաչանօք նը ածածնին և ամ արդարոց :

Ըստ քաղցրադոյն ածային քոյ հրամանի կոչման որդի այ, եկեալ եմք առաջի քոյ յերեկոյիս աշխատեալք, և ծանրաթեռնեալք . թեթեացո՞ի ծանրութեց մեղաց զանձինս . և զօրացո՞ բառնալ կամաւ զքաղցր լուծ քոյ պատուիրանաց . աղաչա :

Պաղատիմք առ քեզ հոգւով՝ ի հանգըստեան հասեալ ժամուս՝ մարդասէր հոդի այ, յորժամնորոգես զերեսս երկըի, և վերստին ստանաս զոդիս մարդկան, նորափետուր ղարդարեա՛ զննչեցեալսն մեր զծնեալսն՝ ի քէն նը աւազանաւն. աղաչ :

Զկենդանագիր անարատ ծնողի քոյ արկանեմք առաջի անոխակալ տէրութեղ քոյ, յորժամ զաս փառօք հօր դատել զթշնամին

խաչի քո . ներեա յանցանաց մերոց բարեխօս սութք մօր քոյ և կուսի . աղաչեմք դքեղ տր պահպանեա զմեղ ը հովանեաւ խաչի քո նբ :

Հաղթրդս արա և զմեղ տր , ընդ նըց քոց առաքելոցն , որք արժանի եղեն տեսանել դքեղ 'ի յարութե քո , արժանաւորեա տէր տեսանել դքեղ 'ի միւսանգամ քոյ դալըս տեանն . օրհնութի առաքողին 'ի բարձունս :

'Ի նստիլ քո յատենի դատաւոր ահեղ , աղաչանօք նբ ածածնին յիշեա զննջեցեալսն մեր , յորժամ դայցես անձառ փառօք . քանզի քո են փառք յաւիտեանս , ամեն :

Արբուհի մարիամ , սափոր ոսկի , և տապանակ կտակարանաց . որ զ'ի վերուստ զհացն կենաց պարզեցեր քաղցեալ բնութես . առ նա միշտ բարեխօսեա վն քաւութե մեղաց մերոց :

Վասն որոյ և մեք հաւատացեալքս քել երկրպագեմք քն . և արտասուօք հայցեմք 'ի քէն . բարեխօսութք ածածնին զածային լոյս քո ծագեա յանձինս մեր . օրհնեմք դքեղ 'ի յարութե երեկոյիս՝ ահաւոր թագաւոր :

Առաքեալք այ՝ ընտրեալք 'ի սկզբանէ նախ քան զաշնարհս , որք արժանի եղէք տեսանել զանտեսն հրեղինաց . բարեխօսեցէք առ տր վասն մանկանց եկեղեցւոյ :

Բարեկամք քնի՝ հազարապետք ածայինն խորհրդոց . որք 'ի հոսանուտ մեղաց ծովէս վերածիք զմարդիկ 'ի կեանս անմահ . բարեխօսեցէք առ տէր :

Պարունակեալ պահեն յանեղաշեն

դրախտին՝ զշանապարհ ծառոյն կենաց՝
քրովը ական հոյլքն բոցեղէն սրովը իւք.
այսօր արտափայլեալ ցուցար յերկրի ածա-
զարդ փայտ կենաց և փրկութե. զքեղ օրհ-
նեն մանկունք նը եկեղեցւոյ :

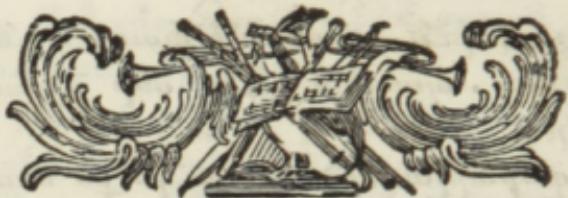
Սաբեկայ ծառոյն վերաբերեալ խոյ յող-
ջակէղ փոխանակ իսահակայ . այլ 'ի վերայ
քոյ զենաւ դառն անարատ 'ի հաշտութի
հօր, և 'ի բառնալ զմեղս մեր. զքեղ օրհնեն
մանկունք :

Երկնաւոր հօտընտրեալ զոր հովիւնքաջ
թողեալ յերկինս, և եկեալ 'ի խնդիր մեղ
մոլորելոցս . որով լցեալ զթիւ հարիւրոցդ՝
արար ուրախուի 'ի յերկինս երկնաւորացդ:
աղաչեմք զձեղ բարեխօս լերուք առ տէր
վասն քաւութե մեղաց մերոց :

Պահապանք աշխարհի՝ բանակք տն շուրջ
զերկիւղածովք՝ բարեկամք աղդի մարդկան՝
միշնորդք մահու և յարութե. միքայէլ և
դաբրիէլ մեծք, որք կայք միշտ առաջի ամե-
նասք Երրորդութե. աղաչեմք զձեղ :

Երկնաւոր փեսայ անստուեր լոյս իմա-
նալի՝ որ 'ի յերկնից իջեր 'ի սէր հարսին
քոյ եկեղեցւոյ. զոր խօսեցաւ քեղ բարեկամն
և փեսաւէրն քո յովհաննէս . սորին մաղ-
թանօք ողորմեա :

Քառակերպիցն անհաս՝ և անպարփակ 'ի
սերովը ից՝ սրբութեց նը և տէր բոլորից,
խոնարհեցար 'ի յորդանան՝ հայցելով 'ի ծա-
ռայէն մաքրութի ջրոյ 'ի լուանալ զմեղս
աղամայ . սորին մաղթանօք :

ՍՊԻՇԱԿԵԱՐԱԽԹԻԴԵՆ

ԶԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

Հարական հանդերձի , յորժամ զգենու :

|| Կորհուրդ խորին անհաս անսկիզբեն ,
որ ղարդարեցեր զվերին պետութիւն ՚ի յա-
ռագաստ անմատոյց լուսոյն՝ գերապանծ փա-
ռօք զդասս հրեղինաց :

Անձառահրաշ զօրուք՝ ստեղծեր զադամ
պատկեր տիրական , և նազելի փառօք զգես-
տաւորեցեր ՚ի դրախտն աղենի տեղի բեր-
կրանաց :

Չարչարանօքքո նը միածնին՝ նորոգեցան
արարածք ամ , և վերստին մարդն անմահա-
ցաւ զարդարեալ ՚ի զգեստ անկողոպաելի :

Անձրևածին բաժակ հրահոսան՝ որ հեղաք
յառաքեալսն ՚ի նը վերնատունն , հեղ և ՚ի
մեղ հոգիւդ նը ած ընդ պատմուճանին զքո
զիմաստութիւն :

Տան քում վայելէ սրբութի՝ որ զգեցար

զվայելքութիւն, սրբութի փառաց ընդ մէջ
քո ածեալ. պատեա զմէջս մեր ճշմարտու-
թեամբ :

Որ զարարչագործ բազուկս քո տարածե-
ցեր ըդէմաստեղաց, հաստատեա զբազուկս
մեր կարողութե, համբարձմամբ ձեռաց առ
քեզ միջնորդիլ :

Իիւսմամբ թագ 'ի գլուխ, պատեսցես
զմիտս և զգայարանս՝ խաչանիշ ուրարմամբ
ըս ահարովնի՝ ծաղկեալ յոսկեթել 'ի զարդ
խորանի :

Ռամից բոլորից տիրապէս անձպետական
նափորտապատ սիրով զմեղ զգեստաւորե-
ցեր՝ քում նը խորհրդոյդ լինել սպասա-
ւոր :

Թռագաւոր երկնաւոր զեկեղեցի քո ան-
շարժ պահեա, և զերկրպագուս անուանդ
քում՝ պահեա 'ի խաղաղութե :

Կ. 1 ուացայց սրբութե զձեռս իմ, և
շուրջ եղէց զսեղանովքո նոր :

Փ. Դատ արա ինձ նոր՝ զի ես յամբծու-
թե իմում գնացի . 'ի նոր յուսացայ, զի մի
եղէց հիւանդ :

Փորձեա զիս նոր՝ և քննեա զիս . փորձեա
զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ:

Ողորմութի քո առաջի աչաց իմոց. և հա-
ճոյ եղէց ճշմարտութե քում:

Ո՛չ նստայց ես յաթուս նանրաց . և ընդ
անօրէնս ես ոչ մոխց :

Ատեցի ես զժողովս չարաց . և ընդ ամբա-
րիշտս ես ոչ նստայց :

Լուացայց սրբութե զձեռս իմ, և շուրջ ե-
ղէց զսեղանովքո նոր :

Լսել ինձ զձայն օրհնութե՞ն քոյ , և պատմել զամ սքանչելիս քո :

Տէր սիրեցի զվայելըուի տան քոյ . և զտեղի յարկի փառաց քոց :

Մի կորուսաներ ընդ ամպարիշտս զանձնիմ . և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ :

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեն . աջնոցալի է կաշառօք :

Ես յանբժութեն իմում գնացի . փրկեաղիս տր և ողորմեան ինձ :

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեն . յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեղ :

Փառք հօր եւ :

Քէ : Եւ վասն սրբուհւոյ ածածնին :

Քրդ : Աբ զածածինն և զամ նըս բարեխօս արացուք առ հայր յերկինս . զի կամեցեալ ողորմեսցի , և դժացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր . ամենակալ տր :

Քէ : Ընկալ տր զազաշանս մեր բարեխօս :

Ես առէ խոստովանիմ առաջի այ :

Ես երյակա տահանայն առէ . Ողորմեսցի :

Քէ : Ազատեսցէ և զձեղ մարդասէրն :

Դպ : Յիշեսջիր և զմեղ առաջի անմահ գառին աստուծոյ :

Քէ : Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ :

Դպ : Ազաղակեցէք առ տր ամ երկիր , ծառայեցէք տն ուրախութք :

Մտէք առաջի նորա ցնծութք , ծաներուք զի նա է տր ած մեր :

Կա արար զմեղ և ոչ մեք էաք . մեք ժողովուրդ և խաշն արօտի նորա :

Մտէք ընդ դրունս նորա , խոստովանութք և օրհնութք՝ ի յարկս նորա :

Խոստովան եղերուք տն , և օրհնեցէք զա-
նուն նը :

Քաղցր է տը յաւիտեան է ողորմութի նը ,
աղգէ մինչև յազգ է ճշմարտութի նը :

Փառք հօր և որդւոյ են :

Քրդ : Աբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք դոր , զի
սովաւ փրկեացէ զմեղ՝ ի մեղաց , և կեցուս-
ցէ շնորհիւ ողորմութե իւրոյ . ամենակալ :

Քհ : 'Ի մէջ տաճարիս և առաջի ածըն :

Մտից առաջի սեղանոյ այ առ ած , որ ու-
րախ առնէ զմանկութի իմ :

Արկ : Դատ արա ինձ ած . և իրաւ , են :

Արկ : Օրհնեցուք զհայր տն մերոյ յնի քնի ,
որ արժանի արար զմեղ կալ՝ ի տեղւոջ փա-
ռաբանութե և երգել զերգս հողեռս . ամե՛ :

Քհ : 'Ի յարկի սրբութե և 'ի տեղւոջ :

Եւ աղա չգին զվարագոյն . և դպիրն եղան-
ին մէլէդի համ պաղ իւրիհրդաւոր :

Երգ :

Ի նտրեալդ յայ ով երջանիկ աբ քահա-
նայ : Կմանեալ ահարովնի և մովսեսի մար-
դարէին : Այնմ որ զգեստուցն էր յօրինող ,
զոր ահարովն միշտ զգենոյր : Յօրինէր զպատ-
մուճանն զոր՝ ի չորից կազմեալ նիւթոց : 'Ի
կարմրոյ , 'ի կապուտոյ , 'ի բեհեղոյ , 'ի ծի-
րանւոյ : Թել զթելն յօրինէր , կարգն ա-
ռաջին էր կարկեհան : Եւ զօծումն գրա-
պանին , շուրջանակի բոլորաշէն : Եւ յըն-
թացս գարշապարին , հնչէր երկիր յըն-
ծայր խորանն : Արդ 'ի նոյն նմանութե քս
զմեր տէրս յօրինէ : Յորժամ մոցես 'ի նը
խորանն , անդ յիշեացես զմեր ննջեցեալսն :

Յորժամ առնես զպատարագս , յիշեա և զիս
զբազմամեղս : Զի և մեղ ողորմեսցի 'ի միւս-
անգամ իւր դալստեանն : Հօրն փառք , որդ-
ւոյն պատիւ , և նը հոգւոյն այժմ յաւի-
տեան : Յաւիտեանս յաւիտենից քս օրհնեալ
'ի համայնից :

Հարական խնէարկութե :

Հայս յարկ նուիրանաց ուխտի տն տա-
ձարի՝ ժողովեալքս աստանօր 'ի խորհուրդ
պաշտման պաղատանաց առաջիկայ նը պա-
տարագիս . խնկօք անուշիւք խումբ առեալ
պարեմք 'ի վերնայարկ սրահս խորանիս . ուղ-
ղութք ընկալ զաղօթս մեր որպէս բուրումն
անուշահոտ խնկոց , տաշխից և կինամոնաց .
և զմատուցօղքս պահեա սրբութք միշտ և
հանապաղքեղ սպասաւորել . բարեխօսութք
մօր քո և կուսի՝ ընկալ զաղաչանս քոց պաշ-
տօնէից :

Ու գերագոյն քան զերկինս պայծառացու-
ցեր նը զեկեղեցի արեամբ քո քս . և ը երկ-
նայնոցն՝ կարգեցեր 'ի սմա դասս առաքելոց
և մարդարէից , նը վարդապետաց . այսօր ժո-
ղովեալ դասք քահանայից , սարկաւադաց ,
դպրաց և կղերիկոսաց , խունկ մատուցա-
նեմք առաջի քո տէր յօրինակ ըստ հնումն
զաքարիայ . ընկալ առ 'ի մէնջ զիսնկանուէր
մաղթանս ող զպատարագն աբելի , զնոյին և
զաքրահամուն , բարեխօսութք վերին քո դօ-
րաց միշտ անշարժ պահեա զաթոռ հայկալ-
նեայց :

Խնդա յոյժ դուսոր լուսոյ մայր նը կա-

թուղիկէ մանկամբքքո սիովն , զարդարեալ
պճնեահ հարսն պանծալի՝ երկնանման լու-
սաճեմ խորան . զի օծեալն ած էնն 'ի յէէն
անծախապէս 'ի քեզ միշտ պատարագի , հօր
'ի հաշտութի , մեզ 'ի քաւուի բաշխէ զմար-
մին և զարիւն իւր նը . վասն իւր կատարման
նը տնօրէնութ շնորհել զթողութի կանգնո-
ղի տաճարիս :

Զանապական կոյսն մարիամ' ածածին
խոստովանի նը եկեղեցի . ուստի տուաւ հացն
անմահութե և բաժակ մեզ ուրախարար .
տուք օրհնութի նմա հոգեոր երգով :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Օրհնեալ թագաւորութին հօր և որդ-
ւոյ և հոգ :

Եւ ասի ժամանուա ըստ պատշաճի առարին :

Արկ : Եւ ևս խաղաղութ զոր աղաչեսցուք ,
ընկալ կեցն և ողորմեա . Օրհնեա նըր :

Քհ : Օրհնութի և փառք : Խաղաղութի ա-
մենեցուն :

Դալ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ : Այ երկրպագեսցուք :

Դալ : Առաջի քոյ տէր :

Քհ : Տէր ած մեր , որոյ կարող :

Եւ ասի իրին և Հարականն ըստ պատշաճի :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Զի քո է կարողութի և զօրութի :

Արկ : Պրօսխումէ :

Դալ : Այ ած , նը և հզօր , նը և անմահ ողոր-
մեա մեզ : Երես ասա :

Արկ : Եւ ևս խաղաղութեան զուէր աղաչես-
ցուք :

Դալ : Տէր ողորմեա :

Արկ : Ա ասն խաղաղութեան ամենայն աշ-
խարհի , և հաստատութեան նըյ եկեղեցւոյ ,
զտէր աղա :

Վ ասն ամենայն նըյ և ուղղափառ եպիսկո-
պոսաց , զտէր :

Վ ասն սրբագան Հայրապետին հանուրց
քրիստոնէից Տն (այս անուն) կենաց և փըր-
կութե՛ հոգւոյ նորին զտր :

Վ ասն Երջանիկ Եպիսկոպոսին մերոյ Տն
(այս անուն) կենաց և փրկութե՛ հոգւոյ նո-
րին զտր :

Վ ասն վարդապետաց , քահանայից , սար-
կաւագաց , դպրաց և ամ ուխտի մանկանց
եկեղեցւոյ զտր :

Վ ասն բարեպաշտ և առաքելական թա-
գաւորին մերոյ (այս անուն) կենաց և փրկու-
թե՛ հոգւոյ նորին զտր :

Վ ասն հոգւոցն հանգուցելոց , որք Ճըշ-
մարիտ և ուղիղ հաւատովք՝ ի քան ննջեցին
զտէր :

Դապ : Յիշեած տէր և ողորմեած :

Արկ : Եւ ևս և վասն միաբանուե՛ Ճշմարիտ
և նըյ հաւատոյս մերոյ , զտր աղա :

Դապ : Տէր ողորմեած :

Արկ : Զանձինս մեր և զիմեանս տն այ ա-
մենակալին յանձն արասցուք :

Դապ : Քեզ տնդ յանձն եղիցուք :

Արկ : Ողորմեաց մեզ տէր ած մեր ըստ մե-
ծի ողորմութե՛քում , ասասցուք ամենեքեան
միաբանութե՛ :

Դապ : Տէր ողորմեած , տէր ողորմեած , տէր ո-
ղորմեած :

Արկ : Օրհնեած տէր :

Քհ : Զի ողորմած և մարդասէր ես ած գուլով և :

Աշտ ասի Աչ . Ընթերցուած և Աւետարան :

Արկ : Օրհնեա տը :

Քհ : Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յա :

Արկ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաւեսցուք :

Դալ : Տէր ողորմեա :

Արկ : Եւ ևս հաւատով աղաւեսցուք և խնդրեսցուք 'ի տնէ այ և 'ի փրկչէն մերմէյնէ քնէ 'ի ժամուս պաշտաման և աղօթից : Զի արժանի ընդունելութե արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաւանաց մերոց : Ընկալցի ըդխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի 'ի վերայ մեր : Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մացեն առաջի մեծի տէրութեան նորա : Եւ նատացէ մեզ միաբան միով հաւատով արդարութե վաստակել 'ի գործս բարիս : Զի զողորմութե զշնորհսն իւր արասցէ 'ի վերայ մեր տէրն ամենակալ, կեցուսցէ և ողորմեսցի :

Դալ : Կեցու տէր :

Արկ : Զժամս սբ պատարագիս և զառաջնկայ օրս խաղաղուք անցուցանել, հաւատով 'ի տնէ խնդրեսցուք :

Դալ : Ծնորհեա տէր :

Արկ : Զհրեշտակ խաղաղութե պահապան անձանց մերոց 'ի տնէ խնդ :

Դալ : Ծնորհեա տէր :

Արկ : Զսրբոյ խաչին մեծ և կարօղ զօրութի յօգնութի անձանց մերոց 'ի տնէ :

Դալ : Ծնորհեա տէր :

Արկ : Եւ ևս և վասն միաբանութե՛ ճշմարիտ և նը հաւատոյս մերոյ զտէր աղաւեսցուք :

Դրա : Տէր ողորմեա՛ :

Արկ : Զանձինս մեր և զմիմեանս նոն այ ամենակալին յանձն արասցուք :

Դրա : Քեզ տեառնդ յանձն եղիցուք :

Արկ : Ողորմեաց մեզ նոր ած մեր ըստ մեծի ողորմութե՛ քում . ասասցուք ամենեքեան միաբանութե՛ :

Դրա : Տէր ողորմեա՛, տէր ողորմեա՛, տէր ողորմեա՛ :

Արկ : Օրհնեա՛ տէր :

Քհ : Որպէս զի արժանաւորք : Խաղաղութի :

Դրա : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ : Այ երկրպաղեսցուք :

Դրա : Առաջի քո տէր :

Քհ : Խաղաղութե՛ քով քո՞ փրկիչ մեր :

Արկ : Օրհնեա՛ տէր :

Քհ : Տի ած օրհնեսցէ զամենեսեանդ :

Արկ : Մի ոք յերախայից . մի ոք 'ի թերահաւատից . և մի ոք յապաշխարողաց , և յանմաքրից մերձեսցի յաստուածային խորհուրդս :

Դրա : Մարմին տրունական և արիւն փրկչական կայ առաջի . երկնային զօրութիքն յաներեսոյթս երգեն և ասեն անհանգիստ բարբառով սբ , սբ , սբ տէր զօրութեց :

Արկ : Սաղմոս ասացէք նոն այ մերոյ դպիրք ձայնիւ քաղցրութե՛ զերգս հոգեորս :

Եւ դպիքան էշանակին զսբիասացութին ըստ խորհրդաց
առողջին :

Ծննդեան :

Պազմութիք հրեշտակաց և զօրաց եր-
կնաւորաց՝ իջեալ՝ ի յերկնից ընդ միաձին
թագաւորին : Որք երդէին և ասէին սա է
որդին այ . ամենեքեան ասասցուք՝ ուրախ
լերուք երկինք և ցնծասցեն հիմունք աշխար-
հի . զի ածն յաւխտենական՝ ի յերկը ե-
րեցաւ և ը մարդկան ըջեցաւ, զի կեցուս-
ցէ զանձինս մեր :

Մէծի հինգաշբանի :

Ար վերանստիս՝ ի կառս հրանիւթս քա-
ռակերպեանս անձառելի բանդ ած : Այսօր
իջեալ՝ ի յերկնայնոց վե քո արարածոցս,
յանձն առեր բազմիլ ընդ աշակերտոն , Եւ
սերովեէքն և քերովեէքն հիացեալ զարմա-
նային . և պետութիք վերին զօրացն սքանչա-
ցեալ աղաղակէին ասելով, նը , նը , նը տէր
զօրութեց :

Յի՞նա՞յ :

Ավ է որպէս նը ած մեր, խաչեցաւ վասն
մեր, թաղեցաւ և յարեաւ, հաւատարիմ
եղև աշխարհի և համբարձաւ փառօք: Եկայք
ժողովուրդք օրհնութի ը հրեշտակս երդես-
ցուք նմա ասելով, նը , նը , նը ևս տէր ած
մեր :

Կիւրակէից, Եհեղեցոյ, Հրեշտակ :

Հրեշտակային կարգաւորութիւն լցեր ած

զքո նը զեկեղեցի : Հազարք հազարաց հրեշտակապետք կան առաջի քո . և բիւրք բիւրուց հրեշտակք պաշտեն զքեղ տէր . և 'ի մարդկանէ հաճեցար ընդունել զօրհնութիւնայնիւ խորհրդականաւ նը , նը , նը մը զօրութեց :

Պահոց և Անջեցւոց :

Ա ասն յիշատակի հանգուցելոցն , ընկալ հայր նը մարդասէր զպատարագս , և համարեած զհոգիս նոցա 'ի թիւ նըց քոց յարքայութեղ երկնից . մանաւանդ զի հաւատով մատուսցուք զպատարագս , հաշտեացի ածութիւնդ , և հանգուցէ զհոգիս նց :

Մարտիրոսաց :

Արբութիւն նըց մեծ ես և ահաւոր . և զենուորութիւնք հրեշտակացն օրհնեն զքեղ և ասեն , փառք 'ի բարձունս այ և յերկիր խաղաղութիւն :

Աւատեցոց , Մարտարէից և Հայրապետաց :

Ա մենակալ ես տէր զօրութեց , որ թագաւորդ ես յաւիտենից : Որ նստիս յերկնից 'ի յերկինս , և ըսյս ծագես յարարածս քո . որ խոնարհութեց իջեր 'ի յերկիր , քեղ պատուրագս մատուցանեմք : Եւ նը զանունդ քո փառաւորեմք , մըր , որ պսակիչդ ես քոց նըց (առաքելոց :) Ա ասն զի սոքա են մեղ բարեխօս տէր ամենակալ 'ի քում յարքայութեղ :

Եւ 'ի սարիաւագացն վերաբերյի սրբական հացն , և օրհնութեք բաժանն 'ի սբ սեղանն :

Եւ նէ հանդիսաւոր օր լինի , և սորուբ ընծայոն

վէրաբերել կամուս, այս է արարադութիւնն: Թէ աղետ պատշաճ և է՝ առանել զայտ զի՞նի որբագործութիւն: Բայց նէ յառաջ քան զայտ կամարի, պիտոյ է ծանուցանել ժողովրդեան՝ նէ պահաժին այ ընծայքն ոչ էն խորհուրդ մարհոյ և արեան վրա, և ոչ երիրդագելք, այլ մայդ պարուելք:

Յորժամ քահանայն ասէ .

Քհ : Տէր ած օրհնեսցէ զամենեսեանդ:

Արկ : Սաղմոս ասացէք տեառն աստու:

Եւ Դպիրքն երգէն զսրբասացութիւն ըստ խորհրդու ասութիւն, կանգնեալ:

Արկ : Մի ոք յերախայից, մի ոք 'ի թե:

Դպ : Մարմին տրունական, և արիւն:

Եւ Գան խնկարիւել ՚ի սուրբ ընծայոն:

Արկ : Յարեւու եհար զխորան իւր. և ինքն որպէս փեսայ. զի ելանէ յառադաստէ իւրմէ:

Դպ : Եւ ցնծայ նա որպէս հսկայ, յընթանալ զճանապարհ իւր:

Արկ : Ուք զքրովելիցն:

Դպ : Խորհրդաբար կերպարանիմք:

Եւ Գան յարեւելից իողին:

Արկ : Ճանապարհ արարէք այնմիկ որ նստի յերկնից յերկնս ընդ արեւելս:

Դպ : Եւ կենդանաբար Երրորդութեանն զերեքսրբեան օրհնութիւնս մատուցանեմք:

Եւ Գան ՚ի հարաւահողին:

Արկ : Աստուած ՚ի հարաւոյ եկեսցէ. և սուրբն ՚ի փառան լեռնէ:

Դապ : Զամենայն զկենցաղականս 'ի բաց
գնելով զգործս :

Եւ գան յասպիճան խորանին . և բարիչ ըն-
ծայէցն ասասոյէ հանդարբութէ :

Համբարձէք իշխանք զրունս ձեր 'ի վեր ,
համբարձին զրունք յաւիտենից , և մացէ
թագաւոր փառաց :

Եւ պատարագովն խնդարէն և հարցանէ :

Քհ : Ովէ սա թագաւոր փառաց՝ տիր հզօր
զօրութ իւրով . տր կարօղ 'ի պատերազմիւ :
Դապ : Որպ զի զթագաւորն ամենեցուն ընդ-
ունիցիմք :

Բրձլ : Համբարձէք իշխանք զրունս ձեր
'ի վեր , համբարձին զրունք յաւիտենից
և մոցէ թագաւոր փառաց :

Քհ : Ովէ սա թագաւոր փառաց և տէր
զօրութեանց :

Դապ : Եւ զհրեշտակացն հանդիսապէս ըն-
ծայեալ բերեմք զկարգ :

Բրձլ : Աա ինքն է թագաւոր փառաց :

Եւ պատարագովն առնու 'ի չեռաց սարիաւագին .
և խաւինսէ 'ի մերայ ժողովրդեանն առելով :

Օրհնեալ եկեալ անուամբ տն :

Դապ : Ալէլուիա , ալէլուիա :

Արկ : Եւ ևս խաղաղութեան զոր աղա :

Դապ : Տէր ողորմեա :

Արկ : Եւ ևս հաւատով և սրբութեամբ
կացցուք յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս
այ ահիւ : Մի խղճիւ և գայթակղութը .
մի նենգութ , խորամանկութը . մի պատրա-

նօք և խաբէութեամբ . մի երկմոռութէ և մի
թերահաւատութէ . այլ ուղիղ վարուք ,
պարզ մտօք , միամիտ սրտիւ , կատարեալ
հաւատով , լցեալ սիրով , լի և առաւելեալ
ամ գործովք բարութեան կացցուք յաղօթս
առաջի սրբոյ սեղանոյս այ , և դացուք զո-
ղորմութե զշնորհս , յաւուր յայտնութեան
և 'ի միւսանգամ գալստեան՝ տն մերոյ և
փրկչին յնի քնի . կեցուսցէ և ողորմեսցի :

Դպ: Կեցու տէր և ողորմեա :

Արկ: Օրհնեա տէր :

Քհ: Շնորհօք և մարդասիրութէ տն : Խա-
ղաղութիւն :

Դպ: Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ: Աստուծոյ երկրպագեսցուք :

Դպ: Առաջի քո տէր :

Արկ: Ողջոյն տուք միմեանց 'ի համբոյր
սրբութեան . և որք ոչ էք կարօղ հաղորդիլ
ածային խորհրդոյս առ դրունս ելէք և աղօ-
թեցէք :

Դպ: Քն 'ի մէջ մեր յայտնեսցի . որ էնն
ած աստ բավմեսցի . խաղաղութե ձայն
հնչեցաւ , սուրբ ողջունիս հրաման տուաւ .
թշնամուիլն հեռացաւ , սէրն յընդհանուրըս
սփոեցաւ . արդ պաշտօնեայք բարձեալ
զձայն , տուք օրհնութի 'ի մի բերան միաս-
նական ածուեն , որում սրովքէքն են սրբ-
բաբան :

Ոմանք և զայս առէն 'ի հանդիսի ածնի :

Արկ: Որք հաւատովք կայք յանդիման նը
սեղանոյս արքայական , տեսէք բավմեալ զքն
արքայն , և շուրջ պատեալ զօրք վերնական :

Դապ : Վեր համբարձեալ զաւս ունելով, և
պաղատիմք զայս ասելով : Ըզմեղըս մեր մի յի-
շեսցես, այլ գթութքո քաւեսցես . ը հրեշ-
տակացն օրհնեմք ըզքեղ և ը նրց տր փառըք
քեղ :

Արկ : Աչիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք,
բարւոք կացցուք և նայեցարուք զգուշու-
թեամբ :

Դապ : Առ քեղ աստուած :

Արկ : Պատարադ քն մատչի դառն այ :

Դապ : Ողորմութիւն և խաղաղութիւն և պատա-
րադ օրհնութեն :

Արկ : Օրհնեալ տէր :

Քհ : Ծնորհք սէր և ածային սրբարար :

Դապ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ : Զղրունս զղրունս ամ իմաստութք և
զգուշութք : 'Ի վեր ընծայեցուցէք զմիտո
ձեր ածային երկիւղիւ :

Դապ : Ունիմք առ քեղ տէր ամենակալ :

Արկ : Եւ դոհացարուք զտնէ բոլորով սըր-
տիւ :

Դապ : Արժան և իրաւ :

Արկ : Օրհնեալ տէր :

Քհ : Եւ ը սերովքէան և ը քերովքէս :

Իսէ 'ի հանդիսէ առուրս ոմանս զնէն Արժան և իրա-
տին ասէն զայս :

Արկ : Եւ զստոյդ փրկութեն որ միշտ ը ամ
տեղիս գոհութիւն մատուցանեմք քեղ քն . ո-
րով և զհրաշալի զյարութիւդ քո գովեն զօ-
րութիք : Սարսին սերովքէքն, դողան քե-
րովքէքն . և իշխանութիք վերին պետութեցն
պար առեալ ձայնիւ եղանակեն և ասեն :

Դապ : Այս , նը , նը տը զօրուեց . լի են երկինք
և երկիր փառօքքո , օրհնութի՝ ի բարձունս .
օրհնեալ որ եկիր և գալոցդ ես անուամբ
տն ովսաննա 'ի բարձունս :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Առելք կերէք այս է մարմին խմ :

Դապ : Ամէն :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Արբելք 'ի սմանէ ամքն , այս :

Դապ : Ամէն . Հայր երկնաւոր , որ զորդիդ
քո ետուր 'ի մահ վասն մեր , պարտապան
պարտեաց մերոց . հեղմամբ արեան նորա
աղաչեմք զքեղ ողորմեա՞քո բանաւոր հօտի :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Եւ զքոյս 'ի քոյոց :

Դապ : Յամի օրհնեալ ես տէր , օրհնեմք զքեղ ,
գովեմք զքեղ , գոհանամք զքէն , աղաչեմք
զքեղ տը ած մեր :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Խաղաղութի ամցն :

Դապ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ : Այ երկրպագեսցուք :

Դապ : Առաջի քո տէր : Որդի այ՝ որ պատա-
րագեալ հօր 'ի հաշտութի , հաց կենաց
բաշխիս 'ի մեղ . հեղմամբ արեան քո նը՝
աղաչեմք զքեղ ողորմեա արեամբ քո վրկեալ
հօտի :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Որպէս զի եղիցի սա ամցն :

Դապ : Հոգի այ՝ որ զփառակցին քո զլսոր-
հուրդ , իջեալ 'ի յերկնից կատարես 'ի ձեռս
մեր . հեղմամբ արեան սորա՝ աղաչեմք զքեղ
հանգն զհողիս մեր ննջեցելոցն :

(275)

Արկ : Օրհնեաւ տէր :

Քէ : Ընդ որս և մեզ այց արասցես բա՛ :

Դպ : Յիշեաւ տէր և ողորմեաւ :

Քէ : Ածածնին նըյ կուսին մարիամու :

Դպ : Յիշեաւ տէր և ողորմեաւ :

Առիաւագն յաջակողմ աւղանոյն հեռանամաք
աստացէ :

Առաքելոց նըց, մարդարէից, վարդա-
պետաց, մարտիրոսաց, և ամ հայրապետաց
նըց : Առաքելագործ եպիսկոպոսաց, երի-
ցանց, ուղղափառ սարկաւագաց և ամենայն
նըց : Եղիցի յիշատակ՝ ի նը պատարագս ա-
ղաչեմք :

Դպ : Յիշեաւ տէր և ողորմեաւ :

Յարութե հերակէից զայս ասաւ :

Արկ : Օրհնեալ գովեալ և փառաւորեալ
հրաշալի և ածազարդ յարութեն քնի երկեր
պազանեմք :

Դպ : Փառք յարութե քո տէր :

'Ի աօնի պիտի զայս ասաւ :

Արկ : Աը և ածահաճոյ (մարդարէին, հայ-
րապետին, առաքելոյն, մարտիրոսին այս ա-
նառան), որոյ այսօր զյիշատակն կատարեցաք,
եղիցի :

Դպ : Յիշեաւ նը և ողորմեաւ :

Արկ : Առաջնորդացն մերոց և առաջին լու-
սաւորչացն նըց, թաղէոսի և բարդուղիմէո-
սի առաքելոցն, և գրիգորի լուսաւորչին : Ա-
րիստակեսի, վըթանեսի, յուսկանն, գրիգո-
րիսի, ներսեսի, սահակայ, դանիէլս և խա-
ղայ . մեսրոպայ վարդապետին և գրիգորի

Նարեկացւոյն և ներսեսի կլայեցւոյն և ներսեսի լամբրոնացւոյն, և նըց գրիգորիսեանց և ներօխիսեանց հովուաց և հովուապետացն հայաստանեայց, Եղիցի:

Դպ: Յիշեա տէր և ողորմեա:

Արկ: Միանձնացելոց նըց, առաքինասէր և ածուսոյց կրօնաւորացն, պօղոսի, անտոնի, պօղայ, մակարայ, օնոփրիոսի, աբբա մարկոսի, սրապիոնի, նեղոսի, արսենի, և աղքի: Յովհանիսեանց և սիմեովսեանց նըց ոսկեանց և սուքիասանց, և ամ նըց հարց՝ և աշակերտելոց նոցին ը տիեզերս, Եղիցի:

Դպ: Յիշեա տէր և ողորմեա:

Արկ: Թագաւորաց հաւատացելոց նըց, արդարու, կոստանդիանոսի, տրդատայ և թէռդոսի. և ամ նը և բարեպաշտ թագաւորաց և ածասէր իշխանաց, Եղիցի:

Դպ: Յիշեա տէր և ողորմեա:

Արկ: Ընդ հանուր ամ հաւատացելոց, արանց և կանանց, ծերոց և տղայոց և ամ չափու հասակի՝ հաւատով և սրբութ՝ ի քնննջեցելոցն, Եղիցի:

Դպ: Յիշեա տէր և ողորմեա:

Արկ: Օրհնեա տէր:

Քհ: Եւս առաւել զարբազան պապն մեր:

Արկ: Գոհութի և փառաբանութի մատուցանեմք քեզ տր ած մեր, վասն նը և անմահ պատարապիտ՝ որ 'ի վերայ նըյ սեղանոյս. զի զսա՝ մեզ 'ի սրբութիւն կենդանութե պարգևեցէ սովաւ շնորհեա զսէր, զհաստատութի և զղձալի զիսաղաղութի ամ աշխարհի, նըյ եկեղեցւոյ, և ամ ուղղափառ եպիսկոպոսաց եպիսկոպոսապետին մերոյ և սրբապոսակուապետին մերոյ և սրբա-

զան Հայրապետի հանուլց քրիստոնէից տն
(այս անուն). և Երջանիկ Եպիսկոպոսին մե-
րոյ տն (այս անուն) կենաց . և քահանայիս
որ զպատարագս մատուցանէ : Եւ վասն զօ-
բութեց և յաղթուեց թագաւորաց քրիս-
տոնէից և Խլսանացն բարեպաշտից : Եւ բա-
րեպաշտ առաքելական թագաւորին մերոյ
(այս անուն) կենաց , և զինուորեալ մանկանց
նորին , և ամ ժողովրդեանս :

Դպ: Ըստ ամիս , և յաղագս ամցն :

Արկ: Օրհնեած տէր :

Քհ: Եւ եղիցի ողորմութի մեծիս այ :

Դպ: Եւ ը հոգւոյդ քում :

Եւ սորիասագն ժարողէ 'ի նիւ :

Արկ: Եւ ևս խաղաղութե զոր աղաւես :

Դպ: Տէր ողորմեած :

Արկ: Ամենայն սրբովք զորս յիշատակեցաք
ևս առաւելապէս զոր աղաւ :

Դպ: Տէր ողորմեած :

Արկ: Վասն մատուցեալ նը և ածային պա-
տարագիս որ 'ի վը նըյ սեղանոյս զոր :

Դպ: Տէր ողորմեած :

Արկ: Ո՞ղ զի նը ած մեր որ ընկալաւ զսա 'ի
նը յերկնային և յիմանալի յիւր մատուցա-
րանն , և փոխանակ առաքեսցէ առ մեզ ըդ-
շնորհս և զպարգես հոգւոյն նըյ զոր աղաւես:

Դպ: Տէր ողորմեած :

Արկ: Ընկալ կեցն և ողորմեած , և պահեա-
զմեղ տէր քոյին շնորհիւդ :

Դպ: Կեցն նը և ողորմեած :

Արկ: Զամենասրբուհի զածածինն զմիշտ
կոյսն մարիամ , հանդերձ ամ սրբովք յիշե-
լով զոր աղաւես :

Դակ : Տէր ողորմեա :

Արկ : Եւ ևս և վասն միաբանութե ճշմարիտ :

Դակ : Տէր ողորմեա :

Արկ : Զանձինս :

Դակ : Քեզ տնդ յանձն եղիցուք :

Արկ : Ողորմեաց մեզ տը ած մեր . ըստ :

Դակ : Տէր ողորմեա տը ողորմես' տը ողորմեա :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Եւ տուր մեզ համարձակաձայն բա՛ :

Դակ : Հայր մեր որ յերկինս ես՝ նը եղիցի անուն քո : Եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո ոնկ յերկինս և յերկրի : Զհաց մեր հանապաղորդ տուր մեզ այսօր, և թող մեզ զպարտիս մեր որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց : Եւ մի տանիր դնեզ՚ի փորձութի, այլ վրկեա 'ի չարէ :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Զի քո է արքայութի : Խաղաղութի:

Դակ : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

Արկ : Այ երկրպագեսցուք :

Քհ : Առաջի քո տէր :

Քահանայն խռնաբհի, և ամ Ճողովարդն խռնաբհին 'ի վայր : Եւ սարհաւագն չայնէ :

Արկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Քնիւ, Յնիւ, տերամբ մերով :

Եւ սարհաւագն չայնէ բարյը :

Արկ : Պրօսխումէն :

Քհ : 'ի սրբութի սրբոց :

Դակ : Միայն նը միայն տէր, Յիսուս Քն 'ի փառս այ հօր : Ամէն :

Արկ : Օրհնեա տէր :

ՔՀ : Օրհնեալ հայր ոք ած ճշմարիտ :

Դպ : Ամէն :

Արկ : Օրհնեաւ տէր :

ՔՀ : Օրհնեալ որդիդ ոք ած ճշմարիտ :

Դպ : Ամէն :

Արկ : Օրհնեաւ տէր :

ՔՀ : Օրհնեալ հոգիդ ոք ած ճշմարիտ :

Դպ : Ամէն :

Արկ : Օրհնեաւ տէր :

ՔՀ : Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ :

Դպ : Ամէն. Հայր ոք, որդիդ ոք, հոգիդ ոք :

Օրհնութիւն հօր և որդւոյ և ոք հոգւոյն.

այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից .

Ամէն :

Արկ : Օրհնեաւ տէր :

ՔՀ : 'ի ոք 'ի ոք պատուական մարմնոյ :

Եւ խաչական ասհանայն սէռն 'ի վերայ ծռընդըն-
դէանն և դասնայ 'ի ոք սէղանն. և չգեն զւ-
բագոյն. և ասրողէ Ասրէաւագն բարիք :

Ապղմնս ասացէք տն այ մերոյ՝ դպիրք
ձայնիւ քաղցրութ զերզս հոգեորս : Զի սմա
վայելեն սաղմոսք և օրհնութիք, ալէլուք և
երգք հոգեորք : Պաշտօնեայք հանդերձ եր-
գովք սաղմոս ասացէք . և զտը յերկինս օրհ-
նեցէք :

Դպիրքն եղանակն :

Վի պատարագեալ բաշխի 'ի միջի մե-
րում, ալէլուիա :

Զմարմին իւր տայ մեղ կերակուր, և ոք
զարիւն իւր ցօղէ 'ի մեղ, ալէլուիա :

Մատիք առ տէր և առէք զըս, ալէ-
լուիա :

Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է տէր,
ալէլուիա :

Օրհնեցէք զտէր յերկինս, ալէլուիա :

Օրհնեցէք զնա՝ի բարձունս, ալէլուիա :

Օրհնեցէք զնա ամ հրեշտակք նորա, ա-

լէլուիա :

Օրհնեցէք զնա ամ զօրութիք նորա, ա-
լէլուիա :

Ասպանօք դպիրքն յեղանակէն պաշտ խորհրդատորս,
մինչև էտառը եղէ ժահանայն զիտրդ աղօնիցն . և
աղա բանան զվարագոյքն, և սարիաւագն ասէ:

Ած մեր և տէր մեր երեեցաւ մեզ, օրհ-
նեալ եկեալ անուամբ տն :

Դպ : Եցաք՝ի բարութեց քոց տէր, ճաշա-
կելով զմարմին քո և զարիւնդ. փառք՝ի բար-
ձունս կերակրողիդ զմեզ : Որ հանապաղ
կերակրես զմեզ առաքեա՛՝ի մեզ զհոգեոր քո-
զօրհնութիդ . փառք՝ի բարձունս կերակրո-
ղիդ զմեզ :

Սրկ : Եւ ևս խաղաղ : Եւ ևս հաւատով ըն-
կալեալք յածային, սը, յերկնային, յանմահ,
յանարատ և յանապական խորհրդոյս, զտնէ
գոհացարուք :

Դպ : Գոհանամք զքէն տէր, որ կերակրե-
ցեր զմեզ յանմահական սեղանոյ քո, բաշ-
խելով զմարմին և զարիւնդ՝ի փրկութի աշ-
խարհի և կեանք անձանց մերոց :

Սրկ : Օրհնեա տէր :

Քհ : Որ օրհնես զայնոսիկ ոյք օրհ :

Դպ : Եղիցի անուն տն օրհնեալ յայսմհե-
տէ մինչև յաւիտեան. եղիցի անուն տն օրհ-
նեալ յայսմհետէ մինչև յաւիտեան. և եղիւ

ցի անուն տն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչե
յաւիտեան :

Քհ : Կատարումն օրինաց և մարդար :

Արկ : Օրթի :

Քհ : Խաղաղութի ամցն :

Դպ : Եւ ը հոգւոյդ քում :

Արկ : Երկիւղածութք լուարուք :

Քհ : Արբոյ Աւետարանիս :

Դպ : Փառք քեզ տէր ած մեր :

Արկ : Պրօսիսումէն :

Դպ : Ասէ ած :

Զի՞ն սի, Աւետարանին :

Դպ : Փառք քեզ տէր ած մեր :

Արկ : Ար խաչիւս աղաչեսցուք զտէր :

Քհ : Պահպանեա զժողովուրդս քո :

Դպ : Օրհնեցից զտիր յամ ժամ, յամ ժամ
օրհնութի նորա ՚ի բերան իմ :

Քհ : Օհնեալ եղերուք ՚ի շնորհաց նը հոգւոյն
երթայք խաղաղութք, և տէր եղիցի ընդ ա-
մենեսեանդ, ամէն :

Տու սուեւոց Աժծնին :

Աւետիս քեզ մարիամ, զոր գաբրիէլ
սկզբնաւորեաց. աւետիս, աւետիս, աւետիս,
քեզ մարիամ աւետիս :

Բանաւոր տաճար եղեր, զու երկնաւոր
թաղաւորին . ուրախ լեր, ուրախ լեր, ու-
րախ լեր, կոյս մարիամ ուրախ լեր :

Գեղեցիկ գեղ գովելի , գեղեցկաշէն տա-
ճար մաքուր . աննման , աննման , աննման ,
կոյս մարիամ աննման :

Դուռն եղեր դրախտին կենաց , դուստր
իմաստուն մօրն Եւայի . մայր լուսոյ , մայր
լուսոյ , մայր լուսոյ , կոյս մարիամ մայր լու-
սոյ :

Երկնային հարսն անարատ , դու կոչեցար
Երրորդութե . աւետիս , աւետիս :

Զարդարեալ կոյս սրբութք , զքեղ երա-
նեն ազգք և ազինք . ուրախ լեր , ուրախ :

Ճիւղ եղեր ծառոյն կենաց , մեղ բերե-
լով զանմահ պտուղն . աննման , աննման :

Մայր եղեր մանուկլին , քո 'ի քէն գայ
ծնանի . մայր լուսոյ , մայր լուսոյ :

Երդ ծննդեան ՔՇ :

Մանուկ ծնաւ 'ի բեթղէհէմ , 'ի բեթղէ-
հէմ .

ուստի ցնծայ երուսաղէմ : (Էրնեա) ուստի և
այլն :

Եառ զբնութիւն զմարդկային . զմարդ-
կային .

որդի և բանդ ածային . (Էրն .) որդի ևն :

Եշն և եզն զնա ճանաշեցին . զնա ճանա-
շեցին .

Եսկոյն նմա երկիր պագին . (Էրն .) իսկոյն :

Թագաւորք 'ի սարայ եկին . 'ի սարայ
եկին .

Պոսկի և զխունկ զմուռ մատուցին . (Էրն .)
Պոսկի :

Մտեալ 'ի տուն 'ի միասին , 'ի միասին .
նոր ծնելոյն երկիր պագին . (Էրն .) նոր :

Կա ՚ի մսուր ինքնին եղաւ, ինքնին եղաւ.
որոյ փառօք աշխարհս լցաւ. (՚ի ՚ .) որոյ :

Յայսամ աւուր ծննդեան ցնծութե. ծնըն-
դեան ցնծութե.

ուրամիս լերուք ամքն. (՚ի ՚ .) ուրախ :

Օրհնեսցուք նը զերրորդութին. նը զեր-
բորդութիւն.

այ տացուք միշտ դոհութիւն :

Տաշ գնդ չնդ առաջին :

Վրիստոս փառաց թաղաւորն
այսօր եկեալ յընծայումն.

կատարելով նա զօրէնս
քառամնօրեայ գալստեամքն :

Զոր մարդարէն Եսայի՝
յառաջադոյն գուշակեաց.

յերուսաղէմ քաղաքի՝
Ահմէովնի ծերունոյն :

Եժային հրամանաւն,
կայլ ծերացեալ ՚ի տաճարն.

աչ տեսանէր նա ըղ մահ,
մինչև տեսցէ նա զօծեալն :

Բարբառ եղև գալստեան,
և ահագին որոտման.

տաճարապետըն Քրիստոս
որ յընծայումն էր եկեալ:

Տարփողելով հրեշտակին՝
ձայնէր ՚ի մէջ դիշերին,

զարթիր զարթիր դու զարթիր
երուսաղէմ դու զարթիր :

՚Ի դիրկս առեալ ծերունին
զածորդին և ասէր,

մէծ աւետիք են այսօր

տիեզերացն ամենից :

Մեծ աւետիք են այսօր
ժողովրդոցն ամենից ,
մեծ աւետիք են այսօր :
Քրիստոնէից ամենից :

Յաշուհացն յամ չորեղաբենիս և Ուրբալ առարս,
զնի երեխ . ծամասացունե , նաև ժան զսիսանել
Քորոշիցն , երգէ բովանդակ ծռընթարտն զայս
Երգ :

Ո արմնացեալ բան՝ երկնային լոյս .

ած և մարդ՝ խաչեցեալ լոյս .

սէրբդ սիրոյդ՝ տանջանք տրտում .

սիրեցելոյդ՝ կեանք և խնտում :

Տանջանք տրտում՝ զէ մեռիլիս .

կեանք և խնտում՝ զէ փրկիլիս .

ով կեանք կենաց՝ մահու կապած .

ով դառն անմեղ՝ սէր հալածված :

Յաղթեց մահը՝ զարմանալի .

յաղթեց անոր՝ որ յաղթըվի .

ով թանկ ստեղծուած՝ հոգի անմահ .

աղաղակէ՝ չէ մեղք ալալ :

Վ Ե Ր Զ

ՅԱԿԱ

ԽՐԱՑ ԳՐՈՑՍ

ՏՕՆՔ

Տօնք Տեղի կողման վրա:	1
Հայութի կամ Շահագույց Աֆայայի պատճեն:	3
Տօնք Աֆայայի պատճեն և Միջազգային դրույթի մեջ:	4
Յանձնութեան մեջ:	7
Ք. օր Աֆայայի պատճեն:	8
Դ. օր Աֆայայի պատճեն:	անդ
Ե. օր Աֆայայի պատճեն:	9
Ղ. օր Աֆայայի պատճեն:	անդ
Ճ. օր Աֆայայի պատճեն:	10
Է. օր Աֆայայի պատճեն:	անդ
Տօնք Անուսանն Յանձնութեան:	11
Տօնք Միջազգայի մասնակի մասնաւորի:	12
Տօնք Վահագույց Պատճենան վրա:	13
Վահագույց Պատճենան վրա:	անդ
Բառան բարեկենդանի հիբանի:	14
Օր Տոկորոց:	15
Տօնք Սիստեմայի Աֆահօք:	16
Աւելասն Սիստեմայի կառուին:	17
Տօնք Լազարու յարութեան:	18
Ծառականութեան:	19
Աւագ էրիուլաբանի:	21
Աւագ էրեւլաբանի:	22
Աւագ ըսրեւլաբանի:	23
Աւագ հինգլաբանի:	24
Աւագ ռուբենի:	26

Աւագ շաբաթ :	31
Զարդելի Տեսակ :	33
Զարդելի ը օր :	35
Զարդելի դ օր :	36
Զարդելի հ օր :	անդ
Զարդելի ե օր :	37
Զարդելի զ օր :	38
Զարդելի է օր :	անդ
Երր հերածի :	39
Գրեպ խաչ :	41
Տօն երևման խաչին :	42
Տօն Սբյան Մարտոսի Աւետարանին :	43
Պաղպանաց Ռաֆօրս :	անդ
Համբարձումն քն :	անդ
Տօն Սբյան Յովաննու Ներօմանչելի :	45
Է . Կերածի . Երևրրտ Ծաղկալարտ :	անդ
Պէնուէիսոսէ . կամ Հոգեգալուսսու :	46
ը . օր Հոգեգալստէան :	47
կ . օր Հոգեգալստէան :	48
դ . օր Հոգեգալստէան :	49
ե . օր Հոգեգալստէան :	50
ի . օր Հոգեգալստէան :	անդ
է . օր Հոգեգալստէան :	51
Աւագին հերածի . Տօն Ամենազբ Երերրտուել :	52
Տօն Երեհրտոյ Մարտոյ և Արեան քն :	53
Տօն Սբյան Ալշիսոսի :	55
Տօն Ծննդեան Սբյան Յովաննու հրաչի :	անդ
Տօն Սբյան Վլիսուր Աւատելցն Պիերոսի և Պօղոսի :	57
Տօն Ասցելութ Սբյան Կոստոսի :	58
Գրեպ նշիստաց Սբյան Հօրի Բրոյ Գրետորտ Լուսաւորչին :	59
Տօն Սբյան Յովանիմայ և Աննայի :	60
Տօն Տաղպանաց Տեսակ :	61

Վարդակական. կամ Տօն Արևիերպառնեանն	
Քթ:	62
Բ. օր Արևիերպառնեան Քթ:	63
Կ. օր Արևիերպառնեան Քթ:	անդ
Տօն Հողականի աւոլուան Սբյա Գրիգորի Լու-	
ստորոշին :	64
Տօն Վերաբոխման Սբյա Կոստին :	65
Բ. օր Վերաբոխման :	66
Կ. օր Վերաբոխման :	անդ
Տօն Սբյան Սպետանոսի Տաճառաց Ռագա-	
սրին :	67
Տօն Պաշտպանութե Սբյա Կոստին :	68
Տօն Պահապան Հրեշտակաց :	անդ
Տօն Ճնորդեան Սբ Ածածնի :	69
Տօն Անուան Սբյա Հովուին :	70
Տօն Նատահապեաց Սբյա Խոաչին :	71
Տօն Վէրացման Սբյա Խոաչին. կմ Խոաչվերաց :	72
Բ. օր Խոաչի :	73
Կ. օր Խոաչի : Տօն Եհեղեցոյ :	անդ
Կ. օր Խոաչի : Տօն Եհեղեցոյ :	74
Ե. օր Խոաչի : Տօն Եհեղեցոյ :	անդ
Կ. օր Խոաչի :	75
Ե. օր Խոաչի :	76
Տօն Հարագայ Սբ Խոաչին :	անդ
Տօն Սբյա Հրեշտակապեացն Միայնէլի և	
Գաբրիէլի, և ամ էրինային զօրաց :	77
Տօն Վարդարանի Սբյա Կոստին :	78
Տօն ամ Սբյա :	79
Յէլառակ համօրէն Հոգոց Քառարանին :	80
Տօն Սբյահոյն Եղիսաբէթայ Տաճառաց	
Ռագուհոյն :	անդ
Տօն Յշութ Սուրբ Ածածնի :	81
Ճըսկալոց Ծննդեան Քթ Տեսու Բրոյ :	82
Ճնորդ Տեսու Բրոյ Յթ Քթ :	84

Է . օր Ծննդ . և Տօն Արքոյն Սահման -	
նոսէ Աստվածային :	86
Ղ . օր Ծննդ . և Տօն Որդացն որոգման	
Յակիբայ և Յովաննոս :	87
Ղ . օր Ծննդ . և Յեշուան Անդր Ման -	
իանց Բեն-Ցեհան :	88
Ե . օր Ծննդ . և Յեշուան Դաստի Մար -	
գարեն և Յակիբայ արդարոյ :	89
Ղ . օր Ծննդ . և Յեշուան Արքոյն Գրե -	
գորեն Ավետացոյն :	90
Է . օր Ծննդ . և Յեշուան Արքոյն Սեւ -	
բէստրոսէ Հոգիա Հայրապետին :	անդ

ԼԻ ԹԱՆԻ ԱՆՑ Ք

Լիւանիս Մարինոյ և արեան Տեառն մերոյ :	92
Լիւանիս Արքոյն Յովաննոս Ասքոմուչեն :	95
Լիւանիս Արքոյն Յովաննոս միտք :	98
Լիւանիս Արքոյ Հօրեն մերոյ Գրետիրէ Լու -	
սառուցին :	101
Լիւանիս Արքոյն Ալուկաստ :	105
Լիւանիս Արքոյ Ալաստելցն Պիտրոսի և	
Փօղոսի :	107
Լիւանիս Արքունուոյ Աժածնին :	110
Լիւանիս Արքոյ Հօրեն մերոյ Ավառոնի Արքայի:	113
Լիւանիս Տեառն մերոյ Յահ Վիտ :	117
Լիւանիս Ամենայն Արքոյ :	122
Արքունունի, յորդամ զինի Լիւանիսայից և	
Աշունից Ունօքէիցն, ասի Զքեղ ած	
դոհաբանեմք :	129
Օրհնունի Տոմելինաց :	132
Օրհնունի Մոհիրոց :	138
Օրհնունի Ոսպոց :	140
Խրամա վասն դանիբայէտ մէծ Ծանչութէ	
երեխին :	146

Կարգ Ունվասայի :	152
Թաղումն Տեսան :	169
Բացումն Գերեզմանին Տեսան . Կամ Զաք - իական Ռաֆօր :	172
Թափօր 'ի Տօնի Արբոյն Մարիստ Աւելու - րանչի , յորում օրհնին Աւարության :	175
Թափօր Ամենասբ Խորհրդոյ Մարիսոյ և Ա - րեան Տեսան Բըրոյ Յակի Վակի :	185
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի լինել մրկաց :	194
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի խնդրել զանձրել :	197
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի խնդրել զպարզու - թիւն օդոց :	200
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի ժամանակի սո - վու:	202
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի լինել ժանտամա - հու , և այլ մահաքեր արկածից :	204
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի ժամանակս պա - տերազմաց ընդդէմ Քրիստոնեայ թագաւորաց :	206
Մաղլանս առ ԱՃ : 'ի ժամանակի պա - տերազմաց ընդդէմ Անհաւատից և Հերետիկոսաց :	209
Արտուրունիւն : Յորժամ ընդ բոլոր օրն դնի սրբութիւն 'ի բեմի :	212

Ը Ա Ր Ա Կ Ա Ն Ք

Կանոն Հրաշտառ Անուանն Յակի :	214
Կանոն Հրաշտառ Անուանն կուսին Մա - րիամա :	217
Կանոն Արբոյն Յակսեւայ ԱՃափօր :	220
Յովաշիմայ և Անեայի :	224
Ծննդեան ԱՃափնի :	225
Աւելայան պբ ԱՃափնի :	226

Ճ՛րակալուցի Ծննդեան :	227
Ծննդեանն Քթի :	228
Յայտնութե և Միջութե Քթի :	229
Տեսան ընդ առաջին :	130
Արբոյն Ապէտաննոսի Նախավկարքին :	անդ
Արբոյն Անոնի Աբբային :	231
Ծաղկալարդին :	232
Զարդի Յարութե Տեսան :	233
Համբարձմանն Քթի :	234
Հոգեգալստեան :	անդ
Ամենասբ Երրորդութե :	235
'Ի աօնի Մարմոյ և Արեան Տեսան :	236
Սբին Յոհաննոս Միջունին :	239
Սբի Աւագաւուշի Պէտրոսի և Պօղոսի :	240
Սբին Գրիգորի Լուսաւորչին :	241
Վերափոխան Ածածնի :	242
Թագաւորաց :	243
Խաչ :	244
Հրեշտակաղեաց :	245
Երդ վասն առաջնոյ առուր Բաւաբանին, և 'Ի խորհուրդ արարութե, և յարութեն Քթի : անդ	
Երդ Գովասանաց, և պաշտանաց առ ամենասբ Ածածինն :	247
Քարոզ ծննդեան Քթի, և աւետեաց, և դոխ- ման սբ ածածնին . և քն ընդ առաջին:	249
Երդ Երեխոյեան : Ընորհեամ մեղ :	251
Երդ քն Ներսէսի : Նայեաց սի:	254
Հարական գչ : 'Ի քէն հայցեմք:	254
Սպասարութի յայնաւոր պատարագի :	257
Տաղ :	279

Երդ 'ի ժամ Հաւաքայտին :

Վոստովանիմք 'ի մի մկրտութիւն, յապաշտացած խարութիւն, 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց :

'Ի յարութիւն մեռելոց, 'ի դատաստան յաւիտենական հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւն երկնից, և 'ի կեանս յաւիտենականս :

Իսկ որք ասենն, էր երբեմն, յորժամ ոչ էր որդին, կամ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր նը հոգին :

Կամ թէ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութիւն, կամ 'ի գոյութէ ասեն լինել զանեղ որդին այ, կամ զնը հոգին :

Եւ թէ փոփոխելիք են. կամ այլայլելիք են. զայնպիսի ասացօղսն ոչ ընդունի կաթուղիկէ և առաքելական նը եկեղեցի :

Երգ Տեսան Կերոքսի Հայոց կանոն
շինուածի :

Յիշեացուք 'ի զիշերի զանուն քո տէր
Բղլխեացեն սիրտք մեր զբան բարի . և լե-
զուք մեր պատմեացեն զզործս երկնաւոր
թագաւորիդ :

'Ի մէջ զիշերի յարուցեալ խոստովանեա-
ցուք զքեղ տր :

Զաղօթս մեր տացուք քեղ տէր 'ի դա-
ւիթս քո 'ի մէջ նոր երուսաղէմի :

'Ի զիշերի համբարձուք զձեռս մեր ոլլ-
բութը առ քեղ տր :

'Ի ձայն զոհութե ամ հողիք օրհնեցիք
զտէր :

Օ արթիք փառք իսմ, զարթիք, և ես զար-
թեայց առաւօտուց . ալէլուիա :

Զարթիք ընդ զուարթունս, մանկունք
վերինն սիօնի . ալէ :

Զարթիք որդիք լուսոյ 'ի յօրհնութիւն
հօրն լուսոյ . ալէ :

Զարթիք փրկեալք արեամք . և տուք ըն-
փառս փրկողին . ալէ :

Զարթիք նոր ժողովուրդք, նոր երդս տ-
ռեալ նորողողին . ալէ :

Զարթիք հարսունք հողւով սպասեալք
գալոյ նը փեային . ալէ :

Զարթիք վառեալք լուսով ըստ իմաս-
տուն նը կուսանացն . ալէ :

Զարթիք պատրաստեցէք իւղ լապտերաց
չերմ արտասուս . ալէ :

Զարթիք և մի ննջէք, նման յիմար կու-
սից նիրհէք . ալէ :

Զարթիք երկիրպաղցուք . և արտասուօք
զայս ասասցուք . ալէ :

Օ արթիք ընդէք ննջես . տէր մի մերժեր
զմեղ իսպառ :

Արի տէր օգնեա՛ մեղ . տացուք անուանդ
բում զիմառս :

Այժմ և յաւէտ . Հօր և Որդւոյ, և նր
Հոդւոյն . Ամէն :

Օ արթուցեալքս ՚ի զբաղմանէ զիշե-
րային հանգստենէ :

Ծնորհեացէ մեղ մարդասէր տը մխիթա-
րութիւ և ՚ի սփոփանս եկեղեցւոյ :

Ահիւ և դողութէ կացցուք ՚ի յաղօթս :

Եկեալ խոստովանեացուք զյանցանս :

Եւ դոցուք ՚ի քնէ զքաւութիւ և զմեծ զո-
ղորմութիւ :

Կնքաժանելի և համագոյ Երրորդուեղ
համաձայնեալ ընդ դօրս երկնից փառս մա-
տուցանելիք :

Փառք քեղ : Որ յանարուեատ յաթոռ
բարձրացեալ հանդիս, նր ած հզօր և սքան-
չելադործ :

Փառք քեղ : Որ յանէից դոյացուցէր զա-
մնայն արարածս . նր ած անձառ հօր անեղ
որդիւ :

Փառք քեղ : Որ տեսչութէ խնամես զամե-
նայն արարածս . նր ած բղխումն անսպառ
աղքեր :

Տէր : Ժողովրդապետք եկեղեցւոյ ՚ի քէն

Հայցեն ասելով . հովիւ բարի ողորմեած բա-
նաւոր հօտի :

Ամէն . ալէլուիա . ալէլուիա . ալէ-
լուիա :

Ամէն . ալէլուիա . ալէլուիա . ալէ-
լուիա :

Քարոզ:

Qարթուցեալքս ամենեքեան 'ի հան-
դրստենէ քնոյ , դոր շնորհեաց մեղ մարդա-
սէրն ած 'ի միսիթարութիւն և 'ի սփոփանա-
տկարութեամբ մերում . և եկեալքս միաբան հո-
գեոր երդով 'ի փառաբանութիւն և 'ի պատիւ-
ամենանը անուան տն մերոյ և փրկչին յնի
քնի : Ահիւ և դողութե կացցուք յաղօթս
առաջի նորա : Եւ գոհացարուք զնմանէ 'ի
դիշերային ժամուս յայսմիկ , վասն իրա-
ւանց և արդարութե նորա : Որ ընտրեաց
զմեղ ողորմութեն իւրով . և շնորհեաց մեղ
բերել զնմանութիւն երկնային հրեշտակացն
փառաբանիչս տն այ ամենեցուն և մեղ լի-
նել : Եւ մեք այսուհետեւ սրբելով զանձինս
մեր 'ի խղճէ և 'ի չար դործոց : Համբարձ-
ցուք զՃեռս մեր 'ի սրբութիւն առանց բար-
կութե և երկմտութե : Հաւատով խնդրես-
ցուք 'ի նմանէ զքաւութիւն և զթողութիւն
յանցանաց մերոց , խոստովան լինելով ըղ-
դաղտնիս սրտից մերոց ծածկադիտին այ :
Որպէս զի ընդունելով զպաղատանս մեր ա-
ղօթիւք և բարեխօսութե ամենայն սրբոց :
Շնորհեացէ մեղ մարդասէրն ած կեալ ա-
ռաքինութե , և անարատ վարուք ըստ կա-

մաց նորա յայսմ աշխարհիս: Եւ արժանաւ-
ւոր լինելով յաւիտենական և երկնային
խորանացն: Զոր խոստացաւ սիրելեաց իւ-
րոց՝ Ճշմարիտն ած՝ յս քս: առ մեր կեցու և
ողջը: Կեցու մոր:

Օ մնացուած դիշերիս խաղաղութեան-
ցուցանել՝ հաւատով՝ ի տնեւ խնդրեսցուք:

Ընորհեաւ տէր:

Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան ան-
ձանց մերոց: ՚ի տնեւ:

Զքաւութիւ և զթողութիւ յանցանաց մե-
րոց: ՚ի տնեւ:

Զարբոյ խաչին մեծ և կարօղ զօրութին յօդ-
նութիւ անձանց մերոց: ՚ի տնեւ:

Եւ ևս և վասն միաբանութեան ճշմարիտ և
նր հաւատոյս մերոյ զտէր աղաչեսցուք: Տի
ողորմեաւ:

Զանձինս մեր և զմիմեանս տն այ ամե-
նակալին յանձն արասցուք: Քեզ տնդ
յանձն եղիցուք:

Ողորմեաց մեզ տէր ած մեր՝ ըստ մեծի
ողորմութեան քում: ասացուք ամենեքեան
միաբանութեան: Տի ողորմեաւ:

Եւ ասի դը ողորմեաւ ըստ պատշաճի ատուրի:
՚ի հերակէս և ՚ի ածնս պէրունականս՝ երես պէր ո-
ղորմեաւ: Իսկ ՚ի ածնս սրբոց՝ ծ պէր ողորմեաւ: Եւ
յաւառելս պահոց՝ մ, պէր ողորմեաւ:

“Արմեն քո՞ն “Սեբակով հայոց չամազելիոսի : Ուշեր-
դութիւն անջին զշացելոյ , և բողոք իւրաքանչիւ-
րոյ տիմի խոսքով լանաբար :

Աշխարհ ամենայն . առ իս նայեցեալ-
ախտակից լեզուք : Բանամզը շրթունս . բար-
բառիմ լեզուաւս . բողոքեմ զանձնէ : Տէր
ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

Գող եղէ մեղաց , գող կորստեան , գուք
ինձ փորեցի : Դաւեցի զանձն իմ . դաւա-
ճանեցի . դարան գործեցի . տէր ողորմեա :

Երբեմն էի լոյս . և այժմ եմ խաւար . և
ստուեր մահու : Զիարդ պատմեցից . զթիւ
մեղաց իմօց . զի բազում են յոյժ . որ ող :

Երկինք և երկիր . եկայք ողբացէք , եղկելի
զանձն իմ : Ընտրեցի զքարն . ընկալայ կա-
մաւ . զհոյլս մեղաց . որ ողոր :

Թաթաւիմ տղմով . թաւալիմ ’ի մեղս .
թօթափել չկարեմ : Ճանտախոխւ լցեալ .
ժահահոտ եղէ . ժամանակս բազումն . տէր
ողոր :

’ի բաց մեկնեցայ . ’ի ոք խորհրդոց . ’ի
բարեաց գործոց : Լաւ վարկաւ անձն իմ .
լուսոյն հեռանալ . լինել ընդ խաւար . տէր
ողոր :

Խորհուրդը չարին . խաբեն զհոդիս . խո-
րասոյլ առնեն : Ծածկեն անդնդօք . ծիծա-
ղին գլորմամբս . ժանակ զիս առնեն . տէր
ողոր :

Կամաւ կորացայ . կարկամեալ անձամբա-
կանգնիլ ոչ կարեմ : Հուր մեղաց կիոդ .
հրդեհեաց որ յիս . հոգեոր բարիս . որ ողոր :

Չաղկեցայ մեղօք. Ճաղեցին տեսօղք ճանձ
բացաւ հոգիս : Վեղի դառնութե՞ . զողեալ
՚ի սիրտ իմ. զամպար իմ շիջաւ . տէր ողոր :

Ճաշակմամբ մեղաց . Ճաշեցի դմահ . Ճոխս
աղքատացայ : Մեռեալ եմ հոգւովս . մոլո-
րեալ մտօքս . միայն կամ մարմնովս . տէր
ողոր :

Յորոգայթ մահու . յորաողին անկայ .
յաղթեցայ յախտից : Կետից թշնամւոյն .
նշաւակ եղէ . նոր միշտ խոցոտիմ . որ ողոր :

Շուրջ պատեալ զինե . շունք բաղումք
եղեն . շաղախին արեամբ : Որս եղէ չարին .
ուռկանսու մեղաց . որսացաւ զանձն իմ .
տէր ողոր :

Չարաչար վշտօք . չարչարի անձն իմ . շու-
նիմ դադարումն : Պարտապահն դուայ . պար-
տուց յանցանաց . պարտեալս ՚ի մեղաց .
որ ողոր :

Ջանամ զղջանալ . ջեռանիմ դարձեալ .
ջեռնում հրով մեղաց : Ուաբրի կոչեցայ .
ուակայ անուանիմ . ուամկական վարուքս .
տէր ողոր :

Աիրով ցանկութե՞ . սաստիկ բարկութե՞ .
սիրտ իմ խոցեալ է : Վիրօք յանցանաց .
վշտանայ հոգիս . վարանեալ շրջիմ . որ ողոր :

Տիրեցին ինձ չարք . տարագիր հանին . տի-
րական գրկացն : Բարունւոյն բարւոյ . ըախ-
ճական ձայնին . ըոտինս ոչ լուայ . որ ողոր :

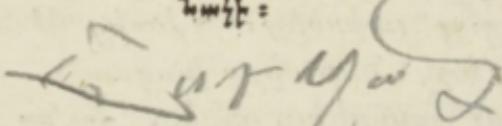
Ցանկութի չարեաց . ցանկալի դիմօք . ցա-
ւեցոյց զաչս իմ : Իիւրաքանչիւրոց . ւիւս-
մամբ խուռն ախտից . ւիւծեալ է հոգիս .
տէր ողորմ :

Փութացիր անձն իմ . փախչիլ ՚ի չարեաց .
փափաքիլ բարեաց : Քեղ միշտ մերձ ծանիր

քուն մահու եկեալ. քննօղ դատաւոր, տէր
ողոր:

Ածածնին բարեխօսութե՛, յիշեա տէր և
ողոր:

Նորին թե՝ Սեբոէսի հայոց հանողինոսի: Երգ աղօ-
նական ՚ի տէմս սրբոյ Երրորդունչան. և իւ-
բաժանչերոյ տէմ Երրորդունչն առանչ-
նակի:

Առաւօտ լուսոյ. արեգակն արդար. առ-
խ լոյս ծագեա: Բղխումն ՚ի հօրէ և յորդ-
ոյ. բղխեա: ՚ի հոգւոյս. բան քեզ ՚ի հա-
ճոյս:

Գանձդ ողորմութե՛. դանձիդ ծածկելոյ .
դտօղ զիս արա: Դուռն ողորմութե՛. դա-
ւանողիս բաց . դասեցո վերնոցն:

Երրեակ միութի. եղելոց խնամօղ. և ինձ
ողորմեա: Զարթիր տէր յօգնել. զարթն
զթմրեալս . զուարթնոց նմանիլ:

Եդ հայր անսկիզեն. էակից որդի. է միշտ
նը հոգի: Ընկալ զիս զթած . ընկալ ողոր-
մած . ընկալ մարդասէր:

Թագաւոր փառաց . թողութեց տուօղ.
թող ինձ զյանցանս: Ժողովող բարեաց .
ժողովեա և զիս . ժողովս անդրանկաց:

՚Ի քէն տէր հայցեմ. ՚ի մարդասիրէդ. ինձ
բժշութի: Լեր կեանք մեռելոյս. լոյս խա-
ւարելոյս. լուծանօղ ցաւոյս:

Խորհրդոց գիտօղ. խաւարիս շնորհեա: .
Խորհուրդ լուսաւոր: Ծնունդ հօր ծոցոյ:
ծածկելոյս ստուերաւ . ծագեա լոյս փա-
ռաց :

Կենարար փրկիչ . կեցո զմեռեալս . կանդաւանք զգլորեալս : Հաստեան հաւատով . հաստատեան յուսով . հիմնեցո սիրով :

Չայնիւս աղաչեմ . ձեռօքս պաղատիմ . ձիրբարեաց շնորհեան : Ղամբարամբը լուսոյ . ղեկավար ճարտար . զօղեալս ամրացո :

Ճառագայթ փառաց . ճանապարհ ինձ ցոյց . ճեպել 'ի յերկինս : Միածինդ հօր . մոյծ զիս յառագաստ . մաքուր հարսանեացդ :

Յորժամ գաս փառօք . յահագին աւուրն . յիշեան զիս Ք՛ս : Նորոգող հնութեց . նորոգեան և զիս . նորոգ զարդարեան :

Ծնորհատու բարեաց . շնորհեան զքաւութի . շնորհեան զթողութի : Ուրախացո՞ւ տէր . ոգւոյս փրկութք . ոյր վասն եմ 'ի սուդ :

Չար մշակողին . չար սերմանց նորին . չորացո զպտուղն : Պարզեիչ բարեաց . պարզեան իմոց . պարտեացս թողութի :

Ջուր շնորհեան աջացս . ջերմհեղուլզարտօսր . ջնջել զանցանս : Ուետինդ քաղցու . ուամ հոգւոյս արբո՞ւ . ուահ ցոյց ինձ լուսոյ :

Աէր անուն յս . սիրովքով ճմեան . սիրտիմ քարեղէն : Վասն զթութե . վասն ողորմութե . վերստին կեցո :

Տենչալի տեսլեամբ . տուր ինձ յաղենալ . տէր յս քս : Բաբունդ երկնաւոր . բոտեան զաշակերտս . բամից երկնայնոց :

Ցօշ արեան քոյ տէր . ցօղեան 'ի հողիս . ցնծասցէ անձն իմ : Իիւծեալս մեղօք . ւլուծեալ աղաչեմ . ւիւսել 'ի բարիս :

Փրկիչ բոլորից . փութան զիս փրկել .

փորձութեց մեղաց : Քաւիչ յանցանաց .
քաւեա զօրհնաբանս . քեզ երդել զփառս :
Ածածնին բարեխօսութեն՝ յիշեա տըր, և
ողորմ :

Քարող յորժամ 'ի նախօը ելանեն :

Արկ : Եւ ևս խաղաղութե զտը աղաչես :
Դպ : Տէր ողորմեա :
Արկ : Վ ասն 'ի վերուստ խաղաղութե և
փրկութե անձանց մերոց՝ զտէր աղաչ :
Դպ : Տէր ողորմեա ,
Արկ : Ողորմեաց մեզ տըր ած մեր ըստ մեծի
ողորմութե քում . ասասցուք ամենեքեան
միաբանութե :
Դպ : Տէր ողորմ . տըր ողորմ . տըր ողորմ :

Քհ : (Կ րհնութի և փառք հօր և որդւոյ և
հոգւոյն նըյ . այժմ , և միշտ , և յաւիտեանս
յաւիտենից : Ամէն :

Դպ : Աւէլուիա . ալէլ . ալէլ :

Քհ : (Կ րհնեսցի և պահպանեսցի և նա
խախնամեալ պահեսցի արեելեան կողմն
աշխարհիս , և հայրապետութի հայոց . այս
նշանաւ նը խաջիւս , և նը աւետարանաւս ,
և աւուրս շնորհիւ . անուամբ հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ այժմ և :

Եւ դարյուշանեն լերեսս յարեւմուպս :

Ամէն . ալէլ . ալէլ :

(Յրհնեսցի և պահպանեսցի և նախախ-
նամեալ պահեսցի արեւմտեան կողմն աշխար-
հիս , և վեհապետութիւն սրբազնի Պապին
այս անոն , և թագաւորութիւն քրիստոնէից ,
այս նշանաւ նը :

Եւ ւրջելով դառնան ՚ի հարաւ :

Ամէն . ալէլ . ալէլ :

(Յրհնեսցի և պահպանեսցի և նախախ-
նամեալ պահեսցի հարաւային կողմն աշ-
խարհիս , երկիրս՝ անդաստանս , և պտղա-
բերութիւն տարւոյս . այս նշանաւ նը խա:

Եւ դառնան դէպ ՚ի հիւնիւ :

Ամէն . ալէլ . ալէլ :

(Յրհնեսցի և պահպանեսցի և նախախ-
նամեալ պահեսցի հիւսիսային կողմն աշ-
խարհիս . քաղաքս և գիւղս , վանքս՝ անա-
պատս , և բնակեալ ժողովուրդս ՚ի սմա .
այս նշանաւ :

Եւ դաստիան ՚ի բեն . և ասէն դարյէւալ :

Օրհնութիւն և փառք հօր և որդւոյ :

Քարող թաքօրիւն իւազէ :

ԱՅ խաչիւս աղաչեսցուք զմբ՞ զի սովաւ
փրկեսցէ զմեղ ՚ի մեղաց , և կեցուսցէ շնոր-
հիւ ողորմութեն իւրոյ : Ամենակալ տը ած-
մեր . կեցն և ողորմեա :

Աշուք :

Պահպանեա զմեղ քն ած մեր ընդ հո-
վանեաւ նը և պատուական խաչիւդ քով ՚ի
խաղաղութեն . փրկեա յերևելի և յանե-
րեոյիժ թշնամոյն :

Արժանաւորեա զոհութեն փառաւորել
զքեղ ընդ հօր և ընդ սրբոյ հոգւոյդ .
այժմ և :

Օրհնեալ տէր մեր յն քն . Ամեն :
Հայր մեր որ յերկինս եպ՝ նը :

Արարողութեան Հանդիսաւոր Պատարագի Ճրակա-
լուց Ծննդեան Վիճի քն մէր:

Քհ: (Օրհնեալ ո՞ր մեր յս քո ամէն .
Հայր մեր եւ . եւ . և ապա բարձր չայնէւ .
Սաղմ . ի՞ք . Տէր հովուեացէ զիս:
Արկ: Ալէլ . ալէլ . Եւ ևս խաղա": Օրհն
նեա տէր :

Քհ: Օրհնութի և փառք եւ : Դարձեալ
Սաղմ . հիմ . Որ հովուեադ խրայէլի , նայեաց:
Եւ զինէ , Որթի . Աւես . Ղուկ . ը . 8 . Եւ
հովիւքն էին . վ . 20 : Դարձեալ . Սաղմ . ը .
հ . Տէր ասաց ցիս : Փոխ . Ընդէր խռովե-
ցան :

Արկ: Ալէլ . ալէլ . որպէս 'ի վէրոյ : Սաղմ .
ճիմ . հ . 'ի վայելութի որց : Փոխ . Ասաց
տէր ցտէր : Աւես . Մատթ . ա . 18 . Եւ
յսի քնի ծնունդն . վ . 25 : Արկ . Եւ ևս
խաղաղ :

Քհ: Օրհնութի և փառք : Եւ անմիջապէս .
Խոնարհեցն . և Ապրեցն : Մէս . Տէր ասաց:
Փոխ . Ընդէր խռով : Քիշ : Աղաւեացուք :
(Եթէ նիրակի հանդիպի . Ասացուք :) հի . բի .
Անկանիսք առաջի քո : զինէ Քիշ . Ա աօն
խաղաղ : Ալ . Հայր զիթած : Ապա սկսա-
նին ընթեռնուլ զինթերցուածսն 'ի մեծ

Ճաշոցէն։ Ընթ. 'ի ծննդ. ա. 1. 'ի սկզբանէ
 արար. վ. գ. 24։ Ընթ. յԵսայ. է. 10.
 Եւ յաւել տէր խօսէլ. վ. 16։ Ընթ. յԵլից-
 ժդ. 24. Եւ եղեւ յաւաւոսու. վ. ժե.
 21։ Ընթ. 'ի Միքիայ. է. 2. Եւ դու բեթ-
 զէհէմ. վ. 7։ Ընթ. յԱռակաց. ա. 1.
 Ճանաչել զիմաստութի. վ. 9։ Ընթ. յԵ-
 սայ. թ. 5. Այլ նոքա կամէին. վ. 7։ Ընթ.
 յԵսայ. ժա. 1. Եւ բղխեսցէ դաւա. վ. 9։
 Ընթ. յԵսայ. լե. 3. Զօրացարուք ձեռք.
 վ. 8։ Ընթ. յԵսայ. խը. 1. Յակոբ
 ծառայ իմ. վ. 8։ Ապա Սրկ. ընթեռնու
 զդանիէլի մարդ. 'ի հոլին գրքին. վ. գ. Ցա-
 մին ութուտասաներորդի. և յայնծամ Քհ-
 ահսանի զպատարագն նիւ մինչւ 'ի նը ածն. և 'ի
 հասանի մարդարէութին. Օրհնեցէք ամենայն
 դործք տն և. 'ի դասէն երգէն շաղցր եղանա-
 կա. Օրհնեցէք գովեցէք և բարձր արարէք
 զնա յաւիտեան. հրինելով տանի մի անգամ. յեր-
 գէն զայս Սրկ. 'ի նիւ ասէ զՕրհնեցէքն ամե-
 նայն. մինչւ յայն պահ. 88. Զի փրկեաց զմեզ.
 որ դարձեալ յայնիւ ընթեռնու մինչւ. վ. 90։
 Եւ 'ի հարաբէլ մարդարէութին, 'ի դասէն. Օրհ-
 նեա տէր բարձր յայնիւ. Քհ. Զի քո է կա-
 րող. Սրկ. Պռօսխումէ. Դապ. նը ած. և
 յառաջ գնայ պատարագն մինչւ շամ. Աւետ. յայ-
 նիւ. և աղա Հաւատամին, և պատարագն ասի
 նիւ մինչ զՈղջյն տուք միմեանց. յորում գայթէ
 Դապ. երգէն զԲակմանիս հրեշտակաց. և յասէլ
 զՈղջյն տուք միմեանց, լոյսանէն շամէնայն
 հերթու բեմի ճրագալոց առնելով. Եւ պատարագն
 ընթանայ հանդիսաղէն մինչւ յիշարարութի. և զինէ

(505)

յերին Աւետարանին, Սրէ. Սբ Խաչիւս։ Քհ.
Պլահպանեամ. և անհջաղութեան նախագծնակ. դէ.
Խորհուրդ մեծ և սքանչելի. յԱպէանն. և
Խնկարիութիւն. զնի Որթի. Քհ. Աւեր.
Ղուկ. բ. 8. Եւ հովիւքն էին. վ. 14: Քրէ.
Սբ զածածինն : Կեցու տր. Յայնիւ հանգնեալ
յուրին : Աւ. Ընկալ տր : և Հայր մեր. և ա
պա Դպիրք. Օրհնեցից զտր յամենայն ժամ.
Յայնիւ : Քհ. Օրհնեալք եղերուք:

1866 December 10th. 2000

Հայաստան

106
46

